

Dizinler / Indexing and Abstracting

Web of Science Core Collection - Emerging Sources Citation Index (ESCI)

TUBİTAK-ULAKBİM TR Dizin

EBSCO Communication Source

DOAJ

ProQuest Central

ProQuest Turkey Database

ProQuest Social Sciences Database

ProQuest Social Sciences Premium Collection

Erih Plus

SOBİAD

Owner / Sahibi

Prof. Abdullah ÖZKAN
Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye - abdullahozkan@istanbul.edu.tr

Correspondence Address / Yazışma Adresi

Istanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
Besim Ömer Paşa Mh., Kaptan-ı Derya İbrahim Paşa Sk.,
34116, Beyazıt, İstanbul - Türkiye
Phone / Telefon: +90 (212) 440 00 00 / 12710
Fax / Faks: +90 (212) 440 03 16
E-mail: connectist@istanbul.edu.tr
<http://connectist.istanbul.edu.tr>
<https://iupress.istanbul.edu.tr/en/journal/connectist/home>

Yayıncı / Publisher

İstanbul Üniversitesi Yayınevi / Istanbul University Press
İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü, 34452 Beyazıt, Fatih / İstanbul, Türkiye
Istanbul University Central Campus, 34452 Beyazıt, Fatih / İstanbul, Türkiye
Telefon / Phone: +90 (212) 440 00 00

Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.

Authors bear responsibility for the content of their published articles.

Yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.

The publication languages of the journal are Turkish and English.

Haziran ve Aralık aylarında, yılda iki sayı olarak yayımlanan uluslararası, hakemli, açık erişimli ve bilimsel bir dergidir.

This is a scholarly, international, peer-reviewed and open-access journal published biannually in June and December.

Yayın Türü / Publication Type: Yaygın Süreli / Periodical

DERGİ YAZI KURULU / EDITORIAL MANAGEMENT BOARD

Editor-in-Chief / Baş Editör

Prof. Ayşen AKKOR GÜL Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- aysengul@istanbul.edu.tr

Guest Editors / Sayı Editörleri

Prof. Ayla OKAY Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- aylaokay@istanbul.edu.tr

Prof. Nilüfer TİMİSİ NALÇAOĞLU Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- ntimisi@istanbul.edu.tr

Section Editors / Alan Editörleri

Res. Assist. Dr. Rabia ZAMUR TUNCER Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- rabia.zamur@istanbul.edu.tr

Lect. Fatih ÖZKOYUNCU Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- fatih.ozkoyuncu@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Onur KARAHAN Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- onurkarahan@istanbul.edu.tr

Editorial Relations Manager / Editoryal İlişkiler Müdürü

Res. Assist. Damla TOSYALIOĞLU AKAR Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- damla.tosyalioglu@istanbul.edu.tr

Publicity Manager / Tanıtım ve Dış İlişkiler Müdürü

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT Istanbul University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Statistics Editor / İstatistik Editörü

Prof. Emre ERDOĞAN İstanbul Bilgi University, Faculty of Social Sciences and Humanities,
Istanbul, Türkiye - emre.erdogan@bilgi.edu.tr

Prof. Hasan Kemal SÜER Bahçeşehir University, Faculty of Communication, Istanbul, Türkiye
- kemal.suher@comm.bau.edu.tr

Language Editors / Dil Editörleri

Elizabeth MARY EARL Istanbul University, School of Foreign Languages, Istanbul, Türkiye
- elizabeth.earl@istanbul.edu.tr

Alan James NEWSON Istanbul University, School of Foreign Languages, Istanbul, Türkiye
- alan.newson@istanbul.edu.tr

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Hasan AKBULUT	Istanbul University, Istanbul, Turkiye - hasan.akbulut@istanbul.edu.tr
Prof. Mustafa AKDAĞ	Erciyes University, Kayseri, Turkiye - makdag@erciyes.edu.tr
Prof. Badran BADRAN	Zayed University, Dubai, United Arab Emirates - badran.badrان@zu.ac.ae
Prof. Arthur Asa BERGER (Emeritus)	San Francisco State University, San-Francisco, United-States - arthurasaberger@gmail.com
Prof. Meltem BOSTANCI	Istanbul University, Istanbul, Turkiye - meltemb@istanbul.edu.tr
Prof. Hatun BOZTEPE TAŞKIRAN	Istanbul University, Istanbul, Turkiye - hatun.boztepe@istanbul.edu.tr
Prof. Roland BURKART	University of Vienna, Vienna, Austria - roland.burkart@univie.ac.at
Prof. Paulo FAUSTINO	University of Porto, Porto, Portugal - faustino.paulo@gmail.com
Prof. Thom GENCARELLI	Manhattan College, New York City, USA - thom.gencarelli@manhattan.edu
Prof. Serra GÖRPE	University of Sharjah, United Arab Emirates - tgorpe@sharjah.ac.ae
Prof. James GRUNIG (Emeritus)	Maryland University, USA - jg68@wam.umd.edu
Prof. Castulus KOLO	Hochschule Macromedia, University of Applied Sciences, Munich, Germany - c.kolo@macromedia.de
Prof. Gary L. KREPS	George Mason University, Virginia, USA - gkrops@gmu.edu
Prof. Ebru ÖZGEN	Marmara University, Istanbul, Turkiye - eozgen@marmara.edu.tr
Prof. Abdullah Özkan	Istanbul University, Istanbul, Turkiye - abdullahozkan@istanbul.edu.tr
Prof. Melahat Nurdan TAŞKIRAN	Istanbul Medipol University, Istanbul, Turkiye - mntaskiran@medipol.edu.tr
Prof. Ralph TENCH	Leeds Beckett University, Leeds, United Kingdom - R.Tench@leedsbeckett.ac.uk

CONTENTS / İÇİNDEKİLER

Research Article / Araştırma Makalesi

- Yeni Medya ve Kamusal Alan: İletişim Akademisyenlerinin Perspektifi
New Media and the Public Sphere: Perspectives of Communication Academics
Onur DURSUN, Filiz YILDIZ 1
- Erken Cumhuriyet Döneminde Simgesel İktidara Bourdieu üzerinden Bakmak:
Posta Pulları Örneği
*Examination of Symbolic Power during Turkey's Early Republican Period from Bourdieu's
Perspective: A Case of Postage Stamps*
Sezer Ahmet KINA 33
- COVID-19, Misinformation and Communication Studies: A Systematic Review of the Infodemic
COVID-19, Yanlış Bilgi ve İletişim Çalışmaları: Infodemi Üzerine Sistematik Bir Gözden Geçirme
Oğuz KUŞ, İlknur DOĞU ÖZTÜRK 67
- Translation and Localization of Video Games: An Analysis of Uncharted 4 in Turkish
Video Oyunlarının Çevirisi ve Yerleştirilmesi: Uncharted 4'ün Türkçesinin Bir Analizi
Begüm Ceren ONAR, Güven ÇATAK 91
- The Mediating Role of Gratitude in the Relationship between Self-Efficacy and Psychological
Resilience in Elderly Individuals: The Case of Malatya
*Yaşlı Bireylerde Öz Yeterlik ve Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkide Minnettarlığın Aracı Rolü:
Malatya İli Örneği*
Murat Sinan ÖZKAN, FİGEN AKÇA 123
- Uzaktaki Acıları Göstermek: Türkiye'de Haber Fotoğraflarında Kıtlığın Temsili
Reporting Distant Suffering: Photographic Representation of Famine in Turkish Newspapers
Tuğba TAŞ, Burcu SÜMER, Oğuzhan TAŞ 143

Dergimizin 62. Sayısı Hakkında,

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi hakemli dergisi *Connectist*'in 62. sayısı ile, alana yönelik yeni akademik çalışmaları, sizlere sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Türkiye'nin Web of Science'da taranan ilk iletişim dergisi olan *Connectist*, geçtiğimiz yıl, uluslararası tanınırlık ve akademik ilişkileri geliştirme hedefleri bağlamında dikkate değer gelişmeler kaydetti. *Connectist*'in yayın kuruluna Manhattan Koleji, San Francisco Devlet Üniversitesi, Porto Üniversitesi, Münih Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sharja Üniversitesi ve Zayed Üniversitesi gibi dünyanın tanınmış bilim kurumlarından hocalar katılarak, derginin uluslararası temsiliyeti çeşitlendirilmiş oldu. Öte yandan. 63. sayımız için Westminster Üniversitesi ve Central Lancashire Üniversitesi'nden; 65. sayımız için ise San Francisco Devlet Üniversitesi'nden hocalarımız, ilgili tematik sayıların editörleri olarak çalışmalarına başladılar. Fakültemiz öğretim üyeleri de yazarlık, hakemlik, yönetim kurulu üyeliği gibi rollerinin yanı sıra, genel temalı sayıların sayı editörü olarak değerli katkılarını sunmaya devam ediyorlar.

Bu sayımızda “*Yeni Medya ve Kamusal Alan: İletişim Akademisyenlerinin Perspektifi*” başlıklı makalelerinde Onur Dursun ve Filiz Yıldız, onbeş farklı Türk Üniversitesinden katılımcıyla gerçekleştirdikleri derinlemesine görüşmeler sonucunda, akademisyenlerin, yeni medyanın kamusal alan olarak önemli bir potansiyele sahip olduğu ancak mevcut haliyle, etkileşimsel bir iletişime izin vermediği görüşünde birleştiklerini tespit etmişlerdir. Sezer Ahmet Kına ise, “*Erken Cumhuriyet Döneminde Simgesel İktidara Bourdieu Üzerinden Bakmak: Posta Pulları Örneği*” başlıklı çalışmasında, pulların içerdiği simgesel iktidar temsillerini inceleyerek pulların bu dönemdeki misyon ve işlevlerine dair saptamalarda bulunmuştur.

“*COVID-19, Yanlış Bilgi ve İletişim Çalışmaları: İnfodemi Üzerine Sistemik Bir Gözden Geçirme*” başlıklı araştırmalarında Oğuz Kuş ve İlknur Doğu Öztürk, infodemi konusu çerçevesinde özellikle, iletişim çalışmaları ile diğer disiplinler arasındaki etkileşime dikkatleri çekmişlerdir. Begüm Ceren Onar ve Güven Çatak, “*Video Oyunlarının Çevirisi ve Yerleştirilmesi: Uncharted 4'un Türkçesinin Bir Analizi*” başlıklı çalışmalarında, yabancı video oyunların çeviri ve yerleştirilme süreçlerinde sıkça karşılaşılan temel sorunları örneklendirerek, ideal olanı yakalamak için öneriler sunmuşlardır. Murat Sinan Özkan ve Figen Akça ise, “*Yaşlı Bireylerde Öz Yeterlik ve Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkiye Minnettarlığın Aracı Rolü: Malatya İli Örneği*” başlıklı çalışmalarında, yaşlı bireylerin minnettarlık, öz yetkinlik ve psikolojik sağlık düzeyleri arasındaki karmaşık ilişkiye dair ipuçları vermişlerdir. Tuğba Taş, Burcu Sümer ve Oğuzhan Taş ise bu sayının son çalışması olan “*Uzaktaki Acıları Göstermek: Türkiye’de Haber Fotoğraflarında Kıtlığın Temsili*” başlıklı çalışmalarında, haberlerde kıtlığın görsel olarak nasıl sunulduğunu ortaya koymuşlardır.

Connectist sizlerin değerli katılımlarıyla, İletişim Bilimleri alanındaki akademik çalışmaları yayınlamaya devam etmektedir. Bilimsel veri tabanına sağladığınız katkı ile, gelecek sayılarımızın oluşumunda da desteklerinizi beklediğimizi hatırlatmak isteriz. Bir sonraki sayımızda güncel akademik paylaşımlarınızla buluşmak üzere,

Prof. Dr. Ayşen AKKOR GÜL

Baş Editör

About the 62st issue,

The *Connectist* team is pleased to present this 62nd issue of Istanbul University's Journal of Communication Sciences, containing six original research articles. As Turkey's first communications journal scanned into the Web of Science, *Connectist* has made remarkable progress over the last year in terms of international recognition and enhancing its academic relations. The international representation of the journal has been diversified with professors from world-renowned scientific institutions such as Manhattan College, San Francisco State University, University of Porto, University of Applied Sciences Munich, University of Sharjah, and Zayed University participating on our editorial board. Meanwhile, academicians from the University of Westminster, the University of Central Lancashire, and San Francisco State University started to work as the editors for our thematic issues number 63 and 65. In addition to roles such as authorship, refereeing, and membership of editorial boards, academicians from our faculty additionally continue to make valuable contributions as issue editors of general-themed issues.

In this issue, we present the following articles: In "*New Media and the Public Sphere: Perspectives of Communication Academics*" Onur Dursun and Filiz Yıldız conclude based on the results of in-depth interviews with Turkish academicians from 15 different universities in Turkey that, although new media has significant potential as a public sphere, it does not allow interactive communication in its current form.

In "*Examination of Symbolic Power During Turkey's Early Republican Period from Bourdieu's Perspective: A Case of Postage Stamps*," Sezer Ahmet Kına examines the symbolic representations of stamps and discusses their missions and functions. In "*COVID-19 Misinformation and Communication Studies: A Systematic Review of the Infodemic*," the authors Oğuz Kuş and İlknur Doğu Öztürk draw attention to the interaction between the field of communication and other fields of study within the framework of the ongoing infodemic. Begüm Ceren Onar and Güven Çatak exemplifies the common mistakes made in video game translation and localization processes and offers suggestions for capturing the ideal form in "*Translation and Localization of Video Games: An Analysis of Uncharted 4 in Turkish*." Murat Sinan Özkan and Figen Akça give clues about the complex relationships among elderly people's levels of gratitude, self-efficacy, and psychological resilience in "*The Mediating Role of Gratitude in the Relationship between Self-Efficacy and Psychological Resilience in Elderly Individuals: The Case of Malatya*." Finally, Tuğba Taş, Burcu Sümer, and Oğuzhan Taş reveal how famine is visually presented in the news in "*Reporting Distant Suffering: Photographic Representation of Famine in Turkish Newspapers*."

Before bringing this introduction to a close, let me remind everyone that it is through your most valued support and participation that our journal is able to continue publishing academic studies on communications sciences. We look forward to appearing before you once again with our 63rd issue.

Prof. Dr. Ayşen AKKOR GÜL

Editor-in-Chief

Dergimizin 62. Sayısı Hakkında,

Connectist 62. sayısıyla okurlarıyla buluşuyor. İÜ İletişim Fakültesi uluslararası hakemli dergisinin bu sayısında 6 makale yer almaktadır. Makaleler iletişim alanının temel konularını disiplinlerarasılığında kaynaklanan bir çeşitlilik içinde ele alan nitelik taşımakta. Bunun yanında her gün gelişen teknolojik yenilikler, sosyal bilimlerde geleneksel ve yeni yaklaşımlar, metodolojik yenilikler, tartışma ve uygulamalar dergide kapsamakta. Yayınlanacak makalelerde özgünlük ve alana yenilik temel alınan en önemli kriterlerdir.

Connectist hakemli dergilerin çalışma pratiklerini büyük bir titizlik içinde gerçekleştirmektedir. Tematik sayıların yanında iletişim bilimleri çerçevesinde karma makalelerin de yer aldığı sayılarla yılda iki kez çıkan dergi, derginin, fakültenin ve üniversitenin web sitesi aracılığıyla ulusal ve uluslararası akademik camiaya çağrı yapmaktadır. Editörler kurulu iletişim fakültesinin farklı bölümlerinde yer alan farklı akademik unvanlara sahip akademisyenlerden oluşmaktadır. Her sayı için ayrıca Fakültenin farklı bölümlerinden iki sayı editörü davet edilmektedir.

Dergi ulusal ve uluslararası alanda giderek artan bir ilgiye sahiptir. Editörler kuruluna gelmeden önce yazılar, editör yardımcıları tarafından yazım kuralları bağlamında değerlendirilerek editörler kuruluna sunulmaktadır. İsimleri kapatılmış olarak editörler kuruluna gelen makaleler kurulda yer alan akademisyenlerin alanlarına göre dağıtılarak tekrar okunmakta ve bunun sonucunda editörler kurulunun bütününe sunulmaktadır. Bu aşamada yapılan değerlendirme sonucunda iki hakeme gönderilen makaleler için herhangi bir çatışma durumunda üçüncü hakem ataması da yapılmaktadır. Zengin bir hakem listesi içerisinde seçilen hakemlerle iletişim DergiPark üzerinden kurulmaktadır. Süreç editörler kurulunun haftalık toplantılarıyla takip edilerek, makaleler birden fazla okunarak, Türkçe ve İngilizce yazım kurallarına uygunluğu değerlendirilerek tamamlanarak, Dergi okurlara ulaştırılmaktadır. Bir derginin yayıma hazır hale getirilmesi yaklaşık altı ayı bulmaktadır.

İletişim alanı birçok alt alanı içerisinde barındırmaktadır, bu nedenle dergiye olan ilgi ve gönderilen makale sayısı oldukça yüksektir. Bu sayı için makaleler ön seçime tabii tutulurken, doğrudan doğruya iletişim bilimine katkıda bulunabilecek olan makalelere yer verildi. Bu şekilde hem alanın kendisine sahip çıkıp, etkisi yüksek olan makaleleri tercih ettik hem de bir bakıma her şeyin “iletişim” olarak değerlendirilmemesi gerektiğini de düşündük.

Tüm bu titiz aşamalar dergimizin Türkiye’deki en prestijli iletişim dergilerinden biri olmasını sağlamakta ve yazarların yoğun ilgisiyle karşılaşmaktadır. Dergimizin bu sayısına katkı sağlamış olan değerli yazarlara çok teşekkür ederiz ve bundan sonraki sayılarda “iletişim” bilimini kapsayan makaleleri her zaman için dergimize davet etmekteyiz.

62. Sayı Editörleri

Prof. Dr. Nilüfer TİMİSİ, Prof. Dr. Ayla OKAY

About the 62st issue,

We are pleased to announce that the 62nd issue of *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences* has been published. *Connectist* is the international peer-reviewed journal of Istanbul University Faculty of Communication. This issue has 6 diverse articles discussing contemporary topics in the field of communication with an interdisciplinary approach. *Connectist* welcomes conventional as well as innovative approaches in social sciences that deal with the ever-developing technology as well as methodological novelties, debates, and their applications. Having originality and making contributions to the existing literature are the most significant criteria in the article review process.

Connectist meticulously carries out the procedures of a peer-reviewed journal. In addition to thematic special issues, *Connectist* is published biannually with a wide range of studies in communication sciences. The journal announces its call for articles on its web site, as well as those of the Communication Faculty and of Istanbul University. The Editorial Board consists of academicians from different faculty departments and various academic ranks. Moreover, two academicians from different faculty departments are invited as issue editors for each issue.

The Journal has been attracting more and more attention from national and international academic circles. Editor assistants check the articles in terms of writing rules and publication principles and submit them to the Editorial Board for evaluation. The articles are sent anonymously and then divided according to the editors' research interests before being re-read again. After this step, the articles are once again collectively evaluated at the Editorial Board meeting. The articles that are deemed appropriate for the peer-review process are sent to two referees. In case of any controversy, the article is sent to a third referee. Communication between referees and authors is enabled via the DergiPark system. The process is followed by weekly meetings of the Editorial Board, with the articles being read multiple times and compliance with Turkish and English spelling rules being evaluated before the Journal is finally delivered to readers. The Journal takes about six months to get ready for publication.

Because the field of communication involves many subdisciplines, interest in the Journal and the number of submitted articles are both considerably high. Our latest issue has selected articles that will contribute directly to the field. In this way, we believe that we are both supporting high-quality works and rejecting the attitude that accepts anything as communication.

All these scrupulous steps render our Journal as one of the most prestigious communication journals in Turkey and one that receives great interest from authors. We would like to thank the authors who contributed to this issue and as always invite authors to submit articles covering the science of communication to our Journal for future issues.

Guest Editors of the 62st Issue

Prof. Dr. Nilüfer TİMİSİ, Prof. Dr. Ayla OKAY

Yeni Medya ve Kamusal Alan: İletişim Akademisyenlerinin Perspektifi

New Media and the Public Sphere: Perspectives of Communication Academics

Onur DURSUN¹ , Filiz YILDIZ²

öz

Günümüzde bireylerin iletişim eylemlerinin merkezinde yer alan yeni/sosyal medyanın kamusal alan olduğu tartışmalı bir konudur. Habermas'ın kamusal alan düşüncesi eşitlikçi, kapsayıcı, hiyerarşik olmayan ve aleniyet temelli yapısına karşın yeni/sosyal medya, teknoloji dolayımı, sanal, anonim, aleniyetten uzak ve daha önemli siyasi ve iktisadi güçlerin yön verdiği bir mecradır. Yeni medyayı veya yeni medyanın kamusal alan potansiyelini sorgulayan çalışmalar, yeni medyanın ideal kamusal alan ölçütlerine ulaşamamış olsa da bir potansiyel barındırdığını vurgulamaktadır. Bu çalışmada yeni medyanın kamusal alan niteliği Habermas'ın kamusal alan ve ilişkili kavramlarıyla açıklanmaya ve iletişim akademisyenlerinin görüşleriyle birleştirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin farklı üniversitelerinden, büyük ölçüde yeni medyayı ve Habermas'ı bilimsel çalışma alanı olarak belirlemiş iletişim akademisyenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Yargısal örnekleme tekniğiyle 15 farklı üniversiteden 18 iletişim akademisyeniyle görüşülmüştür. Görüşmelerin tamamlanmasının ardından; 'kamusal alan olarak yeni medyayı kavramsallaştırma', 'yeni medyanın iletişimsel eyleme yatkınlığı', 'kamusal alana erişimde politik, ticari ve teknik engeller', 'yeni kamusal alanda bilginin niteli(ksiz)liği' olmak üzere 4 analiz başlığı altında, konu ele alınmıştır. Araştırmada, yeni medyanın kamusal alan olarak önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte, mevcut haliyle, etkileşimsel bir iletişime izin vermediği, ticari ve teknik yapısının kamusal alana olumsuz etkilediği, denetim ve gözetim baskılarının kamusal alanda kaygılar yarattığı ve bilginin nitelik olarak sorun barındırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamusal alan, kamusal alan olarak yeni medya, Habermas'ın kamusal alan, iletişimsel eylem, akademisyen görüşleri

ABSTRACT

Nowadays, new media as a public sphere is at the center of an individuals' communication and has become a highly disputed territory. Contrary to Habermas' public sphere, which is egalitarian, inclusive, non-hierarchical, and open-

¹Prof. Dr., Çukurova University, Faculty of Communication, Department of Journalism, Adana, Türkiye

²Assoc. Prof. Dr., Çukurova University, Faculty of Communication, Department of Journalism, Adana, Türkiye

ORCID: O.D. 0000-0001-9268-0936;
F.Y. 0000-0002-1206-4314

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Onur Dursun, Çukurova Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Adana, Türkiye

E-posta/E-mail:

odursun@cu.edu.tr

Geliş tarihi/Received: 23.12.2021

Revizyon talebi/Revision Requested: 31.01.2022

Son revizyon teslimi/Last revision received: 03.06.2022

Kabul tarihi/Accepted: 14.02.2022

Published Online/Online yayın: 01.06.2022

Atf/Citation: Dursun, O., Yıldız, F. (2022). Yeni medya ve kamusal alan: İletişim akademisyenlerinin perspektifi. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 1-32. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-1040243>

centered, new social media is a medium that is technology-based, virtual, anonymous, nonpublic, and considerably steered by political and economic powers. However, despite its deficiencies and precarious issues related to limits and procedures, new media enables its users to react to, share opinions on, and offer solutions on social subjects. Currently, it is debated whether it is a public sphere or not. Studies that question the eligibility of new media as a public sphere emphasize its potential even if they believe that it does not have the ideal public sphere criteria yet. Through Habermas' public sphere and its related concepts, along with the views of communication academicians, this study attempts to explain the public sphere features of new media and its inclination toward communicative actions. By employing the judgment sampling technique, 18 academicians from 15 different universities are selected. The selected academicians have all conducted research

on new media and Habermas. After the interview, the academicians' responses to the questions are grouped under four titles: "Conceptualization of new/social media as a public sphere," "inclination toward communication," "technical, political, and commercial obstacles in accessing public sphere," and "the essence and quality of knowledge in new publicity." This study concludes that although new media has significant potential as a public sphere, it does not allow interactive communication in its current form; its commercial and technical structure affects publicity negatively; the pressures of control and surveillance cause concerns in the public sphere; and the information processes have a quality problem.

Keywords: Public sphere, internet/new media as a public sphere, Habermas' public sphere, communicative action, academic opinions

EXTENDED ABSTRACT

This study attempts to identify new media's public sphere characteristics via the opinions of academicians studying communications. The study examines the history and approaches of the public sphere and then discusses the public sphere potential of the internet. The concept of the public sphere has been contemplated since the ancient days, even though it was not named such. Hannah Arendt was the first philosopher who envisioned the public sphere. Jürgen Habermas, influenced by her, profoundly scrutinized this concept and published his ideas in *The Structural Transformation of the Public Sphere* and *The Theory of Communicative Action* (2001). Habermas pursued historical and denominational states of molding public opinion and the public reasoning process of the clustering subjects who live individually in society and examined communication structures satisfying public sphere model. Seyla Benhabib, another prominent name studying the public sphere in light of Arendt and Habermas, contributed deeply to the subject by classifying public sphere approaches, establishing challenges, and shedding light on the mechanism of deliberative democracy.

Several works of research that have used Habermas' public sphere to question the internet indicate that although new media has the potential, it encompasses too many complications to be a political public sphere at present. These works of research highlight

that the internet has the potential to forge and support the public sphere, but it does not assure it. These works highlight that the internet offers global, non-hierarchical, complicated, and demanding interactions. On the other hand, there also are pieces of research that state that the internet is the most impeccable medium for the prospect of global access, freedom of speech, liberal communication, limitless agenda, attending public sphere beyond traditional political theories, and molding public opinion via discussion process. However, all these discourses emphasize that it may not completely satisfy the public sphere requirements.

Through Habermas' public sphere and its related concepts and the views of communication academicians, this study attempts to explain the potential of new media/internet becoming a public sphere. Habermas' public sphere approach is referred to here because it apprehends the public sphere as an abstract/imaginary and discursive/communicational/deliberative political space. A healthy public sphere requires egalitarian, non-hierarchical, inclusive, liberal, honest/sincere, and qualified participation, and new media/internet has the potential to fulfill the mentioned requirements, even if not entirely.

For this study, 18 academicians from 15 different universities, mostly studying Habermas' public sphere and new media, are chosen by using the judgment sampling method. Through semi-structured in-depth interviews conducted face-to-face or via phone, open-ended questions were asked to the participants. After the interviews, the topics are grouped under four titles: "Conceptualization of new/social media as a public sphere," "inclination toward communication," "technical, political, and commercial obstacles in accessing public sphere," and "the essence and quality of knowledge in new publicity."

The participants opined that new media has the potential for becoming a public sphere and handling communicative actions, but it cannot realize this potential yet. They think new media has deficiencies because it is not open to everyone due to technical and economic reasons. The medium is under the supervision of political and commercial authorities, the flow of information is unusually fast, it may contain disinformation and misinformation, and the knowledge verification process is long and complicated.

The participants iterate that new media has not reached the level idealized by Habermas' public sphere because of the aforementioned challenges. They emphasize that the medium hardly enables ideal communicative/deliberative actions and that its participation and inclusiveness are inequitable, dishonest, and illiberal. To solve the problems, the participants propose the use of inclusive, egalitarian, local, and global technologies and information policies. Finally, they advise that new media should be unbound from the hegemony of governmental authorities and/or capitalist organizations.

GİRİŞ

Kamusal alan kavramı Antik Çağ'dan bu yana, bazı dönemler bu adla anılmasa da üzerine düşünölmüştür. Kamusal alanı irdeleyen ilk düşünür Hannah Arendt olmuştur. Arendt, *İnsanlık Durumu* (2008) eserinde kamusal alanın tarihsel görümlerine, içeriğine ve işleyişine odaklanmış, özellikle Antik Yunan modeli üzerinde durmuştur. Arendt'ten sonra Jürgen Habermas, Arendt'ten de etkilenerek kamusal alan üzerine derinlemesine düşünmüş ve bu düşüncelerini *Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü* (2003) ve önemli ölçüde de *İletişimsel Eylem Kuramı* (2001) eserlerinde açıklamıştır. Habermas, toplumda bireysel olarak yaşayan öznelerin bir araya gelerek kamusal akıl yürütme sürecine dâhil olma, siyasi bir kamuoyu oluşturma durumunun tarihsel ve sınıfsal sürecini takip etmiş ve bunu sağlayacak iletişim yapılarını irdelemiştir. Arendt ve Habermas'ın ışığında kamusal alan kavramıyla ilgilenen diğer önemli isim ise Seyla Benhabib'tir (1992; 1997; 2002). Benhabib, kamusal alan tartışmalarına en büyük katkıyı, kamusal alan yaklaşımlarını sınıflandırarak, sorunlu yanlarını tespit ederek ve müzakereci demokrasinin günümüzdeki işleyişine ışık tutarak yapmıştır (Benhabib, 1997, pp.1–2).

Benhabib (1992; 1997), Batı siyasi yaşamında üç kamusal alan yaklaşımından söz etmektedir. İlk yaklaşım, cumhuriyetçi erdem veya yurttaşlık erdemi geleneğinde ortak olan kamusal alan, agonistic (rekabetçi) ve associational (ilişkisel) olarak tanımlanmakta ve Arendt'in düşüncesini temel referans noktası olarak almaktadır. Agonistik yaklaşıma göre, kamusal alan, ahlaki ve siyasi büyüklüğün, kahramanlığın ve üstünlüğün ortaya çıktığı, sergilendiği ve başkalarıyla paylaşıldığı görünüm alanıdır ve bu alanda tanınmak ve bilinmek için bir rekabet mevcuttur (1992, p. 93; 1997, p. 4).

Benhabib (1992, p. 89; 1997), ikinci yaklaşımın liberal gelenek tarafından ve özellikle de Kant'tan başlayarak, adil ve istikrarlı kamu düzeni sorununu çıkış noktası alan legalistic (yasalcı) bir model olduğunu söylemektedir. Bu model, ortak iyiden hareket etmekten ziyade herkesin iyisini temin etmeyi amaçlamaktadır. Kamusal tartışmaların amacı, farklı grupları belirli bir görüş altında toplamak değil, bu grupları kendi iyileri ve çıkarları ekseninde toplumsal düzen içerisinde tutarak toplumu çoğulcu yapı ekseninde inşa etmektir (Kavaklı, 2003, pp. 26–27). Benhabib bu modele en büyük eleştiriyi, söylemi kamusal adalet ve kamu politikalarıyla sınırlandırması ve politik nitelikli olan özel alana ait özellikleri kamusal tartışmaların dışına itmesi nedeniyle yapmaktadır (Benhabib, 1992, pp. 100–101; Kavaklı, 2013, pp. 27–28).

Son yaklaşım ise Jürgen Habermas'ın da içinde yer aldığı, geç kapitalist toplumların demokratik-sosyalist bir biçimde yapılanmasını öngören söyleme dayalı kamusal alan yaklaşımıdır (Benhabib, 1992; 1997). Bu yaklaşım, çalışmanın kuramsal olarak çatısını oluşturduğu için ilerleyen bölümlerde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

İnternet ve dijital iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler yeni medyanın kamusal alan olma potansiyelini tartışmaya açmıştır. Konuya liberal perspektiften yaklaşan araştırmacılar, daha çok da çevrimiçi ortamda başlayan, güç kazanan ve başarıyla sonuçlanan bazı kamusal talepler ve toplumsal hareketlerden yola çıkarak dijital çağda internet ve sosyal ağların, siyasal alana yurttaş katılımını artırma ve sivil toplumu genişletme işlevlerine vurgu yapmaktadırlar (Castells, 2008, 2013; Jenkins, 2006: Poster, 1997; Timisi, 2003). Buna karşın yeni medya ve kamusal alan bağlamında yürütülen eleştirel çalışmalar ise, internet ve sosyal ağların ekonomik ve politik güç ilişkilerinin belirlediği yapısal özellikleri üzerinde dururlar. Özellikle eleştirel ekonomi politik çerçevede konuya yaklaşan araştırmacılar açısından medya endüstrisinin önceliği olan kâr güdüsünün bu mecralar için de geçerli olması, yani yeni medyanın tecimsel niteliği, kamusal alan olma potansiyelinin önündeki başlıca engel olarak görülmektedir (Fuchs, 2014; 2018; Papacharissi, 2009). Ayrıca alanın gözetim ve denetime açık yapısı, şeffaf, demokratik ve eşitlikçi iletişim biçimlerinin tesis edilmesinde önemli açmazlara yol açtığı düşünülmektedir (van Dijk, 2016; Bauman & Lyon, 2013). Bu çalışmada yeni medyanın kamusal alanına yönelik olumlu ve olumsuz yaklaşımlar, bu konuda çalışmaları bulunan iletişim akademisyenlerinin görüşleri çerçevesinde tartışılmış olup, Türkiye'de akademik yazında bu türden bir araştırmanın yapılmamış olması çalışmamızın özgün yönünü oluşturmaktadır.

Kamusal Alanın İlk Belirtileri

Kamusal alanın, Antik Yunan'daki ilk örnekleri ile günümüzdeki mevcut hali arasında teknik ve içerik olarak önemli farklılıklar olsa da temel bir işlevi yerine getirmiş, siyasal yaşamın merkezi olmuştur. Arendt (2008), siyasal bir hayatın Antik Yunan öncesinde mevcut olduğunu ama kamusal bir alanda geçmesinin kent devletlerinin kurulmasıyla ortaya çıktığı bilgisini vermektedir. Kamusal alana ilişkin derinlemesine düşünen Habermas da Arendt ile aynı düşünceleri paylaşmaktadır. Habermas (2003), Antik Yunan şehir devletlerinde (polis), yalnızca yurttaş statüsüne sahip bireylerin şehrin siyasal hayatına dâhil olabildikleri bir alanın mevcudiyetinden söz etmektedir (pp. 59-61). Habermas'a (2003) göre, Yunan şehir devletlerinde kamu alanı, özel alanın karşısında

bir özgürlük ve istikrar alanı olarak belirmiştir (pp. 59–61). Habermas (2003), Antik Yunan'dan 17. yüzyıl Avrupası'na kadar Roma, feodal dönem, Orta Çağ, erken Aydınlanma dönemi gibi tarihsel uğraklarda kamusal alanın mevcudiyetini sorgulamış ama en belirgin izleri 17. yüzyılın sonlarında bulmuştur: "Sahih anlamıyla örneğin 'kamuoyundan' ancak 17. yüzyılın sonları İngiltere'sinde ve 18. yüzyıl Fransa'sında söz edebileceğimizi göstermeye çalışacağız..." (p. 10).

Somut ve Agnostik Bir Mekân Olarak Kamusal Alan

Arendt, kamusal alanı bir etkileşim alanı olarak tasarlar. Bu alan, insanın siyasal olarak kendini açığa vurabildiği bir alandır, çünkü insan ancak özel alanından taşarak ve siyasal hayata dâhil olarak insan olma durumuna erişebilir. Arendt'e göre kamusal alan için en önemli olan nokta, işin taleplerinden ve yaşamın açık/çıplak gerekliliklerinden azade/ayrı bir özgürlük ve mücadele alanı yeri olmasıdır (Dean, 2003, p. 95). Arendt'in (2008, pp. 57–58) kavramıyla *vita activa*'nın başladığı yer kamusal alandır. Benhabib, Arendt'in eylem ve konuşmanın ortaya çıktığı kamusal alanı, görünüm alanı olarak nitelendirirken aklında yüz yüze insan etkileşimlerine dayanan bir kamusal alan modelinin olduğunu söylemektedir. Aynı zamanda Arendt, bu alanda adil bir derecede etik ve değer homojenliğini ve ortak bir ethos çerçevesinde yakınlaşmayı da göz önünde bulundurmuştur (Benhabib, 1997, p. 4).

Arendt, insanlık durumunun tüm yönlerinin bir şekilde siyasal bir içerim barındırdığını ama özel koşulun "çoğulluk durumu" olduğunu belirtir (Arendt, 2008, p. 36). Bu çoğulluğa/birliğe, bir kamusal alanı ve bir dizi siyasi kurumu paylaşarak ve bu alanın ve kurumlarının karakteristiği olan etkinliklerde bulunarak ulaşılabilir. Arendt'te siyaset kamusal nitelikli bir etkinliktir ve bu nedenle kamusal bir alan olmadan gerçekleştirilemez. Siyasetle ilgilenmek, bireyi etkileyecek kararların alındığı birtakım formlara etkin biçimde katılmak anlamı taşımaktadır. Arendt'te (2008), kamu kavramı birbiriyle özdeş olmayan ama ilişkili iki noktaya işaret etmektedir. İlkinde kamu terimi, kamu alanında görünen her şeyin herkesçe görülebilir ve işitilebilir olduğuna işaret etmektedir ve böylece de geniş açıklığa sahiptir (Arendt, 2008, p. 92). İkincisinde ise kamu kavramı, özde bireye ait olanın dışında herkes için ortak olan bir alana işaret etmektedir. Bu ortak alan dünyanın doğa-fiziksel mekânı değil, insan eliyle, emeğiyle yapılmış şeylerin alanıdır, kültür alanıdır (Arendt, 2008, p. 95).

Arendt, en ilkel insanın bile başka insanlar olmadan yaşamayacağına işaret ederek onun başka insanlara olan gereksinimine göndermede bulunmaktadır. Bu alan, Arendt'te karşımıza kamusal alan olarak çıkar. Çünkü Arendt için insan, insan olma durumuna özel alanından çıkarak siyasal alana dâhil olmasıyla, siyasallaşmasıyla, siyasal ile ilişkilmesiyle anacak ulaşabilir (Arendt, 2008, pp. 42–43). Arendt (2008, p. 61), kamusal alanın iletişim ve eylem üzerine kurulu olduğunu düşünmektedir. Zaten eylem ve konuşma gibi siyasal etkinlikler hem başkalarını hem de kamusal bir alanı gerektirir (Benhabib, 1997).

Soyut ve Söylemsel Bir Uzam Olarak Kamusal Alan

Kamusal alan, modern hukuk devletinin ortaya çıkışıyla paralel gelişmiştir. Habermas'ın burjuva kamusal alanı, 17. ve 18. yüzyıllarda mutlakiyetçi devlet ile burjuva toplumu, yani toplumsal emek ve meta ticareti dünyası arasında yer alan bir alan olarak kurulmuştur (Hohendahl, 2016, p. 247). Geniş aile yapıları aracılığıyla gerçekleştirilen üretim, giderek bu ailelerden kopmuş ve kapitalist üretim biçiminin uhdesine girmiştir. Üretim alanı ile aile alanı arasında bir sınır belirginleşmiş ve bu süreç zamanla devlet ve toplumun birbirinden ayrışarak kutuplaşmasına yol açmıştır (Kavaklı, 2013, p. 20). Böylece kamu, kendisini çok basit düzeyde, kamu gücünün karşıtı bir alan olarak, kamuoyu alanı görünümünde sunmuştur (Habermas, 2003, p. 59). Kamu erki olarak devletin karşısına siyasal anlamda akıl yürüten, eleştiren bir sivil toplum dikilmeye başlamıştır (Timisi, 2003, pp. 61–64).

Habermas (2003), siyasal kamuya ulaşmadan önce temsili ve edebi olmak üzere iki kamudan söz etmektedir. Üçüncü evre olan siyasal kamuya, genel olarak birbirini takip eden ve besleyen bu iki evreden geçilerek ulaşılmıştır. Temsili kamuda toplumun üst kesimlerinden egemen zümreler, soylular, paye sahibi kilise mensupları, krallar vs. halkın önünde kendi statülerini temsil etmektedirler ve böylece halk temsil edilen egemenlik alanından dışlanmıştır (p. 20). Burada genel kamuyu, yani halkı temsil edecek herhangi bir durum mevcut değildir. Habermas, temsili kamuyla bağlantılı olan edebi kamunun, prensin sarayının temsili kamusuyla süreklilik arz eden bir ilişki içerisinde olduğunu söylemektedir (pp. 96–97). Baker'e (1992) göre, edebi kamu da burjuva sivil toplumunun piyasa kurumları tarafından oluşturulmuştur (pp. 194-185).

Habermas'ın *Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü* (1962) eserinde tarihsel ve sınıfsal perspektiften temellendirmeye çalıştığı siyasi, ideal bir burjuva kamusal alanıdır (Fraser,

2007). Bu eserle ilgili kendi ifadesi şöyledir: "...ilk amacım, ideal burjuva kamusal alan türünü, 18. ve 19. yüzyılın başlarındaki İngiliz, Fransız ve Alman gelişmelerinin tarihsel bağlamından çıkarmaktı." (1992, p. 422). Postone (1992), bu eserin iki temel argüman barındırdığını düşünmektedir. İlk argüman, büyük ölçekli endüstriyel kapitalist toplumlarda demokrasinin temel bir koşulu olarak işleyen bir kamusal alanın, başka bir ifadeyle siyasi ve toplumsal yaşamın kesişim noktasında, devlet aygıtının dışında, eleştirel kamusal tartışmalara katılan yurttaşlardan oluşan bir sivil toplum alanının varlığını ortaya koymak; ikincisi ise bir kamusal alanın doğasının ve olası varoluş koşullarının tarihsel olarak anlaşılmasını sağlamaktır (pp. 164-165).

Burjuva kamusal alanı devlete karşı hak talep eden sivil toplumun kendisidir ve rasyonel temelli bir söylem üretiminin merkezidir. Söylemsel kamusal alan olarak da ifade bulan Habermasçı kamusal alan, insanları fiziksel olarak bir araya getirmekten daha ziyade söylemsel olarak bir araya getirmeyi, kamusal meseleler ya da ortak çıkarlar üzerinde görüş birliği, Habermasçı ifadeyle kamuoyu oluşturmayı hedeflemektedir. "İnsanlar'dan oluşan akıl yürüten kamusal topluluk, 'ortak varlığın' sorunları üzerinde uzlaşma sağladığında, 'vatandaşlar'dan oluşan akıl yürüten kamusal topluluk biçimini alır" (Habermas, 2003, p. 207). Kamuoyunun himayesi altında, insan yaşamındaki güç ve tahakkümün, aydınlanmış insan rasyonelliğinin düzenini özgürce kabullenmeye bırakacağı düşüncesinden hareket etmiştir (Baker, 1992, p. 183). Bu noktada bu alana katılımın yaygınlığından daha önemli olanın rasyonel bir katılım olduğunu belirtmemiz gerekmektedir (Schudson, 1992, pp. 146-147).

Habermas (2009), kamunun, izleyici ve dinleyicilerden değil, birbirine sorular soran ve soruları yanıtlayan iletişim aktörlerinden, muhataplarından oluştuğunu söylemektedir (pp. 15-16). Habermas kamusal alan kavramıyla doğrudan iletişimin gerçekleştiği öznelerarası bir yapıdan söz eder. Kamusal alan Habermas'ta soyut, hayali, sanal (Benrazek, 2021, p.5) ve ideal iletişimin, etkileşimin, akıl yürütmenin, tartışmanın, müzakerenin, argümantasyonun uzamıdır (Soules, 2007). Habermas'ta kamusal alan olabildiğince fazla insanın erişimine açık, yurttaşların hiyerarşiden arındırılmış bir şekilde bir araya gelebildiği ve özerk biçimde hareket edebildiği, hukuk kurallarının geçerli ve katılımın nitelikli olduğu bir alandır (Rutherford, 2000, p 18; Timisi, 2003, pp. 63-64).

Benhabib'e (1992; 1997) göre, kamusal alan yaklaşımlarının alternatif kamuları dışlamakta ya da bu kamuların genel kamusal alana ne şekilde eklenilebileceğine dair izlekler içermemektedir. Fraser (1992), Habermas'ın, burjuva kamusal alanının

herkese açık olduğu iddiasından hareket ettiğini ama bu erişimin tümüyle gerçekleştirmediğini, tüm sınıflardan ve etnik kökenlerden kaynaklı hem kadınların hem erkeklerin, toplumsal cinsiyete dayalı olarak kadınların, resmi mülkiyete sahip olmayan plebyenlerin bu kamusal alandan dışlandıklarını ifade etmektedir (p.118).

Fraser (1992), Palczewski (2001) ve Squires (2002), genel kamusal alan karşıtı muhalif grupların karşıt-kamusal alanlar oluşturabileceği düşüncesini savunmaktadırlar. Garnham (1992) ise birincil/temel/kapsayıcı bir kamusal alan fikrine sıcak bakmakla birlikte, kendi politik yapısı, medya ekolojisi, normları ve çıkarları ekseninde örgütlenen başka kamuların da olabileceği düşüncesine sıcak bakmaktadır (p. 371). Dahlgren (2001) ve Garnham (1992) kamuların alternatif gruplar dışında konular etrafında da şekillenebileceği düşüncesindedirler ve bunu da “konu kamuları” olarak kavramsallaştırmaktadırlar. Emirbayer ve Sheller (1998), farklı türdeki kamuları bir şema halinde ayrıntılandırdılar ve bir kamusal alana yapı, eylem ve fail olmak üzere üç temel noktadan yaklaşılması gerektiği önerisinde bulunurlar (pp. 743, 745).

Kamusal Alan Olarak İnternet ve Yeni Medya

İnterneti Habermasçı bir yaklaşımla kamusal alan bağlamında sorgulayan araştırmalar internetin bu türden bir potansiyele sahip olduğunu ama mevcut durumu itibariyle siyasal bir kamusal alan olabilmesi noktasında sorunlar barındırdığı üzerinde durmaktadırlar (Bruns & Highfield, 2015; Dean, 2003; Downey & Fenton, 2003; Dursun, 2021; Fuchs, 2014; Kruse et al., 2018; Yıldız & Dursun, 2020). Poor (2005) yapılan araştırmaların interneti, bir kamusal alan oluşturma veya kamusal alana yardımcı olma potansiyeli taşıdığını ama bu türden bir sonucun garantisinin olmadığını vurguladıklarını belirtmektedir. Buchstein, internetin, iyimser bakış açısından Habermas’ın demokratik kamusal alan kuramının temel tüm gerekliliklerini karşılıymuş gibi görüldüğünü belirtmektedir. Bu bakış açısından internet, evrensel, hiyerarşi karşıtı, karmaşık ve talepkâr bir etkileşim tarzı sunmaktadır. İlaveten, internet, evrensel erişim, özgür iletişim, ifade özgürlüğü, sınırsız bir gündem, geleneksel siyasi kurumların dışında kamuya dâhil olma ve tartışma süreçleriyle kamuoyu oluşturma gibi etmenlerden dolayı en ideal konuşma durumu gibi de görünmektedir (Buchstein, 1997).

Kamusal alan olarak internetin, potansiyeli üzerinde duran önemli bir literatür mevcuttur. Fakat bu literatür aynı şekilde interneti, kamusal alan bağlamında büyük ölçüde sorunlu biçimde de konumlandırmaktadır. İnternetin demokrasiyi ve kamusal

alanı ideal anlamda tahsis etmesinin önündeki en büyük engel ise küresel-ticari bir yapı sergilemesi gösterilmektedir (Dahlberg, 2001; Fuchs, 2014; 2018) Birtakım demokratik normlar ve ilkeler açısından internetin demokratik bir kamusal alan özelliği sergilemediğini düşünen Dean (2003) de, internet için Rogers ve Marres'ten alıntılıdığı "neo-demokrasiler" kavramını kullanmayı tercih etmektedir. Neo-demokrasilerin uzlaşma değil de çekişme ve çatışma üzerinden inşa edildiğini belirtmekte ve halkın fantezileriyle değil de siyasi hayatı canlandıran antagonizmalarla işlediklerini söylemektedir. Kamusal alanda (birincisi), alanın ulus ama neo-demokraside (ikincisi) kurumdan bağımsız webin; amacın birincisinde konsensüs, ikincisinde çekişme; yöntemin birincisinde yasal ve rasyonel prosedürlerin, ikincisinde ağ-bağlantılı çatışmanın; normun birincisinde kapsayıcılık, eşitlik, şeffaflık, rasyonellik, ikincisinde sürenin, hegemonyanın, kararlılığın, güvenilirliğin; aracın birincisinde aktörler, ikincisinde konular olduğunu belirtmektedir (p. 108). Dean bu çalışmasında, küresel tekno-kültür koşulları dâhilinde demokrasiyi tekrardan düşünmenin yeni bir proje olduğunu ama küresel finans piyasalarının devletlere meydan okuyuşunun yarattığı zorlukların ve küresel ağların çoğalması ve genişlemesiyle yaşanan geniş ölçekli krizin henüz üzerinde durulmaya başlandığını belirtmektedir. Bu nedenle tekno-kültürden kaynaklı iletişimsel kapitalizmin kamusal alan kavramından ayrılması ve farklı bir siyasal yapı içerisinde düşünülmesini önermektedir (p. 111).

Sunstein (2008), internet tabanlı blog dünyasında yankı odalarının oluştuğunu, bunun da Habermas'ın tanımladığı türden geniş bir halk katılımı önünde engel teşkil ettiğini belirtmektedir (p. 87). Bu bağlamda Poor (2005), interneti kullanan insan sayısının fazlalığına dikkat çekerek birden fazla kamusal alan düşüncesinin önem kazandığını vurgulamakta ve milyonlarca internet kullanıcısının aynı anda tek bir kamu dâhilinde konuları müzakere edebilmesine şüphe ile yaklaşmaktadır. Papacharissi (2002) internet ve kamusal alan için üç çelişkili nokta üzerinde durmaktadır. Bunlardan ilki, internetin büyük miktarda bilginin depolanmasına izin vereceği ama erişim ve okuryazarlık açısından eşitsizliklerin oluşacağı; ikincisi, dünyanın her bir tarafından insanların internet teknolojileriyle geleneksel teknolojilere nazaran çok daha kolay iletişim kurabileceği ama izleyiciyi parçalayabileceği; üçüncüsü ise herhangi bir çevrimiçi kamusal alanın Habermas'ın burjuva kamusal alanının sorunlarıyla yüzleşeceği ama tecimsel olarak yozlaştırılacağıdır.

Yeni medyanın mecrası olan internetin kamusal alanına yönelik temel yaklaşım sergileyen düşünürlerden Poster (1995), Habermasçı/modernist kamusal alan ve

müzakereci demokrasinin çevrimiçi dünyada mevcut olamayacağını düşünmekte ve bu iki kavramın yeniden kavramsallaştırılması önerisinde bulunmaktadır. Poster'a (1997) göre, agora, belediye binası, ibadet merkezleri, kahvehane, meyhane, taverna, meydan, sendika salonu, park, fabrika yemekhanesi, sokak köşesi gibi kamusal alanların fiziksel olarak varlıklarını sürdürmekte, ancak artık siyasi tartışma ve eylem için örgütlenme merkezleri olarak hizmet etmemektedir. Aynı şekilde Poster, "Birinci Medya Çağı" olarak nitelendirdiği modernist zihniyetli radyo, televizyon, gazete, dergi vb. geleneksel medya araçlarını da kamusal alan olarak nitelendirmemektedir. Çünkü bu araçlar, hegemonik güç ilişkileri barındıran, devlet güdümlü hareket eden, kamusal iletişimi merkezden çevreye doğru tek yönlü işleten, okuyucuyu pasif olarak gören, söylemi merkezileştiren ve genel olarak kapitalizmle bağlantı kuran oluşumlardır (Holmes, 2005). Hatta Poster (1997), Hartley'nin (1992) "Modern dönemin popüler medyası olan televizyon, popüler gazeteler, dergiler ve fotoğraf kamusal alandır, halkın yaratıldığı ve var olduğu yer ve araçlardır." (p. 1) şeklindeki geleneksel medya araçlarının kamusal alan olduğu düşüncesini cesur ve inandırıcı olarak değerlendirse de doğru bulmamaktadır.

Poster, "İkinci Medya Çağı" olarak nitelendirdiği internet gibi dijital teknolojilerin çift yönlü iletişime izin vermesinden, daha fazla ve farklı düşüncede insanı bir araya getirebilmesinden, söylem özgürlüğü yaratmasından, devletten ve güç merkezlerinden görece özerkleşmiş bir yapı sergilemesinden dolayı kamusal alan olarak nitelendirmekte ama mevcut haliyle sorunlar barındırdığına dikkat çekmektedir. İnternetin dijital dünyasının, kurumsal yaşam alanlarını yerinden ettiği sürece ırk, cinsiyet ve etnisite hiyerarşilerini yıkacağını düşünen Poster, internetin, şimdiye kadar kamusal alandan dışlanmış öznelliklerin inşasına izin verecek olmasından, doğası gereği merkezi bir yapı sergilememesinden; gösterenlerin ve göstergebilimsel dünyaların çarpışmasına ve üst üste binmesine olanak tanimasından ve büyük anlatıları yıkmasından dolayı daha demokratik ve katılımcı bulmaktadır (Holmes, 2005).

Poster (1997), internetin Habermasçı bir kamusal alan özelliği taşımadığı ve hatta taşıyamayacağı düşüncesindedir. Bu nedenle radikal bir bakış açısı takınarak modern kamusal alan yaklaşımının yerine postmodernist bir kamusal alan yaklaşımının geliştirilmesi önerisinde bulunmaktadır. Poster için internet, Habermasçı kamusal alanın vurguladığı iletişimsel eşitlik, özgür katılım, rasyonel ve eleştirel tartışma, yüz yüze etkileşim ve kimliksel şeffaflık gibi özelliklere izin vermemektedir. Ama aynı zamanda, özneyi cinsiyet ve etnik gibi ayırıcı unsurlardan bağımsız kılarak farklı biçimde demokratikleşmesini sağlamakta; söylemin dönüşümlü olarak dolaşıma girmesine

olanak tanımakta; metinlerin birbiriyle kesişebilmesine, farklı ve marjinalleşmiş grupların ya da mevcut kamusal alanda kendilerini var edemeyenlerin görünür olabilmelerine imkân verebilmektedir.

Poster (1997), Habermas'ın kamusal alan yaklaşımının terk edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle demokrasi ve kamusal alan kavramlarının internet ve dijital teknolojiler bağlamında postmodernist bakış açısıyla yeniden kuramsallaştırılması, kamusal alan sorusunun yeniden gündeme getirilmesi ve tanımlanması gerektiğini vurgulamaktadır: "İnternette bir kamusal alan varsa, onu kim ve nasıl dolduruyor? Bu kamusal alanda ne tür varlıklar bilgi alışverişinde bulunur? Bu alanda ne tür bir topluluk olabilir? Siber uzayda ne tür bedensiz siyaset bu kadar uçup gidecek şekilde yazılmıştır?" (p. 211).

Poster gibi Dahlberg (2007; 2018) de internetin kamusal alanına yönelik olumlu düşüncelere sahiptir. Dahlberg, kamusal alan, internet, dijital medya gibi kavramları tartışırken iyi ve kötü yanları görmenin önemine vurgu yapmaktadır. Çünkü internet ve internet tabanlı oluşumlar, her ne kadar belirli iktisadi ve siyasi güç gruplarının elinde olsalar da ya da bu ortamlardaki kamusal tartışmalar egemen gruplar tarafından yönetilse de alternatif ya da karşı kamulara da alan açabilmektedirler. Dahlberg (2001), internetin, rasyonel–eleştirel tartışmaların temel yapısını kopyaladığını ve farklı biçimlerde kamusal alanın gereksinimlerine yakın söylemlerin üretimini kolaylaştırdığını belirtmekle birlikte bu söylemlerin kamusal alanın gereksinimlerine yine de yakın olmadığını söylemektedir.

Dahlberg, Habermas'ın da içinde bulunduğu radikal/müzakereci demokratların, internetin ideal bir kamusal alan niteliğine bürünerek iletişimsel eyleme izin verebileceğini düşündüklerini ama güç ilişkileriyle harmanlanarak genel politikalara dönüşüp bu özelliğini yitireceği konusunda kaygılı oldukları bilgisini vermektedir. Dahlberg, yankı odalarının, bot ve trol hesapların ve yaydıkları yanlış ve yanıltıcı içeriklerin, giderek artan sahte haberlerin, internet ortamlarının kamusal alan potansiyeline zarar verdiğini belirtmektedir, fakat bu mecranın farklı boyutlarından dolayı yine de bir kamusal alan görünümü sergilediğini düşünmektedir. Bu bağlamda müzakereci demokratların düşünceleri ile feministlerin ve postmodernist eleştirmenlerin düşüncelerini karşılaştırarak feministler ve postmodernist eleştirmenler lehinde bir tutum takılmaktadır. Dahlberg'e (2007) göre, müzakereci demokratlar kamusal alanda iletişimin ideal işleyişini vurgularken bu alandan dışlanan grupları görmezler ama feminist ve postmodernistler, ideal iletişimden daha çok dışlanan grupların kendilerini görünür kılabilmelerine odaklanırlar.

Dahlberg (2007) için internet ve dijital teknolojiler, söylem alanları açarak farklı ve marjinal grupları, ki genelde genel/ana akım kamusal alandan dışlanmışlardır, kamusal alana dahil eder ve hegemonik söylemler ile alternatif söylemlerin karşılaşmasını sağlar, karşı kamulara olanak tanır ve kamusal alanı küresel ölçeğe genişletebilir. Dahlberg, kamusal alanı bir kenara atmak yerine, internet demokrasisi yorumlarından ve araştırmalarından hareketle başka bir kamusal alanın geliştirilebileceğini ve radikalleştirilebileceğini savunmaktadır. Dahlberg, çevrimiçi ortama, radikal/müzakereci kamusal alan düşüncesinin rasyonel müzakere anlayışı ekseninde değil, agnostik kamusal alan yaklaşımının söylemsel mücadele ve çatışma alanı olarak işleyişi ekseninde odaklanmayı tercih eder. Kamusal alan artık tekil bir müzakere alanı olarak değil, çeşitli biçimlerdeki hem baskın hem de karşı-kamular da dahil olmak üzere, birbiriyle çatışan çok sayıda kamunun karmaşık bir alanı olarak anlaşılmalıdır.

İnternetin kamusal alan niteliğiyle ilgili kutuplu ve genel olarak da olumsuz düşünceler, yeni/sosyal medya platformları için de geçerlidir. Web 2.0 temelli dijital/sosyal medya platformlarında kullanıcıların içerik üretimi ve etkileşimlerinin artması üzerinde, akademik yazında yeni/sosyal medyanın kamusal alan olma potansiyeli daha çok tartışılmaya başlanmıştır. Sosyal medyanın kamusal alanın bazı çalışmalarda; katılım, erişilebilirlik, eşitliklerin tesisi, hak arayışları, yeni toplumsal hareketler gibi konular çerçevesinde ele alındığı ve mecranın zayıf ve güçlü yönleri üzerinden tartışmaların yürütüldüğü görülmektedir (Berkman Köseleli, 2017; Contantinescu, 2012; Keskinbıçkı, 2019; Özgül, 2012; Schafer, 2015; Soussa et al., 2013).

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yeni medyanın kamusal alan olma potansiyeli ele alınmıştır. Yeni medyanın kamusal alanına yönelik olumlu ve olumsuz yaklaşımlar, bu konuda çalışmaları bulunan iletişim akademisyenlerinin görüşleri çerçevesinde tartışılmıştır.

Amaç

Çalışmada, yeni medyanın kamusal alan olma potansiyelinin iletişim akademisyenlerinin görüşleri çerçevesinde tartışılması amaçlanmıştır. Yeni medyanın kamusal alan niteliği, çeşitli bilim alanlarında çalışılmakla birlikte iletişim ve medya alanı, bu alanlar içerisinde öne çıkmaktadır. Yeni medyanın her şeyden önce bir iletişim ortamı olması ve ideal

iletişime söylemsel düzeyde olanak tanınması yeni medyayı iletişim ve medya çalışmaları açısından önemli kılmaktadır. Yeni medyayı bu bağlamda, çoğunlukla iletişim akademisyenlerinin araştırma konusu edinmesinden dolayı iletişim akademisyenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca iletişim akademisyenlerinin, Habermas'ın kamusal alanın temel dinamiği olarak gördüğü iletişimsel eylemi birçok bağlamda kendilerine kuramsal bir hareket noktası olarak belirlemesi ve çalışmalarına konu edinmesi de yine çalışmamızın iletişim akademisyenleriyle yapılmasını önemli kılmıştır. Buradaki temel amaç ise, iletişim alanında yapılan çalışmaların yeni medyayı ya tümüyle bir kamusal alan olarak nitelendirmeleri ya da kamusal niteliğini tümüyle reddeden bir tavra bürünmeleridir. Bu durumu büyük ölçüde yeni medya çalışan iletişim akademisyenlerinin düşünceleri doğrultusunda daha genel bir bakış açısıyla görebilmek adına yapılan bu araştırma, Habermas'ın kamusal alan yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışmada Habermasçı kamusal alan yaklaşımının tercih edilme nedeni ise bu yaklaşımın kamusal alanı, fiziksellikten öte soyut/sanal ve söyleme/iletişime/müzakereye dayalı politik bir uzam olarak kavraması; katılım açısından hiyerarşik olmayan, eşitlik, kapsayıcılık, özgürlük, dürüstlük/samimiyet ve nitelikli katılım gibi koşulları gerekli kılması; yeni/sosyal medyanın ise sıralanan bu nitelikleri, mevcut haliyle her ne kadar sağlayamamış olsa da sağlamaya yönelik bir potansiyel barındırmasıdır.

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmelerde, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile uyumlu biçimde açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Araştırmaya yönelik etik kurul onayı, Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır (Kurul Tarih: 27.10.2021 / Karar No: 1). Görüşmecilere yeni medyanın kamusal alan olarak görünümünü çok boyutlu bir biçimde değerlendirebilecekleri sorular yöneltilmiştir. Bu sorular şöyledir:

- Yeni medyayı (sosyal medya/sosyal ağlar) Habermasçı bir kamusal alan bağlamında nasıl tanımlarsınız?
- Yeni medyanın, teknik kullanım/dijital okuryazarlık, erişim ücreti vb. gibi durumlarını dikkate aldığınızda, kamusal alanın boyutu hakkında neler söylersiniz?

- Kamusal alan ve iletişimsel eylem ve bunların birleşimi olarak müzakereci (iletişimsel) demokrasinin, sosyal medya/sosyal ağlar aracılığıyla yürüyebileceğini/ sağlanabileceğini düşünüyor musunuz? Habermas iletişimsel eylem için ön gördüğü a) kapsayıcılık, b) eşitlik, c) dürüstlük, d) özgürlük şeklindeki dört temel koşulu dikkate aldığınızda yeni medyanın/sosyal ağların iletişimsel eylemin ortamı olma durumu/potansiyeline ilişkin neler söylersiniz?
- Yeni medyayla birlikte yaygınlaşan sanal/dijital benlikler, yeni kamusal alan olarak adlandırılan yeni medyada nasıl bir görünüm yaratmaktadır?
- Yeni medyanın/sosyal ağların, Habermasçı bir kamusal alan potansiyeli taşıyıp taşımadığı hakkında neler söylersiniz?
- Yeni medya/sosyal medyadaki dolaşıma giren bilginin niteliği ve kullanım koşulları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Katılımcılardan alınan yanıtlar, Habermas'ın kamusal alan yaklaşımı ve çalışmanın literatür kısmında irdelenen kuramsal tartışmalar da dikkate alınarak dört başlık altında toplanmış ve böylece çalışmanın analiz başlıkları belirlenmiştir. Belirlenen analiz başlıkları şöyledir:

- Yeni medyanın kamusal alan olarak kavramsallaştırılması
- Yeni medyada iletişim/müzakere süreçleri
- Yeni medyaya erişim engelleri
- Yeni medyada bilginin niteliği

Bu çalışma, kamusal alanı yeniden tanımlamak ya da yeni medyayı bir kamusal alan olarak temellendirmek ya da tümünden reddetmek gibi amaçlar barındırmamaktadır. Çalışmamız sadece Türkiye'de Habermas, kamusal alan ya da yeni medya ya da kamusal alan, medya ve yeni medya gibi konularda çalışmalar yürüten iletişim akademisyenlerinin görüşlerini ve önerilerini içermektedir. Ayrıca bu çalışma ele aldığı konuyu Türkiye ölçeğinde irdelemiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Türkiye’de iletişim araştırmaları yapan bilim insanları/akademisyenler oluşturmaktadır. Çalışmanın evren içerisinde örnekleme, olgu ve olayların açıklanmasında yararlı olduğu düşünülen amaçlı örnekleme tekniği olarak da bilinen yargısal örnekleme tekniğiyle belirlenmiştir. Bu örnekleme tekniğinde araştırmacı, araştırma sorusunu en verimli biçimde cevaplayabilecek örneği seçer. Bu model, basit demografik sınıflandırmasından daha entelektüel bir stratejidir ve araştırmacının çalışma alanıyla ilgili pratik bilgisine, ilgili literatüre ve çalışmadan elde edilecek kanıtlara dayanabilir (Marshall, 1996, p. 523). Bu örnekleme tekniği, diğer tekniklerle elde edilemeyen önemli bilgileri sağlayabilmek amacıyla belirli ortamlardaki kişilerin veya olayların amaçlı olarak seçildiği bir tekniktir (Taherdoost, 2016, p. 23).

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2022) verilerine göre Türkiye’de 22’si vakıf olmak üzere toplamda 68 iletişim fakültesi bulunmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme tekniğiyle Türkiye’de 2’si vakıf, 13’ü devlet olmak üzere toplamda 15 farklı üniversiteden 18 iletişim akademisyeni ile görüşmeler yapılmıştır. Örneklemde, Türkiye’nin farklı üniversitelerinden, büyük ölçüde Habermas, kamusal alan, yeni medya üzerine çalışan iletişim akademisyenlerinin yer almasına özen gösterilmiştir. Vakıf üniversitelerinde araştırma kriterlerimizi sağlayan az sayıda iletişim akademisyeni bulunduğundan, çalışmanın örneklemini büyük ölçüde devlet üniversiteleri oluşturmuştur. Çalışmaya dâhil edilen iletişim akademisyenlerinin 11’i kadın, 7’si erkektir. Akademisyenlerin unvanlara göre dağılımı ise, 8’i profesör, 7’si doçent, 1’i doktor öğretim üyesi, 2’si doktor araştırma görevlisi şeklindedir. Yarı-yapılandırılmış görüşmeler, katılımcıların da tercihleri doğrultusunda yüz yüze ya da telefon ile gerçekleştirilmiştir. Her görüşme öncesinde kayıt almak üzere katılımcıların sözlü onayı alınmıştır. Katılımcıların sorular dışındaki görüş ve önerileri de kayıt altına alınarak çalışmada kullanılmıştır. İki katılımcı kayıt alınmasını istemediğinden bu görüşmelerde not alma tekniğine başvurulmuştur. Katılımcılar ile görüşmeler Ekim 2020 ile Mart 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler 39 dakika ile 118 dakika arasında sürmüştür.

BULGULAR

Çalışmanın bulguları, ‘yeni medyanın kamusallığını kavramsallaştırmak’, ‘yeni/sosyal medyada iletişim/müzakere süreçleri’, ‘kamusal alana erişimde politik ve teknik engeller’

ve 'bilginin niteli(ksizli)ği' başlıkları altında irdelenerek, yeni medyanın kamusal alan potansiyeli iletişim akademisyenleri perspektifinden gösterilmeye çalışılmıştır.

Yeni Medyanın Kamusallığını Kavramsallaştırmak

Araştırmamız öncelikle iletişim akademisyenlerinin yeni medyayı kamusal alan olarak nasıl kavramsallaştırdıklarını sorgulamıştır. Bu açıdan görüşmecilerden K3 ve K2, sosyal ağları kamusal alandan daha ziyade "kamusal mekân" olarak nitelendirmiş ve bu mekânın teknik bir olanak olduğuna vurgulamışlardır. K6, yeni medyanın Habermasçı bir kamusal alan konusunda henüz yetersiz olduğunu belirtmiştir. Özellikle yeni medyanın, yankı odası, filtre balonları (O'Hara ve Stevens, 2015; Posetti, 2018) gibi ayrıştırıcı özelliklerine atıf yaparak Habermasçı kamusal alanın homojen olduğunu ama yeni medyanın heterojen bir yapı sergilediğini belirtmiş ve şu ifadeyi kullanmıştır: "Habermas'ın kamusal alan fikrinin yeni medya söz konusu olduğunda anlamlı bir repertuar olduğunu düşünmüyorum."

K3, yeni medya tartışmalarının başladığı ilk dönemlerde, kamusal alandan dışlananlar için bu mecranın bir olanak olduğunun literatürde yoğun bir şekilde tartışıldığı bilgisini vermektedir. Gelinen noktada siyasi sahipliklerin doğduğunu ve yeni medyada tekellerin oluştuğunu söyleyen K3, "Bu doğrultuda bir kamusal alan olmadığını söyleyebilirim." ifadesini kullanmıştır. K3, yeni medyanın ağ mimarisinin ortaya çıkışıyla günümüzdeki durumu arasındaki değişime dikkat çekmiştir: "Algoritma işliyor ve yeni medyada seçimlerimizle değil, algoritmalarla hareket ediyoruz. Bu yapı içerisinde belli insanlarla belli bir akış içerisindeyiz. Kendimiz gibi olanlarla, bu dünyada bir arada olduğumuz insanlarla aynı ortama giriyoruz. Bu da kamusalılık oluşturmuyor."

K15 ve K18 de yeni medyanın, kapitalist-küresel bağlantılarından dolayı kamusal nitelikli olamayacağını belirtmişlerdir. Yeni medyayı bir kamusal alan yanılsaması olarak nitelendirmeyi tercih eden K15, kamusal alanı, siyasi ve iktisadi eksenlerde irdelemeyi; farklı, alternatif söylemlere olan yatkınlığı bağlamında değerlendirmeyi doğru bulmuştur: "Özne kendini özgürce ifade edebiliyorsa ancak kamusal alandan söz edilebilir."

Yeni medyanın kamusal alan niteliğine mesafeli yaklaşan K18, bu mecranın sistemi meşrulaştırma işlevi üstlendiğine vurgu yapmış ve "Buradaki kamunun tehdit oluşturması halinde fişi çekilir" ifadesini kullanmıştır. K13, yeni medyanın kamusal alan niteliğini, kamusal ve özel alan ayrımı üzerinden tartışarak temellendirmeyi tercih etmiştir. Yeni

kamusal alandan ziyade mevcut kamusal alanın dinamiklerinin farklılaşması olarak duruma yaklaşan K13, kamusal alanın, kamusal ve özel alanın iç içe geçmeye başladığı karma/melez bir alana dönüşmeye başladığını söylemiştir.

K7, yeni medyanın kamusalına şüphe ile yaklaştığını belirtmiştir. K7, duruma ağırlıklı olarak Arendtçi bir bakış açısıyla mekân/fiziksellik üzerinden yaklaşım sergilemiştir: “Bir mekân sorunu var. Yeni medya bu anlamda ucube, mekânsız, uçsuz bucaksız. Mekânsal açıdan yeni medya, mekânı tam karşılamıyor. Çünkü sınırsız bir uzamdan söz ediyoruz. Ben hala mekânın önemli olduğunu düşünüyorum.”

K8, yeni medyanın ideal bir kamusal alan olmadığı düşüncesini dile getirmiş ve kendi içinde çelişkiler barındırdığını ifade etmiştir. K8, Habermas’a atıfla, yeni kamusal alanın da tıpkı tamamlanmamış bir proje olarak modernite düşüncesine benzediğini; yeni medya ortamlarının kamusal alan olma yolunda henüz tamamlanamadığını vurgulamıştır. K12 ise sınırlılıklarından dolayı yarı kamusal alan ifadesini kullanmayı tercih etmiş ve yaşam dünyası ve sistemler ayrımında sistemler alanına ait olduğunu söylemiştir: “Bir yandan devletin kontrolünde diğer yandan da özel şirketlerin elinde olmasından dolayı burayı tam bir kamusal alan olarak nitelendiremiyoruz.”

Aynı şekilde K14 ve K17 de bu alanın yarı kamusal alan olarak kavramsallaştırılmasının daha doğru olacağını düşünmektedirler. Görüşmecilerden K10, bu alanın, neoliberal politikalarla bağlantısına değinirken bu alanı tam da bu gerekçeyle “neoliberal kamusal alan” olarak kavramsallaştırmayı tercih etmiştir. Görüşmecilerden K5, konuya daha tarihsel/bütünlükçü bir perspektiften yaklaşarak yeni kamusalı, geleneksel kamusal alanın uzantısı olarak nitelendirmiştir.

K1, yeni medyanın kamusal alan potansiyelini, kitle kavramı üzerinden tartışmayı tercih etmiştir. Yeni medyada kamudan daha ziyade kitlelerin ürediğini düşünen K1, kamusal alanın ortak ilgi ve noktaların alanı olduğunu belirtmiştir. Bilinenin dışında bir kamusal alanın doğduğunu belirten K1, bu alanın, insanların fikir üretebileceği bir alandan daha ziyade sınırları profesyonelce belirlenmiş bir alan olduğunu vurgulamıştır. Araştırmaya katılanlar, yeni/sosyal medyayı Habermasçı bir bağlamda bir kamusal alan olarak nitelendirmemişlerdir.

Yeni/Sosyal Medyada İletişim/Müzakere Süreçleri

Habermas, iletişimsel eylemi, en temel düzeyde dil yetisine sahip en az iki öznenin etkileşimli biçimde ve yüz yüze iletişim kurması olarak tanımlar. İletişimsel eylemin temel kavramı ise yorumlamadır. Bu nedenle dil yetisi ve dili kullanma düzeyi iletişimsel eylemde önemli bir yere sahiptir. İletişimsel eyleme katılan taraflar belirli bir konu üzerinde dil yetileriyle tartışmaya girerler ve bir uzlaşmaya varmaya çalışırlar (Habermas 2001, 112). Bu ideal iletişim türü öncelikle yaşam dünyasının ve doğal olarak da kamuoyunun merkezi olan kamusal alanın eylem türüdür. Mutlu (2004), iletişimsel eylem sürecini şöyle aktarmaktadır:

- (1) Bir söylemin tüm (potansiyel) katılımcıların iletişimsel söz edimlerini kullanmada eşit şansı olmalıdır. . . (2) Tüm (potansiyel) katılımcıların temsil edici söz edimlerini kullanma, tutumlarını, duygularını ve niyetlerini dile getirme şansı eşit olmalıdır.
- (3) Tüm (potansiyel) konuşmacıların konuşma edimlerini düzenleme olanağı bakımından eşit şansı olmalıdır . . . (4) Tüm (potansiyel) katılımcıların betimleyici söz edimlerini kullanmakta eşit fırsatları olmalıdır (p. 130)

Görüşmecilerden K9, kapsayıcılık, eşitlik, dürüstlük/samimiyet ve özgürlük gibi koşulların yeni medya için "Tam bir yanılgı" olduğunu düşünmektedir. Eşitliğin söz konusu olmadığını belirtirken özgürlük için de şu ifadeleri kullanmaktadır: "Bunun da olduğunu düşünmüyorum. Bize gösterilen sözde bir özgürlüktür, piyasanın özgürlüğüdür, pozitif bir özgürlükten söz edemiyorum." K4 de benzeri noktalara vurgu yapmıştır: "Ticari şirketlerin elinde olan bir kamusal alanın bu sıralananları sağlaması zaten olanaklı görünmüyor."

K11, yeni medya ortamlarını, düşüncelerin özgürce ifade edilebileceği ortamlar olarak görmediğini, Türkiye özelinde politik ortamın buna izin vermediğini belirtmiştir. Yeni medyanın herkese eşit biçimde açık olmadığını söyleyen K11, bunun, dünyanın genel bir sorunu olduğunu vurgulamıştır: "Tabii bu noktada toplumun kültürünü de dikkate almamız gerekiyor. Çünkü bu süreçler, dürüstlük, toplumdan ve kültürel iklimten bağımsız düşünülemez"

K3, yeni medyanın, 2000'li yıllara kadar bir tartışma ve müzakere ortamı özelliği sergilediğini ama mevcut durumu için kesinlikle aynı şeyi düşünmediğini belirtmiştir. Yeni medyadaki kutuplaşmalara dikkat çeken K3, herkesin kendi tarafını seçerek tartışmalara katıldığını, çatışmaya dayalı olduğunu ve bunun da rasyonel bir müzakere

süreci başlatmadığını dile getirmiş ve şunları ifade etmiştir: “Bu çatışmacı ortamda fikirler birbirine değdiğinde ortaya çıkacak şeyin, ortak iyi için bir dil, söylem zemini olduğunu düşünmüyorum.” Görüşmecilerden K17, yeni medyanın özgürleştirici mitinin yıkıldığını ifade etmiştir. K7, anonim kimliklerden dolayı samimiyetin/dürüstlüğün olmadığını belirtmiştir. Göreceli bir eşitlikten söz eden K7, şunlara dikkat çekmiştir: “Ekonomi-politik bağlamda, gözetimin olduğu ortamda yüzde yüz özgürlük çok zor.”

K16, yeni medyanın iletişimsel özgürlüğü ve eşitliği sağladığı söylemlerinin oldukça ütöpik olduğunu dile getirmiştir. K16, teknolojiye gerçekçi bir bakış açısının gerekliliğini vurgulamış, olanaklara ve sınırlılıklara dikkat çekmiş ve herkesin bu alana ulaşamadığına işaret etmiştir. K14 ise yeni medya mecralarının iletişimsel eyleme yatkınlığını ülkelerin ya da rejimlerin demokrasiye yatkınlığıyla ele almayı tercih etmiştir. K14, daha demokratik ülkelerde ya da rejimlerde yurttaşın lehine işleyen bu mecraların, yurttası merkeze aldığına, iletişim hak ve özgürlüklerini temin etmeye çalıştığına dikkat çekmiştir. K15, yeni medya ortamlarında özgürlük, kapsayıcılık, eşitlik ve dürüstlük gibi iletişimsel eylem nosyonlarının mevcut olmadığını şöyle dile getirmiştir: “Böyle bir durum yok. Burada Habermasçı bir ideallikten söz edemeyiz. Ayırık otunu yolduğumuz gibi, alternatif sesler çıktığında da politik, ekonomik güçler yoluyor.”

K3, kapsayıcılığın gerçekleşemediğini, eşitliğin söz konusu olmadığını, bu ortamlardan sözü bastırılanların olduğunu belirtirken, bunun da algoritmalar aracılığıyla yapıldığı bilgisini vermiştir. K2: “Hepimiz bu platformlar üzerinde eşit eylemlilikte olduğumuzu söylüyoruz ama bunun böyle olmadığını biliyoruz. Ama tabii ki özgürce düşüncelerimizi ifade edebildiğimiz platformlar da var.” K2, bu düşüncelerine ilaveten yeni medyada mevcut olan sorunların geleneksel medyada da mevcut olduğunu belirterek “Gelenekselde ne varsa yenede de aynıları var. Burayı tamamen yenilikçi, özgürlükçü bir dünya olarak tasvir edemiyorum.” ifadelerini kullanmıştır. Habermas’ın tasarladığı iletişimsel eylem modelinin hiçbir yerde gerçekleşmediğini dile getiren K8 şu şunları anlatmıştır: “Kapitalizm gibi bir sistem; temel dayanağı kar, gözetim, denetim. İdealize edildiği anlamda sosyal medya bir iletişimsel eylem ortamı olamaz.”

Görüşmecilerimizin yeni medyanın kamusal alan potansiyelinin ticari ilişkilerinden dolayı olanaksızlaştığı üzerinde durmuşlardır. İletişimsel eylemin zemini olan yaşam dünyası, nasıl ki ekonomik ve politik güçlerin ürettiği sistemlerle sömürgeleşmeye yüz tutmuşsa, yeni medya ortamları da yine bu güç merkezlerince ele geçirilerek sistem unsurlarına dönüştürülmüş ve bu da iletişimin ideal bağlamını çarpıtmış/bozmuştur.

Kamusal Alana Erişimde Politik ve Teknik Engeller

Kamusal alan olarak yeni medyayı eşitsizlikler bağlamında değerlendirdiğimizde teknik ve iktisadi, politik ve kültürel/demografik olmak üzere, birbiriyle bağlantılı, üç temel noktanın, bu alana erişimde engeller oluşturduğunu söyleyebiliriz (Selwyn, 2005; Fuchs, 2009). Diğer yandan, siyasal iktidarlar tarafından uygulanan erişimi engelleme, eleştirel/muhafiz paylaşımları cezalandırma, site kapatma vb. durumları barındıran, gözetimi ve böylece de denetimi içeren, bazen resmi bazen de gayri resmi biçimde uygulanan genel bir erişim engelidir (Kızılkaya, VoA, 2019; YMK4, 2019). Üçüncü olarak bireylerin ve toplumların demografik özelliklerinin ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin de yeni kamusal alana erişimde engel teşkil ettiğini belirtelim (Binark et al., 2020; YMK4, 2019).

K14, yeni medya ortamına girdiği andan itibaren dijital izlerin oluştuğunu ve sonsuza dek kaybolmadığını ve böylece gözetimin siyasi ve ticari gibi çok farklı biçimlerde başladığını belirtmiştir. Farklı sosyal medya platformlarının farklı amaçlar için kullanıldığını dile getiren K11, sosyal medya kullandığında kendisini baskı altında hissettiğini söyleyerek “Bu platformlar tarafından gözetlendiğimi, denetlendiğimi, verilerimin toplandığını, depolandığını ve işlendiğini düşünüyorum.” ifadesini kullanmıştır. K11, Antik Yunan ile bir analogi kurmuştur: “Bu haliyle Antik Yunan’a benziyor. İki bin yıl sonra aynı noktaya erişmiş gibiyiz. Herkesin eşit bir şekilde bu alana ulaşamaması, eşitsiz bir kamusal alan yaratıyor.”

K3, yeni kamusal alanın birçok açıdan eşitsizlikler barındırdığını dile getirmiştir. K3, yeni medyada yaşanan sorunların toplumun genelinde yaşanan sorunlarla paralel olduğuna dikkat çekmiş, yaş, cinsiyet, sınıfsal farklılıklar vb. birçok özelliğin eşitsizlikleri daha da arttırdığını vurgulamıştır. Katılımcılarımızdan K9, yeni kamusal alana erişimi, yani dijital eşitsizliği, iktisadi açıdan gelişmişlik ve gelişmemişlik ikileminde değerlendirmenin doğru ama yetersiz bir bakış açısı olduğunu belirtmiş ve şu düşüncelere yer vermiştir: “Bakıldığında interneti beyaz, orta yaş erkeklerin, beyaz yakalı işlerde çalışanların kullandığını gösteren veriler mevcut. Birçok demografik özellikler de erişim engeli teşkil ediyor.”

K14, yeni kamusal alana erişimi daha makro düzeyde irdelemiştir. İnternet teknolojisinin, sosyal medyanın, teknik olarak erişime/katılıma imkân veren bir mecra olduğuna ama bu mecranın iktisadi ve siyasi işleyişinin bu erişimi sınırlandırdığına dikkat çekmiştir.

İnternete kamu hizmeti değil de iktisadi amaçlı bir şirket mantığıyla yaklaşıldığı sürece erişim engellerinin giderek artacağını düşünen K14 şunları eklemiştir: “Başka engeller de var. Dijital okuryazarlık, teknoloji dilini bilmemek... Sınıfsal yapılardan kaynaklanan engeller... Yeni sınıflar; mesela göçmenler... İnternete erişemeyen topluluklar...”

K8, erişim engellerinin sosyo-kültürel boyutları üzerinde durmuştur ve şunları dile getirmiştir: “Yeni medya kullanımı kültürel birikim gerektiriyor ama bazılarında bu yok. Kuşaklararası farklılıklar kesinlikle olabilir. Örneğin 20 ile 60 yaş arasında radikal kullanım farklılıkları var.” K2, erişim engellerini, siyasi, iktisadi, teknik, demografik olarak anlatmakla birlikte araca sahip olup olmama durumunun ciddi sorun olduğunu belirtmiştir. Erişim engellerinin Covid-19 pandemi sürecinde iyice görünür olduğuna vurgu yapan K2, “Donanımına sahip olmadığımızı pandemi sürecinde gördük. Uzaktan eğitim sürecinde bir yoksunluk olduğunu anladık.” ifadelerini kullanmıştır.

Yeni kamusallığın herkese açık ya da herkese eşit bir şekilde açık olmadığı görüşmecilerin geneli tarafından ifade edilmiştir. Yeni kamusalığı sağlayan ortamların/ sosyal medyanın ticari ve siyasi mülkiyetinin bu kamusal alana katılımı/erişimi engellediğini düşünen görüşmeciler, bu sorunların giderilmesinde makro siyasi ve iktisadi politikalara gereksinim olduğu üzerinde durmuşlardır.

Bilginin Niteli(ksizli)ği

Habermas (2001), iletişimsel eylem sürecinde rasyonel bir tutum sergilemeyi önemser, hatta iletişimsel eylemin mottosu olarak görür. İletişimsel eylem tarafları, test edilmek üzere ortaya sürülen fikir üzerinde ancak ve ancak rasyonel biçimde temellendirilebilir argümanlarla iletişimsel eyleme katılabilirler (pp. 118-122). Habermas, iletişimsel eylemi açıklarken teleolojik, normatif, dramaturjik eylem türlerinin tümünü irdeler ama dili en kapsamlı ve rasyonel kullanan eylem türünün iletişimsel eylem olduğunu belirtir (Dursun, 2018). İletişimsel eylem gücünü, bilginin rasyonelliğinden alır ve eğer iletişimsel eylemde bir bilgi somutlaşabiliyorsa bu onun rasyonelliğini ve bu nedenle de güvenilirliğini gösterir. Bir anlatımın rasyonelliğinin ölçüsü de zaten eleştirilebilir ve temellendirilebilir olmasıdır (Habermas, 2001, pp. 32-33).

Yeni medya, bilgi açısından oldukça verimli bir alandır. Hem bilgiye erişimi hızlandırmıştır hem de bilginin kaynaklarını çeşitlendirmiştir. İlaveten bilgi üretim sürecini daha demokratikleştirmiş ve kısmen kamuyu bu sürece dâhil etmiştir. Başka

bir anlatımla bir zamanlar sadece bilgi tüketicisi olan kamunun önemli bir kısmını bilgi üreticisi haline getirmiştir (Babacan, 2015; Palermos, 2018, p. 458). Fakat yeni medyayla birlikte platform kapitalizmi gelişmiş, yeni/sosyal medya ortamları dünyanın büyük şirketlerine dönüşmüştür. Yeni medyada bilginin niteliğini ve niceliğini gösteren kavramlar oluşarak literatüre girmiştir. Buradaki bilginin nicel boyutunu gösteren temel kavram 'big data'dır. Veri madenciliği, veri gazeteciliği, arama motoru optimizasyonu, bilgi ticareti, açık veri gibi ifadeler de yeni medyadaki bilginin niceliği konusunda önemli fikirler vermektedir (Langley & Leyshon 2017; Srnicek, 2017). Bilginin nitel boyutuyla ilgili soruna işaret eden en önemli kavram ise 'bilgi/veri doğrulama' ifadesidir, çünkü internette dolaşıma giren bilgilerin yanıltıcı olma potansiyeli oldukça yüksektir.

Görüşmecilerimiz, yeni medyayla bilgi/enformasyon arasındaki ilişkiyi genel olarak bu bağlamlarda irdelemişlerdir. K8, yeni medyanın en sorunlu yanının bilgi olduğunu belirtmiştir. Bilginin denetimsiz biçimde yayılmasının kamusal tartışmaları olumsuz yönde etkilediği üzerinde duran şu düşünceleri paylaşmıştır: "19. ve 20. yüzyılda da vardı yalan, yanlış bilgi. Ancak sosyal medya bu süreci daha sıradan, gündelik ve hızlı, kaynağı takip edilemez hale getirdi. Eskiden geleneksel medyada yanlış bilginin kaynağı takip edildiğinde bulunabiliyordu. Ama sosyal medyanın ağ yapısı bilginin izini sürmeyi zorlaştırıyor."

Bilginin niteliği konusunda sorun olduğunu düşünen K1, ciddi söylemlerin gayri ciddi yorumlarla karşılık bulmasının sorun yarattığını belirtmiştir. K1 konuyla ilgili şu düşünceleri dile getirmiştir: "Herkesin kararı var, herkes birbirine sataşiyor. Çünkü bilgi yok ortada. Bilgisi olan insanları da kimse takip edemiyor. Gündelik tartışmalarda ise suya sabuna dokunmayan tartışmalar var."

Yeni medyadaki bilginin, bilgi ile bilgisizlik arasında bir yere konumlandığını belirten K6, yeni medyadaki bilgilerin daha çok kanaat özelliği gösterdiğini belirtmiştir. Bu uzamda enformasyon savaşlarının yaşandığını belirten görüşmecimiz, yeni medyanın insanlara, duymayı arzuladıkları şeyleri genişletme konusunda bir etki alanı sunduğunu vurgulamıştır. Bilginin metalaşması bağlamında duruma yaklaşan görüşmecimiz K12, bilginin metalaşmasının, para kazandırıcı özelliğinin, ticari alana hapsediğine dikkat çekmiştir. Bilginin ticari alandan çekilerek kamusal alana teslim edilmesinin gerektiğini belirten görüşmecimiz, bilginin kamusal alana evrilebilmesinin de ancak uluslararası çabayla mümkün olabileceğini söylemiştir.

Görüşmecilerimizden K16, enformasyon üretiminin ve enformasyonun yeni iletişim teknolojileriyle dolaşıma girmesinin hem geliştirici bir unsur olduğunu hem de her türlü bilgiyi yayması, özellikle yanlış bilgileri yayması, bağlamında olumsuz bir görüngü yarattığını vurgulamıştır. Filtre balonlarına ve yankı odalarına dikkat çeken K16 şunlara değinmiştir: “Bu yüzden bizim farklı bilgilere, kendi rasyonel bilgimize ulaşabilmemiz için bu ağın akışının bir parçası olmamız gerekiyor.”

Bilginin güvenilirliği ve samimiyetinin önemine dikkat çeken K7, çift taraflı bir riske dikkat çekmiştir. K7, bilginin bu kadar kolay dolaşıma girdiği bir mecrada bir o kadar da güvenilirlik sorunu olduğunu ifade etmiştir. Bilgilerin hızlıca üretilip dolaşıma girmesi bir yandan kamunun anında bilgilenmesi gibi olumlu bir duruma neden olurken diğer yandan, akışın hızından kaynaklı, üzerine düşünememe ve yeterince irdeleyememe gibi olumsuz bir durum yaratmıştır. Görüşmecilerimizden K3, bu nokta üzerinde durmuştur: “Ortamda enformasyon çok hızlı hareket ediyor. Bilgi üretimi de tüketimi de çok hızlı. Yeni medya bizlerde hıza uyum baskısı yarattı. Akan enformasyonu teyit etme zorluğu getirdi.”

Benzeri noktalar üzerinde duran K4, ilk göze çarpan iki sorunun hız ve yüzeysellik olduğunu ifade etmiştir. Sosyal medya içeriklerinin, günümüz ekonomi-politik yapısıyla tutarlı olarak hızlı biçimde tüketildiği üzerinde duran K4, sanal mecranın, enformasyon akışını ön planda tuttuğunu ve bunun da yeni enformasyonu anında değersizleştirdiğini dile getirmiştir. K4, bunun da derinlikli bilgiye, bilginin tarihsel ve toplumsal zeminlerine ulaşmayı olanaksız hale getirdiğini anlatmıştır: “Sosyal medya, içerik açısından kullan at durumu yaratmıştır. İnsanların sizi takip etmesi, tık sayısının artması için hızlı olmanız ve kendinizi güncel tutmanız gerekiyor. Bu da yüzeyselliğe ve önemli konuların tartışılmamasına neden oluyor. Kullan at kültürünü pekiştiriyor.”

Ortamdaki bilginin niteliği üzerinde duran K13, yeni medyadaki bilgilerin bilgi olmadığını düşünmektedir. Bilginin tartışma yoluyla edinilmesi gerektiğini vurgulayan K13, öncelikle bilginin edinilmesi sürecindeki insanlarla birlikte olmanın önemine işaret etmiş ve şunları söylemiştir: “Bilgiyi ele geçirmeniz gerekir. Bilgiyi yorumlayabilecek hale gelmek, sonrasında ona bir aidiyet kazandırmak gerekir. Soru sorabilecek, sorgulayabilecek bir donanıma sahip olmak gerekir. Şu anda soru sormadan yorumlamaya başlayan bir söylem üretim şekli var yeni medyada.” Kamusal alan olarak yeni medyada bilginin durumunu öznelere amaçları bağlamında değerlendiren K2 ise ortamda hem nitelikli hem de nitelsiz bilgilerin dolaştığı şeklinde ikili bir yaklaşım sergilemiştir: “Karar verme

noktasında nitelikli bilgi de söz konusu, çöp bilgi de. ... Buradaki bilginin oynanmış manipüle edilebilir olduğunu, dejenerasyona uğrayabildiğini de belirtmek isterim.

Kamusal alan olarak yeni medya, bilgi açısından görüşmecilere göre hem bir olanak hem de aynı zamanda sorundur. Bu sorunlar arasında ise kaynağın güvenilir olmayışı, bilginin hızlı akışı ve anlık tüketimi, bilgi üzerindeki ticari ve siyasi engeller, bilgiye erişimin herkese eşit biçimde açık olmayışı vb. yer almaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma yeni medya, sosyal medya, çevrimiçi ortam, sanal ortam şeklinde adlandırdığımız, günümüzde iletişimin merkezi haline gelmiş internet ortamının/ mekânının Habermasçı bir kamusal alan ve iletişimsel eylem ile olan olumlu–olumsuz ilişkisine, bu mecrayı disiplinler arasında önemli ölçüde konu edinmiş iletişim ve medya çalışmaları/araştırmaları yapan, başka bir deyişle kamusal alan ve iletişimsel eylem, yeni medya, katılım, demokrasi, alternatif medya, yeni medyada bilgi ve iletişim süreçleri gibi konuları ağırlıklı olarak çalışan iletişim akademisyenlerinin bakış açısından ışık tutmaya çalışmıştır. Çalışma, hem yeni medyanın kamusal alan olduğu şeklindeki radikal iddialara hem de bu alanın kamusal alanı tümüyle reddeden radikal iddialara, kısmi de olsa iletişim akademisyenleri bakış açısından daha ılımlı yaklaşımlara olanak tanıyabilecek bir cevap niteliği taşımaktadır.

Türkiye ölçeğinde yeni medyanın kamusal alanı iletişim akademisyenleri bağlamında sorgulayan herhangi bir çalışma mevcut değildir. Bu çalışma, yeni medyanın kamusal alan boyutuna iletişim akademisyenleri perspektifinden yaklaşması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışma, iletişim fakülteleri ya da diğer fakültelerin iletişimle ilgili bölümlerinde temel derslerden birisi haline gelen ve hatta bazı fakültelerde doğrudan bölüm olarak açılan yeni medyayı, yine iletişim fakültelerinin ders içeriklerinde önemli ölçüde yer bulan kamusal alan ve iletişimsel eylem tartışmalarıyla birleştirmeye çalışması ve bu birleşimi de ilgili bölümlerde bu içerikte dersleri yürüten iletişim akademisyenlerinin bakış açılarından olumlu ya da olumsuz anlamda ortaklıkları tespit etmeye çalışması, diğer bir ifadeyle kamusal alanı ve yeni medyayı iletişim akademisyenlerinin yaklaşımlarından sentezlemesi açısından önemlidir.

Araştırmacılarımız yeni medyanın, kamusal alan olma ve bu bağlamda iletişimsel eylemi yürütme potansiyeline sahip olduğunu, fakat bu potansiyelini gerçekleştirmediğini

düşünmektedirler. Genel olarak bu alanın ticari bağlamda herkese açık olmadığı, ortamın aşırı şekilde siyasi ve ticari denetim ve yönetim altında olduğu düşüncesinden hareketle kamusallığını sorunlu bulmaktadırlar. İlgili literatürde bu düşünceleri destekleyen çalışmalar mevcuttur. Sosyal medyanın kamusallığını eleştirel ekonomi-politik bakış açısıyla ele alan Fuchs, (2014), sosyal medyanın devasa bir endüstri olarak kâr odaklı sahiplik yapısına ve bu yapının varlığını mümkün kılan sömürü düzenine dikkat çekmekte, sosyal medyanın mevcut kapitalist sistemin bir ögesi olarak kamusal alan olma potansiyeline kuşkuyla yaklaşmaktadır (p. 57). Dahlberg (2001), çevrimiçi dünyanın kamusal alan olarak nitelendirilebilmesi için, devletten ve ekonomik güçten özerkleştirilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.

İnternette bağlantıyı sağlayan bilgisayar ve mobil cihazların ücretlerinin yüksek oluşu, ilaveten interneti sağlayan şirketlerin tarife ücretleri, yeni medyanın kamusal alan olma potansiyelini sınırlandırmaktadır (Fuchs, 2018). Bu nokta, yeni medyanın kamusallığının sorunsallaştığı diğer bir noktadır. İletişim akademisyenleri, yeni kamusal alana erişmek için öncelikle bilgisayar, tablet, mobil telefon vb. teknolojileri edinmek gerektiğini ve ardından internete bağlanabilmek için düzenli belirli bir ücreti ödemek gerektiğini dile getirmişlerdir. Bunun genel kamunun, yeni kamusal alana erişiminde olumsuz bir durum yarattığı üzerinde durmuşlardır.

İletişim akademisyenleri, yeni medyanın önemli ölçüde teknoloji okuryazarlığı gerektirmesi ve bu bağlamda eşitsizlikler barındırması gibi durumların da yeni medyanın kamusallığını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Dijital okuryazarlık bağlamında yeni medyayı değerlendiren iletişim akademisyenleri, dijital okuryazarlığın kendi içerisinde de kademelere ayrıldığına değinmişlerdir. Yeni medyanın teknolojik altyapısının sürekli değişiyor olmasını da kamusal alan açısından olumsuz olarak nitelendirmişlerdir. We Are Social'ın 2020 verileri, dünya nüfusunun %40'ının internete henüz erişemediğini göstermektedir. İnternete erişilmiş olsa bile, yeni medyanın karmaşık işleyişi belirli bir düzeyde dijital okuryazarlık bilgisi gerektirmektedir. Hatta artık okuryazarlık düzeyleri arasında dahi internete erişimi/kullanımı olumsuz yönde etkileyen düzey farklılıkları bulunmaktadır (Narin, 2019; 2021; van Dijk & Hacker, 2003; van Dijk, 2016, pp. 267–286; YMK4, 2019).

Araştırmamıza katılan iletişim akademisyenlerinin, yeni medyanın kamusal alan olma niteliğini bilgi üretimi ve akışı bağlamında da tartışmışlardır. Bilgi akışının olağanın dışında hızlı ve bilgi açısından dezenformasyon ve mizenformasyon gibi süreçlere

yatkın, bilgi teyit süreçlerinin karmaşık, zor ve sıkıntılı olduğu noktaları, kamusal alan açısından zafiyet olarak değerlendirmişlerdir. Bennett ve Livingston (2018), çevrimiçi ve çevrimdışı gazetelerin ve dergilerin, YouTube, WikiLeaks, Twitter, Facebook vb. sosyal ağların, gazetecilik formatlarını kullanarak dezenformasyon yayabildikleri; özellikle radikal sağ grupların sistematik biçimde bunu gerçekleştirebildikleri; bu süreçlerin ülkelere, rejimlere göre farklı stratejilerle cereyan edebildiğini belirtmektedirler. Yeni medya ortamlarında dezenformasyon, mizenformasyon olgularının hacimsel büyüklüğü ve algoritmaların bilgiyi, insani mantıkla bağdaşmayacak biçimde otomatik işleyerek şirketlerin reklam, siyasi çevrelerin ise propaganda süreçlerine yarayacak şekilde anlamlı hale getirmesi, literatürde tartışılan konular arasında yer almaktadır (Ireton, 2018; Dursun, 2021).

İletişim akademisyenleri, yeni/sosyal medyayı, sıralanan bu sorunlardan/açmazlardan dolayı Habermas'ın idealize ettiği kamusal alan düzeyine ulaşmadığı şeklinde görüş bildirmişler ve yeni medyayı tümüyle bir kamusal alan olarak kavramsallaştırmayı uygun bulmamışlardır. Ortamın ideal iletişimlerin/müzakerelerin gerçekleşmesine sınırlı biçimde izin verdiği; katılım ve kapsayıcılık açısından ise eşitlik, dürüstlük ve özgürlük bağlamlarında zayıf olduğu şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Dahlberg (2001) de çevrimiçi ortamın kamusal alan olarak değerlendirilebilmesi için, eleştirilebilir ahlaki-pratik geçerlilik iddialarının değiş-tokuşunu ve eleştirisini, düşünümelliği, söylemsel kapsayıcılığı ve eşitliği sağlaması gerektiğini düşünmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu yeni medyanın kamusal alan açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu vurgulamışlardır. Sorunların aşılmasında ise katılımcı ve eşitlikçi yerel, küresel teknoloji ve bilgi politikalarına gereksinim olduğu üzerinde durmuşlardır. İletişim ortamlarının kamunun lehinde işleyebilmesi için kamu erkinin ya da kapitalist şirketlerin hegemonyasından bağımsızlaşması gerektiği önerilerinde bulunmuşlardır.

Bu çalışma sınırlı bir bakış açısı sunmaktadır. Bu bağlamda yapılacak çalışmaların diğer bilim alanlarına ya da kamusal alanı paylaşan diğer tüm tarafları kapsayacak şekilde genişletilerek yapılması önerilmektedir. Ayrıca kamusal alanı, değişen teknoloji ve dünya koşullarını, siyasi, iktisadi ve bölgesel farklılıkları/rejim farklılıklarını dikkate alarak irdelemek, böylece mevcut kamusal alan düşüncesini güncellemek, içinde yaşadığımız toplumu ve dünyayı daha demokratik, katılımcı, eşit ve anlaşılır kılmak açısından önem taşımaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: Çalışma Konsepti/Tasarımı: O.D., F.Y.; Veri Toplama: O.D., F.Y.; Veri Analizi /Yorumlama: O.D., F.Y.; Yazı Taslağı: O.D., F.Y.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi: O.D., F.Y.; Son Onay ve Sorumluluk: O.D., F.Y.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: Conception/Design of study: O.D., F.Y.; Data Acquisition: O.D., F.Y.; Data Analysis/Interpretation: O.D., F.Y.; Drafting Manuscript: O.D., F.Y.; Critical Revision of Manuscript: O.D., F.Y.; Final Approval and Accountability: O.D., F.Y.

REFERENCES

- Arendt, H. (2008). *İnsanlık Durumu*. (B.S. Şener, Trans.) İletişim Yayınları.
- Arendt, H. (2014). *Geçmişle Gelecek Arasında*. (B.S. Şener and O.E. Kara, Trans.) İletişim Yayınları.
- Babacan, M. E. (2015). Yeni medya bağlamında toplumsal hareketler ve yeni insanın karakter analizi. *Folklor/ Edebiyat*, 21(83), 295–307.
- Baker, K. M. (1992). "Defining the Public Sphere in Eighteenth-Century France: Variations on a Theme by Habermas". In C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.181–211). Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Bauman, Z.& Lyon, D. (2013). *Akışkan Gözetim*. (E. Yılmaz, Trans.) Ayrıntı Yayınları.
- Benhabib, S. (1992). Models of Public Space: Hannah Arendt, the Liberal Tradition, and Jürgen Habermas. In C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.73–98). Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Benhabib, S. (1997). The embattled public sphere: Hannah Arendt, Juergen Habermas and beyond. *Theoria*, 44(90), 1–24.
- Bennett, W.L., Livingston, S. (2018). The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. *European Journal of Communication*, 332(2), 122–139.
- Benrazek, Y. (2021). The Role of Social Media as a Public Sphere in the Algerian Protests: An Analytical Study. *Journal of Intercultural Communication Research*, 1–21.
- Binark, M., Arun, Ö., Özsoy, D., Kandemir, B. & Şahinkaya, G.(2020). *Covid-19 Sürecinde Yaşlıların Enformasyon Arayışı ve Enformasyon Değerlendirmesi*. Yaşlanma Çalışmaları Derneği Yayınları.
- Bruns, A.& Highfield, T. (2015). Is Habermas on Twitter?: Social media and the public sphere. A.Bruns, G. Enli, E. Skogerbo, A. O. Larsson & C. Christensen (Eds.), *The Routledge Companion to Social Media and Politics* (pp.56–73). Routledge Press.
- Buchstein, H. (1997). Bytes that Bite: The Internet and Deliberative Democracy. *Constellations*, 4 (2), 248–263.
- Castells, M. (2005). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür/ Ağ Toplumunun Yükselişi*. (E. Kılıç, Trans.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Castells, M. (2013). *İsyan ve Umut Ağları: İnternet Çağında Toplumsal Hareketler*. (E.Kılıç, Trans.) Koç Üniversitesi Yayınları.
- Dahlberg, L. (2001). Computer-mediated communication and the public sphere: A critical analysis. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 7 (1). Retrieved from <http://jcmc.indiana.edu/vol7/issue1/dahlbergold.html>.
- Dahlberg, L. (2007). The Internet and discursive exclusion: From deliberative to agonistic public sphere theory. L. Dahlberg & E. Siapera (Eds.). *Radical democracy and the Internet: Interrogating theory and practice* (pp. 128-147). Palgrave Macmillan.
- Dahlberg, L. (2018). Visibility and The Public Sphere: A Normative Conceptualisation. *Javnost-The Public*, 25 (1-2), 35-42.
- Dahlgren, P. (2001). Media and the transformation of democracy. B. Axford & R. Huggins (Eds), *New Media and Politics* (pp.64–88). Sage Publication.
- Dean, J. (2003). Why the Net is not a Public Sphere. *Constellations*, 10(1), 95–112.
- Dursun, O. (2018). Yaratıcı Endüstrilerin Aşkınsal Alanda Görünümü: Yaratıcı Endüstrilerin Yaşam Dünyasının Sömürgeleştirilmesine Etkisi. *Moment Dergi*, 5 (2), 144–173.
- Dursun, O. (2021). Neo' Kamusallığın 'Liberal' Açmazları. Ç. Y. Ünlü & İ. Özdemir (Eds.), *Siyasal İletişim: Politik Olanı Düşünmek ve Araştırmak* (pp. 127–163). Siyasal Kitabevi.
- Emirbayer, M. & Mimi S. (1998). Publics in history. *Theory and Society*, 27 (6), 727–779.
- Fenton, N & Downey, J. (2003). New Media, Counter Publicity and the Public Sphere. *New Media & Society*, 5(2), 185–202. ISSN 14614448 [Article]
- Fraser, N. (2007). Transnational public sphere: Transnationalizing the public sphere: On the legitimacy and efficacy of public opinion in a post-Westphalian world. *Theory, culture & society*, 24(4), 7–30.
- Fraser, N. (1992). Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy. C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.109–142), Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Fuchs, C. (2009). The Role of Income Inequality in a Multivariate Cross-National Analysis of the Digital. *Social Science Computer Review*, 27(1), 41–58.
- Fuchs, C. (2014). Social media and the public sphere. tripleC: Communication, Capitalism & Critique. *Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society*, 12(1), 57–101.
- Fuchs, C. (2018). *Sosyal Medya: Eleştirel Bir Giriş*. (D. Saraçoğlu & İ. Kalaycı, Trans.) Nota Bene Yayınları.
- Garnham, N. (1992). The media and the public sphere. C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.359–376), MIT Press.
- Habermas, J. (2001). *İletişimsel Eylem Kuramı*. (M. Tüzel, Trans.) Kabcacı Yayınları.
- Habermas, J. (2003). *Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü* (8th ed.). (T. Bora & M. Sancar, Trans.) İletişim Yayınları.
- Habermas, J. (2004). Kamusal Alan. (M. Özbek, Trans), M. Özbek (Ed.), *Kamusal Alan* (pp.95–102). Hil Yayınları.
- Habermas, J. (2009). *Doğalcılık ve Din Arasında: Felsefi Denemeler*. (A. Nalbant, Trans.) Yapı Kredi Yayınları.
- Habermas, J. (2010). *Öteki Olmak, Ötekiyle Yaşamak* (4th ed.). (İ. Aka, Trans.) Yapı Kredi Yayınları.
- Habermas, Jürgen. 1992. Further Reflections on the Public Sphere. C. J. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere*, (pp. 421–461). MIT Press.

- Hartley, J. (1992). *The Politics of Pictures: The Creation of the Public in the Age of Popular Media*. New York: Routledge Press.
- Hohendahl, P. U. (2016). *The Institution of Criticism*. Cornell University Press.
- Holmes, D. (2005). Introduction—a second media age?. In D. Holmes (ed.), *Communication theory: Media, technology, society* (pp. 1-19). SAGE Publications Ltd.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York University Press.
- Kavaklı, N. (2013). *Kamusal Alan Olarak İnternet ve Geleneksel Medyanın Karşılaştırılması: Arama Motorları Örneğinde Kamusal Alanın Oluşumu* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Kızılkaya, S. (2019). Yeni Medya Eşitsizlikleri Arttırarak Sürdürüyor. *VoA*. <https://www.amerikaninsesi.com/a/yeni-medya-e%C5%9Fitsizlikleri-art%C4%B1rarak-s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BCyor-/5111931.html>.
- Kruse, L.M., Norris, D. R. & Flinchum, J.R. (2018). Social Media as a Public Sphere? Politics on Social Media. *The Sociological Quarterly*. 59(1), 62–84.
- Kuttan, A. & Laurance P. (2003). *From Digital Divide to Digital Opportunity*. Scarecrow Press.
- Langley, P. & Leyshon, A. (2017). Platform capitalism: The intermediation and capitalisation of digital economic circulation. *Finance and Society*. 3(1), 11–31.
- Marshall, M. N. (1996). Sampling for qualitative research. *Family practice*, 13(6), 522–526.
- Mutlu, E. (2004). *İletişim Sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınları.
- Narin, B. (2019). TikTok Paradoksu: Dijital Eşitsizlik İnternete Erişim Meselesi mi?. *Journo*, <https://journocom.tr/dijital-esitsizlik-erisim>.
- Narin, B. (2021). Kalkınma Teorisi Adlı Peri Masalından Dijital Eşitsizlikler. *Doğu Batı Dergisi*, 97, 291–304.
- O'Hara, K. & Stevens, D. (2015). Echo Chambers and Online Radicalism: Assessing the Internet's Complicity in Violent Extremism. *Policy & Internet*, 7(4), 401–422.
- Özbek, M. (2004). Giriş: Kamusal Alanın Sınırları. M. Özbek (Ed.), *Kamusal Alan* (pp. 19–89). Hil Yayınları
- Palczewski, C. H. (2001). Cyber–movements, new social movements, and counter publics. R. Asen & D. Brouwer (Eds.), *Counterpublics and the State* (pp.161–186). State University of New York.
- Palermos, S. O. (2018). Epistemic Presentism. *Philosophical Psychology* 31 (3), 458–478.
- Papacharissi, Z. (2002). The Virtual Sphere: The Internet as a Public Sphere. *New Media & Society*, 4(1), 9-27. Retrieved from https://zizi.people.uic.edu/Site/Research_files/VirtualSphere.pdf
- Poor, N. (2005). Mechanisms of an online public sphere: The website Slashdot. *Journal of computer–mediated communication*, 10(2), JCMC1028.
- Posetti, J. (2018). News Industry Transformation: Digital Technology, Social Platforms And The Spread of Misinformation And Disinformation. C. Ireton & J. Posetti (Eds), *Journalism, fake news' & disinformation / Handbook for journalism education and training* (pp.57–72). UNESCO.
- Poster, M. (1995). *The second media age*. Polity Press.

- Poster, M. (1997). Cyberdemocracy: Internet and the Public Sphere. D. Porter (Ed.), *Internet Culture* (pp. 201-218). Routledge.
- Postone, M. (1992). Political Theory and Historical Analysis. C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.164–180). MIT Press.
- Rutherford, P. (2000). *Endless propaganda: The advertising of public goods*. University of Toronto Press.
- Schudson, M. (1992). Was There Ever a Public Sphere? If So, When? Reflections on the American Case. C. Calhoun (Ed.), *Habermas and the Public Sphere* (pp.143–163). MIT Press.
- Selwyn, N. (2002). *Defining the Digital Divide: Developing a Theoretical Understanding of Inequalities in the Information Age*. Cardiff University.
- Soules, M. (2007). Jurgen Habermas and the public sphere, *Media Studies*. Retrieved from <http://www.mediastudies.ca/articles/habermas.htm>
- Squires, C. R. (2002). Rethinking the black public sphere: An alternative vocabulary for multiple public spheres. *Communication Theory*, 12 (4), 446–468.
- Srnicek, N. (2017). *Platform Capitalism*. Polity Press.
- Steinboff, U. (2009). *The Philosophy of Jürgen Habermas: A Critical Introduction*. Oxford University Press.
- Taherdoost, H. (2016). Sampling methods in research methodology; how to choose a sampling technique for research. *International Journal of Academic Research in Management*, (5)2, 15–27.
- Timisi, N. (2003). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*. Dost Yayınları.
- van Dijk, J. & Hacker, K. (2003). The digital divide as a complex and dynamic phenomenon. *The information Society*, 19(4), 315–326.
- van Dijk, J. (2016). *Ağ Toplumu*. (Ö. Sakin, Trans.) Kafka Yayınevi.
- We are Social. (2020). <https://wearesocial.com/digital-2020>.
- Yıldız, F. & Dursun, O. (2020). Kamu Adaletinin Büyük Veri Aracılığı ile İnşası: Şule Çet Davası Üzerine Bir Twitter Analizi. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 58, 291–328.
- YMK4. (2019). Yeni Medya Çalışmaları IV. Ulusal Kongre Genel Değerlendirme ve Sonuç Bildirgesi. <http://yenimedya.org.tr/content/kongre-sonu%C3%A7-bildirgesi>.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2022). <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Yükselbaba, Ü. (2008). Kamusal Alan Modelleri ve Bu Modellerin Bağlıları. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 66(2), 227–271.

Erken Cumhuriyet Döneminde Simgesel İktidara Bourdieu üzerinden Bakmak: Posta Pulları Örneği

Examination of Symbolic Power during Turkey's Early Republican Period from Bourdieu's Perspective: A Case of Postage Stamps

Sezer Ahmet KINA¹

¹Res. Asst., Ankara University, Faculty of Communication, Department of Radio, TV and Cinema, Ankara, Türkiye

ORCID: S.A.K. 0000-0002-0814-6915

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Sezer Ahmet Kina, Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ankara, Türkiye

E-posta/E-mail:

sezerkina@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 29.01.2022

Revizyon talebi/Revision Requested: 14.02.2022

Son revizyon teslimi/Last revision received:

13.04.2022

Kabul tarihi/Accepted: 04.04.2022

Atf/Citation: Kina, S. A. (2022). Erken Cumhuriyet Döneminde simgesel iktidara Bourdieu üzerinden bakmak: Posta pulları örneği. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 33-65.

<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-1058006>

öz

Siyasal dönüşümlerin, toplumsal bir boyut kazanabilmesi için ortak duyu varsayımları üretimi kaçınılmazdır. Bu dönüşümlere yön veren sembollerin üretimi için dönemin teknik olanaklarının sunduğu iletişim araçlarının ve haberleşme sistemlerinin kullanımı tarih boyunca önem taşımıştır. Bu çalışmada posta pullarının Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan yönetimsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlandığı ve tedavüle sokulduğu kabulünden yola çıkmış ve pulların içerdiği simgesel iktidar temsillerine odaklanılmıştır. Temsiller dönemin sosyal tarihi ile siyasal ve iktisadi iktidar mücadelesini semboller üzerinden okuma imkânı verdiği için çalışma, Pierre Bourdieu'nün simgesel iktidar kavrayışıyla çerçevelenmiştir. Bu doğrultuda yapılan içerik çözümlemesiyle örneklem üzerinden üçlü tematik ayrıma gidilmiş ve simgesel iktidarın işleyişine (i) yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller, (ii) simgesel iktidarın gerektirdiği duyu ve kavrayışın cisimleştiği kurucu liderin temsilleri ve (iii) milli kalkınma hamlesi ve merkezi devlet inşasına dair temsiller üzerinden bakılmıştır. Sonuç olarak Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara ve benimsenen değerlere dair pullardaki temsillerin ulusal ve uluslararası toplumun bilgisine ve kabulüne yönelik olarak sunulduğu tartışılmıştır. Dolayısıyla söz konusu temsillerin hem betimleme misyonlarıyla hem de buyurma işlevleriyle öne çıktığı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet Dönemi, posta pulları, simgesel iktidar, ayırım, Pierre Bourdieu

ABSTRACT

Production of common sense assumptions is indispensable for political transformations' social acceptance. Varied contemporary communication tools and systems have been significant throughout history for production of symbols

that shape such transformations. This study is based on the assumption that postage stamps were designed and circulated to introduce Turkey's Early Republican Period administrative, political, ideological, and economic transformations to its society and the world. Here, representations of stamps' symbolic power are analyzed through this perspective. Because such representations provide the opportunity to read, through symbols, both the period's social history and its conflict over political and economic power, the study is framed by Pierre Bourdieu's understanding of symbolic power. Accordingly, through content analysis, the sample has been triple-

thematic classified, and symbolic power's functioning has been critiqued on the following representations of: (i) the nation as an arranged structure, (ii) the founding leader who embodies sensations and insights required by symbolic power, and (iii) national development and construction of the central state. Thus, the stamps' representations are argued to be informational for both national and international communities. Therefore, these representations are considered prominent as both descriptive missions and commanding functions.

Keywords: Early Republican Period, postage stamps, symbolic power, distinction, Pierre Bourdieu

EXTENDED ABSTRACT

One aim of the state's administration, which controls its citizens' attitudes by regulating economic, political, cultural, and ideological structures, is to ensure that citizens have a common memory, cultural perception, sense of belonging, and historical imagination. Production of common sense assumptions is indispensable for social acceptance of political and ideological transformations conducted by principal founding powers in state administration. Within this historical phenomenon, founding cadres also used contemporary communication tools and systems to spread to the social base visions of the state, society, and the individual that they had adopted.

Until digitalization spread toward the end of the twentieth century, the post has been a basic tool of public communication in Turkey. Moreover, stamps, used since the reign of Sultan Abdülaziz, have been a crucial tool in the post's symbolic production. As a material with financial value, stamps, used by both institutions and citizens, with illustrations of conjunctural or historical thematic references, have also played an essential role in conferring certain messages to all the state and society's components through the motivation for their adoption.

Stamps' situation during the Early Republican Period —when radical paradigmatic innovations were experienced, and some ruptures and continuities were witnessed in this context— presented meanings that would inspire political and social history studies and even become the object of such studies. This study is based on the assumption that postage stamps were designed and circulated to introduce the Early Republican

Period's administrative, political, ideological, and economic transformations to both Turkish society and the world. Thus, stamps' symbolic representations of power have been focused from this perspective. While the study was being designed, stamps of the founding period —known in the literature as the Early Republican Period, which began with the proclamation of the Republic and ended with Mustafa Kemal Atatürk's death and in which radical reforms were implemented— were determined as the study's scope. In addition, stamps printed and/or used by the Grand National Assembly's government during the national liberation struggle, which began in 1919 and prepared for the foundation period, was also included in analysis. Therefore, the entire study sample included the stamps' representations of symbols of power in circulation from 1920-1938.

Since these representations provide the opportunity to read the time's historical conflicts for political and economic power through symbols, this study relies on Pierre Bourdieu's understanding of symbolic power. Developing his understanding of symbolic power over Max Weber's definitions of charisma and legitimacy and underlining that power's use therefore requires legitimacy, Bourdieu frames the state as defining principles of physical and symbolic violence with its physical and symbolic power over public order. Therefore, he sees public order not only as a monopoly on physical violence in the Weberian sense but also emphasizes consent and argues that the state monopolizes use of symbolic force.

Indeed, Bourdieu focuses on some symbolic representations while revealing power monopolies' logical functioning. Arguing that time was built with mental structures, he posits that one of these representations appears as memory. For this reason, this defense, which parallels Bourdieu's views underlining that nothing is a given in the social and political sphere, offers a significant framework for examining the Early Republican Period's symbolic power. Because this framework provides the opportunity to examine relations among surrounding actors who have unequal distribution of power, it also reminds us of the relationship's constructive possibilities, for example, domination, absolutization, and nihilation.

The founding cadre's reforms implemented during the Early Republican Period reveal the necessity of symbolic power. As this study's object, stamps also have meaning that represents strife within the context. Strengthening and realizing the claim of such representations may become possible by preparing citizenry for the situation.

Accordingly, through content analysis, the sample has been triple classified thematically, and symbolic power's functioning has been critiqued on the following representations of: (i) the nation as an arranged structure, (ii) the founding leader who embodies sensations and insights required by symbolic power, and (iii) national development and construction of the central state. As a result, representations on the sample's stamps are argued as being informational for both the national and international communities. Therefore, these representations are considered prominent both as descriptive missions and commanding functions.

GİRİŞ

Toplumsal bütünlüğün bünyesinde işleyen iktisadi, politik, kültürel, ideolojik yapıları düzenleyerek, yurttaşlarının kamusal ve özel gündelik yaşamlarında gerçekleştirdiği tutum ve eylemler üzerinde denetleyici olan devletin ve onun düşünsel dizgesini ifade eden yönetsel rejiminin; görev, yetki ve amaçlarından biri de bileşeni olan toplumsal öznelerin ortak bir hafızaya, kültürel algıya, aidiyet bilincine ve tarih tahayyülüne sahip olmasını temin edebilmektir. Asli kurucu iktidarlar tarafından devletin yönetim alanında gerçekleştirilen ve temelde politik ve ideolojik bir öz taşıyan dönüşümlerin, toplumsal bir eksen kazanabilmesi için ortak duyu varsayımlarının yeniden üretimi kaçınılmazdır. Asli kurucu kadrolar, tarihte bu olgu dahilinde taşıdıkları devlet, toplum ve birey vizyonunun toplumsal tabana yayılması ve orada kabul görmesi için dönemin teknik olanaklarının sunduğu birtakım iletişim araçlarını ve haberleşme sistemlerini de kullanmıştır.

Türkiye’de yirminci yüzyılın ikinci çeyreğine kadar, anılan amaçlar doğrultusunda kullanılan temel kitle iletişim aracı gazete olmuş ve toplumsal bileşenlerin üzerinde ortaklık kuracağı sembollerin üretiminde, gazetelere önemli misyonlar yüklenmiştir. Kamusal ve bireysel haberleşme sisteminde ise yirminci yüzyılın sonlarına doğru dijitalleşmenin yaygınlaşmasına kadar posta; telefon ve telgrafla birlikte temel araç olagelmıştır. Yaygın bir haberleşme aracı olarak posta ölçeğinde gerçekleşen simgesel üretim özelinde Sultan Abdülaziz döneminde, 1863 yılından beri kullanılan posta pulları önemli bir gereç niteliği taşımıştır. Hem kurumlar hem yurttaşlar tarafından kullanılan, üretimi devlete bağlı kurumsal organizasyonlar ya da devletlerin ticari ilişkisi bulunan şirketler tarafından gerçekleştirilen, üzerinde konjonktürel veya tarihi tematik referanslara sahip resimlemelerin (illüstrasyon) bulunduğu mali değere sahip gereçler olarak pullar; devlet ve toplum denkleminin tüm öznelerine, benimsemeleri amacıyla birtakım iletilerin ve anlamların sunulmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

Erken Cumhuriyet Dönemi gibi hem köklü paradigmatik yeniliklerin yaşandığı hem de bu bağlamda birtakım kopuş ve sürekliliklere tanık olunduğu tarihsel momentte posta pullarının seyri, siyasal ve toplumsal tarih çalışmalarına esin verecek hatta bu çalışmaların nesnesi olacak anlam evrenleri sunmuştur. Bu çalışmada da posta pullarının anılan dönemde yaşanan yönetsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlanması ve tedavüle sokulması çabasından yola çıkılarak açığa çıkan iktidar temsillerine

odaklanılmıştır. Çalışma tasarlanırken alanyazında Erken Cumhuriyet Dönemi olarak anılan ve Cumhuriyetin ilanıyla başlayıp Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümüyle son bulan ve köklü reformların hayata geçirildiği 'kuruluş' döneminin pulları çalışma evreni olarak belirlenmekle birlikte 1919'da başlayıp 'kuruluş' dönemini hazırlayan ulusal kurtuluş mücadelesinin verildiği 'kurtuluş' döneminde Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin bastırıldığı ve/veya kullandığı pullar da çözümlenmeye dahil edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın örnekleme 1920-1938 yıllarında tedavüle sokulan pullardaki iktidar sembollerini içeren temsiller olmuştur.

Pullardaki temsiller, söz konusu dönemin sosyal tarihi ile siyasal ve iktisadi iktidar mücadelesine semboller üzerinden okuma imkânı vermektedir. Bu sebeple çalışmanın merkezinde Pierre Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışı yer almaktadır. Simgesel iktidar kavrayışını Max Weber'in (2000, pp. 325-329; 2005, pp. 75-80) "karizma" ve "meşruiyet" tanımları üzerinden geliştiren, dolayısıyla iktidar kullanımının bir meşruiyeti gerektirdiğinin altını çizen Bourdieu (2015, p. 18) devleti de kamusal düzen üzerinde fiziksel ve simgesel iktidarıyla fiziksel ve simgesel şiddet ilkelerini tanımlayan bir yapı olarak çerçevelemektedir. Kamusal düzeni sadece Weberyen anlamda fiziksel şiddet tekelinden (Weber, 1958, p. 6) ibaret görmemekte, dolayısıyla rızayı öne çıkarmakta ve devletin fiziksel güç kullanımı tekelinin yanında simgesel güç kullanım tekelini de elinde bulundurduğunu savunmaktadır. Böylece Bourdieu'nün anlatısında devlet, tıpkı insandan devlete uzanan Aristocu teleolojik düşüncede olduğu gibi toplumsal ve siyasal grupların temel hedefi hâline gelmektedir.

Bourdieu'nün iktidar tekellerinin mantıksal işleyişini ortaya koyarken birtakım simgesel temsilleri odağına aldığı görülmektedir. Bunlardan biri de hafıza olarak karşımıza çıkmakta ve Bourdieu (2015, p. 22) örneğin takvimden daha sıradan bir şey olmadığını söyleyerek onun toplumsal referansların ve müşterek faaliyetlerin izini taşıdığını tartışmaktadır. Takvim, günü dilimlere bölen bir kullanım değerinin yanı sıra bir tarihsellik oluşturarak uzlaşa da yaratmaktadır. Saatinde kalkmak esasında onu kabul etmek anlamına geldiğinden bir kamusal zaman yaratımı, yani bir tarih yazımı söz konusu olmaktadır. Bourdieu (2015, p. 23) takvim ve saat üzerinden somutladığı bu tartışmada zamanın zihin yapılarıyla inşa edildiğini savunmaktadır. Bu nedenle Bourdieu'nün (1991a, pp. 249-250) toplumsal ve siyasal alanda hiçbir şeyin verili olmadığını altını çizen görüşlerine paralellik arz eden söz konusu savunusu, Erken Cumhuriyet Döneminin simgesel iktidarını incelemek için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçeve eşit olmayan bir iktidar dağılımında eylemin çevresinde konumlanan aktörlerin ilişkilerini

incelemeye imkân sağlamakta; bu ilişkilerin de ‘tahakküm,’ ‘mutlaklaştırma,’ ‘hiçleştirme’ gibi inşacı ihtimallerini hatırlatmaktadır.

Erken Cumhuriyet Döneminde yürürlüğe konulan siyasal, iktisadi, kültürel, ideolojik programlar ekseninde yaşanan mücadeleler yukarıda anılan inşacı ihtimallerle kesişmekte ve kurucu kadronun hayata geçirdiği reformlar, Bourdieu’nün (1991b, p. 158) ifadeleriyle kurucu kadronun “kendini ve kendi gerçekliğini kavradığı zihinsel kategorileri” ve bu kategorilerin “gerçekliğini vücuda getirme” ihtiyacını, bir diğer ifadeyle simgesel olarak da bir iktidar olma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın nesnesi olan posta pullarının da bu bağlamda yürütülen mücadelenin bir görünümü, bu mücadeleye dair temsiller sunan bir anlamı bulunmakta; temsillerdeki var olma iddiasının güçlenmesi ve varoluşa dönmesi, failerin bu duruma hazırlanmasına, uymasına ve gerektiğinde karşı çıkmasına teşvikle söz konusu olabileceğini (Bourdieu, 1991b, p. 160) açığa çıkarmaktadır. Dolayısıyla asli kurucu iktidarın politikalarının toplumsal bir nitelik kazanabilmesi için birtakım ‘ortak duyu varsayımları’nın üretimi kaçınılmaz olmakta ve çalışmayla söz konusu üretimin özgün bir araştırma nesnesi olarak pullar üzerinden çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Anılan üretimin, yukarıda çerçevesi çizilen teorik izlek dâhilinde ele alınması ve dönemin değerlendirilmesinin doğrudan birtakım tarihsel olay ve olgular üzerinden değil de onların yansımasıyla yapılmış resimleme içerikleri aracılığıyla yapılması, çalışmanın özgünlüğünün altını çizmektedir. Bu doğrultuda pulların içerdiği resimlemelere niteliksel bir araştırma tasarımı dâhilinde içerik çözümlenmesiyle ulaşılması, böylelikle tematik ve betimleyici bir değerlendirme imkânı bulunması; öncelikle pulların Türkiye tarihindeki seyrine bakmayı gerekli kılmaktadır. Böylece yapılacak çözümlenmenin tarihsel eksenini ortaya koymak ve pulların hem siyasal hem de sosyal tarih açısından önemli bir inceleme nesnesi olduğunu açıklamak da mümkün olacaktır.

Bir Siyasal ve Sosyal Tarih İnceleme Nesnesi Olarak Pulun Türkiye’deki Tarihsel Seyri

Kurumsal anlamda modern posta teşkilatı yapılanmasına on dokuzuncu yüzyılın ilk yarısının sonlarına doğru başlayan Osmanlı İmparatorluğu’nda ilk pul 1862 tarihinde Darbhane-i Amire’de taş basma tekniğiyle elde edilen Birinci Tuğra Serisi olmuş (Figure 1) ve 1920 tarihine kadar devletin nam ve hesabına bastırılan seriler, gerileme ve çöküş döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara dair önemli bulgular içermiştir. Osmanlı’nın değişmez iktidar sembollerinden padişah tuğraları, devlet arması, İslam

dininin sembolü olarak hilal ve hem Anadolu hem de Rumeli sancaklarında bulunan ay ve yıldız bu dönemde tedavüle sokulan pulların resimlemelerinde önemli yer edinmiştir. Sultan Abdülaziz'in yönetimden el çektiği ve Anayasal monarşinin ilan edildiği 1876 yılının Eylül ayında bastırılan Aylık Pullar Serisi'nde Osmanlı İmparatorluğu lafzı ilk kez Latinize harflerle "Emp. Ottoman" şeklinde geçmiştir. Bu tarihten sonra basılan pulların mali değerlerine hem Arap hem Latin rakamlarıyla ve harfleriyle yer verilmiştir. Toplumsal ve siyasal hayattaki modernizasyona dair politikaların pullara yansıdığı bir diğer gelişme, yüzyıllarca minyatür sanatı aracılığıyla ikame edilen İslam inancının Hanefi yorumundaki resmetmeye ve tasvire dair ihtilafın aşılımaya başlaması olmuştur; Sultan Mehmet Reşad döneminde basılan pullar hem İstanbul ve Edirne gibi kentlerden manzaraların hem mimari yapıların hem de bizatihi padişahın portrelerinin yer aldığı kompozisyonlardan oluşmuştur.

Figure 1: Sultan Abdülaziz tuğrası [Tedavüle sokulan ilk pul] (1862)

Figure 2: Çanakkale Cephesi ve Sultan Mehmed Reşad'ın portresi (1917-1918)

Figure 3: II. Meşrutiyet'in ilan edilmesi sonrası mebuslara hediye edilen pul (1908)

Figure 4: Ankara Hükümeti'nin kullandığı sürşarjlı pul (1920)

Pullardaki padişah portreleri yer yer Dolmabahçe Sarayı gibi sembolik yapılarla yer de Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordularının savaştığı Çanakkale ve Hicaz gibi cepheleri tasvir eden resimlemelerle birlikte pullarda yer almış (Figure 2), bunları II. Meşrutiyet'in ilanı gibi dönüşümleri (Figure 3) ya da Hürriyet Bayramı gibi özel günleri anmak için bastırılan pullar izlemiştir. Osmanlı'nın yanı sıra hem milli mücadele hem de Cumhuriyet dönemlerinde zaman zaman pulların sürşarj denilen teknikle yeniden üretildikleri ve kullanıma sokuldukları da görülmüştür. Mevcut pulun üzerine sonradan baskı yoluyla yapılan manipülasyonu ifade eden sürşarjlama işlemi, pullara yeni mali değer kazandırılmasının yanı sıra birtakım tarihsel olay ve olguların pullar aracılığıyla anılması amacıyla yapılmıştır. Böylelikle söz konusu olay ve olguların mevcut pulların

sürşarjlanması yoluyla da pullarda temsiline yer verilmiştir. Bunlardan birini de Londra'da taş ve gravür baskı tekniğiyle üretilen İstanbul Manzaralı Posta Pulları Serisinin 1 Ekim 1914 tarihinde İmtiyazat-ı Ecnebiye'nin Lağvı (Kapitülasyonların Kaldırılması) lafzıyla sürşarjlanan seri oluşturmuştur. 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgal edilmesiyle yürürlüğe konulan haberleşme yasağının ardından Ankara'da Dahiliye Vekaleti altında doğrudan Mustafa Kemal Paşa'ya bağlı olarak çalışacak Posta ve Telgraf Umum Müdürlüğü kurulmuş (Akan & Kuran, 2019, p. 138) ve milli mücadele döneminde Osmanlı'dan kalan veya Osmanlı tarafından ısmarlanmasına rağmen Ankara Hükümeti'nin kullanımına geçen (Togay, 2008) pullar sürşarjlanarak kullanılmıştır. Meclis Hükümeti'nin 1920-1922 yıllarında kullandığı pullarda sırasıyla "Ankara 3 Guruş" (Figure 4), "Osmanlı Postaları 1336", "Osmanlı Postaları 1337" sürşarjları kullanılmış (Ağaoğulları & Pabuçcuoğlu, 2018, pp. 119-135); 1 Aralık 1921'de Birinci Adana Hatıra Serisi (Figure 5), 5 Ocak 1922'de İkinci Adana Hatıra Serisi (Figure 6) sürşarjları tedavüle sokulmuştur. Bu seriler Ankara ve Fransız hükümetleri arasında Sakarya Meydan Muharebesi'nde TBMM ordularının kazandığı zaferin ardından imzalanan Ankara Antlaşması ile güneydeki savaşın resmen sona erip, Fransızların Adana ve çevresini tahliye etmesi üzerine sürşarjlanması sebebiyle bir ilk olmuştur (Garmiryman, 1979, p. 5; Alp, 2016a).

Figure 5: Sürşarjlı Birinci Adana Hatıra Serisi pulu (1921)

Figure 6: Sürşarjlı İkinci Adana Hatıra Serisi pulu (1922)

Figure 7: Yanmakta olan bir şehrin önünde intikam yemini eden askerler (1922)

Figure 8: Ayyıldız, Nusretiye Camii ve İstiklal Marşı (1922)

Ankara Hükümeti'nin kendi nam ve hesabına bastırıldığı ilk pullar, 1922 tarihinde tipografik baskıyla üretilen Cenova emisyonları olmuştur. Edirne Selimiye Camii Serisi, (milli mücadele temalı) Posta Serisi, Takse Serisi ve Meclis Serisi'nden oluşan bu pullar ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruluğunu tesis edecek bir propaganda işlevi görmekle birlikte yeni kurulacak devletin egemenlik haklarının da altını çizen bir niteliğe sahip olmuştur. Özellikle milli mücadele temalı on iki puldan oluşan Posta Serisi, verilen mücadeleyle ulaşılmak istenen ülküyü anlatılaştırmaktadır (Özdemir & Özdemir, 2017, p. 192): İlk olarak yanmakta olan bir şehrin hemen önünde birbirine intikam yemini eden iki askerin olduğu bir pul görülmektedir (Figure 7). Bu pulu uğruna savaş verilen İzmir'in rıhtımından bir görüntüye eşlik eden Bursa Yeşil Cami ile İzmir Saat Kulesi süslemelerinin oluşturduğu bir kompozisyon izlemektedir. Nusretiye Camii'nin olduğu pulda ise Ayyıldız ile İstiklal Marşı'nın son iki dizesi olan "Hakkıdır Hakka Tapan Milletimin İstiklal, Hakkıdır Hür Yaşamış Bayrağımın Hürriyet" yazısı bulunmaktadır (Figure 8). Seri TBMM ordusu üniformasıyla ve süngü tüfeğiyle bir askerin temsilinin yanı sıra, ayaklarını

bataklıktan kurtarmakta olan bir bozkurdun arkasında doğan güneşle resmedildiği bir temsille devam etmektedir. Adana Yılan Kale ve Seyhan Nehri'nin görüntüsünün ardından Sivas Kongresi'nin toplandığı Sivas Lisesi'nin görüntüsü, "Devlet-i Osmaniye Postaları" ve "Türkiye Postaları" şeklinde iki ayrı ibarenin yer aldığı iki farklı pul üzerinde görülmektedir. Serinin on birinci pulu Misak-ı Millî sınırlarını gösteren bir Türkiye haritasını, son pulu ise Arapça harflerle kufi tekniğiyle yazılan "Zafer Allah'ındır" lafzını taşımaktadır. Dolayısıyla yanan şehirle mevcut işgal durumunun resmedildiği, askerlerle bu işgale son verecek orduların işaret edildiği, kentlerden ve camilerden görüntülere eşlik eden dizelerle kurtarılmak istenenlerin gösterildiği izlenmektedir. Sivas Kongresi pulları atılan adımları, Misak-ı Millî haritası varılmak istenen durumu, bataklıktan kurtulan bozkurt ise verilen mücadelenin yaslandığı tarihsel ve ideolojik bağlamı ortaya koymaktadır.

Pulların Cumhuriyetin ilanıyla birlikte üstlendiği misyonda ve içerdiği anlamlarda birtakım yeni eksenler açığa çıkmış ve yaşanan yönetsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlanması ve tedavüle sokulması söz konusu olmuştur. Pulların siyasal ve iktisadi iktidara sahip grupların yönetiminde olduğu devlet tarafından o grupların benimsediği ve toplumca benimsenmesini istediği iletiler taşıyan sembollerden oluşan bir varoluşu bulunmakta olduğundan, dönemin haberleşme araçlarının kısıtlılığı önemli bir anlam taşımıştır. Bu nedenle postanın kitlesel niteliği, pulların da kitlesel anlamda bilinir olmasını sağlamış ve pullar, Cumhuriyetin kurucu kadrolarının ülkülerinin topluma iletilmesi ve gerçekleştirdikleri kalkınma temelli icraatlarının sunulduğu gereçler hâlini almıştır. Bu gereçlerde, yeni devletin kurucu lideri Atatürk'ün karizmatik otoritesinin inşasını sağlayan imge üretiminin diri tutulduğu, Atatürk üzerinde cisimleşen ilkelerin yeniden üretiminin tesis edildiği, ulusun her bir ferdinin sahip olması gereken niteliklerin hatırlatılmaya çalışıldığı resimlemeler de işlenmiştir. Bu durum da Erken Cumhuriyet Döneminde tedavüle sokulan pullarda, o dönem yürürlüğe konulan programlar ekseninde yaşanan mücadelelerin sembollere yansıdığını, sembollerin sunduğu temsillerdeki var olması iddiasını ve dolayısıyla iktidarın sembollerini açığa çıkaran bir anlam taşımaktadır. Simgesel temsiller kullanabilen her iktidarın, anlamlar dayatabilme ve bu anlamları meşru göstererek ilişkilere kendi özgül simgesel gücünü de ekleme pratiği olmaktadır (Bourdieu & Passeron, 1990, p. 4).

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada Erken Cumhuriyet Dönemi gibi iletişim ve haberleşme araçlarının günümüzden bakıldığında konvansiyonel nitelikler taşıdığı bir zaman diliminde tedavüle sokulan ve böylece geniş toplumsal kesimler tarafından gündelik ve toplumsal yaşam içerisinde kullanılan bir gereç olarak pulların üzerindeki temsillerin taşıdığı simgesel anlamlar çözümlenmiştir. Bu çerçevede çalışmanın amacı ve yöntemi aşağıdaki gibi yapılandırılmıştır.

Amaç

Bu çalışmayla posta pullarının Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan siyasal dönüşümlerin tanıtılması ve böylece toplumsal karşılık bulabilmesi amacıyla tasarlanıp tedavüle sokulduğu kabulünden hareketle içerdikleri temsillerin Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışı çerçevesinde ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda söz konusu dönüşüme yönelik ulusal kurtuluş mücadelesinin verildiği tarihsel dönemde bastırılan ve/veya kullanılan pullar da çözümlenmeye dâhil edilmiştir. Böylece çalışmanın örnekleme 1920-1938 yıllarında tedavüle sokulan pullar olarak belirlenmiştir. Amaca yönelik örnekleme biçimiyle anılan dönemde tedavüle sokulan pulların içerdiği resimlemeler ve bu resimlemelerin sunduğu temsiller çözümlenme birimleri olarak değerlendirilmiştir. Amaca yönelik örnekleme için araştırmanın "amacının somut bir analitik problemle tanımlanması", "nesnesinin olasılık içermemesi" ve "tasarımının kavramsal bir hiyerarşiyle kurulması" ilkelerine bağlı kalınmıştır (Krippendorff, 2004, pp. 118-119). Dolayısıyla simgesel iktidarın izin pulların içerdiği temsiller üzerinden sürülmesi ve böylece tarihsel ve toplumsal bir olgu dizgesinin ilişkisel sosyal bilim epistemolojisi içerisinde değerlendirilmesine şu sorular üzerinden yanıt aranmıştır:

- 1) Erken Cumhuriyet Döneminin siyasal sembollerinin pul gibi tarihsel bir gereç üzerinden çözümlenmesi, benimsenen siyasal programa ve hedeflenen toplumsal yapıya dair temsillerin hangi tematik farklılıklar üzerinden ortaya konulmasına imkân vermektedir?
- 2) Dönemin başat bir haberleşme aracı olarak postanın kitleli niteliğinin pulların da kamusal ölçekte yaygınlığını göstermesi, incelenen temsillerin devlet ve toplum ilişkisi çerçevesindeki misyonunu nasıl açıklamaktadır?
- 3) Çözümlenme birimlerinin dönemin iktidar ilişkilerinin maddi ve simgesel anlamlarını içermesi, siyasal dönüşümün yanı sıra toplumsal bütünlüğün diğer bileşenlerine, öncelikle de iktisadi altyapıya, ilişkin ne tür bir panorama çizmektedir?

- 4) Bourdieu'nün çalışmada benimsenen kavramsal çerçevesi olan simgesel iktidarın bilmeyi, iletmeyi ve farklılaşmayı sağlaması (Bourdieu, 1979); dilsel, felsefi ve epistemolojik bir yapılar bütünü olarak değerlendirilen pullara nasıl bakmayı sağlamaktadır? Bu doğrultuda araştırma nesnesi olan pullarda mitsel anlatımların rolü ne biçimde seyretmektedir?
- 5) Kültürel etkinliğin düzenlendiği ve üzerinde dönüşümler yaşandığı alan kavrayışına dair temsiller olarak karşımıza ne çıkmaktadır? Bourdieu tarafından alan içinde bir erdem olarak değerlendirilen temayüz çabasının Erken Cumhuriyet Dönemindeki karşılıkları pullar üzerinden nasıl okunmaktadır?
- 6) Pullardaki temsillerin ulusal ve uluslararası toplumun bilgisine ve kabulüne yönelik olarak sunulduğu varsayımı bu temsillerin misyonlarının ve işlevlerinin nasıl seyrettiğini göstermektedir? Bu çerçevede betimleme ve buyurma pratikleri takip edilebilmekte midir?

Yöntem

Çalışmada incelenen dönemin toplumsal ve siyasal dönüşümünün izdüşüm bulduğu pullarda; yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller, simgesel iktidarın gerektirdiği duyu ve kavrayışın cisimleştiği kurucu lider temsilleri ve milli kalkınma hamlesi aracılığıyla merkezi devlet inşasına dair temsiller niteliksel bir araştırma tasarımıyla çözümlenmiştir. Tarihsel belgeleri “kültürel nesnelere ya da toplumsal anlam ileten ortamlar olarak” gören eleştirel ve yorumlayıcı yordama sahip nitel içerik çözümlenmeleri ve bu çözümlenmeler aracılığıyla yapılan tematik ve betimleyici değerlendirmeler; incelenen nesnelere sınırları belli ve tekrarlanabilir birer done olarak görmemekte, çözümlenme biriminin içeriğinin yanı sıra üretildiği bağlamsal nitelikleri tarihsel ve toplumsal bir bakış açısıyla değerlendirmektedir (Neuman, 2014, p. 467). Bunda genellikle nitel araştırmaların yoruma olanak sağlayan simgesel, maddi, sözlü ve görsel içeriklerle olan ilgisinin belirleyici olduğu görülmektedir. Kaplan da (1943, p. 240) “iktidar ilişkilerinde işlev gören sembollerin siyasal söylemi oluşturduğu” görüşünü tematik ve betimleyici değerlendirmelere olanak sağlayan “içerik çözümlenmesinin incelediklerinin bu semboller olduğu” önermesiyle sürdürmektedir.

Posta pulları gibi tarihsel belge niteliği taşıyan metinlere yönelik çözümlenmelerden hareketle ortaya konulan tematik ve betimleyici değerlendirmelerde inceleme nesnelere üretim koşullarına odaklanılması, anlamın toplumsal ve kurumsal olarak değişiklik gösterebileceğinin farkında olduğu yorumlayıcı bir bakış açısını

gerektirmektedir (Punch, 2011, pp. 219-220). Tarihsel metinlerin toplumsal örgütlenmesine odaklanıldığında Atkinson ve Hammersley'in (2007, pp. 132-133) bu metinlerin kim tarafından, kime yönelik olarak ve ne amaçla üretildiğine dair sorular sorulması gerektiğini imleyen görüşleri, yapılacak çözümler ve değerlendirmelerin "pozitivist kriterlerin reddedildiği ve yorumlayıcı alternatiflerin ikame edildiği" bir işleyişe sahip olmasını gerekli kılmaktadır (Seale, 1999, p. 469). Dolayısıyla incelenen nesnelerin bağlamsal koşullarının yanı sıra araştırmanın yürütülme sistematikliğindeki ve içerdiği tartışmadaki öznel niteliklerin de göz önünde tutulması gerekmektedir. Tüm bunlardan hareketle çalışmada pullar üzerine tematik ve betimleyici değerlendirmeler ortaya konulabilmesi adına içerik çözümlemesi yaklaşımı tercih edilmiştir. Böylelikle incelenen nesneden yukarıda anılan türden "sistemik çıkarımlar elde etme" imkânı yakalanmış (Holsti, 1969, p. 14) ve çözümleme birimleri olarak pulların içerdiği resimlemeler ve bu resimlemelerin sunduğu temsiller üzerinden bulgular sıralanmıştır.

BULGULAR

Erken Cumhuriyet Dönemi, siyasal bir dönüşümün sancılarının çekildiği ve iktisadi kalkınmanın yollarının arandığı bir tarihsel moment olmasının yanı sıra kültürel ve ideolojik anlamda da yeni bir dizge yaratma çabasının cisimleştiği bir dönem olduğundan toplumsal ölçekte çok boyutlu bir anlam içermektedir. Bu dönemde tedavülde olan posta pulları, söz konusu çok boyutlulukta varlık gösteren simgesel iktidarı görmeyi mümkün kılan bir durum arz etmektedir. Dolayısıyla Bourdieu'nün teorik çerçevesi referans alınarak yapılan bu tematik ve betimleyici değerlendirmede üç öncülde sıralanan bir ayırım üzerinden simgesel iktidarın işleyişi tartışılmaktadır. Bunlardan ilki 'yapılanmış yapı' olarak ulusa dair temsilleri, diğeri 'alan' içinde kurucu liderin görünümünü, sonuncusu ise bir 'temayüz' mücadelesi olarak milli kalkınma hamlesinin yansımalarını içermektedir.

Yapılanmış Yapı Olarak Ulus

Bourdieu (1985, pp. 731-735) simgesel iktidarı toplumsal bileşenlere kimlik kazandırma, onları sınıflandırma ve inşa etme gücü olarak tanımladığından ulus, önemli bir simgesel sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulus sisteminin hem devlet hem de yurttaşlar özelinde yankıları söz konusudur. Dolayısıyla ulus teması etrafında Erken Cumhuriyet Dönemi pullarında bu iki evren üzerine anlatımlar öne çıkmaktadır. Ulusun hem bir dil hem bir felsefe hem de bir bilme biçimi üzerinden, bir diğer ifadeyle yapılandıran yapılar

üzerinden şekillenmesi onu mitsel, dinsel veya dilsel öğelerin içerildiği bir yapı yapmaktadır. Öyle ki bu durum, Erken Cumhuriyet Dönemi pulları öncesinde henüz ulusal kurtuluş mücadelesi döneminde tedavüle sokulan ilk örneklerden itibaren görülebilmektedir. İlk olarak Cumhuriyetin ilanı öncesinde üzerinde “Türkiye Postaları” ibaresiyle 1923 yılında basılan, sonrasında 1924’te iki baskısı daha yapılan ve pahasının Latinize edilerek de yazıldığı Ayyıldız Serisi ulusun sembolleri çerçevesinde değerlendirilebilecek bir örneği ifade etmektedir. Yeni kurulacak devletin düşünsel yapısının köklü olduğuna yapılan bir vurguya da 1922 tarihli Meclis Serisi’nde açık bir biçimde yer verildiği takip edilebilmektedir. Buna göre birinci Meclis binasının tasvirinin merkezde yer aldığı yedi pulluk seride bulunan diğer desenlerin resimlemelerin sağında ve solunda yer alanlarının, Ankara Hacı Bayram Camii’nden, altta yer alanlarının ise caminin hemen yanına yapıldığı Augustus Tapınağı’nın günümüze kalan bezemelerinden alındığı görülmektedir (Akan & Kuran, 2019, pp. 165-166; Alp, 2016b). Oluşan bu temsil 1920’de kurulup bir ulusal kurtuluş mücadelesine karargâhlık yapan, bununla birlikte bir hükümet dizgesine sahip olup yeni kurulacak devletin politik ve iktisadi programlarına son şeklini veren meclisin tarihsel bir misyonunun olduğu, gücünü ve yetkisini milletin sıkıca bağlı olduğu dini değerlerden aldığı, bununla birlikte bir medeniyet söylemi içerisinde şekillendiği sabitlenmektedir.

Yapılanmış yapı olarak ulusun tarihi ve dinsel söylemlerin yanı sıra mitsel semboller içinden de kurulduğu bir örneğe 1922 tarihli tipografik baskı Cenova emisyonlarından milli mücadele temalı Posta Serisi’nde rastlanılmaktadır. Buna göre seride yer alan bozkurt figürünün kompozisyondaki diğer bileşenlerle birlikte Türklüğe dair türeyiş efsanelerinde yer alan önemli bir mitsel anlatı dizgesine referanslar içerdiği görülmektedir. Pulda Türklerin türediği kutsal bir canlı olarak söz konusu anlatılarda yer bulan kurdun, tasvir edildiği gibi saplandığı bataklıktan çıkarak güneşin doğuşunu müjdelemesi esasında serinin diğer örnekleriyle bütünleşik bir anlam kazanmaktadır. Buna göre hem kurtuluş mücadelesinin ulus olarak gerçekleştirildiğinin hem de kurulacak ulus devletin öze dönme arayışının bir sembolü olarak görülen bozkurt, esasında Misak-ı Millî’nin muhafaza edilmesi (Figure 9) ve bu muhafazayı mümkün kılmak için yemin eden askerleri (Figure 7) harekete geçiren düşünsel bir gücü oluşturmaktadır. Hem tarihsel hem de mitsel anlatıların ele alınan dönem boyunca sürdürüldüğü 1937 tarihli İkinci Türk Tarih Kurultayı Hatıra Serisi’nde yer alan örneklerde görülmekte ve Türklerin türediği bir diğer kutsal canlı olarak kabul edilen geyiğe pullarda yer verildiği takip edilmektedir. Toplumsal ölçekte kutsal kabullerin gündelik alandan ayrılmayacağını, bunların iktisadi ve siyasal amaçlarla girift niteliğini vurgulayarak açıklayan Bourdieu (1990, p. 4) herhangi

bir aidiyet dahilinde kutsal kabul edilen simgesel ve davranışsal öğelerin esasında maddi ve/veya seküler araçlarla dolaşıma sokularak söz konusu araçların barındırdığı söylemi yaygınlaştırdığını düşünmektedir. Böylelikle birtakım mitsel sembollerin referans verdiği kutsal kabuller aracılığıyla toplumsal bir bağ kurulması mümkün olmaktadır.

Figure 9: Misak-ı Milli haritası (1922)

Figure 10: Bozkurt ve demirci (1926)

Figure 11: Balkan Konferansı hatıra pulu (1931)

Figure 12: Ankara Kalesi (1926)

Erken Cumhuriyet Döneminde söz konusu mitsel sembollerin Yiğit Akın'ın ifadesiyle (2019) beden terbiyesinin biyo-politik işlevleriyle eklemlendiği pullar bir diğer yapılanmış yapı olarak ulus temalı örnek çizgisini göstermektedir. Bu çerçevede Ergenekon Destanı'na referanslar içeren 1926 tarihli Londra Baskısı Posta Pulları Serisi'nde bir bozkurdun yanında güçlü ve gülbüz bedene sahip bir demirci ve onun örs üzerinde elindeki tuttuğu çekiç izlenmektedir (Figure 10). Bunun dünün, bugünün ve yarının zamansal ilişkiselliğinde merkezi bir konumu bulunan ve ulusun yapılanmasında harç işlevi gören habitüsün, yapının yani ulusun bileşenlerini harekete geçirmeye muktedir olan pratiğiyle doğrudan ilişkisi bulunmaktadır; zira bir yükümlülük olarak habitüsün "bedenin en derinine yerleşen" bir gücü bulunmaktadır (Bourdieu & Wacquant, 2014, pp. 29-30). Bu çerçevede Türk ulusunun gülbüz, sağlıklı ve vatan savunmasına her daim hazır olması gereken bedenlere sahip çocuklarının ve gençlerinin 1928 tarihli Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti Yardım Pulları Serisi'nde de sabitlendiği görülmektedir. Dönemin pullarında söz konusu vatan savunusunun yer yer diplomatik nitelikli bölgesel sulh girişimlerine de yerini bıraktığı hem 1931 tarihli İkinci Balkan Konferansı Hatıra Pulları Serisi'nde hem de 1937 tarihli Balkan Antantı Serisi'nde tedavüle sokulan pullardan takip edilebilmektedir. Bu çerçevede ulusların Türkiye'nin öncülüğünde aynı ağacın gölgesinde bulunduğu (Figure 11), yeni devletin ulusun savunusu kadar sulhun tesisi için de çalıştığı çerçevelenmektedir. Anılan pratik, Bourdieu'nün (2013a, p. 72) yapılanmış yapılara atfettiği düzenleme işlevinin yanı sıra bu işlevle toplumsal ve siyasal aktörlere sunulan stratejiler bütünü de ifade etmektedir. Hem savunmayla hem de sulhla korunan yeni devletin başkenti Ankara'nın, Cumhuriyet Döneminde Lozan ve Ayyıldız serisinden sonra basılan üçüncü seride kalesi ve tarihi evleriyle (Figure 12) kadim geçmişine ve kale üzerinde cisimleşen gücüne dönük bir simgesel evren içinde tasvir edilmesi bir diğer örneği oluşturmaktadır. Ankara'nın sonradan Latinize edilerek yeniden basılan söz konusu serinin yanı sıra hem

Tayyare Cemiyeti Yardım Pulları serilerinde uçakların koruduğu hem de Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde ideal üretim ilişkilerinin olduğu Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) gibi mekânlarla birlikte temsil edilmeyi sürdürdüğü takip edilmektedir.

Figure 13: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu (1935)

Figure 14: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu (1935)

Figure 15: Lozan Sulh Antlaşması hatıra pulu (1924)

Figure 16: Birinci Atatürk Serisi (1931-1932)

Pullarda yapılanmış yapı olarak ulus temsillerinin son görünümü ulusun geçmişe dönük kökensel referansların yanı sıra çağdaşlık hedefleri de barındırması üzerinden şekillenmektedir. Bu çerçevede Bourdieu'nün (2013a, p. 95) aynı zamanda "erdemle dönüşmüş bir zorunluluk" olarak kavradığı habitüsün Cumhuriyetin kurucu kadrolarının muhayyilesinde kadının toplumsal formasyonun tüm yapılarına katılımında cisimleşen bir erdem şeklinde tezahür etmiş olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ulusun tüm bileşenlerinde kadına yönelik dogmatik ve sınırlayıcı engellerin kaldırılması noktasında bir ortak duyunun yaratılması hedeflenmiştir. Bunun Erken Cumhuriyet Dönemi pullarına yansımaları da Türk kadınının bir çiftçi olarak tarlada çalışırken, bir öğretmen olarak sınıfta tahtanın başında ders anlatırken (Figure 13), bir memur olarak daktilonun önünde otururken, bir pilot olarak uçağın kokpitinde bulunurken ya da bir seçmen olarak sandık başında siyasal katılım süreçlerinde yer alırken (Figure 14) çerçevelenmesi şeklinde olmuştur.

Alan İçinde Kurucu Lider

Simgesel iktidarın bilgi odaklı bir düzen kurma amacı ve bu bağlamda bir gerçeklik inşası iktidarı olması, toplumsal formasyona dair bir duyu ve algı kavrayışı gerektirdiğinden iktidarla tesis edilecek dayanışma biçimlerinin ortak bir simgesel sistemin paydaşlarını her daim ortak bir davranış ve düşünce örüntüsü içinde tutması gerekmektedir (Bourdieu, 1977, pp. 407-408). Erken Cumhuriyet Döneminin öne çıkan simgesel iktidar üretimi çabalarının pullardaki temsillerinin ulus yaratma bilincinden sonra açığa çıkan ikinci teması tüm bunların bir lider şahsında cisimleşen görünümleri olarak görülmektedir. Bu çerçevede Bourdieu'nün "alan mücadelesi" kavrayışı önemli anahtar niteliği taşımaktadır. Bourdieu'nün teorik anlatısında yapılanmış bir yapı olarak ulusun uymaya mecbur olduğu erdemlerin, yani habitüslerin dolaşımında olduğu toplumun yapısını

belirleyen şey “alan” olarak karşımıza çıkmaktadır. Alan içerisindeki mücadele ise yine Bourdieu’nün sıklıkla kullandığı ifadeyle alanın bir “meşruiyet mücadelesi arenası” olmasından ötürü birincil alan olarak iktidara yönelik biçimde gerçekleşmektedir (Swartz, 2011, p. 174). Bu denklemde iktidar tüm alanların düzenleyicisi bir üst alan olarak varlık gösterdiğinden kültürel etkinliği düzenleyecek olan da iktidar alanı olmaktadır. Bourdieu (1990, pp. 117-118) alan içerisinde bu düzenleyiciliğin “iktisadi sermayenin tanınmadığı tek sermaye biçimi” olan simgesel sermaye aracılığıyla “tanınma, kabul, şükran” gibi pratikler eliyle gerçekleşebileceğini düşünmekte; bu düzenleyiciliği “liderin toplumsal eylemleri koordine etmesi” olarak formüle etmektedir. Dolayısıyla “alan mücadelesi”nde “karizmatik önderliğe özellikle ilgi gösterir”ken (Swartz, 2011, p. 259) simgesel sermayenin taşıyıcılığını teslim etmektedir.

Türkiye’de de hem ulusal kurtuluş hem de kuruluş aşamasında önder olarak Atatürk’ün de iktidar alanı içerisinde birtakım aktörlerle giriştiği ve galip ayrıldığı mücadeleler bilinmektedir. Böylelikle Bourdieu’nün (1985, p. 739) altını çizdiği gibi esasında Atatürk, bir “grup önderi” olarak “grupun üyeleri”nden, yani öncelikle kurucu kadrodan ve dolayısıyla kurtuluş mücadelesine destek veren geniş halk kitlelerinden “yalnızca yapısal değil, simgesel [bir] yetki devri” de almaktadır. Özellikle bu çalışmada ele alınan tarihsel aşama olarak kuruluş döneminde Atatürk’ün hem kültürel etkinliği düzenleyen hem de bu alanda yaşanan dönüşümlerin bizatihi somutlaştığı bir özne olduğu görülebilmektedir. Bunun pullar özelindeki yansımaları da karşımıza birkaç Atatürk profili çıkarmaktadır. Bunlar kurtarıcı, sivil, öncü ve ölümsüz önadıyla anılabilecek temsilleri içermektedir.

İlk profil olarak ‘Kurtarıcı Atatürk’ temsilleri, Atatürk’ün asker kimliğiyle ön plana çıktığı bir kompozisyon dizgesini beraberinde getirmiştir. Cumhuriyet hükümetinin bastırdığı ilk seri olan 1 Ocak 1924 tarihli taş baskı Lozan Sulh Antlaşması Hatıra Pulları Serisi, tıpkı anısına basılan Lozan Barış Antlaşması’nın taşıdığı tarihsel ve siyasal anlamın öne çıkardığı gibi yeni devletin kuruluşunu ve eskinin çöküşünü çerçevelemekte; bu çerçevede kalpaklı mareşal üniformasıyla Mustafa Kemal Paşa, kurtuluşun ve kuruluşun mimarı olarak resmedilmektedir (Figure 15). Buna göre pulun anlatısının öne çıkardığı birkaç simgesel referans göze çarpmaktadır. Bunlardan ilki yıkılmış bir kentin hemen yanından akan Sakarya Nehri’nin üzerinden doğan ve arşa yükselen güneştir. Nehrin üzerinde yıkılmış olarak görülen köprü Geç Roma Dönemine ait Jüstinyen Köprüsü’dür (Alp, 2016c). Henüz Harf Devrimi yapılmamış olmasına rağmen pulun üzerindeki değerler hem Arap hem Latin rakamlarıyla belirtilmiştir. Tüm bunların yanında kompozisyonun

üçte birinde Mareşal Mustafa Kemal Paşa tasviri yer almakta ve bu tasvirin etrafı barışçı simgeleyen zeytin yapraklarıyla sarılı görülmektedir. Böylelikle yeni devletin bastırdığı bu ilk seride, yüzyıllar sonra Sakarya Meydan Muharebesi'yle geri çekilmenin bittiği, büyük yıkımların olduğu ve yeni devletin bir güneş gibi doğarak aydınlığının arşa yansıdığı ve mimar olarak Mustafa Kemal Paşa'nın resmedildiği takip edilmektedir.

İkinci profil, Cumhurbaşkanı olarak 'Sivil Atatürk' temsiliyle ilk olarak 1926 yılında basılan Londra Baskısı Posta Pulları Serisi'nde karşılaşılmaktadır. On dört pulluk serinin son dört pulunu oluşturan Mustafa Kemal Paşa temsilleri dört farklı çerçeve rengi içinde görülmektedir. İkinci örnek, aynı serinin Kızılırmak Köprüsü eklemesiyle Harf Devrimi sonrasında yeni harflerle basıldığı 1929 emisyonunda da görülmektedir. 1930 yılında basılan aynı serinin "Cumhuriyet" lafızlı baskıda kullanılan Mustafa Kemal Paşa portresinin farklılaştığı ve yaşı daha büyük bir Mustafa Kemal Paşa görüntüsü sunan portre kullanıldığı takip edilmektedir. 1931-1932 ve 1933-1940 tarihlerinde sadece Mustafa Kemal Paşa'nın yer aldığı Birinci ve İkinci Atatürk Serisi'nin pullarında Mustafa Kemal Paşa'nın üzerindeki kravat ve klasik ceketin olmadığı, Batı tarzı takım kıyafet olan frak içinde resmedildiği görülmektedir (Figure 16). Bu durum 27 Ağustos 1925'te Mustafa Kemal Paşa'nın İnebolu Türk Ocağı'nda yaptığı şu konuşmayla başlayıp 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair 3 Aralık 1934 tarihli Kanunla tescillenen Kıyafet Devrimi sürecinin pullardaki bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır (as cited in Goloğlu, 2017, p. 75):

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkı uygardır. Tarihte uygardır, gerçekte uygardır. Fakat ben, sizin öz kardeşiniz, arkadaşınız, babanız gibi söylüyorum, "uygarım" diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı, düşüncesiyle, zihniyetiyle uygar olduğunu ispatlamak ve göstermek zorundadır. (...) Özetle, uygarım diyen Türkiye'nin gerçekten uygar halkı, baştan aşağı dış görünüşü ile de uygar ve ileri insanlar olduğunu göstermek zorundadır.

Atatürk'ün modernleşme ve çağdaşlaşma hedeflerinin gündelik yaşam pratiklerinde ve toplumsal ölçekte somutlaştığı görünümünün sivilleşmeyle paralel seyretmesi, bu seyrin kendi şahsında da sürmesinden kaynaklı hem 1935 tarihli Kadın Hakları Cemiyeti 12. Uluslararası Kongresi Hatıra Pulları Serisi'nde (Figure 17) hem 1936-1937 tarihli Üçüncü Atatürk Serisi'nde hem de 1938 tarihli İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi'nde farklı portresinin yer almasını sağlamıştır. Bu durumu Yılmaz (2019, p. 238) yeni ulusun Atatürk'ün önderliğinde yeniden yaratılması olarak ifade etmektedir. Dolayısıyla Bourdieu'nün (1987, p. 13) simgesel iktidarı "dünya kuran iktidar" olarak görmesinde ve bu nedenle "toplumsal dünyanın nasıl bölüneceği hakkında meşru görüşe" sahip olarak değerlendirmesinde

olduğu gibi önce bir kurtarıcı olarak izlenen Atatürk'ün sonrasında toplumsal dünyanın nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair görüşlerinden hareketle sivilliliğin, çağdaşlığın ve modernliğin meşru görüşler olarak pullarda yeniden üretildiği takip edilmektedir. Ancak bu işleyişin bazı git-geller içerdiği de görülmektedir. 1938 tarihli foto-gravür baskı Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde yeniden mareşal üniforması içinde görülen Atatürk portresi, esasında yine o dönemde simgesel iktidarın dünya kurucu niteliğinden hareketle değerlendirilebilecek bir nitelik arz etmektedir. İçeride Dersim Harekatı ve Hatay sorunu, dışarıda ise yaklaşmakta olan İkinci Dünya Savaşı gibi gelişmeler Cumhuriyetin on beşinci yılında da vatan savunusuna hazır olduğuna dair bir 'ethos'un oluşturulmasında Mareşal Atatürk portesine başvurulması ihtiyacını ortaya çıkardığı görülmektedir.

Figure 17: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu ["Türk kadınının özgürleştiricisi"] (1935)

Figure 18: Harf İnkılabının Onuncu Yıldönümü Serisi (1938)

Figure 19: Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü hatıra pulu (1933)

Figure 20: İkinci Türk Tarih Kurultayı hatıra pulu (1937)

Üçüncü Atatürk profili, simgeselliğin dünyayı kuran niteliğiyle bağlantılı olarak birtakım konularda 'Öncü Atatürk' birleşimi üzerinden takip edilmektedir. Bu durum kadın hakları ve Harf Devrimi gibi konularda olmasının yanı sıra Atatürk'ün "tarımcı" önağıyla anılan temsillerinde ya da Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde olduğu gibi Atatürk'ün kalkınmacı politikalarını imleyen görünümünde de karşımıza çıkmaktadır. 1935 tarihli Kadın Hakları Cemiyeti 12. Uluslararası Kongresi Hatıra Pulları Serisi'nde Atatürk çiftçi, öğretmen, memur, pilot ve seçmen olarak resmedilen Türk kadınlarının yanında "LIBÉRATEUR DES FEMMES TURQUES" (Türk kadınının özgürleştiricisi) ibareli pulda frak içinde bir portresiyle yer almakta (Figure 17), 1938 tarihli Harf İnkılâbının Onuncu Yıldönümü Serisi'ndeki altı farklı renkteki pulda tahtanın başında yeni harfleri öğretirken görölmekte (Figure 18), 1933 tarihli Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde güneş üzerinde görölen Romen rakamıyla on (X) ibaresinin altında yükselen fabrika bacaları, dönen çarklar ve yetişen başakların karşısında Atatürk'ün profilden bir büst görünümündeki portresi ölümsüzlüğü simgeleyen defne yapraklarıyla çevrelenmiş izlenmektedir (Figure 19). Son olarak bu tema altındaki dördüncü temsil olan 'Ölümsüz Atatürk' bu pulun haricinde hem tarihsel hem de mitsel anlatılara referansla düzenlenen 1937 tarihli İkinci Türk Tarih Kurultayı Hatıra Serisi'nde de görölmekte ve Atatürk'ün büstünün yer aldığı pullar, Türklerin türedıği kutsal canlılardan kabul edilen geyiklerin olduğu pullarla aynı seride yer alarak Atatürk henüz yaşarken 'ölümsüz' kılınmakta ve onun Türk tarihinde edindiği konum işaret edilmektedir (Figure 20).

Temayüz Mücadelesi: Milli Kalkınma

Bourdieu (1991b, p. 237) simgesel temsillerdeki temel işleyişin ikili karşıtlıklar biçiminde bir temayüz çabası hedeflenerek gerçekleştığini vurgulamaktadır. Swartz'ın (2011, p. 88) altını çizdiği gibi aktörlerin pratik amaçlarına ulaşmak için eylemde

bulduklarını söylerken bu amaçların hem toplumsal hem iktisadi iktidarı hem de bunların simgesel temsillerini içerdiğini savunmaktadır. Erken Cumhuriyet Döneminde kültürün özerkliğine rağmen iktisada tabi boyutunun (Bourdieu, 1986, p. 252) bilincinde olan kadronun yürürlüğe koyduğu milli kalkınma programının da bu bilincin bir çıktısı olduğu görülmektedir. Ulaşılmak istenen çağdaş toplum seviyesi, sanayi atılımının ve tarımda modernizasyonun gerçekleşmesi gibi uğraşları da gerektirmiştir. Türkiye'nin bu hamleleri gerçekleştirmesinin gerekli ve zorunlu birer erdem olarak değerlendirildiği görülmektedir. Dolayısıyla milli kalkınma hamlesi dönemin ruhuna uygun, normatif bir davranış olarak bir strateji niteliği de taşımaktadır. Bourdieu (2021, p. 568) stratejiyi temayüz çabalarının sürekliliğini sağlayan mücadeleler olarak tanımlamaktadır. Bunda temayüz çabasının iktisadi olduğu kadar ideolojik olarak da "var olmak ve belirli bir konum elde edebilmek"le ilgili belirleyicilik taşımaktadır (Bourdieu, 1983, p. 338).

Temayüz çabasının pullardaki yansımaları altyapısal faaliyetleri çerçevelediği kadar ona eşlik eden ideolojik ilgileri ve siyasal kabulleri içerecek resimlemeler biçiminde de karşımıza çıkmaktadır. Böylece bu "ilgilerin ve kabullerin esasında simgesel iktidarın yerleşmesine yarayan 'siyasal' manevralar" (Bourdieu, 1971, p. 121) olduğu cisimleşmektedir. İlk örnek, tarihsel açıdan yeni devletin benimseyeceği iktisadi ve beşeri politikaların yol haritasının deklare edildiği İzmir İktisat Kongresi için sürşarjlanan pullardır (Figure 21). 1926 tarihli Londra Baskısı Posta Pulları Serisi demir ağlarla örülen yurdun demiryollarını, geçitlerini, köprülerini gösterirken merkezi devlet inşasını da serimlemektedir. Cumhuriyet Hükümeti'nin Lozan ve Ayyıldız serilerinden sonra bastırıldığı bu üçüncü seride Sakarya Geçidi'nin yanı sıra (Özdemir & Özdemir, 2017, p. 204) Mustafa Kemal Paşa'nın portresi, Ankara Kalesi resmi ve bir bozkurdun yanında duran demirci ve onun örs üzerinde elindeki tuttuğu çekiç tasviriyle yeni devletin kurucusu, başşehri ve kuruluş felsefesi bir arada görülmektedir. Örülen demir ağlara dair pullardaki temsiller Erken Cumhuriyet Döneminde tedavüle sokulanlar arasında sıkça yer almıştır. 1926 tarihli Londra Baskısı Takse Pulları Serisi'nde yer alan tek görsel Ankara – Sivas Demiryolu üzerine yapılan Kızılırmak Köprüsü olmuştur (Figure 22).

Harf Devrimi sonrasında yeni harflerle basılan 1929 emisyonunda üç farklı renk ve pahada basılan Kızılırmak Köprüsü pulları (Figure 22), Sakarya Boğazı'yla birlikte 1930 yılında basılan "Cümhuriyet" lafızlı baskıda da yer almış ve aynı seri 1930 Ağustos'unda Ankara – Sivas Demiryolu'nun açılışı için sürşarjlanmıştır. Yeni devletin Başvekili İsmet Paşa'nın bu açılıştaki yaptığı konuşmada geçen "Demiryolu politikası milli devlete, bugünün yarınını düşünmeye tahammülü olmayan ilk geciktirilemez milli birlik, milli varlık, milli

bağımsızlık sorunu olarak ortaya çıkmıştır” (as cited in Goloğlu, 2017, p. 157) ifadeleri demiryollarına dair temsillerin çokluğunu da açıklayan bir anlam içermektedir. Öyle ki bu durum hem Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi’nde yer alan yedi puldan birinin Nazilli – Bozdoğan tren yolu üzerindeki Akçay Köprüsü’ne ayrılmasında (Figure 23) hem de Ankara – Erzurum hattı açılışı için müstakil bir seri basılmasında da görülmektedir. 20 Ekim 1939 tarihli söz konusu müstakil seri, bu temsillerin Erken Cumhuriyet Dönemi sonrasında da sürdüğünü göstermektedir.

Figure 21: İzmir İktisat Kongresi sürşarjlı hatıra pulu (1923)

Figure 22: Kızılırmak Köprüsü (1929)

Figure 23: Akçay Köprüsü (1938)

Figure 24: Tayyare Müdafaa Pulları Serisi (1936-1937)

Ulaşım teknolojilerindeki bir diğer temayüz çabasının pullardaki temsilinin havacılık alanında olduğu görülmektedir. Bizzat Atatürk'ün emriyle kurulan ve "uçan bir Türk Gençliği yaratması" hedeflenen (Damalı, 2003, p. 94) Türk Tayyare Cemiyeti için gelir temini amaçlı çeşitli yıllarda tedavüle sokulan yardım pullarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi milli kalkınma programıyla paralel ilerlemektedir. 1926 yılındaki seride Ayyıldız altında süzülürken görülen bir tayyare, 1927 emisyonunda yeni devletin başkenti Ankara'nın tarihi hisar bölgesinin üzerinde görülmektedir. Hisar üzerindeki bu temsil, 1931 tarihinde yeni harflerle basılan seride de görülmekte, 1936-1937 tarihli tipografik baskı Tayyare Müdafaa Pulları Serisi'nde ise uçakların artık yapılaşmış bir kentin ve fabrikaların üzerinde uçtuğu takip edilmektedir (Figure 24). Bu düşüncelere paralel olarak Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde yer alan bir diğer pulda askeri bir kıta üzerinde yer alan uçakların resmedilmesi, temayüz çabasında konuya verilen önemi serimlemektedir (Figure 25).

Figure 25: Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi pulu (1938)

Figure 26: AOÇ (1938)

Figure 27: İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi pulu (1938)

Figure 28: İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi pulu (1938)

Söz konusu seri, esasında on beş yılda hayata geçirilen politikalara ve gerçekleştirilen reformların özeti niteliğini taşımaktadır. Yukarıdaki örneklerde anıldığı gibi ulaşım teknolojilerine yapılan yatırımların yanı sıra hem sanayide hem tarımda kalkınma ve modernizasyonun temsillerinin de öne çıktığı görülmektedir. Bu durum “simgelerin iktisadi güç ilişkilerindeki mübadeleyi imleyen konumu”ndan kaynaklı (Bourdieu, 1991b,

p. 66) simgesel saygınlık çabasını da ortaya koymaktadır. Seride Atatürk'ün traktör içerisinde resmedildiği pulun, Alan İçinde Kurucu Lider başlığı altında tartışıldığı çerçevenin yanı sıra bu bağlamda da bir anlam evrenine sahip olduğu görülmektedir. Benzer biçimde (i) aynı seride yer alan AOC görüntüsü (Figure 26); (ii) 1933 tarihli Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde yükselen fabrika bacaları, dönen çarklar ve yetişen başakların yer aldığı minimalist tasarım (Figure 19), (iii) 1938 tarihli İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi'nde üzüm toplayan çiftçi kadınlar (Figure 27) ve dalında zeytin meyveleri (Figure 28) geleneksel ve endüstriyel üretim tekniklerinin birleştirildiği bir kalkınma hamlesinin hayata geçirildiğine dair temsiller olarak öne çıkmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Asli kurucu iktidarların yapısal programlarının toplumsal nitelik kazanabilmesinin 'ortak duyu varsayımları' gerektirdiği düşüncesinden yola çıkılan ve Erken Cumhuriyet Dönemi posta pullarının Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışıyla serimlenmesi amaçlanan bu çalışmada, söz konusu dönemde (i) siyasal bir dönüşüme tanıklık edildiği, (ii) iktisadi kalkınmanın yollarının arandığı, (iii) kültürel ve ideolojik alanda yeni bir dizgenin yaratıldığı tartışılmıştır. Dönemin siyasal sembollerinin, dolayısıyla simgesel iktidarının pullar üzerinden ele alınması, yürürlüğe konulan programların sunulan bir temsilini görme imkânı verdiği gibi ulaşılmak istenen toplum tahayyülünü görmeyi de sağlamıştır. Haberleşme aracı olarak postanın kitlelesel niteliğinin pulların da kamusal ölçekte yaygınlığını ve geniş kitlelerce temas edilebilir olmasını sağlaması; fiziksel olarak bu küçük ve belli bir mali değere sahip gereçlerin siyasal ve toplumsal alanda varılmak istenen ülkelere dair geliştirilen stratejilerin işe koşulduğu büyük anlamlar içermesini sağlamıştır.

Yeni devletin hem zamanın ruhu olan modernitenin siyasal anlamda dönüşümünü tamamlamak anlamında ulusal birliği tesis etme hem de hayata geçirilen reformlarla uluslararası boyutta da meşruiyet elde etme çabası; diğer birçok alan ve mecrada olduğu gibi gerek ulusal gerek uluslararası kapsamı olan posta haberleşmesinde de açığa çıkmış ve bu çaba pullara önemli bir misyon yüklenmesi sonucunu doğurmuştur. Yeni devletin kurucu kadrolarının devlet ve toplum ilişkisi çerçevesinde gerçekleştirdiği her icraatın hem tanıtımının yapıldığı hem de ulusal ve uluslararası ölçekte meşruiyet kazanmasının hedeflendiği bir tarihsel düzlemde pullar sundukları temsil evrenleriyle siyasal ve toplumsal tarihe yönelik bir nesne olarak değerlendirilmiştir. Bunda "meşruiyet

temsillerinin, iktidarın kullanılmasındaki ve sürdürülmesindeki katkısı"yla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır (Bourdieu & Passeron, 1990, p. 5). İlişkisel sosyolojik pratiğinin iktidar ilişkilerinin maddi ve simgesel çözümlmesine izin veren, dolayısıyla çözümlenen nesneye dair eleştirel bir tasnif imkânı sunan Bourdieu'nün teorik çerçevesinden yola çıkılarak "bireylere yer duygusu sağlayan [...] etnik, ırksal veya ulusal ilkeler" biçiminde tanımlanan (Bourdieu, 1987, p. 7) 'ortak duyu varsayımları'nın işlerliği simgesel iktidarı görmeyi mümkün kılan üç tema üzerinden sorgulanmıştır.

Simgesel iktidarın bilmeyi, iletmeyi ve farklılaşmayı tesis eden sistemler sunması (Bourdieu, 1979), ulusun simgesel anlamda sistemsal yönünü açığa çıkardığından dilsel, felsefi ve epistemolojik anlamda bir yapısal bütüne dair temsillerin ele alınmasını sağlamıştır. Bu çerçevede ilk tema olarak yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller aracılığıyla bir taraftan tarihsel referanslar taşıyıp mitsel anlatılarla eklemlenen diğer taraftan da ilerlemeci ideolojiyle biyo-politik anlamlar içeren (i) dini mekânların bezemelerinin, (ii) bozkurt ve geyik gibi kutsal kabul edilen hayvanların, (iii) örs ve çekice eşlik eden güçlü bedenlerin, (iv) yeni devletin başkenti Ankara'nın, (v) toplumsal yaşamın her alanında varlık gösteren kadınların temsilleri ele alınmıştır. Böylelikle toplumsal alanın aktörlerinin idealize edilen "dilim sembolik gücü doğrultusunda [birtakım] dilsel habitüs"leri (Bourdieu, 1991b, pp. 38-39) benimsediğine tanıklık edilmiştir.

Simgesel iktidarın toplumsal formasyona dair bir duyu ve algı kavrayışı gerektirmesinden hareketle bir ulus yaratma bilincinden sonra açığa çıkan ikinci tema, söz konusu duyu ve kavrayışın cisimleştiği bir liderin görünümleri üzerinden şekillenmiştir. Bu çerçevede Bourdieu'nün "alan mücadelesi" kavrayışıyla Türkiye'de hem ulusal kurtuluş hem de kuruluş aşamasında öne çıkan lider olarak Atatürk'ün kültürel etkinliği düzenleyen ve bu alanda yaşanan dönüşümlerin bizatihi somutlaştığı bir özne olduğu temsiller ele alınmıştır. Böylelikle siyasal bir şahsiyet olarak Atatürk'e atfedilen "değerin bir karizmaya dönüşmesine", liderliğin efsunlu bir mertebeye ulaşmasına ve "vekaletin bir gizem olarak görünmesine" temsiller üzerinden de tanıklık edilmiştir (Bourdieu, 2013b, p. 233). Bu çerçevede Atatürk'ün 'ulusun kurtarıcısı' görünümü, Lozan Sulh Antlaşması Hatıra Pulları Serisinde kurtuluşun ve kuruluşun mimarı olarak resmedilmesiyle; 'ölümsüz'lüğü ise defne yapraklarıyla sarılı imgesiyle çerçevelenmiştir. 'Sivil bir yaşamın icracısı' ve 'yeniliklere öncü' karakteri; modern kıyafetler içerisinde, traktör üzerinde ya da bir kara tahtanın başında seyredildiği temsiller aracılığıyla "simgesel görünümlerin en temeli olanı [bir] hayat tarzı" (Bourdieu, 2014, p. 202) sunmasıyla takip edilmiştir.

Son olarak, ikili karşıtlıklar biçiminde bir temayüz çabası hedeflenerek gerçekleşen simgesel temsillerdeki temel işleyiş, Erken Cumhuriyet Döneminde ulaşılmak istenen hedeflerin sanayi atılımı ve tarımda modernizasyon gibi gerçekleştirilmesi gerekli erdemlerle eklenmesini beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda demiryolları, geçitler, köprüler, uçaklar, tarım ve sanayi alanları gibi temsiller aynı zamanda merkezi devlet inşasının da bir görünümünü ortaya çıkarmıştır. Gerçekleştirilen altyapı yatırımlarına, kullanılmaya başlanan ulaşım teknolojilerine ve benimsenen üretim pratiklerine dair temsiller; temayüz çabasıyla görünür olan “devlet inşasının, devletin sermayesi üzerinde iktidar sahibi olma mücadelesi”nden oluştuğunu göstermiştir (Bourdieu & Wacquant, 2014, p. 101). Dolayısıyla temayüz çabasının iktisadi olmasının yanı sıra siyasal ve ideolojik veçheleri haiz bir temsil içinde sunulduğu değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara ve benimsenen değerlere dair pullardaki temsillerin yeni bir durum sunuyor olması, sadece kurucu kadronun değil hem Türkiye toplumunun hem de siyasal ve iktisadi alandaki dış paydaşların bilgisine ve kabulüne yönelik olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla söz konusu temsiller, hem betimleme misyonlarıyla hem de buyurma işlevleriyle öne çıkmıştır. Böylelikle dönemin Türkiye tahayyülüne dair resimlemelerden oluşan kompozisyonlar ve bu kompozisyonlarda yer alan öğelerin artalanlarındaki anlamların simgesel iktidarla ilişkisi içinde çözümlenmesi, toplumsal bütünlüğe dair bir projeksiyon yapılabilmesini mümkün kılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: xxxxxxxxxxxxxxxx

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: xxxxxxxxxxxx

REFERENCES

- Ağaoğulları, M. Z. & Pabuçcuoğlu, M. B. (2018). *Türk pulları kataloğu: 1863-2017* (1st ed.). İstanbul Filateli ve Kültür Merkezi A.Ş.
- Akan, M. & Kuran, T. (2019). *Türkiye’de postanın mikrotarihi – Cilt I: 1920-1950* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Akın, Y. (2019). *“Gürbüz ve yavuz evlatlar”*: Erken Cumhuriyet’te beden terbiyesi ve spor (4th ed.). İletişim Yayınları.

- Alp, Ö. (2016a, December 8). 1921 yılı Türk pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1921-yili-turk-pullari/> adresinden 12 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Alp, Ö. (2016b, December 8). 1922 yılı Türk pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1922-yili-turk-pullari/> adresinden 12 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Alp, Ö. (2016c, December 8). 1924 yılı Türk Pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1924-yili-turk-pullari/> adresinden 13 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Atkinson, P. & Hammersley, M. (2007). *Ethnography: Principles in practice* (3rd ed.). Routledge – Taylor & Francis Group.
- Bourdieu, P. (1971). Le marché des biens symboliques. *L'Année sociologique*, 22, 49-126. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/27887912>
- Bourdieu, P. (1977). Sur le pouvoir symbolique. *Annales: Economies, sociétés, civilisations*, 32(3), 405-411. <https://doi.org/10.3406/ahess.1977.293828>
- Bourdieu, P. (1979). Symbolic power (R. Nice, Trans.). *Critique of Anthropology*, 4(13-14), 77-85. <https://doi.org/10.1177/0308275x7900401307>
- Bourdieu, P. (1983). The field of cultural production, or: The economic world reversed (R. Nice, Trans.). *Poetics*, 12(4-5), 311-356. [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(83\)90012-8](https://doi.org/10.1016/0304-422X(83)90012-8)
- Bourdieu, P. (1985). The social space and the genesis of groups (R. Nice, Trans.). *Theory and Society*, 14(6), 723-744. <https://doi.org/10.1007/BF00174048>
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital (R. Nice, Trans.). J. Richardson (Eds.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (1st ed., pp. 241-258). Greenwood Publishing.
- Bourdieu, P. (1987). What makes a social class? On the theoretical and practical existence of groups (L. J. D. Wacquant & D. Young, Trans.). *Berkeley Journal of Sociology: A Critical Review*, 32, 1-18. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/41035356>
- Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice* (R. Nice, Trans.). Stanford University Press.
- Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (1990). *Reproduction in education, society and culture* (R. Nice, Trans.). Sage Publications.
- Bourdieu, P. (1991a). *The craft of sociology: Epistemological preliminaries* (R. Nice, Trans.). Walter de Gruyter GmbH.
- Bourdieu, P. (1991b). *Language and symbolic power* (G. Raymond & M. Adamson, Trans.). Polity Books.
- Bourdieu, P. (2013a). *Outline of a theory of practice* (R. Nice, Trans.). Cambridge University Press.
- Bourdieu, P. (2013b). Vekalet ve siyasal fetişizm (L. Ünsaldı, Trans.). P. Bourdieu (Ed), *Seçilmiş metinler* (1st ed., pp. 231-252). Heretik Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (2014). Simgesel sermaye ve toplumsal sınıflar (N. Ökten, Trans.). *Cogito*, 76, 192-203.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (2014). *Düşünsel bir antropoloji için cevaplar* (N. Ökten, Trans.). İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). *Devlet üzerine: Collège de France dersleri (1989-1992)* (A. Sümer, Trans.). İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (2021). *Ayrım: Beğeni yargısının toplumsal eleştirisi* (D. Fırat & G. Berkut, Trans.). Nika Yayınevi.
- Damalı, A. (2003). *Sosyal yardım pulları: Osmanlı – Türkiye* (1st ed.). Nilüfer Vakfı.
- Garmiryar, A. N. (1979). *Birinci Adana serisi* (1st ed.). İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi.
- Goloğlu, M. (2017). *Türkiye Cumhuriyeti tarihi I: Devrimler ve tepkileri (1924-1930)* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Yayınları.

- Holsti, O. R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities* (1st ed.). Addison – Wesley.
- Kaplan, A. (1943). Content analysis and the theory of signs. *Philosophy of Science*, 10(4), 230-247. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/184268>
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage Publications.
- Neuman, W. L. (2014). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar* (Ö. Akkaya, Trans.). Yayınodası LTD.
- Özdemir, S. & Özdemir, M. S. (2017). *Babamın pulları: "Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti pul koleksiyonu"* (1st ed.). MLS Holding A.Ş.
- Punch, K. F. (2011). *Sosyal araştırmalara giriş: Nicel ve nitel yaklaşımlar* (D. Bayrak, H. B. Arslan & Z. Akyüz, Trans.). Siyasal Kitabevi.
- Swartz, D. (2011). *Kültür ve iktidar: Pierre Bourdieu'nün sosyolojisi* (E. Gen, Trans.). İletişim Yayınları.
- Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 5(4), 465-478. <https://doi.org/10.1177/107780049900500402>
- Togay, U. (2008, October 2). Ankara Hükümeti posta pulları – 1922. <http://turkishpostalhistory.com/tr/filateli-dernekleri/2-philatelic-organizations/26-ankara-filateli-dernei.html> adresinden 18 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Yılmaz, M. (2019). Erken Cumhuriyet Dönemi'ndeki toplumsal değişimi posta pulları üzerinden okumak. *Millî Folklor*, 124, 230-245. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/millifolklor/issue/51228/666941>
- Weber, M. (1958). Politics as a vocation (H. H. Gerth & C. W. Mills, Trans.). H. H. Gerth & C. W. Mills (Eds.), *From Max Weber: Essays in sociology* (1st ed., pp. 77-128). Oxford University Press.
- Weber, M. (2000). *Sosyoloji yazıları* (T. Parla, Trans.). İletişim Yayınları.
- Weber, M. (2005). *Bürokrasi ve otorite* (B. Akın, Trans.). Adres Yayınları.

COVID-19, Misinformation and Communication Studies: A Systematic Review of the Infodemic

COVID-19, Yanlış Bilgi ve İletişim Çalışmaları: İnfodemi Üzerine Sistemik Bir Gözden Geçirme

Oğuz KUŞ¹, İlknur DOĞU ÖZTÜRK²

¹Res. Asst. Dr., Istanbul University, Faculty of Communication, Department of Public Relations, Istanbul, Türkiye. oguz.kus@istanbul.edu.tr

²Assoc. Prof. Dr., Doğuş University, Advanced Vocational School, Program of Public Relations, Istanbul, Türkiye. iozturk@dogus.edu.tr

ORCID: O.K. 0000-0002-2593-4980;
İ.D.Ö. 0000-0001-6459-0845

Corresponding author:

Oğuz Kuş, İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

E-posta/E-mail:

oguz.kus@istanbul.edu.tr

Received: 25.11.2021

Revision Requested: 04.01.2022

Last revision received: 06.04.2022

Accepted: 08.02.2022

Published Online: 29.06.2022

Citation: Kuş, O., Öztürk, İ. D. (2022). COVID-19 misinformation and communication studies: A systematic review of the infodemic. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 67-90.
<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-1028131>

ABSTRACT

This study aims to structure the available body of knowledge relating to the infodemic by means of a systematic review and explore it in a multidimensional manner by taking into account the speed of the propagation of misinformation, its fast-changing nature and effects. The study also aims to present the interaction between the field of communication and other fields of study within the framework of the ongoing infodemic. The studies for systematic review were gathered from internationally known scientific databases, namely the Web of Science Core Collection and Google Scholar, over two stages. A total of 46 studies were included in this systematic review. This study utilized an inductive research approach for systematic review. Using this approach, the authors' identified the reasons for the propagation of misinformation during the COVID-19 pandemic in these papers. The authors also identified the effects of this misinformation, the methods of individuals, official and non-official actors to combat misinformation, the cultural factors and legal measures for combating misinformation, and the recommendations related to traditional media, the new media and other verification structures. The studies conducted in the field of communication were predominantly cited in studies conducted within Communication and Health & Health Care Sciences fields. A notable observation made in this study was that studies which focused on combating misinformation were cited more than other studies reviewed.

Keywords: COVID-19, infodemic, misinformation, social media, systematic review

ÖZ

Bu çalışma COVID-19 salgınında yanlış bilginin yayılma hızını, hızlı dönüşen yapısını ve etkilerini göz önünde bulundurarak; bir sistemik gözden geçirme aracılığıyla infodemiye yönelik bilgi birikimini yapılandırmayı ve onu çok boyutlu

bir şekilde keşfetmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, infodemi konusu çerçevesinde iletişim disiplini ve diğer disiplinlerin etkileşimini ortaya koymak çalışmanın amaçları arasındadır. Bu çalışma kapsamında değerlendirilen araştırmalar, sistematik gözden geçirmeye dahil etmek üzere uluslararası ölçekte tanınan bilimsel veritabanları Web of Science Core Collection ve Google Scholar'da iki aşamalı bir süreç ile aranmış ve 46 çalışma sistematik gözden geçirmeye dahil edilmiştir. Tümevarımcı bir araştırma perspektifiyle gerçekleştirilen sistematik gözden geçirme sonucunda COVID-19 salgını sürecinde yanlış bilgiyi ortaya çıkaran sebepler ve etkileri; bireysel, resmi ve gayri-resmi aktörlerin yanlış bilgi ile mücadele yöntemleri; yanlış

bilgi ile mücadelede kültürel faktörler; yasal önlemler ve geleneksel medya, yeni medya ve diğer doğrulama oluşumlarına yönelik tavsiyeler elde edilmiştir. İletişim alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara en çok İletişim ve Sağlık Bilimleri alanlarında yapılan bilimsel çalışmalarda atf yapıldığı gözlemlenmiştir. Yanlış bilgi ile mücadele konusu ana odak noktası olan iletişim çalışmalarının farklı alanlardaki araştırmalar tarafından sistematik gözden geçirmedeki diğer çalışmalara kıyasla daha fazla alıntılı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, infodemi, yanlış bilgi, sosyal medya, sistematik gözden geçirme

INTRODUCTION

Misinformation presents an immense source of danger for the ecosystem of new media. The concept of 'intent' is important in the categorization of misinformation (Nemr & Gangmare, 2019; Patel et al., 2020). Misinformation occurs in cases where there is no intent. It may result from an honest mistake, negligence, or unconscious bias (Fallis, 2014). Disinformation, which is referred to as the distortion of information, is created by fictionalizing an unreliable content in a realistic way. It refers to false facts which are intentionally designed to mislead and deceive an audience (Fetzer, 2004; Kumar, West & Loscovec, 2016). The speed of the dissemination of knowledge and information on social networks also adds to the propagation speed and power of disinformation (Figueira & Oliveria, 2017, p. 818).

Crisis periods enormously increase the need for information (Binark et al., 2022, p. 27). Various studies show that social media can be used as a platform to share crisis information and realize digital volunteerism in times of crises (Starbird & Palen, 2011; Whittaker, Handmer & McLennan, 2015, Huang et al., 2015). Information on social media, however, has a fast-flowing nature and this information rarely passes through the control of gatekeepers. Pine et al. (2021) note that "Risk information acquired from social media is often beset with information quality issues, including uncertainty, ambiguity, and conflicts between information." Starbird (2020) claims that information gaps may emerge in times of crises and this ambiguity may increase anxiety. Starbird

argues that individuals may use information found on social media to better understand or make sense of a crisis. This process may transform into a collective process of sense-making as a natural human reaction of response to a crisis, thereby creating false rumors. This means that a valuable tool for tackling a crisis cannot be used effectively. Kim et al. (2020) observe that misinformation adversely affects an individual's desire for further information. In this way, it is possible to better understand how an abundance of misinformation circulated via digital channels can make the situation more dangerous. A wave of misinformation only brings further challenges to the COVID-19 pandemic. The pandemic, with soaring rates of mortality and burdened health care systems across the world, has revealed how unprepared governments are for dealing with crises at a pandemic level, has pushed the economies to a state of ambiguity, has changed business and work processes, and has interrupted social life. This state of uncertainty, fear and danger has caused disinformation across digital channels (Patel et al., 2020).

The portmanteau 'infodemic' was popularized by the World Health Organization to describe the misinformation problem surrounding the COVID-19 pandemic. An infodemic is defined as the abundance of both accurate information and misinformation, which causes confusion and leads to a mistrust in governments and public health processes. (WHO, 2020). According to Alias (2020, p. 40) every pandemic is followed by an overwhelming flood of information. This information tsunami, which quickly spreads, includes not only accurate information, but also misleading information. The source of COVID-19, misleading and inaccurate statistics, infectivity and infection patterns, clinical presentation, diagnosis, preventive measures, treatment, and immunity and results/outputs (El-Gilany, 2020, p. 88) are some of the topics which have been addressed in the context of the COVID-19 infodemic. Prominent political leaders who share messages on social media platforms in order to address large numbers of people appear to be one of the sources of the COVID-19 infodemic. Many of these politicians have created an environment of ambiguity and concern through the influence they wield. In the early stages of the pandemic, President Jair Bolsonaro of Brazil described COVID-19 as a simple cold (Walsh, 2020). Similarly, Donald Trump, at the time President of the USA, told the American public "Do not fear Covid-19" (Kolata & Rabin, 2020). Bento et al. (2020) found that initial government announcements concerning the COVID-19 pandemic only briefly raised public attention. In this sense, the trivializing comments of public figures and authorities have the potential to further increase the dangers caused by the infodemic.

According to Cuan-Baltazar et al. (2020, p.7), misinformation was shared by the media regarding COVID-19. Moreover, users had access to this information. Inaccurate health information may reinforce the misconceptions about the virus and poses a serious risk to the public. The COVID infodemic has spread on a global scale through digital tools such as social networks, and smartphones. The infodemic means the public have difficulty accessing reliable resources and directives, which can adversely affect people psychologically and emotionally, and influence their decision-making processes (PAHO, 2000). This in turn can damage public trust, which is reinforced through transparent communication and accurate information, while the lack of accurate and reliable information may trigger frustration and confusion for the general public (Givas, 2020). Acknowledging the social harm that the infodemic would create, digital platforms developed different measures to prevent this, and issued a declaration stating that the digital platforms in question would act jointly on the matter (Facebook, 2020).

AIM AND METHODOLOGY

This study recognizes the increasing number of studies surrounding the infodemic and constant transformation of misinformation emerging during the COVID-19 pandemic, and aims to systemize and structure the existing information in order to develop reactive/proactive scientific solutions to address the problems created by the infodemic. Considering the overwhelming quantity of knowledge production in times of global crises, interdisciplinary approaches are of paramount importance. Within the framework of the COVID-19 pandemic, another purpose of this study is to enlighten the relationship between the field of communication and other research fields and to contribute to the field of communication in an interdisciplinary context. In addition, the study aims to develop the findings of the systematic review conducted by Ali (2020) on the subject of combating the ongoing COVID-19 misinformation.

The fact that previous systematic reviews have not acknowledged the interaction between communication sciences, which is directly associated with the concept of infodemic, with other branches of science creates a research gap at this point. There are three functional outputs of exploring the relationship between other research fields and the field of communication sciences: 1) determining the areas where communication studies can contribute to other research fields, 2) determining what types of information different disciplines might need that can be produced in the context of communication studies, and 3) being a guide for future studies concerning the infodemic.

Regarding the functional outputs of this study, the following research questions were designed:

RQ1. How can the main categories of knowledge produced in terms of the studies on the infodemic be illustrated?

RQ2. How do studies from different other fields interact with the studies from the field of communication in the context of the COVID-19 infodemic issue?

The approach suggested by Xiao and Watson (2019) was adopted for the systematic review. A research protocol was designed to increase the efficiency of the systematic review, a protocol by the researchers was established and thus bias was reduced. The protocol includes information about the aim of the research, research questions, research strategy, data collection, analysis, and reporting processes. For the purposes of increasing the external reliability of the process to be followed, researchers consulted the opinions of three researchers who had conducted studies on similar subjects.

According to Petticrew and Roberts, electronic databases constitute the predominant source of published literature collections (as cited in Xiao & Watson, 2019, p. 103). In this context, studies to be included in the systematic review were obtained from the Web of Science Core Collection and Google Scholar over a two-phase process. The Web of Science was selected since it allows field-specific and language-specific searches. Moreover, the website provides a base that allows for a preliminary search as well as access to quality articles from the field of communication. Similarly, Google Scholar allows for the determination of secondary studies which cite the primary studies found on the Web of Science Core Collection. It also provides the opportunity to access research indexed in various scientific databases.

Boolean operators and words were used when searching for data from the Web of Science Core Collection. A search was carried out for articles which contained the words 'COVID-19 – disinformation', 'COVID-19 – misinformation', 'COVID-19 - fake news', 'coronavirus – disinformation', 'coronavirus – misinformation', 'coronavirus - fake news', 'infodemic' in their title. The searches were limited to journals published in the field of communication and articles written in English. The search words 'COVID-19 – disinformation', 'COVID-19 – misinformation', 'COVID-19 - fake news' were used in the search on January 24, 2021, the word 'infodemic' was used for the search on January

31, 2021, and the words 'coronavirus – disinformation', 'coronavirus – misinformation', 'coronavirus - fake news' were used for the search on February 16, 2021. A total of 47 studies were obtained as a result of these searches. Among the studies collected as a result of these searches, 7 repetitive works, 13 studies in non-English, and 1 study, the full text of which could not be accessed, were identified. These studies were excluded, and the remaining 26 studies were collected. Within the scope of this study, these studies are referred to as 'Primary Studies'. The abstract of each primary study was read and included in the systematic review. In this process, as Xiao and Watson (2019) recommend, the conclusion was read and if the abstract did not provide sufficient details; in cases of doubt, the study was included in the analysis. The abstracts of the 26 studies were read by the two researchers, and each researcher expressed their opinion independently. As a result, the researchers decided to exclude 2 studies from the research. One of the studies excluded was an introductory article to a special issue of a journal. The other study, despite containing the word infodemic, provides a limited contribution for the purposes of this systematic review. As a result, 24 primary studies conducted on the infodemic in the field of communication were obtained.

Following this phase, a search for the 24 primary studies obtained from the Web of Sciences Core Collection was carried out on Google Scholar to determine their number of citations and which studies cited them. According to this search, which was performed without any limitation of field, it was found that the primary studies were cited in 88 studies on Google Scholar. The studies collected using the forward search were categorized as 'Secondary Studies'. In 88 secondary studies, 20 repetitive studies along with 11 studies, whose titles were determined to be in languages other than English using the Detectlanguage function provided by Google Sheets, were excluded from the dataset. The editorial policies of journals, in which the other 57 articles were published, were reviewed, and it was determined that 23 scientific studies had not been subject to a peer-review process or were non-compliant with the journal article format. The abstracts of the remaining 34 articles were reviewed by the two researchers and 22 articles, considered to have conformed with the analysis criteria, were included in the study. The process of inclusion and exclusion is illustrated in Table 1.

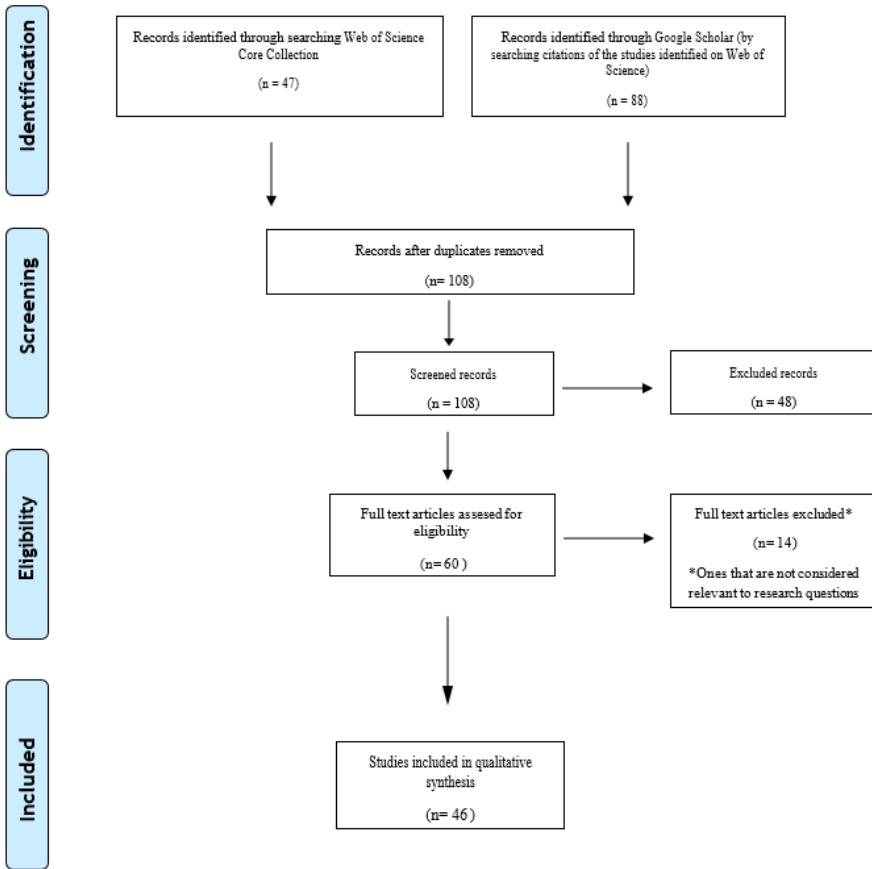

Figure 1: PRISMA Systematic review diagram of this study (designed based on Moher et. al, 2009)

The researchers reached a consensus to include 46 journal articles in the systematic review. The studies included in the systematic review for answering research questions were evenly divided between the researchers. In this process, the full texts, methodology, findings, discussion, and conclusion sections were read carefully using an inductive approach. The sections that contained answers to the prepared research questions were marked in each article and digital notes, accessible to both researchers, were taken. The scientific fields to which the articles belonged were determined by considering the categories available on the Web of Science. A code was assigned to each of the articles according to these categories (see Appendix 1 for abbreviations).

Table 1: Codes of field of research

Field of Research	Abbreviation on Citation Map
Communication	C
Health & Health Care Sciences	H
Information Management	IM
International Relations	IR
Library Science	LS
Psychology	P
Public Administration	PA
Political Science	PS

FINDINGS

The findings from each research question are presented in this section.

RQ1. How can the main categories of knowledge produced in terms of the studies on the infodemic be illustrated?

Causes of Misinformation

From the results of the review of the studies, factors such as low levels of public trust in government transparency and public institutions, low levels of public trust in scientists, high degrees of inconsistency between the opinions of experts, and a lack of trust in official sources were observed as reasons for much of the misinformation. Lovari (2020) suggests that individuals' lack of trust in public institutions and the politicization of facts surrounding COVID-19 reduce individuals' trust in scientific and health data. Nguyen & Nguyen (2020) note that the government and health authorities in Vietnam are insufficiently equipped to meet the public's information needs and that trust in government transparency is low. Nguyen & Nguyen (2020) and Elías & Catalan-Matamoros (2020) highlight the fact that citizens tend to follow alternative channels such as Facebook, YouTube and WhatsApp to share and receive information, which creates an environment in which misinformation flourishes. Falcone & Sapienza (2020) also note that those in the high risk group use social media, a far less trustworthy source of information, excessively.

Moreover, ambiguity and inconsistent information (Lovari, 2020) flow can be associated with misinformation. Lovari (2020, p. 459) claims that the way some health

professionals talk about the COVID-19 virus in their social media accounts and on mainstream media only increases public distrust. Furthermore, Lovari argues that this public distrust only further increases through the dissemination and politicization of discordant expert opinions on digital platforms and the way these expert opinions are associated with fake news and conspiracy theories. Nguyen & Nguyen (2020) draw attention to the ambiguous answers given by authorities. Pérez-Curiel & Velasco Molpeceres (2020, p. 74) also observed how the politicians they analyzed in their studies assume the role of producer and disseminator in the production of disinformation.

Elías & Catalan-Matamoros (2020) draw attention to the fact that public broadcasting organizations in Spain misuse language to minimize the reaction of the public and present a negative reality with positive metaphors (e.g., calling economic problems ‘hibernation’ rather than a ‘crisis’). Moreover, organizations that broadcast “fake news” do not comply with the editorial norms and processes required to ensure the broadcasting of credible and reliable information (Duplaga, 2020). In some regions of the world, there are researchers who address the emergence of misinformation in the context of religion (see Alimardani & Elswah, 2020).

Factors That Cause Misinformation to Spread

Considering the existing studies on the subject, the technical structure of digital platforms (Li & Scott, 2020; Malhotra, 2020), interaction between users (Soto-Vasquez et al., 2020), and policies on the publication of scientific studies (Koerber, 2021) form a basis for the dissemination of misinformation.

Social media platforms and instant messaging services (IMS) used by individuals for communication and accessing information have allowed the misinformation to spread during the COVID-19 pandemic. Su (2021) observed that frequent use of social media is associated with a greater belief in misinformation. The fact that social networks create an echo chamber, and the way in which algorithms suggest content to users related to that user’s areas of interest may cause the user to remain in this cycle after having been subjected to such content once (Li & Scott, 2020, p. 510). The visibility of such content is crucial for the dissemination of misinformation and for correcting it. Malhotra (2020) has analyzed the process in which misinformation starts to circulate in IMS and acknowledges that combating misinformation in these channels may be challenging due to the closed nature of these platforms. Pérez-Curiel & Velasco

Molpeceres (2020, p. 78) observed that politicians who share a hoax tend to mention other politicians. In this context, it is important to take the interactive nature of social media platforms into account. Tagging another user on a social media platform has the potential to increase interaction, while, at the same time, interaction has the potential to increase visibility. This creates the basis for misinformation surrounding COVID-19 to spread.

It has been emphasized that interpersonal relations make it possible for misinformation to spread. With this in mind, the concept 'chisme' mentioned in the study by Soto-Vasquez et al. (2020) is worth noting. Within the context of this study, the researchers conducted interviews with participants from the Latinx community. These participants characterized chisme as a tool for managing the process of meaning-making, and as an informal word-of-mouth and rumor-driven force (2020, p. 12). Chisme may assume a role for correcting the misinformation, and some participants of the study referred to the nature of chisme, which increases ambiguity, inconsistency and doubt (2020, p.14).

Koerber (2021) addresses science communication by discussing a preprint article as a case study. This preprint article claims that the virus was developed and spread as a result of genetic engineering studies in a laboratory environment. Koerber's study focuses on the conspiracy theories and discussions around this claim. Proponents of open science consider the fact that the information provided in articles published in pre-print format are open to the opinions of different researchers with the purpose of quickly identifying misinformation. It is suggested that those who approach the issue critically tend to support the conspiracy theories during the period before the article is withdrawn (2021, p. 24).

Effects of Misinformation in the COVID-19 Pandemic Process

Negative effects of the infodemic have been characterized in the context of such potential dangers as issues of trust (Carrapico & Farrand, 2020; Lovari, 2020; Atehortua & Patino, 2021) life-threatening public health problems (Radu, 2020; Patel et al., 2020; Malhotra, 2020), ambiguity, future anxiety, fear, stress, panic, and other psychological problems (Soldatova et al. 2020; Nguyen & Nguyen, 2020; Breakwell & Jaspal, 2020; Hornik et al., 2021; Sadeghzadeh et al., 2021; Shoab & Abdullah, 2021; Duplaga & Grysztar, 2021) and polarization, hostility, and violation of rights (Al-zaman, 2020; Ali, 2020).

The anxiety, fear and panic created by the COVID-19 infodemic has led to irrational behavior such as the hoarding of food and other household products, administering COVID-19 treatments based on rumors, and discrimination towards people who live in COVID-19 hotspots (Nguyen & Nguyen, 2020). Misinformation has also led many people to take actions that are not recommended and also highly risky such as washing food products with bleach and applying domestic cleaning products or disinfectants on bare skin (Kim et al., 2020, p. 587).

Lin claims that the infodemic has adversely affected the public's attention or interest and efforts to learn about the pandemic (2020, p. 663). Kim et al. (2020) are in agreement with Lin on this point. Kim et al. observe that people's desire for information decreases when they are subjected to misinformation, and that people who are provided accurate information tend to desire more information (2020, p. 606-607). Addressing the concept of infodemic within the framework of individual behavior, Arnot et al. (2020, p. 272) argue that our primary tool for preventing the spread of the disease is behavioural changes such as wearing masks and social distancing. They argue that misinformation and conspiracy theories are the most significant reasons for many people's refusal to adopt these behaviors.

The COVID-19 infodemic is sometimes instrumentalized. It is defined as a phenomenon that leads to the slandering of opponents with information that may prove to be inaccurate afterward, not assuming responsibility, creating distrust in the public, and creating political and social crises (Pérez-Curiel & Molpeceres, 2020, p. 77, 87; Gracia & Martínez, 2020). For instance, Patel et al. (2020), provide an example of disinformation through the misrepresentation of the number of COVID-19 cases in the Ukrainian army, and the excessive measures taken by the Ukrainian Government. This speaks to the potential for wider public distrust in governments when the government is deliberately portrayed as weak.

Individual Methods for Combating COVID-19 Misinformation

In light of the reviewed studies which discuss the fight against misinformation in terms of the legal decisions taken by countries (Rodrigues & Xu, 2020; Radu, 2020), the role of cultural differences in the process for tackling COVID-19 misinformation (Kim et al., 2020; Soto-Vásquez et al., 2020; Malhotra, 2020), the use of official and non-official channels (Soldatova et al., 2020, Lovari, 2020; Nguyen & Nguyen, 2020), and the steps

taken for protecting corporate and individual reputations (Bogomoletc & Lee, 2021; Li & Scott 2020) were observed. Vraga, Tully & Bode stress the need for media and science literacy in order to combat COVID-19 misinformation (2020). In addition, policies must be developed by media and fact-checking organizations to fight misinformation along with new types of information tools such as tweetorial (Graham, 2021; Pérez-Curiel & Molpeceres, 2020; Lin, 2020)

A discussion of the theoretical framework on media and science literacy for combating the effects of the infodemic is important in order to evaluate the concrete actions that can be taken in this context. For this reason, the opinions of Vraga, Tully & Bode (2020) are important. Vraga, Tully & Bode underline the fact that interventions transform the news literacy into behavioural changes and recommend making concrete recommendations for improving critical information processing, ensuring that sharing of quality information is considered normal and important, and the need to send news literacy messages frequently and in a repetitive manner (2020, p. 476). Their study also observes how individuals are encouraged to correct the misinformation and share accurate information by taking an active role in combating misinformation. This approach would thereby attach importance to increasing the spread of reliable information in the new media ecosystem. Since individuals are motivated to seek information in social networks to make sense of the situation they are in, it is important to remember Haman's hypothesis when reading the solution proposals by Vraga, Tully & Bode (2020) for increasing reliable information. Haman (2020, p. 2) emphasizes how individuals may often discuss and share what they have learnt from social networks such as Twitter with their family members or friends. Soldatova et al. (2020, p. 754) also notes how individuals tend to click the links which they consider trustworthy, clarifying, and important. Moreover, the possibility to link increases.

Methods for Official Actors to Combat Misinformation

Hornik et al. (2021, p. 13) suggest that hundreds of rumors related to coronavirus have spread from different platforms and that these rumors have increased and decreased over the course of time. In this context, the issue becomes one of determining which information must be corrected as well as which platforms are ideal for this purpose. With this in mind, it is important for official and non-official actors to assume responsibility in combating misinformation and building an online environment of reliable information. Official channels that have made an effort to combat

misinformation include ministries and governments. The Italian Ministry of Health has organized campaigns on its official Facebook page with the participation of famous digital influencers and has shared posts that utilize hashtags, emoticons, and infographics. In addition, they have encouraged the participation of external stakeholders in the process and have brought many COVID-19 hoaxes to the public's attention (Lovari, 2020, p. 460). Nguyen & Nguyen (2020, p. 4469) have discussed the methods used by the Vietnamese government to combat misinformation. In the same study, Nguyen & Nguyen identified that information related to COVID-19 cases are shared on websites, mainstream media and social media, outdoor posters, television trailers and even dancing performances in order to prevent the spread of the virus. It is also stated that a popular song, famous on a global scale (4.4 million views on YouTube), was shared by the Vietnamese Ministry of Health to combat COVID-19. These efforts by official institutions suggest the importance of working with the new media culture of today and the types of content developed through this new media. The effect being that the culture created by these platforms along with the opportunities to cooperate through these platforms are used in the context of the combat against the infodemic.

Methods for Non-Official Actors to Combat Misinformation

Non-official actors have also assumed responsibility in an effort to combat the infodemic. Non-official sources of information include brands, individuals, voluntary groups, and experts who do not have official public connections. Nguyen & Nguyen (2020, p. 446) discuss the efforts of voluntary fact-checking groups in combating misinformation on Facebook and YouTube in Vietnam. Nguyen & Nguyen note that these fact-checking groups quickly gained followers and the public was introduced to the concept of infodemic. Similarly, Bogomoletc & Lee (2021, pp. 121-122) discuss how a brand combated misinformation within the scope of their corporate communication activities. Bogomoletc and Lee note the public's surprise at a steak brand assuming the role of media literacy educator. The public showed their appreciation for this (an increase in the number of followers for this brand) and draws attention to the fact that the combat against the COVID -19 infodemic may be an important area of social responsibility that increases the target audience of the brand. Alongside this, the combat against the COVID infodemic was also addressed with regard to its potential in harming celebrities reputations (for instance, rumors about the Chinese footballer Wu Lei), In this context, the efforts of celebrities to dispel any rumors through their

own social media accounts and through a reliable source of traditional media was conveyed (Li & Scott, 2020, p.511).

Cultural Factors in the Combat Against Misinformation

Soto-Vasquez et al. (2020) studied the Latinx community's approaches towards combating misinformation and observed how familial media ecology plays a role in correcting this misinformation (2020, p. 7). In this study, Soto-Vasquez et al. observe how misinformation correctional behaviour takes place through interpersonal relations and IMS (2020, p. 8) and how the information flow within the community comes into play in the process of obtaining information. In this context, Facebook pages and the suggestions of family members who have medical knowledge are used. Their study reveals the doubts about information obtained from social media and suggests that social media is not the main source of information on COVID-19, rather it is a supportive source (2020, p. 10, 11). Malhotra (2020) draws attention to the way that cultural conditions may become an important factor in the process of correcting misinformation. Malhotra argues that interpersonal relationships have become more important in correcting this misinformation in IMS (2020, p. 2). Their study also notes that correcting misinformation from old men in hierarchical family structures, where gender and age are important, may require a different strategy different from correcting information put into circulation by a friend (2020, p. 3). In this context, it is observed that an ecosystem, which makes it possible to correct misinformation at an interpersonal level within the family or the community, emerges and the internal dynamics of this ecosystem directly affects this process. Similarly, Kim et al. (2020) argue that cultural differences must be taken into account in risk communication. They suggest that individuals in high-uncertainty avoidance cultures may show less tolerance to information ambiguity and changes in health advice and guidelines during the pandemic. For this reason, Kim et al. conclude that clear, consistent risk communication and formal governing structures could be useful for addressing uncertainty in high-uncertainty avoidance cultures (2020, p. 609).

Legal Measures to Combat Misinformation

Rodrigues & Xu (2020, p. 127-128) argue that the existence of an effective 'anti-online-rumor' structure allows China to be better prepared for combating fake news in this global pandemic. Rodrigues and Xu point to the capacity of local authorities to combat misinformation, as well as the measures taken by Chinese social networks to

prevent the spread of misinformation. In addition, Rodrigues & Xu (2020) and Radu (2020) note how the Indian Government prepared and issued advisory on platforms such as Facebook, Twitter, ShareCat and WhatsApp as a means to combat COVID-19 misinformation. Radu (2020, p. 3), however, warns that restricting access to information, criminalizing critical and 'unpatriotic' posts and imposing fast AI-driven content removal procedures will have a harmful effect on the public's ability to make a distinction between inaccurate and accurate information.

Advice for Traditional Media, New Media and Other Verification Bodies

Lovari (2020, p. 460) argues that in emergencies institutions should depoliticize health-related issues on social networks in order to reduce the already existing polarization resulting from social media's use of algorithms. Nguyen & Nguyen (2020, p. 446) highlighted the fact that social media companies are not paying sufficient attention to how users are publishing factually correct but substantially untrue content on their platforms. Pérez-Curiel & Molpeceres (2020, p. 87) noted that fact-checking institutions and platforms only state that the news is fake but fail to provide any information as to why it is fake. They stress the need for these fact-checking websites to provide clear and accurate explanations for why news is labelled fake. Lin (2020, p. 665) draws attention to the need for media organizations to put aside their business purposes and assume responsibility. Lin stresses the need for these media organizations to separate public health and politics and put a stop to discourse that reduces public trust. Harmatiy (2020) underlines the fact that reliable media content will increase news literacy and scientific literacy as well as how scientists must present their output in an accessible way by enriching them with complementary images (e.g., infographics, video, maps).

RQ2. How do studies from other fields interact with studies from the field of communication in the context of the COVID-19 infodemic?

The authors observed that communication studies were predominantly cited in the Communication field and Health & Health Care Sciences field. Since the COVID-19 infodemic is a phenomenon that has emerged at the intersection of misinformation and a large-scale health crisis, the interaction between the fields of communication and health is not an unexpected result. However, determining the specific subjects from different fields which may interact with communication studies makes it possible

to determine what information different fields need that is produced as a result of communication studies.

As far as the references to the primary studies in the secondary studies conducted in communication field are concerned, it is observed that the suggestion made by Vraga, Tully & Bode (2020) about the need to develop an understanding to combat misinformation is frequently mentioned. As a result of the systematic review, it was understood that secondary studies make use of the primary studies for findings related to the harmful effects of the dissemination of misinformation during the COVID-19 pandemic. We also observed that studies conducted across different countries made references to similar problems or similar research topics.

The second field with the most citations to the primary studies is Health & Health Care Sciences. When references to the primary studies in the secondary studies conducted in this field were reviewed, it was observed that recommendations developed in the context of media literacy for combating misinformation and the topic of health literacy were mentioned. References include recommendations for journalists to minimize the dissemination of misinformation in news production processes, and the steps taken by the Italian Ministry of Health to prevent the spread of misinformation. Articles in the field of Health & Health Care Sciences made use of communication studies with regard to the conceptual and practical aspects of the combat against COVID-19 misinformation. The interaction between different scientific fields is visualized in Figure 1.

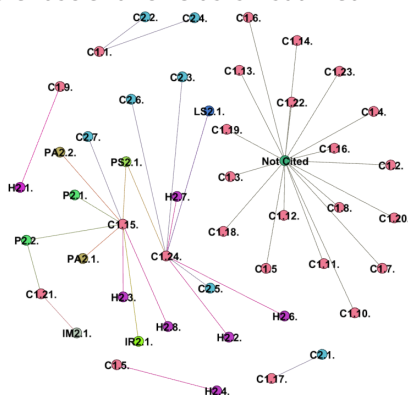

Figure 2: Citation map based on the field of studies. (Studies starting with '2' refer to Secondary Studies.)

Within the scope of the studies included in the systematic review, 'Spreading (Dis) Trust: Covid-19 misinformation and government intervention in Italy' written by Lovari

(2020) and 'Empowering users to respond to misinformation about Covid-19' written by Vraga, Tully & Bode (2020) were the articles with the most citations. Both studies address the topic of combat against misinformation in detail.

Considering the aspects cited from the primary studies in the secondary studies and the most cited primary articles, it would not be wrong to argue that the field of communication and other research fields need conceptual and practical advice in order to combat COVID-19 misinformation. Based on the citation pattern, communication studies on topics related to the results of misinformation on a regional scale and combat against misinformation are crucial when making comparisons between countries and sharing experiences.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The results of our systematic review suggest that the infodemic has undermined global efforts to fight the COVID-19 pandemic. In his findings, Ali (2020) points to the fact that social media has played an active role in the spread of the COVID-19 infodemic. A total of 46 studies analyzed in the context of this study included results which are in line with Ali's finding. This is a positive and means that specific problems may be identified, and that new solutions to these problems may be developed. To date, the COVID-19 infodemic has largely been analyzed in the context of posts shared on social media and the studies reviewed point to how the infodemic has spread through interpersonal relations, communities and IMS. These studies argue that culture and interpersonal communication norms are significant parameters in the emergence of the COVID-19 infodemic and the fight against this infodemic. In this context, changes in understanding, which take the cultural variables both in the conceptual aspect and within the framework of crisis and risk communication, must be adopted to effectively combat this infodemic. In this framework, Soto-Vásquez et al. (2020) suggest that cultural and local differences must be taken into account for correcting the flow of misinformation by developing solutions beyond the literature provided by USA centered and White literature in the combat against misinformation and its propagation. In addition, Malhotra (2020) emphasizes how cultural components of interpersonal communication theories will enrich our understanding in the context of combating misinformation.

It is also possible to make recommendations on research designs to combat misinformation that spreads through IMS. The majority of the studies included in the

scope of this study's systematic review included discussions and quantitative approaches that take into account the previous literature. In the studies reviewed, the number of studies conducted using a qualitative approach was limited. This suggests that qualitative research designs, which allow for the obtaining of individual, community-specific and cultural insights in the context of COVID-19 misinformation, are needed. Studies conducted by various researchers such as Malhotra (2020) and Soto-Vasquez et al. (2020) also suggest that IMS can mediate the circulation and dissemination of the COVID-19 infodemic. Messages sent through these services are not public by their nature. In such a framework, in-depth interviews and focus group studies can bring greater attention to people's motivation to share information using IMS. More detailed information can be produced on how to combat misinformation in these channels and what corrections can be made.

Putting emphasis on the importance of critical thinking to combat misinformation, Pérez-Curiel & Molpeceres (2020) recommend seeking proofs and refraining from sharing information before its truth value is proven. Accordingly, it can be suggested that while developing a policy to combat the infodemic, decisions must be taken to educate large masses of people on digital literacy. In addition to legal decisions to combat the infodemic, in line with the recommendations of Vraga, Tully & Bode (2020), the development of policies on how to develop digital-distance education solutions that will increase the news and science literacy of all segments of the public should be considered. Therefore, in order to better understand the significance of the problems produced by the COVID-19 infodemic it is necessary to ensure the participation of large masses of the public. In doing so, the public may participate in digital learning and thereby become more aware of misinformation surrounding the COVID-19 pandemic.

It is observed that, in some cases, the spread of misinformation concerning the COVID-19 pandemic becomes instrumental for achieving various social or political goals (see Patel et al., 2020), and sometimes misinformation emerges without any specific goal. In this context, it is important that in future studies researchers conduct more detailed studies on instrumentalized disinformation.

It is observed that misinformation is frequently mentioned in discussions about the pandemic. In this context, Falcone & Sapienza's (2020) caution how "Getting more information does not mean becoming more knowledgeable." Studies which were included in the systematic review in line their finding and the World Health Organization's

definition of “infodemic” refer to cases that suggest that not only misinformation, but also information cacophony adversely affects health communication. The speeches of health professionals on social media and television (Lovari, 2020) or the confusing responses of public authorities (Nguyen & Nguyen, 2020) are issues that should be considered, and their affects must be measured in different countries. In this regard, it is important to conduct studies on how the state of dissemination of information free of the gatekeeper introduced by digitalization, and information presented in mainstream media in the context of health debates affect the risk management and communication process related to public health, even if such information is considered to be true.

The reviewed studies suggest that misinformation has the potential to harm the image and reputation on both an individual (Li & Scott, 2020) and corporate level. While the COVID-19 infodemic is a serious threat to public health, it also has the ability to damage intangible values such as individual and corporate brands. Some examples suggest that the combat against the infodemic has become an area of social responsibility through which brands can create added value (Bogomoletc & Lee, 2021). Case studies should be diversified to better understand how the infodemic can create both dangers and opportunities for individual and corporate brands, and the implications this creates economically. Future studies must discuss the roles that can be assumed by companies in the combat against the COVID-19 infodemic on a social and corporate level, the reactions that must be developed in the event of a misinformation crisis, or to what extent current crisis communication strategies addressing the pandemic can be functional in the context of corporate communication and crisis.

Although the studies analyzed in this research were chosen with careful consideration, they represent only a certain number of studies in the relevant literature. As the COVID-19 pandemic is ongoing, more studies must be included into the scope of future studies for developing the perspectives on the infodemic. Although this study has categorized the channels through which the COVID-19 infodemic spreads according to its nature (e.g., Social platforms, IMS), it is important that future studies review platform-specific research posited under these categories (e.g., those comparing the dissemination of the infodemic on Facebook and Twitter). This study has also been limited to studies written in English. A review of academic literature written in other languages is crucial for an understanding of country-specific experiences.

ENDNOTES

- 1 During the search phase of this systematic review, the authors of this article have not encountered any article written in English published on any WoS indexed journals based in Turkey that focus on the field of communications.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: Conception/Design of study: O.K., İ.D.Ö.; Data Acquisition: O.K., İ.D.Ö.; Data Analysis/Interpretation: O.K., İ.D.Ö.; Drafting Manuscript: O.K., İ.D.Ö.; Critical Revision of Manuscript: O.K., İ.D.Ö.; Final Approval and Accountability: O.K., İ.D.Ö.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: Çalışma Konsepti/Tasarımı: O.K., İ.D.Ö.; Veri Toplama: O.K., İ.D.Ö.; Veri Analizi /Yorumlama: O.K., İ.D.Ö.; Yazı Taslağı: O.K., İ.D.Ö.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi: O.K., İ.D.Ö.; Son Onay ve Sorumluluk: O.K., İ.D.Ö.

REFERENCES

- Al-Zaman, M. S. (2020). Politics meets healthcare? Religious misinformation in India during the COVID-19 pandemic. *Jurnal Sosial Humaniora*, 13(2), 146. <https://doi.org/10.12962/j24433527.v13i2.8119>
- Ali, S. (2020). Combatting against covid-19 & misinformation: A systematic review. *Human Arenas*. doi: 10.1007/s42087-020-00139-1
- Alias, N. R. (2020). An analysis of the academic literature on fake news during covid-19 pandemic. 4(2), 40–48. Retrieved from <https://www.jcssr.com.my/index.php/jcssr/article/view/70>
- Alimardani, M. & Elswah, M. (2020). Online temptations: COVID-19 and religious misinformation in the MENA Region. *Social Media and Society*, 6(3), 4–7. <https://doi.org/10.1177/2056305120948251>
- Arnot, M., Brandl, E., Campbell, O. L. K., Chen, Y., Du, J., Dyble, M., ... Zhang, H. (2020). How evolutionary behavioural sciences can help us understand behaviour in a pandemic. *Evolution, Medicine and Public Health*, 2020(1), 264–278. <https://doi.org/10.1093/EMPH/E0AA038>
- Atehortua, N. A. & Patino, S. (2021). COVID-19, a tale of two pandemics: Novel coronavirus and fake news messaging. *Health promotion international*, 36(2), 524-534. <https://doi.org/10.1093/heapro/daaa140>
- Bento, A. I., Nguyen, T., Wing, C., Lozano-Rojas, F., Ahn, Y. Y. & Simon, K. (2020). Evidence from internet search data shows information-seeking responses to news of local COVID-19 cases. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(21), 11220-11222.
- Binark, M., Arun, Ö., Özsoy, D., Kandemir, B. & Şahinkaya, G. (2022). *Information seeking and information evaluation of older adults in the Covid-19 pandemic: Tübitak Sobag Project No: 120k613*. Association for Aging Studies Publication.

- Bogomoletc, E. & Lee, N. M. (2021). Frozen meat against COVID-19 misinformation: An analysis of steak-Umm and positive expectancy violations. *Journal of Business and Technical Communication*, 35(1), 118–125. <https://doi.org/10.1177/1050651920959187>
- Breakwell, G. M. & Jaspal, R. (2020). Identity change, uncertainty and mistrust in relation to fear and risk of COVID-19. *Journal of Risk Research*, 0(0), 1–17. <https://doi.org/10.1080/13669877.2020.1864011>
- Carrapico, H. & Farrand, B. (2020). Discursive continuity and change in the time of Covid-19: the case of EU cybersecurity policy. *Journal of European Integration*, 42(8), 1111–1126. <https://doi.org/10.1080/07036337.2020.1853122>
- Cuan-Baltazar, J. Y., Muñoz-Perez, M. J., Robledo-Vega, C., Pérez-Zepeda, M. F., & Soto-Vega, E. (2020). Misinformation of COVID-19 on the internet: Infodemiology study. *JMIR Public Health and Surveillance*, 6(2), 1–9. <https://doi.org/10.2196/18444>
- Duplaga, M. (2020). The determinants of conspiracy beliefs related to the COVID-19 pandemic in a nationally representative sample of internet users. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(21), 1–18. <https://doi.org/10.3390/ijerph17217818>
- Duplaga, M. & Grysztar, M. (2021). The Association between future anxiety, health literacy and the perception of the COVID-19 pandemic: A Cross-Sectional Study. *Healthcare*, 9(1), 43. <https://doi.org/10.3390/healthcare9010043>
- Elías, C., & Catalan-Matamoros, D. (2020). Coronavirus in Spain: Fear of 'official' fake news boosts WhatsApp and alternative sources. *Media and Communication*, 8(2), 462–466.
- El-Gilany, A. H. (2020). Infodemics of COVID-19 pandemic. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 18(Special issue), 86–95.
- Facebook Newsroom (2020, March 25). Combating Misinformation. Retrieved from <https://about.fb.com/news/tag/misinformation/>
- Falcone, R. & Sapienza, A. (2020). How COVID-19 changed the information needs of Italian citizens. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 1–19. <https://doi.org/10.3390/ijerph17196988>
- Fallis, D. (2014). A functional analysis of disinformation. Proceedings of iConference. Retrieved from <https://www.ideals.illinois.edu/handle/2142/15205>
- Fetzer, J. H. (2004). Information: Does it have to be true? *Minds and Machines*, 14(2), 223–229. <https://doi.org/10.1023/B:MIND.0000021682.61365.56>
- Figueira, Á. & Oliveira, L. (2017). The current state of fake news: Challenges and opportunities. *Procedia Computer Science*, 121, 817–825. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2017.11.106>
- Givas, N. (2020, 20 March). WHO haunted by old tweet saying China found no human transmission of coronavirus. Retrieved from <https://nypost.com/2020/03/20/who-haunted-by-old-tweet-saying-china-found-no-human-transmission-of-coronavirus/>
- Gracia, A. D. V., & Martínez, V. C. (2020). Fake news during the Covid-19 pandemic in Spain: a study through Google Trends. *Revista Latina de Comunicación Social*, (78), 169–182.
- Graham, S. S. (2021). Misinformation inoculation and literacy support tweetorials on COVID-19. *Journal of Business and Technical Communication*, 35(1), 7–14. <https://doi.org/10.1177/1050651920958505>

- Haman, M. (2020). The use of Twitter by state leaders and its impact on the public during the COVID-19 pandemic. *Heliyon*, 6(11), e05540. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05540>
- Harmatiy, O. (2020). Media and scientific literacy development within the framework of public engagement with science. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, 60(4), 636–644. <https://doi.org/10.13187/me.2020.4.636>
- Hornik, R., Kikut, A., Jesch, E., Woko, C., Siegel, L. & Kim, K. (2021). Association of COVID-19 misinformation with face mask wearing and social distancing in a nationally representative US sample. *Health Communication*, 36(1), 6–14. <https://doi.org/10.1080/10410236.2020.1847437>
- Huang, Y. L., Starbird, K., Orand, M., Stanek, S. A. & Pedersen, H. T. (2015, February). Connected through crisis: Emotional proximity and the spread of misinformation online. In *Proceedings of the 18th ACM conference on computer supported cooperative work & social computing* (pp. 969-980).
- Kim, H. K., Ahn, J., Atkinson, L., & Kahlor, L. A. (2020). Effects of COVID-19 misinformation on information seeking, avoidance, and processing: A multicountry comparative study. *Science Communication*, 42(5), 586-615.
- King, A. J. & Lazard, A. J. (2020). Advancing visual health communication research to improve infodemic response. *Health Communication*, 35(14), 1723–1728. <https://doi.org/10.1080/10410236.2020.1838094>
- Koerber, A. (2021). Is it fake news or is it open science? Science communication in the COVID-19 pandemic. *Journal of Business and Technical Communication*, 35(1), 22–27. <https://doi.org/10.1177/1050651920958506>
- Kolata, G. & Rabin, R. C. (2020, 8 October). 'Don't be afraid of Covid,' Trump says, undermining public health messages. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2020/10/05/health/trump-covid-public-health.html>
- Kumar, S., West, R., & Leskovec, J. (2016, April). Disinformation on the web: Impact, characteristics, and detection of wikipedia hoaxes. In *Proceedings of the 25th international conference on World Wide Web* (pp. 591-602). Retrieved from <https://dl.acm.org/doi/abs/10.1145/2872427.2883085>
- Li, B. & Scott, O. (2020). Fake news travels fast: Exploring misinformation circulated around Wu Lei's coronavirus case. *International Journal of Sport Communication*, 13(3), 505–513. <https://doi.org/10.1123/ijsc.2020-0056>
- Lin, C. A. (2020). A year like no other: A call to curb the infodemic and depoliticize a pandemic crisis. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 64(5), 661–671. <https://doi.org/10.1080/08838151.2020.1871185>
- Lovari, A. (2020). Spreading (Dis)trust: Covid-19 misinformation and government intervention in Italy. *Media and Communication*, 8(2), 458–461. <https://doi.org/10.17645/mac.v8i2.3219>
- Malhotra, P. (2020). A Relationship-Centered and Culturally Informed Approach to Studying Misinformation on COVID-19. *Social Media and Society*, 6(3), 1-4. <https://doi.org/10.1177/2056305120948224>
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G. & Prisma Group. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *PLoS medicine*, 6(7), e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>
- Montesi, M. (2020). Understanding fake news during the Covid-19 health crisis from the perspective of information behaviour: The case of Spain. *Journal of Librarianship and Information Science*. 53(3), 454-465. <https://doi.org/10.1177/0961000620949653>

- Nemr, C. & Gangmare, W. (2019). Weapons of mass distraction: Foreign State-Sponsored Disinformation in the Digital Age. Retrieved from state.gov/wp-content/uploads/2019/05/Weapons-of-Mass-Distractioin-Foreign-State-Sponsored-Disinformation-in-the-Digital-Age.pdf
- Nguyen, H., & Nguyen, A. (2020). Covid-19 misinformation and the social (Media) amplification of risk: A Vietnamese perspective. *Media and Communication*, 8(2), 444–447. <https://doi.org/10.17645/mac.v8i2.3227>
- PAHO (Pan American Health Organization) (2020). Understanding the Infodemic and Misinformation in the FightAgainst COVID-19. Retrieved from iris.paho.org/bitstream/handle/10665.2/52052/Factsheet-infodemic_eng.pdf?sequence=14
- Patel, S. S., Moncayo, O. E., Conroy, K. M., Jordan, D. & Erickson, T. B. (2020). The landscape of disinformation on health crisis communication during the COVID-19 pandemic in Ukraine: Hybrid warfare tactics, fake media news and review of evidence. *Journal of Science Communication*, 19(5). <https://doi.org/10.22323/2.19050202>
- Pérez-Curiel, C. & Molpeceres, A. M. V. (2020). Impact of political discourse on the dissemination of hoaxes about covid-19. Influence of misinformation in public and media. *Revista Latina de Comunicacion Social*, 2020 (78), 65–97. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1469>
- Pine, K. H., Lee, M., Whitman, S. A., Chen, Y. & Henne, K. (2021, May). Making sense of risk information amidst uncertainty: Individuals' perceived risks associated with the COVID-19 Pandemic. In *Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1-15).
- Radu, R. (2020). Fighting the 'Infodemic': Legal responses to COVID-19 disinformation. *Social Media and Society*, 6(3), 1-4. <https://doi.org/10.1177/2056305120948190>
- Rodrigues, U. M. & Xu, J. (2020). Regulation of COVID-19 fake news infodemic in China and India. *Media International Australia*, 177(1), 125–131. <https://doi.org/10.1177/1329878X20948202>
- Sadeghzadeh, M., Abbasi, M., Khajavi, Y., & Amirazodi, H. (2021). Psychological correlates of anxiety in response to COVID-19 outbreak among Iranian University students. *Current Psychology*, 1-10. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-01237-7>
- Shoaib, M. & Abdullah, F. (2021). COVID-19 backlash: Psycho-social impacts of outbreak in Pakistan. *Health Education*, 121(3), 265–274. <https://doi.org/10.1108/HE-07-2020-0047>
- Soldatova, G., Rasskazova, E., Chigarkova, S., Dementiy, L., Federation, R. & Federation, R. (2020). Click, ignore or repost: Subjective assessment of the reliability and relevance of information on COVID-19 in the Infodemic. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, 60(4), 745–756. <https://doi.org/10.13187/me.2020.4.745>
- Soto-Vásquez, A. D., Gonzalez, A. A., Shi, W., Garcia, N. & Hernandez, J. (2020). COVID-19: Contextualizing Misinformation Flows in a US Latinx Border Community (Media and Communication During COVID-19). *Howard Journal of Communications*, 0(0), 1–19. <https://doi.org/10.1080/10646175.2020.1860839>
- Starbird, K. & Palen, L. (2011, May). "Voluntweeters" self-organizing by digital volunteers in times of crisis. In *Proceedings of the SIGCHI conference on human factors in computing systems* (pp. 1071-1080).
- Starbird, K. (2020). How a crisis researcher makes sense of Covid-19 misinformation. Retrieved from onezero.medium.com/reflecting-on-the-covid-19-infodemic-as-a-crisis-informatics-researcher-ce0656fa4d0a

- Su, Y. (2021). It doesn't take a village to fall for misinformation: Social media use, discussion heterogeneity preference, worry of the virus, faith in scientists, and COVID-19-related misinformation beliefs. *Telematics and Informatics*, 58(December 2020), 101547. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101547>
- Vraga, E. K., Tully, M. & Bode, L. (2020). Empowering users to respond to misinformation about covid-19. *Media and Communication*, 8(2), 475–479. <https://doi.org/10.17645/mac.v8i2.3200>
- Walsh, N.P. (2020, 25 May). Bolsonaro calls coronavirus a little flu inside Brazil's hospitals, doctors know the horrifying reality. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2020/05/23/americas/brazil-coronavirus-hospitals-intl/index.html>
- Whittaker, J., Handmer, J. & McLennan, B. (2015). Informal volunteerism in emergencies and disasters: a literature review. *Melbourne, Australia: Bushfire and Natural Hazards CRC*.
- WHO (2020, 7 July). Coronavirus disease (COVID-19) Situation Report – 169. Retrieved from [who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200707-covid-19-sitrep-169.pdf?sfvrsn=c6c69c88_2](https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200707-covid-19-sitrep-169.pdf?sfvrsn=c6c69c88_2)
- Xiao, Y. & Watson, M. (2019). Guidance on Conducting a Systematic Literature Review. *Journal of Planning Education and Research*, 39(1), 93–112. <https://doi.org/10.1177/0739456X17723971>

Translation and Localization of Video Games: An Analysis of Uncharted 4 in Turkish

Video Oyunlarının Çevirisi ve Yerelleştirilmesi: Uncharted 4'ün Türkçesinin Bir Analizi

Begüm Ceren ONAR¹ , Güven ÇATAK²

¹MA., Bahçeşehir University, Faculty of Communication, Department of Digital Game Design, İstanbul, Türkiye.
bconar@gmail.com

²Asst. Prof. Dr., Bahçeşehir University, Faculty of Communication, Department of Digital Game Design, İstanbul, Türkiye.
guven.catak@comm.bau.edu.tr

ORCID: B.C.O. 0000-0003-4085-9613;
G.Ç. 0000-0002-4679-8973

Corresponding author:

Güven Çatak, Bahçeşehir Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

E-posta/E-mail:

bconar@gmail.com

Received: 19.09.2021

Revision Requested: 26.11.2021

Last revision received: 16.06.2022

Accepted: 17.05.2022

Published Online: 30.06.2022

Citation: Onar, B. C., Çatak, G. (2022). Translation and localization of video games: An analysis of uncharted 4 in Turkish. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 91-122
<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-997543>

ABSTRACT

The aim of this study is to assist game designers, game producers, and video game translators with translation procedures and open doors for future research in the field by offering comparative research following a descriptive method. Globalization and technological advancements have grown academic interest, as well as video game and localization sectors, and understanding the video game translation process is crucial.

This study compares the original English subtitles of the video game Uncharted 4 with the professionally adapted Turkish subtitles. Each sentence in Uncharted 4 was coded, and 67 dialogue lines were picked from a wide range of lines that the three coders thought were notable and would fit well within the scope of the study. The coders re-examined the game's 67 lines in order to achieve an agreement on the suggested lines and the translation approach employed in the dialogue.

The video game Uncharted 4 was chosen due to the coders' contextual awareness of the game series, its global success, and its appeal in the Turkish market as a result of its Turkish version. The translation professionals' perspectives as coders on the analysis aims to provide additional support for findings and suggestions. The main variables of the study are Domestication and Foreignization, Transcreation, Keeping the Original Language, Literal Translation, Remaining Loyal to the Origin and Re-creating Meaning and Humor.

Keywords: Game localization, game translation, translation analysis, localization analysis, translation strategies

ÖZ

Bu çalışmanın amacı oyun tasarımcılarına, oyun yapımcılarına ve video oyunu çevirmenlerine çeviri prosedürleri konusunda yardımcı olmayı ve betimleyici bir yöntem izleyen karşılaştırmalı araştırmalar sunarak bu alanda gelecekteki araştırmalara kapı açmayı amaçlamaktadır. Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler,

video oyunu ve yerelleştirme endüstrilerinin yanı sıra akademik alandaki çalışmalara olan ilgiyi arttırmıştır. Dolayısıyla video oyunu çeviri sürecini anlamak kritik önem taşımaktadır.

Bu çalışma, Uncharted 4 video oyununun orijinal İngilizce altyazıları ile profesyonelce uyarlanmış Türkçe altyazıları karşılaştırmaktadır. Uncharted 4'teki her cümle kodlayıcılar tarafından kodlanmış ve geniş bir satır aralığından dikkate değer olduğu ve çalışma kapsamına uygun olduğunu görülmüş 67 diyalog satırı seçilmiştir. Seçilen 67 satır, kodlayıcılar tarafından incelenmiş ve diyaloglarda kullanılan çeviri yaklaşımı üzerinde bir anlaşmaya varmak için analiz edilmiştir.

Uncharted 4 video oyunu, kodlayıcıların oyun serisine yönelik bağlamsal farkındalığı, oyunun küresel başarısı ve Türkçe versiyonunun olması nedeniyle Türkiye pazarındaki çekiciliğinden dolayı bu çalışma için seçilmiştir. Çeviri uzmanlarının analize kodlayıcı olarak bakış açıları, bulgular ve öneriler için ek destek sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel değişkenleri, Yerelleştirme ve Yabancılaştırma, Transkreyasyon, Orijinal Dili Koruma, Literal Çeviri, Kökene Sadık Kalma, Anlam ve Mizahı Yeniden Yaratmadır.

Anahtar Kelimeler: Oyun yerelleştirmesi, oyun çevirisi, çeviri analizi, yerelleştirme analizi, çeviri yöntemleri

INTRODUCTION

Globalization and technical advances have boosted the video game and localization businesses, as well as research interest. Because of technical advances, it is now simpler for game creators and publishers to reach players all over the globe. Games have decreased in size and can now be carried about in our pockets on our smartphones, tablets, and other advanced portable gaming devices, rather than being limited to PCs or consoles. These developments, however, have posed major difficulties for video game translators, and knowing the video game translation process is important for game creators, publishers, and academics. Numerous academics have investigated video games in the framework of translation studies (Bernal-Merino, 2006; 2007; 2009; Mangiron & O'Hagan, 2006; O'Hagan 2007; 2009), and this subject is presently regarded to be in its initial stages, with a specific focus on game studies (Costales, 2012).

Unfortunately, not everyone who can write can also translate, and not everyone who can translate can write. While video game localization includes a wide range of activities and specialists, the main activity is communication via language translation, and it is important to realize that the connection between these two processes is complex (Pym, 2004). The history of video game translation is littered with mistakes, many of which are funny but all of which are preventable, and this has a major impact on immersion. Many individuals with little linguistic knowledge continue to make incorrect assumptions regarding language transfer, partly because their reasoning is

fundamentally flawed and partly because dictionaries have a significant impact on foreign language acquisition, and when tested, it fails. To ensure that the game continues to entertain the player throughout the translation process, the translator must be creative and original.

For many, the most puzzling aspect is the difference between translation and localization. Localization is defined as the process of altering a product, a game, or a piece of software while taking cultural and linguistic differences into account to make the content more appropriate for the target culture and audience. Along with translation, the process of localization involves editing, proofreading, integration, regional adaptation, and quality assurance, whereas translation is the process of converting a text from one language to another while preserving the text's meaning in both languages. Translation and localization have distinct meanings in terms of the actions they perform and the scope of work they complete.

Video Game Translation

From dot and line games to realistic 3D games with genuine human voices and real-time character captures by actors, the video game industry has evolved significantly. Story-driven games with complex storylines or dialogues have become increasingly popular, as have games with plenty of written and spoken content.

With increasing demand comes greater funding by game designers, publishers, and developers to reach as many gamers as possible (Costales, 2012, p. 2). Although early in the gaming industry, preconceptions had to be altered in almost every area of game development and publication to allow for non-national sales., These improvements are driven by market trends and consumer demand from abroad, even if discovered indirectly through the growth of international sales (Bernal-Merino, 2011, p. 12).

In the past, although video games were developed and consumed mostly in the United States and Japan, they did sometimes make their way to other countries in their original form. However, it wasn't until the mid-1990s that entertainment software companies started to investigate the potential of producing fully translated versions for other countries. This international venture has resulted in billions of dollars in revenues for the entertainment software sector (Bernal-Merino, 2006, p. 24). Subtitles were added to cut sequences and in-game animations, as well as menus and user

interfaces, improving the game's accessibility and entertainment value for a broader audience and successfully extending into national and global markets.

Video Game Localization

The fact that video games are software-graded and include text and audio-visual components suggests that games are a combination of software and multimedia location. While the creativity and imagination of the translator are necessary to guarantee the game keeps the user entertained in the process of game localization, functionality first takes place in the software localization paradigm (Mangiron & O'Hagan, 2006, p.13).

A translated version of the game that is in the local tongue of the player and has cultural elements will be even more exciting and impressive, as users will get the feeling that the game was designed especially for them. Localization allows players to talk and immerse themselves in a realm of fantasy, in which they may participate in their own culture and language. When the players completely understand the language, the narrative or the rules and directions of the game will no longer be misunderstood. Bernal-Marino (2011) states that although certain games just need a simple translation of text, since the ideas explored and gameplay shown are likely to be common knowledge, there is no doubt that complete, improved localization is the aim of most game publishers, as it ensures customer pleasure and, therefore, revenue growth and brand strengthening (p. 17).

The localization process involves considerably more than just translating a game's text. It also involves content modification to suit the requirements of different areas and audiences. Therefore, the process of localization involves much more than merely translators and includes a broad range of professional tasks. The translators are expected to find a balance between linguistic accuracy, procedural effectiveness, and management discipline as a substantial contribution to the creation of working processes and flows, and to the overall quality of the localized game.

Language, Culture and Research

Localization must serve a practical function in the target language that is as close to the original as feasible. However, game localization falls short of the criteria established for other goods, such as literary and scholarly publications. Consequently, numerous

players from all around the world often express their displeasure with localization errors and translation problems on official game forums and blogs. The emphasis here is on translation, which means delivering the same information. In other instances, the target language version is produced by altering the original content to appeal to the intended audience.

Linguistic context awareness is also critical while deciding which register to utilize in various parts of the game. If the receiver cannot identify whether a language is formal, casual, or gender specific, they may get incorrect information. Although proficiency in both languages is necessary for localization, it is also vital to be able to write in several styles and have a variety of translation abilities to localize them, depending on the text types associated with them (Mangiron, 2007, p. 3).

Newmark (1991) states that, although language is an essential but imperfect representation of culture, culture also plays a major role in text comprehension (p. 131). The translator's duty is therefore not just to convey an information structure; they must also mediate across various cultural components by relying on common human experience (Newmark, 1991, p. 74).

The emphasis on this intercultural communication activity has undeniably shifted away from simple cultural depiction: the emphasis is now on the product or service and the community that it serves, and localizers may not be required to maintain a particularly close link to the identity of the source culture that inspired it in the first place. Indeed, if the fundamental design of a video game does not preclude too specific cultural features, localizers are frequently encouraged to take a more balanced approach that favors solutions that are totally incorporated into the target culture. When translating video games, video game localizers strongly prefer domesticating procedures to foreignizing approaches (Venuti, 2017, p. 6).

The capacity to detect allusions and intertextual connections to other forms of global popular culture, such as comic books and cinema, is essential for translators working in this field. Jokes abound in games, with the aim of entertaining and pleasing the player as they play. Many of these jokes are based on linguistic deviance, typically in the form of puns that may be difficult to grasp literally. To be effective in the target language and culture, they must be modified (Mangiron & O'Hagan, 2006, p. 18).

Characters in video games often have a wide range of personality traits, with distinct expressions, regional speech patterns, and mannerisms that enhance the portrayal of their characters and differentiate them from one another. This is another aspect utilized in films and plays, but it is comparable to how the emphasis on speech is used in theater and cinema (Bernal-Merino, 2006, p. 34).

Commonly Used Translation Strategies in Game Localization

Translation is a context-sensitive process affected by the translator's choices and perceptions. While adapting multimedia products, a translator must evaluate the characteristics and limits of the source text. A person playing the game in its original form should have the same experience as someone playing the game in its translated version. This statement, on the other hand, presents numerous issues.

The use of puns and witticisms in some video games may hinder the capacity to communicate the concept to a different audience, necessitating compensatory measures (Costales, 2012, p. 7). It doesn't matter if a translation is "true" or "false" for the purpose of video games; the ultimate objective is to meet the expectations of the target audience's users.

Domestication and Foreignization: *Assassin's Creed* games are a great example of a successful foreignization technique in video game translation since they effectively maintain the genuine atmosphere and taste of cultures in their target places. The storyline of the second and third games in the series makes significant use of local names, locations, and cultural and historical allusions (Costales, 2012). While looking at the second and third games in the series, which take place in towns and regions in Renaissance Italy, the narrative employs local names, locations, cultural and historical references.

Domestication techniques, however, are designed to bring the game closer to the target audience's culture. As an overarching approach for localization by the translators, the *Final Fantasy* games were translated using a domesticating method of creating an acceptable translation with the goal of making the game more acceptable to the target culture. This is achieved by idiomizing and colloquializing the target text first, then adapting jokes, sayings, and cultural references, and finally creating new cultural allusions and wordplay inside the target text itself. Each of these components adds to

the distinct and different taste of the translated version (Mangiron & O'Hagan, 2006, p. 20).

Transcreation: In video games, transcreation refers to the flexibility provided to translators to maintain the gaming experience in the target culture (Mangiron & O'Hagan, 2006, p. 15). Transcreation may be seen as a bridge method that can be employed and used at different points during the story of a title. As previously said, story-driven genres feature more complex and creative tales and include a larger quantity of resources, making transcreation more useful in the translation process.

Keeping the Original Language: The translator may employ a no-translation strategy at any point throughout the game. As part of a larger foreignization strategy, some names, phrases, places, or idioms may be omitted from translation. This method may include phrases and idioms from other languages, as well as quotes or swear words. However, this approach is not restricted to this. For example, if a character in an initially English game is Spanish, they may say "sí" instead of "yes" to express agreement, and the translator may retain the phrase as it is in the original version to preserve the experience.

Literal Translation: The literal translation approach is most commonly utilized in genres that do not have a sophisticated narrative or plot, such as racing games, sports games, or simulators. In these genres, literal translation appears to be a practical and acceptable option for retaining the gaming experience in the target language. Despite the fact that games like *Microsoft's Flight Simulator*, sports games like *Pro Evolution Soccer*, and racing games like *Need for Speed* feature accurate technical vocabulary and component names that are already in use throughout the world. As a result, these fields demand technological knowledge. Therefore, this does not imply that translating these games is easy, since expertise relevant to the many kinds of games and the topics they concentrate on is required (Dietz, 2007, p. 3).

Remaining Loyal to the Origin: There are many examples of games that are original inventions of studios, but there are also innumerable examples of games that are adaptations of comic books, novels, movies, or historical events. It is essential that both the game creators and the localization crew pay careful attention to the original source material while employing this technique to guarantee a good result. For example, watching or reading the original source material, playing previous games in the series, or researching the history of the period in which the game takes place.

Re-creating Meaning and Humor: Games are full of jokes designed to entertain and please the player; therefore, humor is a crucial component. Word play, linguistic anomalies, and puns are all used to create a variety of amusing jokes, many of which cannot be translated directly since they are derived from culturally established colloquial language. They must be culturally and linguistically appropriate for the target language and culture, or else meaning is lost, and rewriting is necessary to compensate for the loss of humor, even if this requires significant changes to the original work. If there is a partial or complete loss of meaning during translation, translators may resort to partial rewriting to produce functional counterparts (Di Marco, 2007, p. 6).

AIM AND METHODOLOGY

This study aims to help provide comparative research to game designers, game creators and video game translators to assist with the translation procedures. This study will compare the original English language texts and the professionally localized Turkish language texts of the video game *Uncharted 4* and will include the recommendations for the lines as well as the translation strategy used.

Aim

In comparison to other forms of translation, video game localization is a relatively new area, with only a small amount of research focusing on game translation and analysis of translated games available (Mangiron & O'Hagan, 2006; O'Hagan, 2007; 2009). The authors' positions as the head of an established university's Game Design program, an English Language and Literature bachelor's degree graduate, certified translator, and Game Design master's degree graduate, combined with the contributions of the translation expert, ensure that the comparative analysis is resourceful, as the analysis process has been repeated scholarly and recursively upon consensus. In the study, three coders double-coded examples from the 22 chapters of the game separately and then discussed the codes as a team. Coding discrepancies were resolved until a total agreement was achieved. The translated version of *Uncharted 4* (EN-TR) was analyzed using translation methods widely employed in video game localization, and includes comments, observations, and recommendations, which were also peer-evaluated by a translation specialist during the process.

This study uses a descriptive method rather than a quantitative approach to describe video game translation and localization. The variables of the research are the translation strategies described above, namely: “Domestication and Foreignization”, “Transcreation”, “Keeping the Original Language”, “Literal Translation”, “Remaining Loyal to the Origin”, and “Re-creating Meaning and Humor”. The following research questions are proposed in this regard:

RQ1: What are the most frequently used translation techniques in the localization of *Uncharted 4*?

RQ2: What are the main errors in relation to the frequently used translation techniques employed in the localization of *Uncharted 4*?

Methodology

Throughout the next part of the study, lines were examined from the video game *Uncharted 4* that were particularly notable from the perspective of gamers and translators with experience in linguistics and with a good command of the English and Turkish languages. The video game *Uncharted 4* was chosen because of the contextual knowledge of the coders with regard to the game series and its success in the global market (Barker, 2017), as well as the Turkish market due to its Turkish localization. The examples were taken from simultaneous viewings of the English and Turkish gameplay videos by the authors. In order to create the sampling, each line from the 22 chapters of *Uncharted 4* was coded. A total of 67 dialogue lines, some lines being contextual information, were chosen from a variety of lines that the coders felt were problematic and would fit better within the scope of the study. Afterwards, the coders analyzed the 67 lines from the game in order to reach a consensus about the translation strategy used in the dialogue line. The comparative analysis of the game was possible by viewing simultaneous recordings of both the English and Turkish subtitled versions of *Uncharted 4*.

Each table listed below is organized by chapter and includes: the original line in the English version; the Turkish localized version; the translation appropriateness (to specify if the line is appropriate or inappropriate); the suggestion coded by the coders given in accordance with the translation strategies described above; and the translation method used for the suggestion in the line. The translation methods used are: Domestication and Foreignization, Transcreation, Keeping the Original Language, Literal Translation, Remaining Loyal to the Origin, and Re-creating Meaning and Humor, as

detailed above. Below the tables are the reviews of the coders, explaining why the line is problematic and their comments, supported by the use of the back translation (BT) method (translating the translated version back into the original language, if deemed necessary).

The translation specialists' opinions of the analysis give further support for the findings and recommendations upon reaching consensus. Keeping the close reading technique in mind, authors may have a biased perspective of the source material due to personal connections with the game series, and a detached eye would approach the recommendations and comments with a more natural approach. Close reading necessitates total immersion in the work's experience. Due to the very distinct concepts used by each author, details of the work may be opaque to the general reader. A dual technique of engaging the material as a gamer while simultaneously keeping a safe distance from it is required for the greatest outcomes. To obtain the necessary dataset of trustworthy, consistent, and thorough observations, the researcher employing the close reading approach must properly transition between these two stages (Bizzocchi et al., 2011, p. 291).

FINDINGS

It is worth noting that the dialogue between characters is written in a colloquial style. The translators working on localization must pay close attention to this to ensure that the original text's meaning is preserved. Even if a completely different technique is employed, the basic meaning of the source text must be maintained for the target text to be properly adapted. The ages of the characters are also important; a child may speak differently than an adult in most instances, and an old person may repeat words common from earlier generations.

There are no black and white solutions when it comes to localization; the goal is to preserve the gaming experience, and it is critical to understand the game's history, previous games or editions from the series, cultural references, historical elements, or any other relevant media.

Table 1: Example Dialogue from Chapter 1

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
1.1	Young Nate:	Move it Sister.	<i>Git artık rahibe.</i>	Inappropriate	<i>Kıpırda artık Rahibe.</i>	<i>Re-creating Meaning and Humor</i>
*						
1.2	Young Nate:	Some Bible retreat.	<i>İncil okumasında.</i>	Appropriate	Comments below.	Transcreation
*						
1.3	Young Nate:	So, whatcha been up to?	<i>Peki sen neler yapıyorsun?</i>	Inappropriate	<i>Eee, peki senden naber?</i>	<i>Re-creating Meaning and Humor</i>
*						
1.4	Young Nate:	Hell yeah.	<i>Hazırım tabii.</i>	Inappropriate	<i>Kesinlikle!</i>	<i>Re-creating Meaning and Humor</i>

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(1.1) “Move it!” is a colloquial phrase, meaning hurry up, be fast, move now. A more appropriate colloquial localization approach here would be the suggestion, which translates to “Move already Sister” and uses a colloquial approach.

(1.2) A Bible retreat is when a Christian takes time away from their normal life, which can vary, to connect with God, usually by prayer. Which makes it challenging to translate this into a different culture, as these things can also differ in different religions. Therefore, this approach is good.

(1.3) “Watcha” is a colloquial phrase. Our two characters are a child and a teenager at this part of the chapter. Thus, the translation is too literal and sharp for that part. So going with a more informal approach is better because it damages the feel of the experience.

(1.4) “Hell yeah” is a slang phrase. The translation does not give the same feeling at all.

Comments

The coders agreed on the suggestions and comments for this chapter and specifically stated that on (1.4) the localized version is indeed too formal for the use of “watcha”.

Table 2: Example Dialogue from Chapter 2

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
2.1	Nate:	Yeah. This isn't sketchy at all.	<i>Evet. Gayet profesyonelce.</i>	Inappropriate	<i>Evet. Hiç de tehlikeli gözüküyor.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
2.2	Vargas:	I'm sticking my neck out for you gringos...	<i>Siz gringolar için kellemi ortaya koydum.</i>	Inappropriate	<i>Siz gringolar için kellemi ortaya koyuyorum.</i>	Literal Translation
*						
2.3	Nate:	There we go, piece of cake.	<i>İşte böyle. Çok kolay bir iş.</i>	Inappropriate	<i>İşte böyle, çocuk oynacağı.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
2.4	Sam:	I suppose I can live with that.	<i>Kabul edilebilir.</i>	Inappropriate	<i>Sanırım bununla yaşayabilirim.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(2.1) There is no need for “very professional” there. In the game, Vargas is taking Nate to somewhere down through gates. It does not fit, ends up being confusing.

(2.2) *Gringo* literally means “foreigner” in Spanish and is used as a slang. Keeping the atmosphere intact and using the word as it is in the Turkish translation is great. A slight change in grammar makes the sentence much clearer.

(2.3) “Piece of cake” is a phrase in slang. We can use the Turkish slang meaning “child’s play”, which would fit better.

(2.4) Loss of humor is present. “Acceptable” just does not fit here.

Comments

The coders agreed on (2.1) noting that the original translation does not fit into the context and that on (2.2), the no translation method usage of the slang “gringo” fits perfectly as well as on (2.3) and for (2.4), stating that they were puzzled by the translation.

Table 3: Example Dialogue from Chapter 3

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
3.1	Jameson:	Hey. By my watch you're down to a quarter tank. You wanna come up?	<i>Hey. Saatime göre tüpünde çeyrek hava kaldı. Çıkmak ister misin?</i>	Inappropriate	<i>Hey. Benim saatime göre çeyrek tüp oksijenin kaldı. Çıkmak ister misin?</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
3.2	Nate:	All cargo present and accounted for.	<i>Burası tamam, kargonun tümü hazır ve nazır.</i>		<i>Context</i>	
3.3		And with five minutes of oxygen to spare.	<i>Harcayacak sadece beş dakikalık oksijenim kaldı.</i>	Inappropriate	<i>Ve de fazladan beş dakikalık oksijenle.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(3.1) Re-wording the sentence and adding oxygen instead of "air" makes it more understandable.

(3.3) Loss of humor is present here. Translation does not give the same feeling as it does in the English version.

Comments

The coders agreed on all the suggestions, specifically stating that on (3.3), the loss of sarcasm and humor on the line is an important issue.

Table 4: Example Dialogue from Chapter 4

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
4.1	Elena:	Where are you?	<i>Nereye gittin?</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor
4.2	Nate:	I'm here... being stabbed with a fork.	<i>Buradayım... ve bana bir çatal baturdın.</i>	Inappropriate	<i>Buradayım... ve bir çatalla bıçaklanıyorum.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
4.3	Nate:	But y'know, I managed to grab a few trinkets here and there.	<i>Ama yine de cebimize üç beş kolye falan attık yani.</i>	Inappropriate	<i>Ama yine de cebimize üç beş ıvır zıvır attık yani.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(4.1) This fits well because the Turkish version says, “Where did you go?” as Nate gets lost in thoughts in the scene.

(4.2) “Being stabbed with a fork” has a more humorous tone than the Turkish version “and you stabbed me with a fork”.

(4.3) The translator decided to go with “necklaces” instead of trinkets. This is an acceptable approach but there is no reason to change it. We can just use a colloquial translation of “trinkets.”

Comments

The coders agreed on the suggested lines.

Table 5: Example Dialogue from Chapter 5

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
5.1	Sam:	Just a bunch of high class, low-life criminals, all cleaned up for prom.	<i>Bir gurup üst tabaka, ayak takımı hırsız, balo için hazırlanıp gelmiş.</i>	Inappropriate	<i>Bir gurup birinci sınıf, ayak takımı suçlu, aklanıp paklanıp baloya gelmiş.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
5.2	Sam:	Ooh, I wonder what they got tucked away in there?	<i>Kim bilir o depoya neler koymuşlardır?</i>	Inappropriate	<i>Ooo, kim bilir o depoda neler saklıdır?</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(5.1) The localized version causes a clash in meaning. The translators found better words and a more colloquial approach.

(5.2) There is a slight loss of humor here. Better wording fixes the problem.

Comments

The coders agreed with the suggestions for this chapter stating that on (5.1), “üst tabaka” and “ayak takımı” do not fit for the same people, as they are opposites.

Table 6: Example Dialogue from Chapter 6

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
6.1	Sam:	You have drawings? What, are they up on the fridge or something?	<i>Çizimlerin mi var? Buzdolabına asılacak türden çizimler mi?</i>	Inappropriate	<i>Çizimlerin mi var? Evde buzdolabının üstüne falan mı asıyorsun onları?</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
6.2	Sam:	Jesus, you guys act like you've never spent time in prison.	<i>Hayret bir şey, sanki hiç hapishanede yatmadınız, ha.</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
6.3	Rafe:	I don't know how you scammed your way in here.	<i>Buraya ne hileler yaparak girdiğini bilmiyorum.</i>	Inappropriate	<i>Buraya ne dolaplar çevirerek girdiğini bilmiyorum.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(6.1) Loss of humor is present here. The second sentence is sarcastic and funny, but the Turkish version does not have the same approach at all.

(6.2) I like the way that Turkish translation is even slightly more humorous than the English version without exaggerating.

(6.3) Better phrasal choice would sound better.

Comments

The coders agreed on (6.1), stating that the suggestion was a better approach. They noted that the localized version of the line (6.2) was great and the suggestion for (6.3) was a more suitable approach as it sounded more natural.

Table 7: Example Dialogue from Chapter 7

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
7.1		All right, look...	<i>Tamam, dinle...</i>		Context	
7.2	Nate:	I'm still a little jetlagged.	<i>Uçak yolculuğu biraz tuttu da.</i>	Inappropriate	<i>Uçak yolculuğu biraz yordu da.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
7.3	Nate:	The biggest pirate treasure of all time is within our grasp.	<i>Tüm zamanların en büyük korsan hazinesi şu an bizim avuçlarımızda.</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(7.2) Better word choice helps with humor. The Turkish version sounds slightly off.

(7.3) This is great phrasal translation for “within our grasp”. It keeps the meaning intact while having the same approach.

Comments

For the line of (7.2), the coders noted that in Turkish, we do not say “travel made me sick”, thus when we look at the meaning of a sentence about this situation, we prefer to say, “the car made me sick” or “I have carsickness” and due to this, the localized version does not sound correct in Turkish.

Table 8: Example Dialogue from Chapter 8

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
8.1		Hey, smoke—	<i>Hey sigaracı...</i>		Context	
8.2	Nate:	Need your lighter over here.	<i>Bana çakmağın lazım.</i>		Context	
8.3	Sam:	You know, that hurts my feelings.	<i>Biliyor musun, hislerimi incitiyorsun.</i>	Inappropriate	<i>Biliyor musun, duygularımı incitiyorsun.</i>	Re-creating Meaning and Humor
8.4	Nate:	Not as much as it hurts your lungs.	<i>Sigaranın incittiğini kadar değil.</i>	Inappropriate	<i>Sigaranın ciğerlerini incittiği kadar değil.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						

8.5	Sam:	If this really is Tew's mark...	<i>Eğer bu gerçekten de Tew'dan kaldıysa...</i>	Inappropriate	<i>Bu gerçekten Tew'un nişanıysa...</i>	Re-creating Meaning and Humor
8.6		then that mean he's involved in this... how?	<i>Nasıl oldu da tüm bunlara karıştı peki?</i>	Context		

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(8.3) Better word choice makes it sound more localized.

(8.4) Addition of "lungs" makes it clearer and keeps the humorous meaning intact.

(8.5) "If this really was left from Tew..." is the translation of the Turkish version. Why keep out the "mark"? Maintaining context can be easily implemented.

Comments

The coders agreed that on (8.1) the word "tiryaki" would also be good here instead of "sigaracı" and that the word "eğer" can be kept in (8.6).

Table 9: Example Dialogue from Chapter 9

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
9.1	Nate:	Good thing we're jaded treasure hunters.	<i>Ama neyse ki biz bitkin hazine avcılarımız.</i>	Inappropriate	<i>Ama neyse ki biz bezgin hazine avcılarımız.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
9.2	Sam:	That's another test down.	<i>Bir test daha tamamdır.</i>	Context		
9.3	Nate:	At this point, I'd rather take another death trap.	<i>Şu anda bir Ölüm tuzağı çıkmazsa iyi olur.</i>	Inappropriate	<i>Yani bunun yerine başka bir ölüm tuzağına bile razıyım şu an.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
9.4	Nate:	Long story; short version is get us the hell out of here!	<i>Uzun hikaye, kıssadan hisse, bizi buradan götür!</i>	Inappropriate	<i>Uzun hikaye! Özet geçeyim; bizi buradan götür!</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
9.5	Sam:	Well, the map chamber completely caved in, so, you know...	<i>Şey, haritanın olduğu bölüm tamamen çökmüştü, yani yok.</i>	Inappropriate	<i>Şey, haritanın olduğu salon tamamen çöktü, yani... bilirsiniz işte.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(9.1) Better word choice for “jaded” would fit much better.

(9.3) This line shows frustration with the test, that Nate would rather handle a death trap than a test like this. It is sarcastic. The Turkish version has a totally different meaning, “It better not be a death-trap now”.

(9.4) “Kıssadan hisse” is a saying that does have a similar meaning in Turkish, though it does not fit the colloquial style here.

(9.5) This line requires context knowledge. They do get a chance to see the map for a little while. The Turkish version says “...was caved in”.

Comments

The coders noted that unclear translations and loss of humor and sarcasm are indeed an issue for most lines. Specifically suggesting that for (9.4), “kıssadan hisse” is not colloquial but that the line can also be translated as “Uzun hikaye. Uzun lafın kısısı; bizi buradan götür!”.

Table 10: Example Dialogue from Chapter 10

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
10.1	Nate:	The only road to the volcano is straight through them.	<i>Volkana giden tek yol oradan geçiyor.</i>	Inappropriate	<i>Yanardağa giden tek yol oradan geçiyor.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
10.2	Sullivan:	Whenever you're done fondling poor Saint Dismas,	<i>Zavallı azizi mucıklamanız bittiğinde,</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor
10.3		I think you might want to come take a look at this.	<i>Belki gelip buna bir göz atmak istersiniz.</i>	Context		

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(10.2) Using another word for volcano fits better as we do not really use “volkan” in everyday language. (10.3) Using “pinching” instead of “fondling” here adds to the fun of the line.

Comments

For this chapter, the coders noted that for (10.2) the word “yanardağ” is a more common usage for volcano, but that both the localized version and the suggestion can be used.

Table 11: Example Dialogue from Chapter 11

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM*
11.1	Nate:	Now what do you bet...?	<i>Bakalım ne var...?</i>	Inappropriate	<i>Bahse var mısın...?</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
11.2	Nate:	Man, Rafe really wants us out of the picture!	<i>Of, Rafe bizi yok etmeyi kafasına takmış!</i>	Inappropriate	<i>Of, Rafe bizden kurtulmayı cidden kafaya takmış!</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
11.3	Elena:	How's the Malaysia job going, Nate?	<i>Malezya işin nasıl gidiyor, Nate?</i>	Inappropriate	<i>Malezya işi nasıl gidiyor Nate?</i>	Literal Translation
11.4		Seems like you're a hair off course.	<i>Anladığım kadarıyla yolunu kaybetmişsin.</i>	Inappropriate	<i>Anladığım kadarıyla birazcık yoldan sapmışsın.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(11.1) The context here is that Nate says this line before something big happens. Keeping that slightly humorous excitement in the Turkish version is important.

(11.2) This sentence is very colloquial and uses a phrase that is challenging to implement into Turkish. Though using “getting rid of” instead of “eliminate” fits better.

(11.3) Changing “the Malaysia job” to “your Malaysia job” is not needed.

(11.4) Sarcasm factor in the English version does not transfer into the Turkish version.

Comments

The coders commented that the suggestion for (11.1) is more natural and that for (11.2), there is no need to change the line. For (11.4) the coders noted that “yoldan sapmak” can have several meanings, thus it should be used carefully with contextual knowledge.

Table 12: Example Dialogue from Chapter 12

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
12.1	Sam:	So, maybe Libertalia is more of a small beachside shack...	<i>Şey, ister misin Libertalia küçük bir sahil kulübesi çıksın?</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
12.2	Sam:	Well, I guess Avery's builders clearly didn't take hundreds of years of erosion into account.	<i>Ah. Avery'nin inşaatçıları belli ki yüzlerce yıllık erozyonu hesaba katmamış.</i>	Inappropriate	<i>Yani... belli ki Avery'nin ustaları yüzlerce yıllık erozyonu hesaba katmamışlar.</i>	Re-creating Meaning and Humor
12.3	Nate:	Clearly.	<i>Aynen.</i>	Inappropriate	<i>Belli ki.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
12.4	Nate:	The glamorous life of a treasure hunter.	<i>Bir hazine avcısının cazip yaşamı.</i>	Inappropriate	<i>Bir hazine avcısının göz kamaştırıcı hayatı.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(12.1) This sentence recreation is great and keeps humor intact, even adding to it while also keeping the colloquial approach.

(12.2) Using a different word here for “builders” fits better to the context.

(12.3) This line is slightly sarcastic, though Turkish version is just very straight forward.

(12.4) We shouldn't change “glamorous” here. It is sarcastic and humorous. The localized version does not have the same sense.

Comments

The coders agreed with all the suggestions and comments for this chapter.

Table 13: Example Dialogue from Chapter 13

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
13.1	Sam:	You want to know what we're doing here?	<i>Burada ne yaptığımızı söyleyeyim mi?</i>	Inappropriate	<i>Burada ne yaptığımızı mı bilmek istiyorsun?</i>	Literal Translation
13.2		We are buying my life back.	<i>Hayatımı kurtarmaya çalışıyoruz.</i>	Inappropriate	<i>Hayatımı geri satın alıyoruz.</i>	Literal Translation

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(13.1) There is no need to change the sentence here.

(13.2) While we are indeed trying to save Sam's life, the wider context reveals that the way to do this is to reach Henry Avery's treasure to make the payment. Therefore, the sentence should remain the same; changing it breaks the meaning.

Comments

The coders agreed with the suggestions for this chapter.

Table 14: Example Dialogue from Chapter 14

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
14.1	Sam:	Is that thing steady?	<i>O şey sabit mi?</i>	Inappropriate	<i>O şey sağlam mı?</i>	Re-creating Meaning and Humor
14.2	Nate:	Steady as anything else around here.	<i>Etraftakiler ne kadarsa öyle işte.</i>	Inappropriate	<i>Etraftakiler ne kadar sağlamsa o kadar işte.</i>	Re-creating Meaning and Humor
14.3	Sam:	Oh, okay. So... no.	<i>Tamam. O zaman... Olmaz.</i>	Inappropriate	<i>Ha, tamam. Yani... değil.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
14.4	Sam:	Not residential, though. What do you think? Some kind of administration building?	<i>Ama konaklama yeri değil. Ne diyorsun? Sence bir idare dairesi falan mı?</i>	Inappropriate	<i>Konut değil ama. Ne diyorsun? Sence bir idare binası falan mı?</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(14.1) Wider context shows that “that thing” is something they will jump over. Using “sabit” there adds a slightly off meaning. Using “sağlam” instead which is steady/durable/sturdy makes it better.

(14.2) The Turkish version does not have “steady”. There is no reason to not include it.

(14.3) The literal translation here is a wrong approach. Because the “no” at the end completely changes the meaning.

(14.4) The Turkish translation sounds off here. “Konaklama yeri” sounds like a stopover on a highway. The translation of the “administration building” sounds off as well.

Comments

The coders noted that the removal of “no” in (14.3) indeed damage the context, also commenting that for (14.4) “yönetim binası” instead of “idare binası” can similarly be used.

Table 15: Example Dialogue from Chapter 15

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
15.1	Nadine:	Are you always this clever?	<i>Hep böyle akıllı mısınız?</i>		Context	
15.2	Nate:	I have my moments.	<i>Yani, arada bir.</i>	Inappropriate	<i>Yani, fena sayılmam işte.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
15.3	Nadine:	Trust a Drake? Hm.	<i>Size güvenmek mi? Hm.</i>	Inappropriate	<i>Bir Drake'e güvenmek mi? Hm.</i>	Re-creating Meaning and Humor
15.4		I'm not falling for that again.	<i>Bir daha aynı hataya düşmem.</i>		Context	
*						
15.5		Hey look, look, Nate, if it's any consolation, he duped me too.	<i>Hey dinle, dinle, Nate, teselli olacaksa, beni de işletti.</i>	Inappropriate	<i>Hey, dinle, dinle, Nate, eğer seni teselli edecekse, beni de oyuna getirdi.</i>	Re-creating Meaning and Humor
15.6	Rafe:	He pulled a Houdini on me. He brought you...	<i>Bana numara çekti. İşin içine</i>	Inappropriate	<i>Birden sırta kadem bastı. İşin içine seni...</i>	Transcreation
15.7		and that old man back into the mix.	<i>seni ve ihtiyarı karıştırdı.</i>	Inappropriate	<i>ve o ihtiyarı karıştırdı.</i>	Literal Translation

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(15.2) There is a big loss of humor here.

(15.3) Nadine says this line with a derogatory, sarcastic tone. Emphasizing “Drake” there is important.

(15.5) Better wording fits better into the language.

(15.6) “To pull a Houdini” is to vanish suddenly: it is an idiom. We can implement the translation into Turkish well enough with an idiom in the local language.

(15.7) Continuation of the sentence.

Comments

The coders agreed with all the suggestions in this chapter, noting that the suggestions are more appropriate and natural, that they sound better in the target language.

Table 16: Example Dialogue from Chapter 16

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
16.1	Young Nate:	Yeah... it's probably a knock off of some kind.	<i>Haklısın, herhalde bir imitasyondur.</i>	Inappropriate	<i>Ha, büyük ihtimalle bir çakma falandır.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
16.2	Old Woman:	Of all her discoveries...	<i>Tüm keşifleri arasında...</i>	Context		
16.3		this would have been her crowning achievement.	<i>bu, onun en parlak başarısıydı.</i>	Inappropriate	<i>bu, onun en parlak başarısı olacaktı.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
16.4	Young Nate:	Greatness from small beginnings.	<i>Büyüklik, küçük başlar.</i>	Inappropriate	<i>Büyüklik küçük başlangıçlardan gelir.</i>	Remaining Loyal to the Origin

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(16.1) Again, in this chapter, our character is a child. A more colloquial approach from a child's perspective is much better.

(16.3)The translation weirdly changes the sentence into "this was her crowning achievement". However, the context is that Nate and Sam's mother died before she could pursue the lead.

(16.4)This line requires context and is important. Sic Parvis Magna is what Nate sees right before this line and translates into "So Great and Small". It is a quote from Sir Francis Drake. In the game, this quote is given as "Greatness from small beginnings". Additionally, in the first game of the series, the translation of this phrase is much different Turkish from this translation.

Comments

The coders noted that for (16.4), the comments for this line are on point, that it is important to keep the previous material in mind, is important for the series, and thus should be kept as close as possible to the previous material.

Table 17: Example Dialogue from Chapter 17

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
17.1	Elena:	I didn't get the full tour... I was a little preoccupied with finding you.	<i>Tura katılmadım maalesef... Çünkü seni bulmakla uğraşıyordum.</i>	Inappropriate	<i>Tura katılmadım maalesef... Birazcık seni bulmakla meşguldüm.</i>	Re-creating Meaning and Humor
17.2	Nate:	Right...	<i>Evet...</i>	Inappropriate	<i>Doğru...</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(17.1) Elena here is sarcastic; the Turkish version does not portray the same sense of sarcasm.

(17.2) Different word choice fits better here and keeps the humor and meaning intact.

Comments

The coders agreed with all the suggestions made for this chapter.

Table 18: Example Dialogue from Chapter 18

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
18.1	Elena:	I have to wonder if this was always the plan.	<i>Asıl plan başından beri bu muydu acaba?</i>	Inappropriate	<i>Asıl plan başından beri bu muydu diye düşünmeden edemiyorum.</i>	Re-creating Meaning and Humor
*						
18.2	Elena:	Just busting your chops.	<i>Sadece şaka yapıyorum.</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Transcreation
18.3	Nate:	Yeah, well the chops are plenty busted already. Thank you.	<i>Evet, zaten halimiz şaka gibi. Sağ ol.</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Transcreation

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(18.1) The original sentence is mysterious and encourages the player to think, but the Turkish version is straightforward.

(18.2) This small conversation here in this and the next line are not direct translations. They keep the humor intact and are very creative. BT: "I am just joking."

(18.3) BT: "Yeah, we are already a joke. Thank you."

Comments

The coders agreed on all the suggestions and comments made for this chapter.

Table 19: Example Dialogue from Chapter 19

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
19.3	Nate:	You realize, we are not even for everything I've ever pulled, all right?	<i>Bundan sonra aramızda ödeşecek şaka kalmadığımı farkındasın, öyle değil mi?</i>	Inappropriate	<i>Artık şimdiye kadar yaptığım her şey için ödemiş olduk, farkındasın değil mi?</i>	Re-creating Meaning and Humor
19.4		Yeah, like ever.	<i>Evet hem de hiç.</i>	Inappropriate	<i>Evet, hepsi için.</i>	Re-creating Meaning and Humor
19.5	Elena:	No.	<i>Hayır.</i>		Context	
19.6		Not by a long shot.	<i>Yanından bile geçemez.</i>	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Re-creating Meaning and Humor

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(19.3) "Everything I've ever pulled" has a broader meaning than "jokes," when we look at the context. It limits the meaning of that sentence.

(19.4) This line changed to fit the previous line better by keeping the humor intact.

(19.6) This translation is a great one, it is a phrase with the same meaning.

Comments

The coders noted that for (19.3), in Turkish, you do not settle accounts with one another as a joke, you just pull a joke on somebody; thus, the suggestion is more suitable.

Table 20: Example Dialogue from Chapter 20

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
20.1	Sullivan:	Good to see you, kid.	Seni görmek güzel.	Inappropriate	Seni görmek güzel evlat.	Re-creating Meaning and Humor
20.2	Nate:	Yeah, right in the nick of time.	Evet, tam zamanında geldin.		Context	
20.3	Sullivan:	Yeah, well...	Evet, şey...		Context	

20.4		Got a little antsy waiting around to hear from you two.	İkinizden haber bekleyen sabırsız biri vardı.	Inappropriate	İkinizden bir ses gelene kadar sabırsızlandım işte.	Re-creating Meaning and Humor
------	--	---	---	---------------	---	-------------------------------

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(20.1) There is no need to remove “kid”. This removes feeling from the line.

(20.4) This line has a different meaning than the original. “There was an antsy person waiting to hear from you two” is what it translates as.

Comments

The coders agreed with all the suggestions made for this chapter.

Table 21: Example Dialogue from Chapter 21

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
21.8	Rafe:	Think about mercenaries, Nadine...	Bunlar paralı asker, Nadine,	Inappropriate	Paralı asker nedir bir düşün, Nadine,	Re-creating Meaning and Humor
21.9		their loyalty, it's bought...	sadakatleri satılıktır,	Context		
21.10		it's not earned.	yani kazanılmaz.	Inappropriate	kazanılmaz.	Re-creating Meaning and Humor
*						
21.11	Rafe:	Atta girl.	İşte bu.	Inappropriate	Aferin kızıma.	Transcreation

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(21.1) The context is that the mercenaries that were working for Nadine switched sides simply because Rafe offered them better pay. This line is to make a sharp emphasis of that. However, the Turkish version softens this.

(21.2) Minor changes change the tone.

(21.3) This line belittles Nadine and she must comply even if she is very angry. This is an important thing for the context.

Comments

The coders noted that for the line (21.8) both the localized version and the suggestion are acceptable.

Table 22: Example Dialogue from Chapter 22

ID	Speaker	Original	Translation	TA*	Suggestion	TM**
22.1	Rafe:	Now, why are you trying to instigate?	Aramızı karıştırmaya çalışma.	Inappropriate	Neden ortalığı karıştırmaya çalışıyorsun?	Re-creating Meaning and Humor
*						
22.2	Sullivan:	And no more late night phone calls about “one last time,” hm?	Ve bir daha gece yarısı “son kez” diye beni sakın aramaya kalkma.	Inappropriate	Ve bir daha gecenin bir yarısı “son kez” diye beni aramak yok, hm?	Re-creating Meaning and Humor
*						
22.3	Sullivan:	Don’t be a stranger.	Arayı açma.	Appropriate	<i>Comments below.</i>	Transcreation

*Translation Appropriateness

**Translation Method

Review

(22.1) The translation means “Don’t try to instigate us”. However, there is no need to change the sentence structure in the Turkish version.

(22.2) Different word choices and sentence structure sound better in Turkish.

(22.3) This is a great way of using a colloquial expression.

Comments

The coders agreed that for (22.1), the change in the localized version of this line changes the meaning, and thus the suggestion fits better. Further, that for (22.3), in order to give the emphasis, instead of “hm?”, we can also take the initiative and add “tamam mı?” at the end.

DISCUSSIONS AND CONCLUSION

The distinction between translation and localization is confusing for many and is often understood incorrectly. Localization is described as the act of modifying a product, game, or piece of software to account for cultural and linguistic variations in order to make the content more suitable for the target culture and audience. Localization is the process of translating computer programs from one language to another. For example, software localization includes translating across languages while maintaining functionality. Localization entails editing, proofreading, integration, regional adaptation, and quality assurance in addition to translating. Translation, on the other hand, is the act of transforming a text from one language to another while keeping the sense of the text in both languages (Bernal-Merino, 2006; O'Hagan, 2007).

When it comes to game localization, maintaining the gaming experience is the objective. The game's dialogue will be easier to understand for players who don't speak a foreign language. Thus, translating without changing the game's structure will increase playability and sales for players who do not speak other languages (Mangiron & O'Hagan, 2006). This ensures that both the public and the game companies profit from the game.

Modern games are works of art that integrate video, music, and narrative techniques to create captivating stories in which users participate and play an active role in the story's development rather than simply watching it unfold (Costales, 2012, p.2). *Uncharted 4* is a great example of a captivating storyline. The *Uncharted* series is home to a protagonist who is known for his humorous approach to situations. The previous games in the series, as well as the fourth and last, all have followed the humorous and colloquial style. While there are lines not included in this study by the coders that were translated in accordance with the humorous approach and meaning, there are many issues arising from the lack of humor and meaning in the translation of it.

Uncharted 4 suffers from a lack of humor & meaning in many places, as shown in this study of the game. While humor and puns in some video games makes it challenging to alter the message without losing meaning (Di Marco, 2007; Costales, 2012), this became a reoccurring problem in the translation (2.1, 4.2, 9.1, 12.4, 14.3) and can be improved. Humor is an important part of the game's characters, including the protagonist. Consequently, numerous problematic methods have been developed, which need additional consideration. Additional problems arise from the transmission of colloquial

language and grammatical usage; many sentences lose their essential meanings and tones as a result of the translation process. It goes without saying that transcreation and literal translation methods should be used whenever feasible, but they must be tonally accurate as well.

Prior to the development of the video game *The Lord of the Rings*, the team engaged in its production had to study Tolkien's work and pass a test about its content (Bernal, 2009). While the *Uncharted* series is not an adaptation from a literary work, as this is the fourth and final game in the series, there is previous material connected with the game and the knowledge of the prior work and story as well as the translated version is crucial. Nevertheless, there is an issue with one Latin phrase that is key to the series and to our protagonist Nathan Drake: "Sic parvis magna," which means "Greatness from small beginnings" (16.4). This statement and its meaning have been used in earlier games in the series. However, the sentence has been translated into Turkish in a very literal and harsh manner which unfortunately sounds very dull, which is a major flaw. Players of this game have most likely played the previous games in the series, which thus creates a problem for the flow of the game.

Occasionally, some dialogues or chapters stand out as being detached from previous ones, both in terms of style and tone, resulting in a sense of bewilderment. It's possible that this is related to having several editors working on the same localization project. There are two flashback chapters in the game, which allows us to take on the role of Nathan Drake when he was a child, alongside his brother when they were adolescents. This chapter includes dialogue that was appropriate for the characters' respective ages, but the translated version is literal and lacks the same feeling of the portrayal of the age difference (1.1, 1.3, 16.1, 16.1).

Additionally, there are numerous instances where excellent transcreation and phrasal choices are made that are appropriate for the humorous tone or situational approaches, such as the use of a unique colloquial approach to the term "fondling" for (10.3) or the rebuilt sentence that even adds to the humor by using a colloquial approach for (12.1, 18.2, 18.3).

Successful localization, on the other hand, must make use of language choices in order to create conversations that add to the further characterization of a character, or even the development of a whole world (Mangiron & O'Hagan, 2006; O'Hagan, 2007;

2009). In this regard, all of the points raised above are extremely important, and while translation is a context-sensitive process that is significantly influenced by the decisions and judgments made by translators and editors throughout the process, it is critical to maintain the consistency & feel of the original, and *Uncharted 4* suffers from these problems in the Turkish localized version. In the 67 lines coded and sampled throughout the analysis, 10 were found appropriate (%14.9) by the coders and 57 were found inappropriate (%85.1) with 49 of the lines suffering from loss of meaning and humor.

Ideally, a good translation should provide the best experience while still maintaining a very accurate depiction of the game's overall experience. Ensuring that translated dialog flows smoothly and isn't cluttered with odd phrases or mistakes that lead players to get distracted is a significant component of this effort. The purpose of this article was to investigate terminology and clarify concepts in order to aid future translation studies research with a descriptive and comparative approach. This article also opens the possibility of further in-depth textual analysis research to be conducted on *Uncharted 4*, supported by an in-depth interview with the company that localized the game and the previous games in the series. Further comparative research and analysis in the area, especially including not just one but several games, will be beneficial for both translation studies and game studies perspectives, as well as the improvement of the localization market in Turkey.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: Conception/Design of study: B.C.O., G.Ç.; Data Acquisition: B.C.O.; Data Analysis/Interpretation: B.C.O., G.Ç.; Drafting Manuscript: B.C.O.; Critical Revision of Manuscript: G.Ç.; Final Approval and Accountability: B.C.O., G.Ç.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: Çalışma Konsepti/Tasarımı: B.C.O., G.Ç.; Veri Toplama: B.C.O.; Veri Analizi /Yorumlama: B.C.O., G.Ç.; Yazı Taslağı: B.C.O.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi: G.Ç.; Son Onay ve Sorumluluk: B.C.O., G.Ç.

REFERENCES

Barker, S. (2017). PSX 2017: Uncharted series lifetime sales top 41.7 million units. Retrieved May 6, 2022, from https://www.pushsquare.com/news/2017/12/psx_2017_uncharted_series_lifetime_sales_top_41_7_million_units

- Bernal-Merino, M. A. (2006). On the translation of video games. *The Journal of Specialised Translation*, (6), 22-36.
Retrieved from http://www.jostrans.org/issue06/art_bernal.php
- Bernal-Merino, M. A. (2007). Challenges in the translation of video games. *Revista Tradumàtica*, (5), 1-7. Retrieved from <http://www.fti.uab.es/tradumatica/revista/num5/articles/02/02.pdf>
- Bernal-Merino, M. A. (2009). Video games and children's books in translation. *The Journal of Specialised Translation*, (15), 234-247. Retrieved from https://www.jostrans.org/issue11/art_bernal.pdf.
- Bernal-Merino, M. A. (2011). A brief history of game localisation. *TRANS. Revista De Traductología*, (15), 11-17. Retrieved from http://www.trans.uma.es/pdf/Trans_15/11-17.pdf
- Bernal-Merino, M. A. (2013). *The localisation of video games* [Doctoral dissertation]. Imperial College London. <https://spiral.imperial.ac.uk:8443/handle/10044/1/39333>.
- Bizzocchi, J. & Tanenbaum, J. (2011). Well read: Applying close reading techniques to gameplay experiences. D. Davidson (Ed.), *Well played 3.0: Video games, value and meaning* (pp. 289-315). Pittsburgh: ETC Press. Retrieved from <https://press.etc.cmu.edu/index.php/product/well-played-3-0/>.
- Di-Marco, F. (2007). Cultural localization: Orientation and disorientation in japanese video games. *Revista Tradumàtica*, (5). Retrieved from <http://www.fti.uab.es/tradumatica/revista/num5/articles/06/06art.htm>
- Dietz, F. (2007). "How difficult can that be?" - The work of computer and video game localization. *Revista Tradumàtica*, (5). Retrieved from <https://ddd.uab.cat/pub/tradumatica/15787559n5/15787559n5a4.pdf>.
- Fernández Costales, A. (2012). Exploring translation strategies in video game localization. *MonTI. Monografias De Traducción E Interpretación*, (4), 385-408. doi:10.6035/monti.2012.4.16
- Mangiron, C. (2007). Video games localisation: Posing new challenges to the translator. *Perspectives: Studies on Translatology*, 14(4), 306-317. doi:10.1080/09076760708669046
- Mangiron, C., & O'Hagan, M. (2006). Game localisation: Unleashing imagination with 'restricted' translation. *The Journal of Specialised Translation*, (6), 10-21. Retrieved from https://jostrans.org/issue06/art_ohagan.php.
- Newmark, P. (2001). *About Translation* (Multilingual Matters: 74) (1475921064 1067172561 J. Edwards, Ed.). Clevedon: Multilingual Matters.
- O'Hagan, M. (2007). Video games as a new domain for translation research: From translating text to translating experience. *Revista Tradumàtica*, (5). Retrieved from <https://ddd.uab.cat/pub/tradumatica/15787559n5/15787559n5a9.pdf>.
- O'Hagan, M. (2009). Towards a cross-cultural game design: An explorative study in understanding the player experience of a localised Japanese video game. *The Journal of Specialised Translation*, (11), 211-233. Retrieved from https://www.jostrans.org/issue11/art_ohagan.pdf.
- Pym, A. (2004). Localization from the perspective of translation studies: Overlaps in the digital divide? Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/250363090_Localization_from_the_Perspective_of_Translation_Studies_Overlaps_in_the_Digital_Divide
- Venuti, L. (2017). *The Translator's Invisibility: A History of Translation* (Routledge Translation Classics). London: Routledge, Taylor & Francis Group.

The Mediating Role of Gratitude in the Relationship between Self-Efficacy and Psychological Resilience in Elderly Individuals: The Case of Malatya

Yaşlı Bireylerde Öz Yeterlik ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişkide Minnettarlığın Aracı Rolü: Malatya İli Örneği

Murat Sinan ÖZKAN¹ , Figen AKÇA²

¹Dr., Uludağ University, Faculty of Education, Guidance and Psychological Counseling, Bursa, Türkiye. muratoz20@yahoo.com

²Prof. Dr., Uludağ University, Faculty of Education, Guidance and Psychological Counseling, Bursa, Türkiye. figenakca@hotmail.com

ORCID: M.S.Ö. 0000-0002-6118-9658;
F.A. 0000-0002-0542-5767;

Corresponding author:

Murat Sinan Özkan, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bursa, Türkiye

E-posta/E-mail:

muratoz20@yahoo.com

Received: 19.02.2021

Revision Requested: 17.03.2021

Last revision received: 15.03.2022

Accepted: 11.11.2021

Published Online: 17.05.2022

Citation: Özkan, M. S., Akça, F. (2022). The mediating role of gratitude in the relationship between self-efficacy and psychological resilience in elderly individuals: The case of Malatya. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 123-142 <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-880148>

ABSTRACT

The old-age period can be seen as an important experience point in the psychological resilience process. In this sense, the high levels of gratitude and self-efficacy of elderly individuals increase their psychological resilience. This study aimed to examine the gratitude, self-efficacy, and psychological resilience levels of elderly individuals. In addition, the study investigated whether the variables differ according to gender. 78 female (39%) and 122 male (61%) elderly individuals participated in the study. Brief Psychological Resilience Scale (BPRS), General Self-Efficacy Scale, and Gratitude Scales were applied to 200 participants in the Elderly Care Center. In this analysis using a relational screening model, the mediator role analysis of Baron and Kenny was performed to determine the mediator effect of life satisfaction together with a t-test. The findings of the study showed that there is a positive relationship between self-efficacy, gratitude, and psychological resilience. The gratitude was determined to have a mediating role in the relationship between the participants' self-efficacy and psychological resilience. Accordingly, developing the gratitude and self-efficacy skills of the elderly people in elderly care centers or carrying out activities related to this may be beneficial. Thus, it would be appropriate to conduct programs that focus more on self-efficacy and gratitude as two important conditions for preserving the psychological resilience of the elderly.

Keywords: Gratitude, positive psychology, self-efficacy, psychological resilience, old age

Öz

Yaşlılık dönemi, psikolojik sağlamlık sürecinde önemli bir tecrübe noktası olarak görülebilmektedir. Bu anlamda yaşlı bireylerin minnettarlık ve öz yetkinlik düzeylerinin yüksek olması sağlamlıklarını da artırmaktadır. Bu çalışmada yaşlı bireylerin minnettarlık, öz yetkinlik ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca değişkenlerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmaya 78 kadın (%39) 122 erkek (%61) yaşlı birey katılmıştır. Yaşlı Bakım Merkezi'nde bulunan 200 katılımcıya Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Genel Öz yeterlik Ölçeği, Minnettarlık Ölçekleri uygulanmıştır. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu analizde, t-testi ile birlikte yaşam doyumunun aracı etkisini belirlemek için Baron ve Kenny'nin aracı rol analizi yapılmıştır. Bu araştırmada

bulgulara bakıldığında öz yeterlik ile minnettarlık ve psikolojik sağlamlık arasında pozitif yönde ilişki olduğu görülmektedir. Katılımcıların öz yeterlik ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkide minnettarlığın aracı role sahip olduğu tespit edilmiştir. Buna göre yaşlı bakım merkezlerinde bulunan yaşlı bireylerin minnettarlık ve öz yeterlik becerilerinin geliştirilmesi veya buna yönelik etkinliklerin yapılması faydalı olabilir. Sonuç olarak, yaşlıların psikolojik sağlamlıklarını koruyabilmenin iki önemli koşulu olarak öz yeterlilik ve minnettarlık üzerinde daha fazla yoğunlaşan programların yapılmasının uygun olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Minnettarlık, pozitif psikoloji, öz yeterlilik, psikolojik sağlamlık, yaşlılık

INTRODUCTION

Scientific studies on aging have basically investigated the possibilities and means of the extension of life and then continued within the jurisdiction of science. For this reason, the first aging theories that have been developed have generally been biologically and physiologically based. The science of gerontology has developed due to the traditional attitude in the West, and today it is considered among the auxiliary sciences to medical science. However, the origins of the causes of individual behavior require an understanding of all biological, psychological, and sociological processes.

Today, the increase in the elderly population that has occurred due to the development of countries has caused the issue of healthy aging to become more important both physically and psychologically. The work areas of health psychology make the relationship between an individual's physical health and psychological health more evident day by day. In this sense, psychological health problems, which inevitably occur with old age, and physical diseases caused by psychological collapse continue to be addressed in health psychology. These are also associated with chronic diseases and disabilities experienced during old age. The expression "health of the elderly" does not refer solely to physical health; on the contrary, other aspects (high morale, being peaceful, enjoying life, etc.) have mostly been evaluated in the psychological/mental health dimension. These are in line with the World Health Organization's definition of health, which includes physical, psychological, and social well-being, and which reflects the whole

person. In addition, situations such as performing daily life activities, using medications, an increased need for hospitalization, changing home and environmental regulations, and a lack of social support negatively affect older people physically and psychologically. Therefore, preventing the negative situations that occur psychologically and physically in elderly important people plays an important role. As time moves on, it is seen that there is a change in every field. One of the areas where the change is clearly felt is aging and elderly communication. Since the beginning of humankind, there have been changes in the life span of human beings. Statistical data shows that the elderly population in our world is gradually increasing. Furthermore, it turns out that the proportion of elderly people in society will continue to increase in the coming years. With the increase in the elderly population, communication with the elderly has become an important issue. The studies on aging in the literature show that the issue is generally addressed by considering its sociological and psychological dimensions. Rapid population growth, industrialization and urbanization, the transformation of the extended family (in addition to adult parents and children, parents have one or both of their own parents living with them) into the nuclear family (husband, wife and unmarried children in one household) in modern societies due to internal and external migration, the existence of economic problems, women's participation in working life, the shrinkage of housing as a result of the spread of the nuclear family, the incapacity of the elderly to live on their own, perspectives on aging, disordered communication between generations, health deterioration, and addiction negatively affect the lives of the elderly (Bahar, Tutkun & Sertbaş, 2005, pp. 27-28; Ceyhan, 2005, pp. 35-38).

It is possible to consider the services given to the elderly in Turkish society in two periods: before and after the founding of the Republic. The feelings of love and compassion rooted in Turkish culture have made the rights of children and the elderly the focus of family behavior. At the time when Turks had shamanistic beliefs, shamans were often designated as such due to their age and experience. These shamans were influential people in the spiritual life of the society. During the Oghuz period, there was great devotion and respect for elders (Saygun & Çakmak, 2004, p. 532). Human life is examined in terms of developmental stages. The first stage of life before reaching adulthood is the period of youth. Youth is a period of continuous development and growth that includes the physiological and biological periods of infancy, childhood, and adolescence. The realization of the socialization process takes place when environmental conditions bring individuals to an adult state in all aspects. The second period, the middle age stage, is the period when the person is most biologically

productive rather than social. In other words, individuals in this period ensure that their lives are balanced by applying the gains obtained through socialization. The third period is the old age period. In the old age period, individuals experience a decrease in the social roles they had previously assumed in terms of personal and social expectations (Canatan, 2008, p. 59). Old age is an inevitable process seen in all living things, in which physiological and spiritual changes occur in conjunction with their environmental, cultural, and genetic structure and follow development and maturation in the life process (Emiroğlu, 1995, p. 84). Old age includes a process in which individuals mature within their own psychological, sociocultural, and historical context. In this process, they can mature as much as they can recover (Deniz, 2017, p. 67). In addition, limited interpersonal communication with inhibited feelings and thoughts make it difficult for elderly individuals to feel psychologically well. It is important for the elderly to prepare for old age and to strengthen themselves to overcome the difficulties and problems they will experience during this time. As in all age periods, the concept of psychological resilience has taken its place among the subjects studied in old age. Psychological resilience comes from the Latin word *resilience*. This concept corresponds to the concept of *resilire*, which is to go back (to return to the old state) or to stretch. Psychological resilience can be defined as the individual's struggle under adverse conditions and, in a sense, turning back and adapting to life (Kumpfer, 1999, pp. 193-195; Masten, Gewirtz & Abigail, 2006, pp. 2-3). One of the most important determinants of psychological resilience is the presence of at least one risk factor in an individual's life, such as poverty, earthquake, and illness. Risk factors are defined as the reason why difficult experiences are experienced in youth or the factors that can affect the contamination of these experiences (Kirby & Fraser, 1997, pp. 57-159). There should also be a protective factor (emotional intelligence, social support, humor, etc.) that should equip the individual to face this risk factor (Masten & Coatsworth, 1998, p. 215). In other words, psychological resilience studies state that a positive outcome or an outcome that contributes to functionality must be defined together with risk factors and protective factors (Masten, 2001, pp. 231-233). In the studies on this subject in the literature, the factors that are generally regarded as positive results are divided into two. The first of these is the absence of any psychopathology (Radke-Yarrove & Brown, 1993). The second is the emergence of a situation that can be considered positive, such as social competence (Masten et al., 1999, pp. 147-149). In this sense, psychological resilience is seen as a process that occurs with the existing conditions and experiences of the individual (Meredith, Sherbourne & Gaillot, 2011, pp. 9-11). Perhaps the most significant handicap of psychological resilience studies is that psychological resilience

was studied only in certain sample groups. The least studied group to date is the elderly (Gooding, Hurst, Johnson & TARRIER, 2012, p. 265).

Self-efficacy is defined as the competencies that enable a person to establish control over the events that affect his / her own life (Bandura, 1999, p. 203). According to Bandura, there are several factors that affect the development of self-efficacy perception. These factors include individuals' past experiences, modeling, support of the environment, and psychological and physiological conditions. At the same time, individuals with high self-efficacy use effective coping strategies, while those with low levels use ineffective passive coping strategies (Compas, Campbell, Robinson & Rodriguez, 2009, pp. 463-465). The experiences that individuals develop in terms of success and failure pave the way for self-efficacy to become a personality trait (Choi, 2004, p. 193). According to Bandura, the stronger the belief, the more social, successful, and healthy individuals will be (Maddux, 1995, p. 38; Jerusalem & Schwarzer, 1992, p. 205; Schwarzer & Jerusalem, 1994, pp. 202-204; Wang & Liu, 2000, pp. 233-236). Interpersonal communication is considered important for elderly individuals to adapt to old age. In this case, adequate communication is seen to affect the self-efficacy skill positively. Self-efficacy appears to be an important determinant in initiating and maintaining behaviors that improve the health of the elderly. In addition to this, it can lead to practices to prevent diseases and improve health, which will ensure that the elderly have a better quality of life and receive life satisfaction. Since, there is limited research on elderly individuals (Altıntaş et al, 2012, p.53) the examination of self-efficacy in terms of geriatric research will contribute to the literature.

Another concept of positive psychology that can be associated with psychological resilience in the elderly is gratitude. The concept is expressed as "gratitude" in English. It consists of the words "Gratia," meaning goodness in Latin, and "gratus," meaning pleasing. In this sense, it means being kind, being generous, giving and receiving gifts, or receiving without giving anything (Emmons, 2007, p. 67). The studies regarding the field indicate that there are two stages of gratitude. The first stage is to accept something positive materially and spiritually in the individual's life, and the second stage is knowing that one is doing it sincerely, without expecting any gain as a result of the materially and spiritually positive thing that has been accepted. Briefly, it is the feeling we feel when we perceive ourselves as the recipient of a gift deliberately given by others (Emmons, 2007, p. 65; Watkins, 2014, pp. 41-54). In this sense, it has been found that individuals with high levels of gratitude show more gratitude in their daily lives and

have a firmer belief in life (McCullough, Emmons & Tsang, 2002, pp. 251- 253; Watkins, 2014, pp. 56-62). Although there is some confusion about whether there are differences in gratitude with respect to ages, it was considered that there may be a link (Algoe, 2012, p. 221; Algoe et al., 2010, p. 465; Watkins, 2004, p. 59). For example, the Socio-Emotional Selectivity Theory suggests that as people age, they increasingly realize that time is limited (Carstensen, Isaacowitz & Charles, 1999, p. 173). Older people express these preferences by investing in social interactions with close, important people and maintaining sincere, healthy relationships. Individuals with a limited time perspective prefer to spend more time with close relationship partners and less time with those with whom they have less acquaintance (Fung, Carstensen & Lutz, 1999, pp. 599-601). Socio-Emotional Selectivity Theory is often used to explain why older adults tend to make more positive evaluations of their lives and emotional states (Isaacowitz, Wadlinger, Goren & Wilson, 2006, p. 513). This positivity effect also points out that older individuals pay more attention to and remember more valued stimuli than younger individuals and that older individuals invest more in social relationships that provide and maintain more well-being (Carstensen & Mikels, 2005, p. 119; Mather & Carstensen, 2005, p. 499; Reed & Carstensen, 2012, pp. 3-6). On the other hand, due to disorder between the generations, the distance between the young and the elderly population is widening a little more. While the younger generation does not complain about this disconnection of social communication and continues their lives without being aware of their losses, the older generation cannot keep up with innovation. They take shelter in small living spaces by breaking away from metropolitan life, and become depressed as a result of this loneliness. When this social miscommunication comes together with the physical difficulties of our elderly people, it pushes them into great loneliness. Loneliness also negatively affects the psychological resilience levels of our elderly individuals. Therefore, old age can be seen as an important experience point in the psychological resilience process (Onur, 2000, pp. 102-103). People's expression of their gratitude causes change in individuals. In this case, gratitude is considered to be a feeling that strengthens social relationships and interpersonal communication. At the same time, the perception of self-efficacy should be taken into consideration as an important variable when planning and attempting to enable elderly people to participate in health-enhancing activities and to provide healthy communication with elderly people (Kelley, Zyzanski & Alemagno, 1991, p. 313). In this sense, it is seen that high gratitude and self-efficacy levels in elderly individuals will increase their resilience.

AIM AND METHODOLOGY

Scientific studies on aging have basically investigated the possibilities and means of extension of lifetimes for a long time. Although aging can be delayed for human beings, it is inevitable. Aging is a complex and multidimensional stage of development that can be studied from many different angles. Psychological conditions and / or other disorders affecting young adults also apply to older adults. The psychological problems of the elderly may be caused by their experiences at young ages. The elderly might also experience developmental stress due to aging, such as loss of spouse and relatives, retirement, menopause/andropause, social isolation, interpersonal communication problems, chronic illnesses, or dependency. There may also be new problems caused by the fear of death. Psychological problems observed in old age often have multiple causes. In a study, it was determined that worsening of physical health, mental illness, low morale, and difficulties in communication and meeting were some of the factors that cause loneliness. Inability to establish social and emotional bonding causes psychological and emotional problems in the elderly. Based on this, it has been deemed important to improve the psychological resilience of the elderly against these problems. Therefore, this study investigates the mediating role of gratitude in the relationship between self-efficacy and psychological resilience of the elderly. Field texts were searched to make an original contribution and to fill the existing gap in academic writing.

Aim

Mediation examines the relationship between the dependent and independent variables and the relationship between the independent variable and the mediator variable with the dependent variable. It also examines the effects that are not noticeable at first glance in the relationship between the dependent and independent variables. This study aims to examine the gratitude, self-efficacy, and psychological resilience levels of elderly individuals and present a model. When the literature is examined, there is no study in which these variables are handled together. Therefore, the present study aims to offer a solution-oriented perspective to people and organizations working with the elderly.

This study aims to reveal the effect of self-efficacy and gratitude on the emotional state of the individual as cognitive factors affecting psychological resilience. In other

words, it is the examination of the relationships among the variables and the explanation of the concept of psychological resilience with a model that includes the factors in question. In the literature, it was assumed that the variables of self-efficacy and gratitude, which affect general well-being, can guide a person's emotions. It has been hypothesized that individuals with cognitive self-regulation skills who are forgiving and grateful for their experiences will emerge from negative events with positive results. A model has been proposed that determines the role of mediator in the relationships between self-efficacy, gratitude, and psychological resilience. In this sense, the most studied period in Turkey is childhood and adolescence. Therefore, it is considered that this study will contribute to the literature and shed light on other studies.

Method

This section includes the research model, data collection tools, and data analysis. In the present study, a quantitative research model was used. At the same time, a Personal Information Form, Brief Psychological Resilience Scale, General Self-Efficacy Scale, and Gratitude Scale were used for data collection. In addition, a Sobel test and mediator role analysis of Baron and Kenny were conducted to determine the mediator effect.

Research model

In the research, the survey model, which is one of the general survey model types, was used. This model aims to describe the existence of change between two or more than two variables and the level of change. (Karasar, 2005, pp. 98-102). In this study, the options for the psychological resilience levels of the elderly, self-efficacy, and gratitude are described.

Participants

The sample of the research was formed by using the convenient sampling method (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2009, pp. 45-50). It contains 78 women (39%) and 122 men (61%) in Malatya, where the researchers are located, and attention was paid to COVID-19 rules. The data was obtained from a total of 200 participants. Descriptive statistics for the research group are shown in Table 1. In Table 1, 39% of the elderly individuals included in the study are women and 61% are men. 70% are aged 65-74 years, 25% are aged 75-84 years, and 5% are 85 and over.

Table 1: Descriptive statistics for elderly people

Variables		n	%
Gender	Female	78	39
	Male	122	61
Age	65-74	140	70
	75-84	50	25
	85 and older	10	5

Data Collection Tools

The personal information form consists of the Brief Psychological Resilience Scale, the General Self-Efficacy Scale, and the Gratitude Scale.

Personal Information Form: This form contains information about the age and gender of older adults.

Brief Psychological Resilience Scale: Smith et al. (2008) developed this scale in order to measure the psychological resilience of individuals (pp. 196). The adaptation of the scale to Turkish was carried out by Doğan (2015). Exploratory factor analysis was performed to determine the construct validity of the scale (pp. 96). As a result of the analysis, a single factor structure explaining 61%, 61%, 57%, and 67% of the total variance was obtained for four different sample groups, respectively. Factor loadings for scale items were found to vary between .68 and .91. The reliability of the scale was calculated by internal consistency and test-retest methods. Accordingly, the internal consistency reliability coefficient was found to vary between .80 and .91. The test-retest reliability coefficient was found between .62 and .69. In this study, the reliability coefficient was determined as .66. BPRS is a 5-point Likert type, 6-item, self-report style measurement tool. Higher scores on the scale indicate high psychological resilience.

The General Self-Efficacy Scale is a scale developed by Schwarzer and Jerusalem (1995). The scale consists of six items aimed at measuring general self-efficacy (p. 34). The adaptation study of the scale into Turkish was carried out by Aypay (2010). The research was conducted on a total of 693 students from three different universities. Basic Components Analysis and Varimax for the construct validity of the scale were translated into Turkish with translation-retranslation and Rotation techniques. As a result of the component analysis, a two-component structure with eigenvalues greater than one emerged. The Stress Coping Scale and Rosenberg Self-Esteem Scale were used for the

criterion validity of the GOES. Alpha internal consistency coefficients for scale components are .79 and .63. The alpha coefficient calculated in total is .83. The reliability coefficient made in this research was determined as .68. The test-retest reliability coefficient of the scale is ($r = .80, p < .001$). Scoring of the General Self-Efficacy Scale was according to the following scale: 1- Totally Incorrect and 4- Completely Correct. High scores indicate high general self-efficacy and low scores indicate low general self-efficacy.

Gratitude Scale: The Gratitude Scale is a scale developed by McCullough et al. (2002). The scale consists of a total of six items to measure gratitude. The adaptation study of the scale into Turkish was carried out by Yüksel and Oğuz-Duran (2012). Accordingly, a measuring tool consisting of 6 items and explaining 53.27% of the total variance was obtained. The factor loads of the scale items are between .52 and .85; item-total score correlations were between .59 and .83. The reliability coefficient of the scale is .77; the correlation coefficient calculated for the test-retest reliability study was reported as .66 (Oğuz Duran & Tan, 2013). In this study, the reliability coefficient was found to be .72. Scoring of the Gratitude Scale was as follows; 1- Absolutely Disagree and 7- Absolutely Agree. High scores indicate high gratitude and low scores indicate low gratitude.

Operation

For data analysis, T-test analysis was used to test the difference in psychological resilience, self-efficacy, and gender gratitude. In many studies, the Sobel test, thus the Bootstrap Confidence Interval, is determined to measure the significance of the effect of the amount achieved instead of stepwise regression. Bootstrapping has become a popular technique used to test indirect and mediating effects in recent years. With this technique, a mini rehearsal of the universe is made by making repetitions over the existing sample. Simulations have shown that this technique is much more powerful than other techniques, such as the Sobel Test (Preacher & Kelley, 2011, pp. 99-103). In the Sobel Test, the significance is determined by the z score coefficient; this score must be greater than 1.96, and the p-value must be significant (Frazier, Tix, & Baron, 2004). Indirect effects can be calculated from samples produced with the bootstrapping technique, and sample distributions that are verified can be produced. Calculations such as confidence interval coefficients, p-value, or standard error can be produced from these distributions. According to Baron and Kenny (1986), there should be a significant effect on the independent and mediator variables and then on the mediator and dependent variables (pp. 1177-1180). Besides, it is stated that the independent

variable should significantly affect the dependent variable and meet three criteria in analyzing the effect of the mediator variable. When the mediator variable and independent variable are evaluated together in regression analysis after the criteria are met, the effect of the independent variable on the dependent variable should be reduced or become zero. A macro process developed by Hayes (2016) that can be added to the SPSS program was used to evaluate the intermediary variable's effect. The path from the independent variable to the dependent variable, which Hayes mentioned during the creation of the model, is "path c;" the way the independent variable goes to the dependent variable through the mediator variable is the "c1 path;" the path from the independent variable to the mediator variable is named "path a;" and finally, the path from the mediator variable to the dependent variable, is the "b pathway" (Montoya & Hayes, 2017, pp. 13-16). Also, the normality assumption of the data was made by looking at the mode, median, and mean kurtosis, and skewness values. In the present study, the mode, median, and mean values were observed to be close to each other, and the kurtosis and skewness values were between -1, 1 (Büyükoztürk, 2006, p. 87). Simultaneously, the tolerance and VIF values of the data were examined for the multiple connection problem. When tolerance values (tolerance values > 0.2) equal to or greater than VIF 10 ($VIF \geq 10$) are calculated, there is a multiple linear connection problem in the model (Pallant, 2005). The VIF values in the present data set indicated that there is no multiple linear connection problem.

FINDINGS

The findings of the research are presented in this section. Firstly, descriptive statistics regarding the study variables and the correlation coefficients between these variables are given. Following these statistics, the mediating role of gratitude was determined in the relationship between self-efficacy and psychological resilience levels of elderly individuals within the framework of hypothetical models proposed. Table 2 includes the mean, standard deviation, and correlation values for the variables.

Table 2: Average, Standard Deviation and Correlation Values of Scores Obtained from Self-Efficacy, Gratitude and Psychological Resilience Scales

Variables	N	X	Sd	Self-efficacy	Gratitude	Psychological Resilience
Self-efficacy	200	32.50	5.37	1		
Gratitude	200	28.05	4.82	.27*	1	
Psychological Resilience	200	25.40	4.15	.32*	.51*	1

* $p < .05$

As seen in Table 2, the average score of individuals related to self-efficacy is 32.50. The average score of individuals related to gratitude is 28.05, and the average score of individuals related to psychological resilience is 25.40. Considering the correlation values, there is a positive relationship between self-efficacy, gratitude, and psychological resilience ($r = .27, p < .05$; $r = .32, p < .05$). Also, there is a positive relationship between gratitude and psychological resilience ($r = .51, p < .05$). Table 3 contains the results of the t-test performed to analyze the difference in self-efficacy, gratitude, and psychological resilience by gender.

Table 3: t Test Values of Scores Obtained from Self-Efficacy, Gratitude and Psychological Resilience Scale

Variables	Gender	N	X	Sd	t	p
Self-efficacy	Female	78	27.40	7.30	-1.52	.12
	Male	122	28.30	7.80		
Gratitude	Female	78	27.20	6.90	1.90	.23
	Male	122	25.10	6.22		
Psychological Resilience	Female	78	21.15	5.15	1.02	.09
	Male	122	23.02	5.25		

Evaluation of Table 3 shows that although self-efficacy and psychological resilience are in favor of males according to the gender variable, they do not differ significantly ($t = -1.52; 1.02, p > 0.05$). However, although the level of gratitude was against women and in favor of men, no significant difference was found ($t = -1.90, p > 0.05$) between them. Although the level of psychological resilience was high in favor of men, no significant difference was found. The results of the regression analysis performed in order to determine the intermediary relationship are presented in Table 4.

Table 4: Mediating Effect of Gratitude Between Self-Efficacy and Psychological Resilience

Steps	β	t	p
1. Step S.E-G R ² /F	0.55 .23/30.45	9.43	.00*
2. Step S.E-P.R. R ² /F	0.45 .20/27.34	8.65	.00*
3. Step S.EG.P.R . R ² /F/Tolerance/VIF	0.41 0.38 .43/34.21/.66/1.56	8.20 7.90	.00* .00*

* $p < .05$ P.R: Psychological Resilience, S.E: Self-Efficacy, G: Gratitude

When Table 4 is examined, the relations of the variables with self-efficacy are discussed one by one. In the regression equation, the greatest gratitude ($\beta = .55; p = 0.000$) and resilience ($\beta = .38; p = 0.000$) were added, followed by self-efficacy, gratitude, and resilience

($\beta=.45$; $p=0.000$). Therefore, it is seen that the effect between self-efficacy and psychological resilience in the previous step decreases. According to the results seen in Table 4, it was found that the related variables explained 43% of the variance in the relationship between self-efficacy, gratitude, and psychological resilience of the elderly.

Figure 1 presents a model prepared for the mediation relationship. Under the mediator effect of gratitude, it is seen that the ratio of explaining the relationship of the variable decreased from .23 to .20. When the gratitude variable was added, it increased to .38.

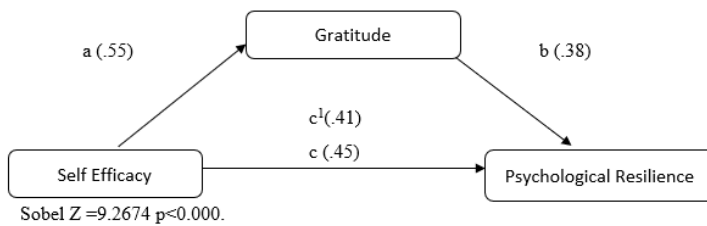

Figure 1: Model for The Mediating Role of Gratitude between Self-Efficacy and Psychological Resilience

The mediating effect of gratitude in the relationship between self-efficacy and psychological resilience was also examined in Figure 1. The standardized regression coefficient for path a is .55 in the positive direction, and the significance level is $p < 0.000$; The standardized regression coefficient value for path b was .38 on the positive side, and the significance value was $p < 0.000$. For the c path, the standardized regression coefficient was .45 in the positive direction, and the significance level was $p < 0.000$. In the Sobel Test, the z score is checked for significance. The Z score should be greater than 1.96, and the p-value should be significant. Accordingly, in our study, it is seen that the Sobel z score is high, and the p-value is significant ($Z = 9.2674$ $p < 0.000$). Considering the study's findings, it was determined that all three criteria set by Baron and Kenny were met. In the next step, the mediator variable was added to the model to determine the mediator variable's effect. When the c1 path was examined, it was observed that the regression coefficient value decreased from .45 to .41 in a positive direction and was significant ($p < 0.000$). To test whether this decrease is due to the effect of the mediator variable, the Sobel Test was conducted to reach this result. After this stage, it is necessary to determine the intermediary effect's size by looking at the total effect, direct effect, and indirect effect values. The results are expressed in Table 5.

Table 5: Effect of Intermediary Variable

The Relationship Through Gratitude	Total Impact	Direct Impact	Indirect Effect	Bootstrap Confidence Interval BoLLCIBoULCI Tool	Impact Type
Self-Efficacy-Psychological Resilience	.625	.305	.320	0.4564-0.6324	Partial

According to Table 5, it was determined that the direct impact score decreased. Examination of the difference between the total effect and the direct effect indicates that the indirect effect size was 22%. The existence and significance of the indirect effect were analyzed with the Bootstrap confidence interval. The results show that the lower and upper limits were above zero. In this direction, it can be stated that gratitude has a mediating effect on the relationship between self-efficacy and psychological resilience.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Old age, as the last of the developmental periods, determines the individual's emotional world, depending on how the previous periods were passed. It is possible to say that the field of positive psychology is increasingly competent in how much an elderly person can cope with stressful situations and maintain his psychological soundness. Individuals can preserve their psychological resilience by maintaining their level of gratitude and remaining self-sufficient despite the difficulties of life (a chronic or mental illness, substance abuse, etc.), (Park, Peterson & Seligman, 2004, p. 610).

Psychological resilience is defined as maintaining the individual's adaptation and coping skills against the situations that pose a risk in life. The findings obtained in this study support the results of previous research (Arnout & Almoied, 2020, pp. 407-409), confirming the relationship between a high level of gratitude and psychological resilience. Also, the study's findings confirm the model we have put forward that as the level of self-efficacy increases with gratitude, psychological resilience also increases. Considering that difficult life events activate psychological resilience, it can be said that similar results can be encountered not only in the elderly but also in other developmental stages.

As the model shows, gratitude is indirectly an important predictor of the psychological resilience of the elderly. This finding is consistent with the findings of Wood et al. (2008,

pp. 285-286) and Nelson (2009) that gratitude is an important predictor of well-being, protecting the person from facing stress and depression. Emmons and Crumpler (2000, pp. 61-63) and McCullough et al. (2001, pp. 255-258) suggest that gratitude plays a vital role in our emotional world and human relationships. In addition, the findings that gratitude and resilience predict creativity (Arnout & Almoied, 2020, p. 411) support the present study's findings. Thus, it can be concluded that the individual's cognitive evaluations of self-efficacy are also related to psychological resilience.

One of the present study's findings is that there is a positive significant relationship between self-efficacy and psychological resilience. Self-efficacy refers to the perception of the individual's level of coping with situations or difficulties that he/she will encounter later (Luszczynska, Scholz & Schwarzer, 2005, pp. 446-448). In the formation of self-efficacy perception, there are strong beliefs about personal efficacy based on the achievements of the individual and directly shaped by his/her experiences. This positively affects the individual's performance regarding the situations that he/she will encounter later (Bandura, 1994, p. 78). It is known that individuals with a high level of self-efficacy are more successful by showing a high level of performance with the encountered stressors or difficulties; their cognitive capacities improve, and therefore their beliefs about themselves become more positive (Baldwin, Baldwin & Ewald, 2006, pp. 17-21). The basic beliefs of elderly individuals about themselves and others are reflected in the relationship between psychological resilience and personal strength and structural style. Sebuktekin (2018, pp. 57-60) concluded that together with these variables, the age variable predicts post-traumatic growth.

With the introduction of the concept of successful aging into the literature (Bowling, 2007, p. 268), increasing the life satisfaction of the elderly by protecting their physical, psychological, and mental functionality become important. The relationship between enjoying life and happiness in old age (Akgül, 2004, pp. 25-28) is significant. As the self-efficacy and gratitude of the elderly with high psychological resilience increase, it is possible for them to become more socially active and "successful elderly" with high life satisfaction. It is clear that these concepts, which are integrated with positive psychology concepts, will cause us to look more positively towards our future, our elders, and our old age. The threat of withdrawal due to advanced age, dysfunction, and decreased commitment to life causes cognitive stimulation to decline, thus psychological resilience programs can be developed to protect the elderly from these dangers and benefits can be gained by adding self-efficacy and gratitude activities.

In conclusion, thanks to the model tested in this study, it is seen that gratitude has a mediating role between self-efficacy and psychological resilience. This finding makes a significant contribution to the literature on how the concept of psychological resilience, one of the most important concepts of positive psychology, functions in the elderly when performing geriatric services. Bandura (1994) also stated that self-efficacy is a feature acquired later (pp. 75-78). Self-efficacy support systems such as family, relatives, friends, and neighbors ensure that the older people feel stronger and happier, cope with the problems encountered in old age, and develop effective coping skills. In this way, older people can adapt more easily to old age by finding solutions to new life events in old age. The gratitude levels and self-efficacy of the elderly can be handled together in individual or group studies, and better subjective well-being can be achieved. However, in terms of the results' generalizability, it will be beneficial to repeat this study with experimental or mixed designs in different samples.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: Conception/Design of study: M.S.Ö., F.A.; Data Acquisition: M.S.Ö., F.A.; Data Analysis/Interpretation: M.S.Ö., F.A.; Drafting Manuscript: M.S.Ö., F.A.O.; Critical Revision of Manuscript: M.S.Ö., F.A.; Final Approval and Accountability: M.S.Ö., F.A.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: Çalışma Konsepti/Tasarımı: M.S.Ö., F.A.; Veri Toplama: M.S.Ö., F.A.; Veri Analizi /Yorumlama: M.S.Ö., F.A.; Yazı Taslağı: M.S.Ö., F.A.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi: M.S.Ö., F.A.; Son Onay ve Sorumluluk: M.S.Ö., F.A.

REFERENCES

- Akgül, M. (2004). Maturity and piety: A case study of Konya Nursing House. *The Journal of Religious Studies*, 7(19), 19-56.
- Algoe, S. B., Gable, S. L., & Maisel, N. C. (2010). It's the little things: Everyday gratitude as a booster shot for romantic relationships. *Personal Relationships*, 17(2), 217-233.
- Algoe, S. B. (2012). Find, remind, and bind: The functions of gratitude in everyday relationships. *Social and Personality Psychology Compass*, 6(6), 455-469. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2012.00439>.
- Altıntaş H. K, Ayyıldız T. K, Emiroğlu O. N, Çamdeviren E. K. (2012). Huzurevinde yaşayan yaşlıların öz yeterlilik algılarının ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(2), 53 - 64.
- Arnout, B. A., & Almoied, A. A. (2020). A structural model relating gratitude, resilience, psychological well-being and creativity among psychological counsellors. *Counseling and Psychotherapy Research*. 20(3), 406-418. <https://doi.org/10.1002/capr.12316>

- Aypay, A. (2010). The adaptation study of general self-efficacy (gse) scale to Turkish. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 11(2), 113-131.
- Bahar, A., Tutkun, H. & Sertbaş, G. (2005). Huzurevinde yaşayan yaşlıların anksiyete ve depresyon düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 6, 27-39.
- Baldwin, K. M., Baldwin, J. R., & Ewald, T. (2006). The Relationship among shame, guilt and self-efficacy. *American Journal of Psychotherapy*, 60(1), 1-23
- Bandura, A. (1994). Self-Efficacy. *Encyclopedia of Human Behavior*, 4, 71-81.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of personality. In D. Cervone & Y. Shoda, (Eds.), *The coherence of personality: Social-cognitive bases of consistency, variability, and organization* (pp. 185-241). New York: Guilford Press.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173–1182. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Bowling, A. (2007). Aspirations for older age in the 21st century: What is successful aging? *The International Journal of Aging and Human Development*, 64(3), 263-297.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimleri için veri analizi el kitabı istatistik araştırma deseni-SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem A Press.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Edition). Pegem Press.
- Canatan, A. (2008), *Sosyal yönleriyle yaşlılık*. Palme Yayıncılık.
- Carstensen, L. L., Isaacowitz, D. M., & Charles, S. T. (1999). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American Psychologist*, 54(3), 165–181.
- Carstensen, L. L., & Mikels, J. A. (2005). At the intersection of emotion and cognition: Aging and the positivity effect. *Current Directions in Psychological Science*, 14, 117–121.
- Ceyhan, S. (2005). *Kayseri nuh naci yazgan sağlık ocağı bölgesinde yaşayan 65 ve üstü bireylerin yalnızlık düzeylerinin incelenmesi*. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Choi, J. N. (2004). Individual and contextual predictors of creative performance: the mediating role of psychological processes. *Creativity Research Journal*, 16(2-3), 187-199, doi: 10.1080/10400419.2004.9651452
- Compas, B. E., Campbell, L. K., Robinson, K. E., & Rodriguez, E. M. (2009). Coping and memory automatic and controlled processes in responses to stress. In J. Quas & R. Fivush (Eds.), *Emotion in memory and development: Biological, cognitive, and social considerations*. New York: Oxford University Press.
- Deniz, E. M., (2017). *Eğitim psikolojisi*. Pegem Academy.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlamlik ölçeği'nin türkçe uyarlamasi. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 3(1), 93-102.

- Emiroğlu, V. (1995). *Yaşlılık ve yaşlının sosyal uyumu*. Safak Press.
- Emmons, R., & Crumpler, C. (2000). Gratitude as a human strength: Appraising the evidence. *Journal of Social and Clinical Psychology, 19*(1), 56–69.
- Emmons, R. A. (2007). *Thanks! How the new science of gratitude can make you happier*. Houghton Mifflin Company.
- Frazier, P.A., Tix, A.P., & Barron, K.E. (2004). Testing moderator and mediator effects in counseling psychology research. *Journal of Counseling Psychology, 51*(1), 115-134.
- Fung, H. H., Carstensen, L. L., & Lutz, A. M. (1999). Influence of time on social preferences: Implications for life-span development. *Psychology and Aging, 14*(4), 595–604. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.14.4.595>
- Hayes, A. (2016), "No title the process macro for spss and sas."
- Gooding, PA, Hurst A., Johnson, J.& Tarrier, N. (2012) Psychological resilience in young and older adults. *International Journal of Geriatric Psychiatry, 27*(3), 262-270
- Isaacowitz, D. M., Wadlinger, H. A., Goren, D., & Wilson, H. R. (2006). Is there an age-related positivity effect in visual attention? A comparison of two methodologies. *Emotion, 6*(3), 511–516. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.6.3.511>
- Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1992). Self-efficacy as a resource factor in stress appraisal processes. R. Schwarzer (Ed.), *Self-efficacy: Thought control of action* (pp. 195–213). Hemisphere Publishing Corp.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Press.
- Kelley, R. B., Zyzanski, S. J., & Alemagno, S. A. (1991). Prediction of motivation and behavior change following health promotion: role of health beliefs, social support and self-efficacy (abstract). *Social Science in Medicine, 32*(3), 311-320.
- Kirby, L.D. & Fraser, M. W. (Ed.). (1997). *Risk and resilience in childhood*. NASW Press.
- Kumpfer, K.L. (1999). Factors and processes contributing to resilience: The resilience framework. Glantz, M. D. & Johnson, J. L. (Ed.), *Resilience and development: Positive life adaptations* içinde (pp. 179-224). Kluwer Academic/Plenum Press.
- Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of Psychology, 139*(5), 439–457. <https://doi.org/10.3200/JRPL.139.5.439-457>
- Maddux, J. E. (1995). Self-efficacy theory: An introduction. In J. E. Maddux (Ed.), *The Plenum series in social/clinical psychology. Self-efficacy, adaptation, and adjustment: Theory, research, and application* (pp. 3–33). Plenum Press. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-6868-5_1
- Masten, A.S. & Coatsworth, J.D. (1998). The development of competence in favorable and unfavorable environments. *American Psychologist, 53*(2), 205-222.
- Masten, A.S., Hubbard, J. J., Gest, S. D., Tellegen, A., Garmezy, N., & Ramirez, M. (1999). Competence in the context of adversity: Pathways to resilience and maladaptation from childhood to late adolescence. *Development and Psychopathology, 11*, 143–169.
- Masten A.S. (2001) Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist, 56*, 227–238.

- Masten, Ann S. & Gewirtz, Abigail H. (2006). *Resilience in development: The importance of early childhood*. Centre of Excellence for Early Childhood Development. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy, <http://hdl.handle.net/11299/53904>.
- Meredith, L. S., Sherbourne, C. D. & Gaillot, S. J. (2011). *Promoting psychological resilience in the US military*. Rand Corporation.
- McCullough, M., Kilpatrick, S., Emmons, R., & Larson, D. (2001). Is gratitude a moral affect? *Psychological Bulletin*, 127, 249–266. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.2.249>.
- McCullough, M. E., Tsang, J. A., & Emmons, R. A. (2004). Gratitude in intermediate affective terrain: links of grateful moods to individual differences and daily emotional experience. *Journal of personality and social psychology*, 86(2), 295–309. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.86.2.295>
- Montoya, A.K. & Hayes, A.F. (2017). Two-condition within-participant statistical mediation analysis: A path-analytic framework. *Psychological Methods*, 22(1), 6-27.
- Mather M., & Carstensen L. L. (2005). Aging and motivated cognition: the positivity effect in attention and memory. *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 496–502 Doi:10.1016/j.tics.2005.07.010
- Nelson, C. (2009). Appreciating gratitude: Can gratitude be used as a psychological intervention to improve individual well-being? *Counselling Psychology Review*, 24(34), 38–50.
- Oğuz Duran, N. & Tan, Ş. (2013). Minnettarlık ve yaşam amaçları yazma çalışmalarının öznel iyi oluşa etkisi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(40), 154-166. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21460/229894>
- Onur, B. (2000). *Gelişim psikolojisi:(yetişkinlik-yaşlılık-ölüm)*. Sefat Yayıncılık.
- Pallant, J. (2005) *SPSS survival guide: a step by step guide to data analysis using spss for windows (3rd Edition)*. Open University Press.
- Park, N., Peterson, C. & Seligman, M. E. (2004). Strengths of character and well-being. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23, 603–619.
- Preacher, K. J., & Kelley, K. (2011). Effect size measures for mediation models: Quantitative strategies for communicating indirect effects. *Psychological Methods*, 16(2), 93–115. <https://doi.org/10.1037/a0022658>
- Radke-Yarrow, M., & Brown, E. (1993). Resilience and vulnerability in children of multiple-risk families. *Development and Psychopathology*, 5, 581–592.
- Reed, A. E., & Carstensen, L. L. (2012). The theory behind the age-related positivity effect. *Frontiers in Psychology*, 3, 1–9.
- Saygun, M. & Çakmak, A. (2004). *Kırkkale İli dört ve sekiz nolu sağlık ocağı bölgelerinde yaşayan 65 yaş ve üzeri kişilerin bazı sağlık ve sosyal durumlarının saptanması ve yaşam kalitelerinin değerlendirilmesi*, 9. Ulusal Halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı, Ankara.
- Sebuktekin, D. (2018). *Examining the relationship between post-traumatic growth, shaking in basic beliefs and psychological* (Master's thesis). Psychology, Gaziantep, Turkey. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Schwarzer, R. & Jerusalem, M. (Eds.) (1994). *Gesellschaftlicher umbruch als kritisches lebensereignis* [Macrosocial change as critical life event]. Juventa Press.
- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, and M. Johnston, *Measures in health psychology: a user's portfolio. Causal and Control Beliefs* (pp. 35–37). Windsor Press.
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194–200
- Wang, C., & Liu, Y. (2000). The relational study on general self-efficacy, trait anxiety, state anxiety, and test anxiety. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 8(4), 229-230.
- Watkins, P. C. (2004). Gratitude and subjective well-being. In R. A. Emmons & M. E. McCullough (Eds.), *The psychology of gratitude* (pp. 167–192). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195150100.003.0009>
- Watkins, P. C. (2014). *Gratitude and the good life: Toward a psychology of appreciation*. Springer Science Business Media. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-7253-3>
- Wood, A. M., Maltby, J., Stewart, N., Linley, P. A., & Joseph, S. (2008). A social-cognitive model of trait and state levels of gratitude. *Emotion*, 8(2), 281–290.
- Yüksel, A., & Oğuz Duran, N. (2012). Turkish adaptation of the gratitude questionnaire. *Eurasian Journal of Educational Research*, 46, 199-216.

Uzaktaki Acıları Göstermek: Türkiye’de Haber Fotoğraflarında Kıtlığın Temsili

Reporting Distant Suffering: Photographic Representation of Famine in Turkish Newspapers

Tuğba TAŞ¹ , Burcu SÜMER² , Oğuzhan TAŞ³

¹Assoc. Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Communication, Ankara, Türkiye.
tugbakanli@yahoo.com

²Assoc. Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Communication, Ankara, Türkiye.
burcus@gmail.com

³Assoc. Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Communication, Ankara, Türkiye.
tasoguzhan@gmail.com

ORCID: T.T. 0000-0003-0948-1683;
B.S. 0000-0002-7340-9750;
O.T. 0000-0001-5151-7155

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Tuğba Taş, Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
Ankara, Türkiye

E-posta/E-mail:

tugbakanli@yahoo.com

Geliş tarihi/Received: 08.01.2022

Revizyon talebi/Revision Requested: 14.02.2022

Son revizyon teslimi/Last revision received:
03.05.2022

Kabul tarihi/Accepted: 04.04.2022

Atf/Citation: Taş, T., Sümer, B., Taş, O. (2022).

Uzaktaki acıları göstermek: Türkiye’de haber fotoğraflarında kıtlığın temsili. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 143-172.

<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-1054364>

öz

Kıtlık küresel olarak milyonlarca insanın acı çekmesine neden olan temel sorunlardan biridir. 20. yüzyılda 70 milyondan fazla insan kıtlık nedeniyle hayatını kaybetmiş, milyonlarca insan kıtlıktan kaynaklanan olumsuz şartlar içinde yaşamak zorunda kalmıştır. COVID-19 pandemisinin küresel olarak yeni bir kıtlık dalgasını tetikleyeceği ve 130 milyon insanın daha kıtlıktan etkileneceği öngörülmektedir. İzleyicinin, uzaktaki acılarla nasıl ilişkileneceğinin şartlarını oluşturan, hatta bir dereceye kadar bu şartları tanımlayan medyanın, kıtlığa dair ürettiği anlam çerçeveleri bu noktada önemli hale gelmektedir. Bu çalışmada, kıtlığın görsel temsili için Türkiye’de yayınlanan 30 günlük gazetenin internet nüshaları 20 Nisan 2020 ile 30 Ağustos 2021 tarihleri arasında taranarak kıtlıkla ilgili 517 haber ve bu haberlerin içerdiği 659 fotoğrafa ulaşılmıştır. Fotoğrafların analizi için içerik analizi ve göstergebilimsel analiz bir arada kullanılmıştır. Elde edilen veriler ‘kıtlık çeken insan’, ‘yetkili kişiler, yardım dağıtanlar ve yardım malzemeleri’ ve ‘kıtlığın mekânı’ temaları altında analiz edilmiştir. Sonuç olarak kıtlığın klişeleşmiş temsillerinin yaygın bir biçimde kullandığı görülmüştür. Kıtlığın temsiliinde çocuk fotoğraflarının ağırlıklı olarak kullanıldığı; acı çeken bedenlerin fotoğraflardaki hâkim temalardan birini oluşturduğu; yardım dağıtanlar ve yardım malzemelerinin bir tema oluşturacak ağırlıkta kıtlık temsiline dâhil edildiği, yardım merkezi ve kampların ise en sık görüntülenen mekânlar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, kıtlık, haber, fotoğraf, temsil

ABSTRACT

Famine is a serious problem that causes millions of people to suffer globally. During the 20th century, over 70 million people died due to famine while millions more had to endure the adverse conditions created by it. It is predicted that the COVID-19 pandemic will trigger a new wave of famine, affecting 130 million people globally. The discourse on famine articulated by the media, which governs the visibility of distant people’s suffering and provides the audience with resources to imagine and understand that suffering is significant. Accordingly, this research

sought to analyze the aspects of famine that are represented in photographs. A total of 517 news stories containing 659 photos were collected from the online editions of 30 daily newspapers published in Turkey between April 20, 2020, and August 30, 2021. Content and semiotic analysis was used in tandem as research methods in this study. The data were categorized as ‘human in famine,’ ‘approved personnel, relief distributors, and aid supplies,’ and ‘famine space.’ The results demonstrated that stereotyped representations

of famine are common in pictures. It was determined that children’s photographs were used disproportionately often to depict famine; bodies in pain were a prevalent theme in the photographs; aid givers and aid materials were included in the representation of the famine; and aid centers and camps were the most frequently photographed locations.

Keywords: Turkey, famine, news, photograph, representation

EXTENDED ABSTRACT

Disasters, crises, and human suffering are key issues that receive global media attention. Lacking physical proximity, viewers can witness the pain of distant people only through media representations. Since the 1990s the international literature on this topic has concentrated on how the media has offered audiences a narrative of pain, particularly visually. These studies have treated the media as a narrative space that governs the visibility of distant people’s suffering and provides the audience with resources to imagine and understand that suffering. Famine is a serious problem that causes millions of people to suffer globally. During the 20th century, over 70 million people died due to famine while millions more had to endure the adverse conditions created by it. It is predicted that the COVID-19 pandemic will trigger a new wave of famine, affecting 130 million people globally. The discourse on famine articulated by the media is thus crucially important. Experience of various global campaigns has confirmed that a meaningful public response materializes only if famine is effectively covered by the media, paving the way for government intervention. What is essential is not only whether famine is covered as a global issue by the media but also how famine is depicted. Existing research on this topic in Turkey consists mostly of translations of various scholarly texts. No original research has been undertaken on the visual representation of global famine in the Turkish media, a gap that the analysis offered here seeks to correct. Furthermore, this paper reflects on the relevance and limitations of the theoretical and conceptual frameworks adopted in the existing international literature.

This study sought to analyze how often global famine becomes part of the media agenda; the aspects of famine that are represented photographically; and whether famine is framed as a phenomenon requiring action or as something that need not

concern the audience. With respect to methodology, content and semiotic analysis was applied in conjunction to observe and study these visual texts. A total of 517 news stories containing 659 photographs were obtained by searching the online editions of 30 Turkish newspapers published between April 20, 2020, and August 30, 2021. Contrasting previous approaches, this project also has unique methodological value in its use of mixed methods, that is, simultaneous content and semiotic analysis. It thus aims to set a benchmark for further research and to provide valid and reliable data for future scholars in this field.

Of 659 photographs analyzed, 450 contained representations of distant suffering, 240 included children only, and 59 were photographs of women with their children. This “feminized” and “infantilized” representation of distant suffering due to famine is consistent with descriptions in the international literature, which criticizes the reproduction of these stereotypes. Moreover, body parts and bodies in pain were also frequently used in the photographs, with this subject matter being controversial due to its “biopolitical” nature. In all the photographs where people suffering could be identified, they were overwhelmingly represented as either “bodies to be governed” or as passive victims in urgent need of care. Strikingly, the place of their suffering could not be identified in the majority of the photographs. Thus, not only the sufferers themselves but also their connection with their locality was dehumanized. In contrast with those presented as “victims,” people depicted as “care givers” were overwhelmingly male and active.

This research confirms that the representation of distant suffering in Turkish news photographs of famine continues to reproduce stereotypes that are much criticized in the literature on humanitarian communication. Arguably, this preferred visual regime for representing distant suffering continues to position us as global citizens who empathetically monitor the global crisis of famine as it occurs across the world. As the literature also suggests, however, this is inadequate to promote collective responsibility for further action.

GİRİŞ

20. yüzyılda 70 milyondan fazla insan kıtlık nedeniyle hayatını kaybetmiştir (Campbell, 2017, p. 73). Kıtlık sırasındaki ölümler, düşünüldüğünün aksine, açlıktan ziyade salgın hastalıklarla ilişkilidir. Bu yüzden kitlesel ölümler, kıtlığın yarattığı sonuçlardan yalnızca biridir. Kalabalıklaşma, barınma eksikliği, sağlık hizmetlerindeki sınırlılıklar, yetersiz veya kirlı su kaynakları salgın hastalıkların yayılmasının önünü açar. Dolayısıyla kitlesel açlığın kıtlık sürecinin tek belirteci olduğunu söyleyemez. Kıtlık koşullarında, gıda yetersizliğinin açlık krizi halini alışı, sivil toplumun çöküşünü; aşırı enflasyon ve kitlesel işsizlik ise beraberinde ekonomik yıkımı getirir. Kıtlık ayrıca, doğurganlık oranındaki düşüşle, göçün artışıyla ve halkın yeni hastalık taşıyıcılarına maruz kalmasıyla da yakından ilişkilidir. Kıtlık dönemlerinde devletin yetki ve sorumluluk alanına giren konularda yetersiz kalması veya işleyiş bozukluğu genellikle etnik veya dini şiddetin artmasını ve insan hakları ihlallerini tetikler (Moeller, 1999, p. 100).

Kıtlığın nedeni olarak yakın zamana kadar sadece kuraklığa işaret edilmekte ve kıtlık insan kaynaklı afetlerden ziyade volkanik patlamalar, kasırgalar, depremler gibi doğal afetler kategorisinde değerlendirilmekteydi. Oysa günümüzde kıtlık olgusunun insan müdahalesiyle yakından ilişkili olduğu anlaşılmış; savaşlar ve sivil çatışmalar sırasında belirli bir kesimin beslenme imkânından mahrum bırakılmasıyla kasıtlı bir şekilde ya da gıda üretimindeki teknolojik hataların sonucunda kazaen oluşabileceği görülmüştür. Dahası, kuraklığı ortaya çıkaran iklim değişikliğinde, insan müdahalesinin rolü artık tartışmasız kabul görmektedir. Bu yüzden doğal afetler “basit acil durumlar” kategorisinde iken, kıtlık gibi insan ürünü afetler “karmaşık acil durumlar” olarak sınıflandırılır. “Basit acil durumlar”, genellikle yiyecek, barınak ve tıbbi malzeme gibi ihtiyaçların teminini gerektirir. Kıtlık gibi “karmaşık acil durumlar” ise, ölümleri azaltmak için yeterli yiyecek ve suyun sağlanmasının yanı sıra kapsamlı tıbbi bakımı ve sorunla sosyal, politik ve hatta askeri düzeyde ilgilenilmesini gerekli kılar (Moeller, 1999, pp. 100-103; Devereux, 2000).

Gıda Güvenliği Bilgi Ağı’nın (Food Security Information Network-FSIN) 21 Nisan 2020 tarihinde yayınladığı Küresel Gıda Krizi Raporu’na göre, 2019 yılında çatışma ve güvensizlik, dünyanın çeşitli bölgelerindeki gıda krizinin itici gücü olmuştur. Yoğun çatışma yaşanan 22 ülkede akut gıda güvensizliği yaşayan kişi sayısı 77 milyondur. Bunu, 25 ülkede 34 milyon insanın aşırı hava koşulları nedeniyle, 8 ülkede ise 24 milyon insanın ekonomik krizler nedeniyle gıda güvensizliğiyle karşı karşıya kalması izlemiştir.

2020’de COVID-19 pandemisinden önce yapılan tahminlere göre, çatışma, makro ekonomik kriz, iklim değişikliği ve de sonbahar tırtılı ve çöl çekirgeleri gibi tarım zararlıları nedeniyle, Yemen’in dünyada gıda krizini en şiddetli yaşayan ülkesi olmaya devam edeceği tahmin edilmiştir. Görüldüğü gibi çoğu kıtlık haftalarca hatta aylarca önceden öngörülebilmektedir. 2020 yılında çatışma/güvensizlik, aşırı hava koşulları, çöl çekirgeleri ve ekonomik şokların yanında COVID-19’un da gıda güvensizliğinin itici güçlerinden biri olacağı tahmin edilmektedir (FSIN, 2020, p. 3).

Küresel Gıda Krizi Raporu’nun yayınlanması üzerine açıklama yapan Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (World Food Programme-WFP) direktörü David Beasley, “COVID-19 nedeniyle sadece küresel bir sağlık salgınıyla değil, aynı zamanda küresel bir insani felaketle karşı karşıya olduğumuzu” dile getirmiştir (Beasley, 2020). Küresel durgunluğun gıda tedarik zincirlerini de büyük ölçüde bozacağıın öngörüldüğü COVID-19 pandemisi koşullarında, özellikle enformel tarım ve tarım dışı sektörlerde çalışan en savunmasız kesimlerin geçim kaynakları ve gıda güvenliklerinin hasara uğrayacağı tahmin edilmektedir. Yetersiz beslenme sonucunda hastalık riskleri artmakta, özellikle sağlık sistemine erişimin olmadığı bölgelerde hastalığın yarattığı riskler de yükselmektedir (FSIN, 2020, pp. 3-4). Kuruluşun Mayıs 2021 tarihinde yayınlanan raporuna göre, 2020’de 55 ülkede/bölgede en az 155 milyon kişi gıda krizinden etkilenmiştir. Raporla, çatışma, COVID-19 pandemisi ve büyük ölçekli ekonomik krizlerin 2021’de durumu daha da ağırlaştıracağı belirtilmiştir. Rapora dâhil edilen 55 ülke/bölgeden 40’ında, 142 milyondan fazla insanın 2021’de gıda krizinden etkileneceği tahmini yapılmıştır. Raporla aynı zamanda Güney Sudan’da 108.000 ve Yemen’de 47.000 olmak üzere yaklaşık 155.000 kişinin 2021 ortasına kadar muhtemelen felaketle karşı karşıya kalacağı belirtilmiştir (FSIN, 2021). Ayrıca WFP 2020 Dünya Açlık Haritası’na göre, göstergelerin böyle devam etmesi durumunda dünya üzerinde 840 milyon insan 2030 yılı itibariyle aç kalacaktır (World Food Programme, 2020). COVID-19 Pandemisi’nin küresel eşitsizlikleri daha da derinleştirdiği ve tüm dezavantajlı kesimler için yıkıcı sonuçlar doğuracak yeni bir kıtlık tehdidinin insanlığın yanı başında olduğu ortadadır.

Böyle bir ortamda uzaktaki acılarla karşılamamızın tek yolu olan medya içeriklerinin kitliği nasıl temsil ettiği önem kazanmaktadır. Medya, dünyayı anlamlı kıldığımız söylem ve imgeleri düzenlemekte, dünyaya bakışımızı şekillendirmekte güçlü bir rol oynar. Çünkü yakın çevremiz ve kişisel deneyimlerimizin ötesindeki dünyayı tanımak ve anlamakta medyanın dolayımına ihtiyaç duyarız. Bu yüzden Roger Silverstone’un belirttiği gibi, küresel ölçekte dolayimli iletişim dünyası, izleyicinin uzaktaki öteki ile

nasıl ilişkileneceğinin şartlarını oluşturmakta, hatta bir dereceye kadar bu şartları tanımlamaktadır (Silverstone, 2008, p. 27). 1980’li yıllardan itibaren Etiyopya’da, Güney Sudan’da, Yemen’de, Somali’de yıkıcı etkileri olan kıtlığa tüm dünya medya aracılığıyla tanıklık etmiştir. 1990’ların sonundan itibaren uzaktaki acıların medyadaki temsiline ilişkin akademik çalışmalarda da önemli artış olmuştur¹. Özellikle görsel temsillerle odaklanan bu çalışmalar etik meseleleri gündeme getirmekte ve haberlerin izleyiciyle nasıl ilişkilendiği veya onu nasıl konumlandığını tartışmaktadır (Boltanski, 1999/2004; Moeller, 1999; Sontag, 2003/2004; Campbell, 2003, 2004, 2017; Chouliaraki, 2006; Silverstone, 2008; Linfield, 2010/1013; Pantti, Wahl-Jorgensen & Cottle, 2012). Bu çalışmaların bir kısmı felsefi yönelimlidir, diğer kısmını ise ampirik çalışmalar oluşturmaktadır. Ancak her iki grup çalışma açısından merkezi meselelerden biri, bu imgelerin seyircide nasıl tepki uyandıracığıdır.

Bu tartışma iki ayrı yönde ilerlemiştir: Tartışmaların bir ucunda bu tür imgelerin izleyiciyi harekete geçireceği savı bulunurken, diğer ucunda tam aksine imgenin uyuşturucu bir etkisi olduğunu ve izleyiciyi eylemsizliğe sürükleyeceği savı bulunur. Birinci görüşün savunucuları özellikle belgesel fotoğrafçılar ve foto muhabirlerdir. Bunlar, fotoğrafı bilinç yükseltme ve toplumsal değişim yaratmanın bir aracı olarak görürler (Linfield, 2013, p. 73). Geçmişteki örnekler bu umuda dayanak oluşturmaktadır. Vietnam Savaşı’na dair fotoğrafların ortaya çıkmasıyla başlayan savaş karşıtı gösteriler ya da doğal afetlerden sonra düzenlenen insani yardım kampanyaları fotoğrafın gücünün kanıtı olarak gösterilmektedir.

İkinci görüşe göre ise acıyı temsil eden fotoğrafların her yere yayılmış olması, izleyicinin duygusal olarak aşırı yüklenmesi ve sonuç olarak duyarsızlaşması ile karakterize olan “şefkat yorgunluğu”na (compassion fatigue) yol açar (Moeller, 1999). Bu tezin temel dayanağı Susan Sontag’ın *Fotoğraf Üzerine* (1977/2010) kitabında dile getirdiği, acı fotoğraflarının her yana yayılması ve tekrar tekrar sunulmasının sonucu olarak gücünü yitirdiği (2010, p. 23) görüşüdür. Şefkat yorgunluğu tezine göre, acı içeren fotoğraflar dünyayı değiştirmek şöyle dursun, izleyiciyi uyuşturur, harekete geçmesini engeller ve uzaktaki acılar için hiçbir şey yapılamayacağı düşüncesini yerleştirir (Taş, 2016). Sontag, daha sonra yayınlanan *Başkalarının Acısına Bakmak* (2003/2004) kitabında bir önceki eserindeki görüşlerini tamamen terk etmese de fotoğrafların uyuşturucu etkisine artık şüpheyle bakmakta ve fotoğrafların hangi bağlamda sunulduğuna daha fazla dikkat yöneltmektedir.

Güncel çalışmalar da artık izleyicinin acı anlatıları karşısında doğrudan harekete geçmeyeceği gibi, doğrudan şefkat yorgunluğuna da sürüklenmeyeceğini kabul etmektedir. Lilie Chouliaraki (2006) nitel izleyici araştırmalarının gösterdiği gibi, şefkat yorgunluğunun seyircinin bireyselliği veya duyarsızlığıyla değil, haberlerin uzaktaki acıları nasıl tasvir ettiğiyle ilgili olduğunu vurgular. Ona göre izleyiciyi uzaktaki talihsizliklerin güçsüz bir izleyicisine indirgeyen, acıyı çözümsüz bir problem olarak sunan, haberlerin semiyotik özelliğidir (Chouliaraki, 2006, p. 112). Judith Butler da savaş fotoğrafları bağlamında imgelerin “sadece neyi gösterdiğinin değil, gösterdiği şeyi nasıl gösterdiğinin de” önem kazandığını söyler. Çerçeveyi sadece imgenin sınırları olarak değil, imgenin kendisini kuran bir öge olarak ele alan Butler’a (2009, p. 71) göre, “nasıl” sorusu sadece imgeyi düzenlemekle kalmaz, aynı zamanda algı ve düşüncemizi de düzenlemeye çalışır”.

Görüntülerin yan anlamları olduğu ve bunların insanları çeşitli şekillerde onunla ilişkilenebilir davet ettiği (Bell, 2003, p. 27) görüşünden hareketle, temel olarak acıya ilişkin ne tür temsillerin izleyiciyi etik bir duruşa davet edebileceği de literatürdeki önemli bir tartışma konusudur. İzleyicinin medya dolayımıyla metinlerle nasıl etik bir ilişkiye girebileceğini sorgulayan literatürde Roger Silverstone’un *Media and Morality: On the Rise of the Mediapolis* (2008) kitabı merkezi bir referans noktasıdır. Dünyanın medya metinleri yoluyla dolayımlanması izleyici olmadan bir anlamı olmadığını belirten Silverstone, bununla birlikte izleyici olmanın arkasına yaslanıp izlemek, kanal değiştirmek veya fareyi tıklamaktan daha büyük bir anlamı olduğunu söyleyerek katılım ve olaya dâhil olmanın öneminden söz eder. Ona göre süreçteki rolümüz, şu ya da bu şekilde sorumluluk almamızı gerektirir (Silverstone, 2008, p. 27). Hans Jonas’ın biçimsel (formal) ve tözsel (substantive) sorumluluk ayrımından yola çıkan Silverstone’a göre, biçimsel sorumluluk “kendi hareketlerim için sahip olduğum sorumluluk”tur; hayatım ve eylemlerim için hesap verebilir olmam anlamına gelir; tözsel sorumluluk ise “ötekinin içinde bulunduğu duruma karşı üstlenmem gereken sorumluluk”tur. Silverstone (2008, p. 152) tözsel sorumluluğun karşılıklı olmadığını, insanlığın devamından emin olmamıza dayalı bir sorumluluk olduğunu dile getirir. Medya dolayımıyla tanıklık ettiğimiz acıların öznelere duymamız gereken, tözsel sorumluluktur. Böyle bir sorumluluk için Silverstone, Luc Boltanski’ye atıfla bireysel değil kamusal bir yanıt gerektiğini söyler (2008, p. 132). Boltanski, kişisel ya da toplumsal bağımızın bulunmadığı uzaktakilerin acıları karşısında nasıl tepki gösterdiğimizi açıklamak için “merhamet politikası” (politics of pity) kavramını kullanır. Ötekilerin acılarına ilişkin hislerimizin onlara nasıl tepki verdiğimizizi etkilediğini savunan Boltanski, medya söyleminin buradaki rolünü tartışır (Boltanski, 2004). Boltanski’nin kullandığı anlamda merhamet

(pity) ile şefkat (compassion) arasında bir ayrım vardır. Şefkat, ötekinin durumuyla özdeşleşmeye dayalı, kişisel ve bireysel bir tepkiyken, merhamet kamusal, politik ve genellenebilir bir tepkidir (Silverstone, 2008, p. 132).

Silverstone ve Boltanski’nin felsefi yaklaşımlarını ampirik çalışmasına taşıyan Lilie Chouliaraki (2006), medya söyleminin izleyiciyi, uzaktaki mağdurlarla etik bir ilişki içinde, politik ve duygusal duyarlılıklarına seslenerek farklı şekillerde konumlandırmadaki rolünü tartışır. Ona göre nasıl ki acı çekenler kimi zaman sadece bir rakam olarak, kimi zaman neredeyse “biz”im gibi insanlar olarak haber anlatısında yer alıyorsa; haberler izleyicileri “öteki’nin acısının röntgencisi”, “hayırsever” veya “aktivist” olarak konumlandığı sürece izleyiciler de bizzat haber anlatısının bir parçasıdır. Uzaktaki acılara ilişkin televizyon haberlerini incelemek için göstergebilimsel analiz kullanan Chouliaraki, üç farklı haber tipine bağlı olan ve izleyiciden farklı ahlaki taleplerde bulunan üç farklı “merhamet rejimi” (regimes of pity) tespit etmiştir; “macera” (adventure), “aciliyet” (emergency) ve “kendinden geçme” (ecstatic). Merhameti, doğal bir sevgi ve bakım duygusu olarak değil toplumsal olarak yapılandırılmış bir eğilim olarak ele alan Chouliaraki’nin, “merhamet rejimleri” kavramını ortaya atma sebebi, seyircilerin acı çekenlere karşı “saf” duygulara sahip olmadıklarını, duygularının aslında “diğerlerinin” kim olduğu ve onlarla nasıl ilişkilennemiz gerektiği hakkında, haber anlatılarına yerleştirilmiş değerlerle şekillendiğini göstermektedir (Chouliaraki, 2006, p. 11). Ona göre merhamet rejimleri, acıya estetik bir gösteri olarak anlam yüklemekle birlikte, her biri, uzakta acı çekenlerle duygusal ve pratik olarak ilişkilenenin farklı biçimlerini sunmaktadır. Macera haberleri, acı çekenlere ilişkin görüntülerin olmadığı, kartografik illüstrasyonlarla açıklayıcı yazılardan oluşan, duyguları davet etmeden sadece bilgileri aktaran ve bu nedenle merhameti engelleyen bir türdür. Acil durum haberlerinde acı görselleştirilir, görme eylemi izleyicileri tanıklık pozisyonuna yerleştirir, onları görüntünün güçlü bir şekilde taşıdığı acıyla karşı karşıya getirir ve dolayısıyla acı için eylem talebi üreten bir haber sınıfıdır. Chouliaraki’nin “kendinden geçme” olarak tanımladığı haber türü ise 11 Eylül’de olduğu gibi tüm dünyayı felakete eş zamanlı olarak tanıklık etmeye teşvik eden, izleyiciyle acı çeken arasında özdeşleşme ilişkisi kuran bir haber türüdür. Bu haberler televizyonun küresel bir kitle yaratma gücünü göstermekle birlikte, bunun sadece Batı için tarihsel önemi olan olaylara tanınan bir ayrıcalık olduğunu da gösterir (Chouliaraki, 2006, p. 94, 106, 119, 188).

Bu çerçevede, bu çalışmada, medyanın ‘uzaktaki ötekilerin’ çektiği acıların görünürlüğünü yöneten ve böylece izleyiciye uzaktaki acıları tasavvur etmek ve anlamak için gerekli

kaynakları sağlayan bir alan olduğu iddiasından hareketle, küresel ve toplumsal bir sorun olarak kıtlığın Türkiye bağlamında, haber fotoğraflarında nasıl temsil edildiği araştırılmaktadır. Türkiye medyası için 'uzaktaki ötekiler' kıtlık bağlamında, Yemen ve Güney Sudan gibi kıtlıktan en fazla etkilenen ülkelerde yaşayan insanlardır. Kıtlığın görsel temsiline odaklanan araştırmaların bir kısmının daha kuramsal yönelimli olduğu, bazılarının belirli bir döneme ya da ülkeye ilişkin görüntüleri analiz ettiği, bazılarının ise bunu yaparken sadece televizyon haberlerine odaklandığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye'de kıtlığın haber fotoğraflarında temsiline ilişkin herhangi bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Bu araştırma ise kıtlığın Türkiye'de haber fotoğrafları aracılığıyla nasıl temsil edildiğine odaklanması bakımından daha önceki çalışmalardan ayrılmaktadır. Bu yönüyle, kıtlığın görsel temsiline odaklanan diğer araştırmaların oluşturduğu veri setine Türkiye bağlamını dâhil ederek katkı sunacaktır. Çalışmanın temel amacı, kıtlığın haber fotoğrafları yoluyla nasıl tasvir edildiğini ve acının fotografik olarak nasıl bir anlatıya dönüştürüldüğünü ortaya koymaktır. Haber metni oluşturulurken bir dizi seçim yapılır. Bu seçimler gazetecilik rutinlerinin bir parçası olsa da, izleyicinin acı çekenlerle nasıl ilişki kurması ve acı karşısında ne yapması gerektiğine ilişkin normlar üretir. Medya söylemi ile kamusal yaşamın normları arasında hayati bir ilişki vardır; izleyicinin uzaktaki acılarla nasıl karşılaşacağı (acı çekenlerle nasıl ilişki kuracağı, acı karşısında nasıl tepki vereceği) haber metinlerine bağlıdır ve kamu etiğini şekillendiren bu metinlerdir (Chouliarakı, 2006, p. 2).

Bu doğrultuda araştırmada, Türkiye'de yayınlanan 30 adet günlük gazetenin (Akşam, Analiz, Anayurt, Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Diriliş Postası, Doğru Haber, Dünya Gazetesi, Evrensel, Hürriyet, Karar, Korkusuz, Milat, Milli Gazete, Milliyet, Posta, Sabah, Sözcü, Şok, Takvim, Türkgün, Türkiye, Yeni Akit, Yeni Asır, Yeni Asya, Yeni Birlik, Yeni Mesaj, Yeni Şafak, Yeniçağ) internet nüshaları incelenmiştir². Kıtlık, haber medyasının rutin haber kategorilerinden biri değildir. Genellikle uzun süreli kıtlığın, bir insani ya da politik krize dönüştüğü, savaş, iç çatışma, doğal afet vb. bir durumla tetiklendiği ya da yardım girişimlerinin, kampanyaların yoğunlaştığı durumlarda haber gündemine girmektedir. Bu çalışmanın örnekleminde yer alan gazetelerde de kıtlığın bu bağlamlarda ele alındığı görülmektedir. Ancak bu çalışmanın amacı kıtlığın Türkiye'deki haber fotoğraflarında temsiline ilişkin genel bir çerçeveye çizmek olduğu için analizde söz konusu farklı bağlamlar esas alınmamıştır. Ulusal gazetelerin tamamının araştırma evrenine dâhil edilmesinin nedeni, (1) kıtlığın Türkiye'deki haber gündemine ne ölçüde girebildiğini sayısal olarak ifade etmek, (2) yaygın temsil biçimlerine dair geniş bir örneklem oluşturmak ve (3) sıkça tekrarlanan görsellerin yayınlandığı mecraları kapsayabilmektir. Araştırma Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) direktörü David Beasley'nin kıtlığa ilişkin uyarı

açıklamasını yaptığı 20 Nisan 2020 tarihi ile verilerin toplanmaya başlandığı 30 Ağustos 2021 tarihleri arasında kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır. Bu tarihler arasında toplam 517 haberde yer alan 659 fotoğrafa ulaşılmış olup fotoğraflar içerik analizi ve göstergebilimsel analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir.

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada, küresel ve toplumsal bir sorun olarak kıtlığın Türkiye bağlamında, haber fotoğraflarında nasıl temsil edildiği araştırılmaktadır. Çalışmanın amacı ve kullanılan yöntemler aşağıda açıklanmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de yayınlanan gazetelerde küresel kıtlığın fotoğraflar aracılığıyla nasıl temsil edildiğini; fotoğraflarda kıtlığın hangi yönlerinin öne çıkarıldığını ve kıtlık temsili ne tür stereotiplerin kullanıldığı ortaya çıkarmaktır. Bununla birlikte çalışmada küresel kıtlığın Türkiye’de yayın yapan gazetelerde ne sıklıkta temsil edildiği ortaya koyulacaktır. Ayrıca çalışmanın diğer bir amacı, bu alanlarda daha sonra yapılacak çalışmalar için geçerli ve güvenilir veri sağlamaktır.

Yöntem

Paul Duncum’un belirttiği gibi aslında pek çok araştırma, konusu gereği birden fazla yöntemi bir arada kullanmayı gerektirir (Duncum, 2019, p. 18). Bu çalışmada da içerik analizi ve göstergebilimsel analiz bir arada kullanılmıştır. İçerik analizi çok sayıda imgeyi sistematik bir şekilde incelemeye olanak tanıyan, imgelere yönelik net ve geçerli bilgilere ulaşılmasını sağlayan; sadece nicel değil nitel bir araştırma yöntemidir. Gillian Rose’un belirttiği gibi içerik analizi basitçe bir nicel yöntem olarak değerlendirilemez, çünkü “araştırma sorusunun formüle edilmesinden kodlama kategorilerinin oluşturulmasına ve sonuçların yorumlanmasına kadar içerik analizinin her aşaması anlama yönelik kararlar içerir” (Rose, 2012, p. 101).

Yazılı ya da sözlü metinlere uygulanan içerik analizi fotoğrafları incelemek için de son derece uygun bir yöntemdir. Bu çalışmada içerik analizinin seçilmesindeki amaç da, derlenen fotoğraflardaki desen ve temaların ortaya çıkarılmasıdır. Catherine A. Lutz ve Jane L. Collins’in vurguladığı gibi,

Herhangi bir fotoğraftaki malzeme zenginliğini az sayıda koda indirgemek, ilk bakışta verimsiz gibi görünse de nicelik belirlemek resimlerin niteliğinin analizini ne engeller ne de onun yerine geçer. Oysa, şöyle bir bakmakla görülmeyecek kadar incelikli kalıpların keşfedilmesini sağlar ve fotoğrafların ne dediği ve ne yaptığı hakkındaki ilk duyguları doğrulayacak örneklerin bilinçsizce seçilmesini engeller (Lutz & Collins, 2004, p. 85).

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. İçerik analizi, analizin güvenilirliğini garantiye almak için çok sayıda kural ve prosedüre dayalıdır (Krippendorff, 2004, p. 18). Bu kural ve prosedürler doğrultusunda bu araştırmada, Gillian Rose'un içerik analizi için ayırt ettiği 4 adım izlenmiştir: Örneklem seçimi, kodlama kategorilerinin tasarlanması, kodlama ve sonuçların analizi (Rose, 2012, pp. 87-101).

Bu araştırmanın örneklemini, yukarıda adları belirtilen 30 günlük gazetenin 20 Nisan 2020-30 Ağustos 2021 tarihleri arasındaki nüshaları oluşturmaktadır. Bu tarihler arasında her bir gazetenin internet nüshası taranarak kıtlıkla doğrudan ilgili 517 haberde yer alan 659 fotoğrafa ulaşılmıştır. Kodlama kategorileri araştırmacılar tarafından kıtlığın medyada temsiline ilişkin literatürden ve araştırmacıların 659 fotoğrafla ilgili ön incelemelerinden hareketle oluşturulmuştur. Kategorilerin oluşturulmasının ardından, yapılacak kodlamaların yinelenebilirlik ve geçerliliğini güvence altına almak için araştırmacılar bir pilot çalışma yapmışlardır. Pilot çalışmada işleyen kategoriler tespit edilmiş, sorunlu olduğu düşünülen kategoriler revize edilmiştir. Fotoğraflar kodlama kategorileri esas alınarak üç kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirliği test etmek için uyum yüzdesi hesaplaması kullanılmış ve güvenilirlik katsayısının 0,905 olduğu tespit edilmiştir. Bu oran kodlayıcılar arasında yüksek düzeyde bir uyum olduğunu göstermektedir³. Kodlamalar tamamlandıktan sonra verilerin analizine geçilmiştir.

Veriler analiz edilirken fotoğrafları "içine gömülü olduğu kültürel ve sosyal pratikler ile iktidar ilişkileri açısından" (Rose, 2012, p. xix) ele alabilmek için Barthes'çı görsel göstergebilimden faydalanılmıştır. Analizde Roland Barthes'ın (2003) fotoğrafların derinde yatan kültürel anlamlarını ortaya çıkarmak için oldukça kullanışlı olan 'düz anlam' (denotation), 'yan anlam' (connotation) ve 'mit' (myth) kavramları kullanılmıştır. Fotoğrafta, "masum" gibi görünen ve kültürel arka plandan bağımsız olarak herhangi bir gözlemci için mevcut, gerçek anlamları temsil eden, diğer bir deyişle "burada tasvir

edilen şey nedir ya da kişi kimdir?” sorusuna yanıt veren düz anlamdır. Belirli bir kültürün bu düz anlamsal mesaja atadığı anlamlar; “bu temsil edilen şey ve temsil edilme biçimiyle hangi düşünceler ve değerler ifade edilmektedir” sorusunun yanıtı ise yan anlamdır (van Leeuwen, 2003, p. 94; Schroder, 2012, pp. 123-124).

İçerik analizi kategorileri fotoğrafların görsel bileşenleri temel alınarak hazırlanmıştır. Bu kategoriler düz anlama işaret etmektedir; yani fotoğrafta görünür olan, ilk bakışta seçilebilen insan, mekân ve nesnelere ilişkindir. Kodlamalar yoluyla bunların ne sıklıkla tekrarlandığı tespit edilmiştir. Fotoğraflara ilişkin çalışmanın bu ilk aşaması tamamlandıktan sonra, ikinci aşamada elde edilen veriler, bu sıklığın nedenlerini ve kıtlığın temsili bakımından sonuçlarını ortaya çıkarabilmek için, yan anlamları ve mitsel göndermeleri bağlamında analiz edilmiştir. Örneğin fotoğraflarda çocuk imgesinin ne sıklıkta tekrar ettiği içerik analizi yoluyla tespit edildikten sonra bu imgenin kıtlık fotoğrafları ve kıtlığa ilişkin söylem bağlamında hangi yan anlamları ürettiği ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla içerik analizi ve göstergebilimsel analizin bir arada kullanılması yoluyla hem desenler ve temalar ortaya koyulmuş, hem de bu desen ve temaların ilişkili olduğu daha derin anlamlar açığa çıkarılabilmektedir.

BULGULAR

Araştırma kapsamına giren toplam haber sayısı 517, bu haberlerde yer alan toplam fotoğraf sayısı ise 659’dur. Fotoğraf sayısının yüksek çıkmasının nedeni internet haberciliğinde basılı gazetelerde gördüğümüzden çok daha sık şekilde haberlerin birden fazla fotoğrafla ve foto galerilerle desteklenmesidir. Bu durum haberin anlam çerçevesinin oluşmasında görselliğin rolünün arttığının da bir göstergesi sayılmalıdır. Bu nedenle birden fazla fotoğrafın yer aldığı haberlerde rastgele bir seçimle kodlama yapmak yerine bu fotoğrafların tümü incelemeye dahil edilmiştir.

Fotoğraflar temel olarak fotoğrafta görülen insan, mekân ve nesne temelinde kodlanmıştır. Kodlama kategorilerinin oluşturulması aşamasında, fotoğrafların tamamı araştırmacılar tarafından gözden geçirilmiş ve bir pilot çalışma yapılmıştır. İlgili literatür de göz önünde bulundurularak kategorilere son şekli verilmiştir. Nihayetinde fotoğrafların tamamı 3 temel kategori altında kodlanmıştır: i.) Kıtlık çeken insan; ii.) Yetkili kişiler ve yardım dağıtımı; iii.) Kıtlığın mekânı.

Analiz sürecinde kodlanan toplam 659 fotoğrafın % 68,2 (n: 450 fotoğraf) gibi ağırlıklı bir kısmında, kıtlık çeken ya da kıtlık tehlikesi altında olan insanların temsil edildiği görülmüştür. Geriye kalan % 31,8'lik (n: 209 fotoğraf) kısmı ise ulusal/uluslararası yetkililer, sivil toplum ve yardım derneği çalışanları, kuruluşların simgeleri ve kıtlık temsiliyle ilişkili diğer fotoğraflar (çölleşme ve yıkıma dair imgeler) ile yardım ve gıda malzemeleri oluşturmaktadır.

İçinde insan temsili olan fotoğraflar açısından baktığımızda kıtlık çeken insan temsiline ilişkin verilerin daha çarpıcı bir şekilde öne çıktığı görülmektedir. 659 fotoğraf içinde insanların görüldüğü fotoğraf sayısı 543 olarak belirlenmiştir⁴. İnsan temsili içeren 543 fotoğrafın % 82,9'unda (n: 450 fotoğraf) kıtlık çeken insanlar görülmektedir. Kıtlık çeken insan kategorisinden elde edilen veriler analiz edilirken çocuk ve/veya kadın; beden parçaları; acı çeken beden fotoğrafları ve temsil edilen kişilerin eylemlilik durumlarının (aktif/pasif) birer tema oluşturacak düzeyde öne çıktığı görülmüştür. Bu nedenle, söz konusu temalar aşağıda ayrı ayrı ele alınmıştır. Bunun yanında yetkili kişiler, yardım dağıtanlar ve yardım malzemeleri ile kıtlığın mekânı başlıkları altında, elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin tartışmaya kapsamlı bir şekilde yer verilmiştir.

Kıtlık Çeken İnsan

Çocuk ve kadın Fotoğrafları

Bu araştırmada elde edilen veriler, çocuk imgesinin Türkiye'de kıtlık üzerine yapılan haberlerin merkezinde yer aldığını göstermektedir. Kıtlık koşullarındaki insanlara yer verilen fotoğraflarda çocuk temsili ezici bir ağırlığa sahiptir; 450 fotoğrafın % 53'ünde (n: 240 fotoğraf) sadece çocuklar, % 13'ünde (n: 59 fotoğraf) çocuk ve kadınlar yer almaktadır. Fotoğrafların büyük bir kısmında çocuklar, Görsel 1 ve Görsel 2'te görüldüğü üzere uzaklardaki seyirciye boş gözlerle bakmakta, Görsel 3'te olduğu gibi acı çekmekte veya merhamet ve yardım dilenmektedir. Bu fotoğrafların bir kısmı farklı tarihlerde ve farklı gazetelerde tekrar tekrar kullanılarak kıtlığın ikonları haline gelmişlerdir.

Figure 1: Milat, 11.01.2021; Türkiye, 11.01.2021; Milat, 12.02.2021; Yeni Akit, 11.01.2021; Gazete Birlik, 11.01.2021; Doğru Haber, 23.08.2021; Milat, 23.08.2021

Figure 2: Yeni Asya, 23.11.2020; Yeni Birlik, 23.11.2020; Yeni Akit, 23.08.2021; Milliyet, 23.08.2021

Figure 3: Yeni Mesaj, 14.11.2020; Doğru Haber, 20.02.2021

Kıtık koşullarındaki insanlara yer verilen 450 fotoğrafın belirgin bir kısmında (% 13, n: 59 fotoğraf) çocuk ve kadınlar bir arada yer almaktadır. Sadece çocukların olduğu fotoğraflar gibi kadın ve çocukların birlikte temsil edildiği kimi fotoğraflar da farklı gazeteler tarafından farklı tarihlerde tekrar tekrar kullanılmıştır. Görsel 4’ün Doğru Haber, Türkiye, Akşam, Milat, Gazete Birlik ve Hürriyet gazetelerinde Şubat 2021 ile

Ağustos 2021 tarihleri arasında farklı haberlerde, çeşitli defalar kullanıldığı görülmektedir.

Figure 4: Doğru Haber, 13.02.2021; Türkiye, 11.03.2021; Akşam, 11.03.2021; Milat, 11.03.2021; Gazete Birlik, 16.06.2021; Gazete Birlik, 09.07.2021; Hürriyet, 09.08.2021

Acı Çeken Beden ve Beden Parçaları Fotoğrafları

Çalışma kapsamında analiz edilen fotoğraflar arasında kıtlık çeken insanların yer aldığı görüntülerin % 20'sinde (n: 91 fotoğraf) bu kişilerin acı içinde temsil edildiği saptanmıştır. Bunlar da ağırlıklı olarak çocuk fotoğraflarından oluşmaktadır. Verilerde dikkat çekici tematik unsurlardan bir diğeri de kişilerin yüzlerinin görülmediği ama çeşitli beden parçalarının (eller, kollar, gövde, bacaklar) kıtlığın acı ve üzüntü verici sonuçlarını temsil edecek şekilde kullanılmış olmasıdır. 450 fotoğrafın % 11'inde (n: 51) bu tür imgeler bulunmaktadır. Örneğin Görsel 5'te fotoğrafın ön planında bir çocuğun aşırı zayıf bacakları görülmektedir, fotoğrafın arka planında ise yine aşırı zayıf bir çocuk bulunurken alan derinliğinin sığ olması nedeniyle bu çocuk zar zor seçilmektedir. Görsel 6'da ise yine aşırı zayıf bir bebeğin bacakları görülmektedir. Bebeğin üzerindeki, zayıf bedeni için aşırı büyük görünen bebek bezi bir kontrast yaratmaktadır. Fotoğrafta kontrast yaratan diğer bir unsur ise bir yetişkine ait ellerdir. Bu ellerin bebeğin bedenine göre çok büyük olması ve onun hastalıklı derecede zayıf görünümüne karşın ellerin sağlıklı görünümü bebeğin zayıflığının altını çizmektedir.

Figure 5: Doğru Haber, 28.10.2020

Figure 6: Yeni Şafak, 09.07.2021

Eylemlilik Durumu

Kıtlık fotoğraflarında temsil edilen kişilerin faillik bakımından nasıl işaretlendiğini değerlendirmek amacıyla bu kişilerin etkinlik içinde buldukları (aktif) ya da tam tersi belirgin bir eylemsizlik halinde oldukları/yardıma muhtaç şekilde gösterildikleri (pasif) fotoğraflar ayırt edilmiştir. Buna göre fotoğraflarının % 94,4’ünde (n: 391 fotoğraf) kişilerin pasif, % 5,6’sında (n: 23 fotoğraf) ise aktif şekilde temsil edildiği görülmüştür. Kıtlık çekenler, ister tek başına olsun, ister kalabalıklar halinde, fotoğraflarda temelde hiçbir şey yapmamaktadırlar. Görsel 7 ve Görsel 8’de görüldüğü gibi yardım sırasında beklemek, ellerini uzatarak yardım dilenmek, oturmak, ellerinde yardım paketleriyle poz vermek gibi durumlar içinde fotoğraflanan kişiler faillikten yoksun, pasif biçimde temsil edilmişlerdir.

Figure 7: Cumhuriyet, 05.12.2020

Figure 8: Sabah, 17.11.2020; Milliyet, 04.12.2020; Anayurt, 04.12.2020; Doğru Haber, 05.12.2020, Milli Gazete, 12.07.2021

Yetkili Kişiler, Yardım Dağıtıcılar ve Yardım Malzemeleri

Toplam 659 fotoğrafın % 15'inde (n: 100 fotoğraf) insani yardım faaliyeti yürüten kişiler bulunmaktadır. Bunlar kıtlık coğrafyasında gıda, barınma, bakım ve tedavi gibi konularda insani yardım faaliyeti yürüten kişilerin yer aldığı fotoğraflardır. Fotoğrafların % 12'si (n: 78 fotoğraf) yardım dağıtımından anları bize göstermektedir. Ayrıca yine toplam fotoğraf sayısının % 16'sında (n: 105 fotoğraf) yardım malzemelerinin kadraja alındığı görülmüştür. Yine 84 fotoğrafta boş yemek kabı ve 72 fotoğrafta ise yemek malzemesi (toplam % 24) gösterilmektedir. Bu yemek kaplarının bazıları, doldurulmak için yardım verenlere uzatılmış halde iken, bazıları çaresizlik ve yoksunluğun göstergesi olan boş ve kirli kaplardır.

Yardım fotoğrafları bağlamda kıtlık çeken bölgelerin çocuksulaştırıldığı ve kadınsılaştırıldığı görülmektedir. İnsani yardım faaliyeti yürüten kişilerin yer aldığı fotoğraflarda (100 fotoğraf), yardım dağıtan konumundaki kişiler % 78 oranında erkeklerdir. Buna karşılık yardım faaliyeti yürüten kadınlar yalnızca % 12 oranında fotoğraflarda yer bulmuştur. Geriye kalan 10 fotoğrafta ise, yardım dağıtan kişinin arkasının dönük olması ya da yüzünün fotoğraf çerçevesinin dışında bırakılması gibi nedenlerle cinsiyeti tespit edilememiştir. Görsel 9, Görsel 10 ve Görsel 11'de görüldüğü gibi yardım verenler erkek, yardım alanlar ise kadınlar ya da çocuklardır.

Figure 9: Diriliş Postası, 22.05.2020

Figure 10: Sabah, 24.07.2021

Figure 11: Doğru Haber, 18.09.2020

Benzer bir durum kıtlık konusunda resmi açıklama yapanlar için de geçerlidir. İncelenen fotoğrafların % 6'sında (n: 39 fotoğraf) kıtlık konusunda resmi açıklama yapan kişilere (BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, BM Gıda Programı Direktörü David Baisley, Kuzey Kore lideri Kim Jong-un, Yeryüzü Doktorları yetkilileri vb.) yer verildiği saptanmıştır. Bu kişilerin biri haricinde hepsi erkektir. Tek istisna Nobel ödüllü aktivist ve gazeteci Tevekkül Karman'ın, ülkesi Yemen'deki açlık ve salgın hastalıklardan Suudi Arabistan'ın sorumlu olduğunu dile getirdiği haberdır (Doğru Haber, 05.06.2020).

Figure 12: Cumhuriyet, 29.12.2020

Görsel 12'de BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in açıklama yaparken bir fotoğrafı görülmektedir. Bu tür fotoğrafların kıtlık çeken kişilerin ve bölgelerin fotoğraflarıyla bir arada ele alınması gerekir, çünkü her iki temsil biçimi de görsel ekosistemin parçası olarak birbirleriyle ilişkisi içinde okunmaktadır. Kıtlık çeken bölgeler genellikle çocuk ve

kadın fotoğraflarıyla temsil edilirken yardım götürme yetisine sahip olan Batı’yı erkek temsil etmektedir. Bu iki temsilde erkek/kadın, yetişkin/çocuk kontrastının yanı sıra, kıyafetler, saç modeli gibi unsurların da farklı düzeylerde kontrast yarattığı söylenebilir. Kıtılık çeken bölgelerdeki insanların kirli ve/veya dağınık kıyafetleri ve saçları karşısında Görsel 12’de örneğini gördüğümüz yetkili kişi, ciddiyeti temsil eden takım elbise içindedir ve saçları özenli bir biçimde taranmıştır. Özetle bu ikili karşıtlığın bir tarafına kendi adına, kendisi için eylemde bulunma yetisine sahip olmayan kıtılık kurbanları yerleştirilmişken, öbür tarafına onlar için eylemde bulunan Batılı erkek özne yerleştirilmiştir.

Kıtılığın Mekânı

Son olarak, kıtılığın görsel temsilde, mekânların belirgin bir şekilde tespit edilebildiği fotoğraflarda (347 fotoğraf) birkaç temel kategorinin öne çıktığı saptanmıştır. Fotoğrafların 91’inde yardım merkezi, 65’inde sokak/mahalle, 40’ında yardım kampı, 42’sinde tarla, 29’unda harabe/çöplük, 33’ünde çölleşmiş/çorak topraklar, 20’sinde market ve 27’sinde hastane görülmüştür. Analiz edilen fotoğrafların 209’unda ise mekân belirsizdir.

Fotoğrafların çoğunda mekânın tespit edilemiyor olması kıtılığın küresel düzeyde politik bir sorun olarak anlaşılabilmesini engellemektedir. Fotoğraflarda mekânın belirsiz olmasının en önemli nedeni fotoğrafların çoğunda orta plan çekim ölçeği kullanılmış olmasıdır. Bu çekim ölçeği her ne kadar fotoğraflanan kişiyle empati ilişkisi kurmanın yolunu açabilse de onun mekândan soyutlanmasına neden olmaktadır. Kıtılığın mekânsızlaştırılması–coğrafi bağlantısızlığı- uzaktaki acı çekenin yerle kurduğu ilişkiyi insanlıktan uzaklaştırmakta ve kıtılığın yer açısından anlamını da anonimleştirmektedir.

Mekânın belirlenebildiği fotoğrafların büyük oranının yardım merkezi ve yardım kampı görüntülerinden oluşması (Görsel 11) ise ‘yardım götürme’ söyleminin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında özellikle kıtılığa ilişkin Avrupa ülkelerine odaklanan haberlerde, neredeyse istisnasız bir şekilde boşalmış market raflarının görselleri kullanılmıştır. Kıtılığın ‘coğrafi’ anlamına ilişkin olarak temsildeki bu farklılaşma, kıtılığın klişeleşmiş temsillerinin örttüğü uluslararası eşitsizlikleri son derece çarpıcı bir biçimde görünür kılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İhtiyaç ve risk bölgelerinde eyleme geçilmesini sağlayabilmek için, insanın kırılabilirliğini/korunmazlığının görünür kılınmasına odaklanan araştırmalar, 2000'lerin başından bu yana disiplinler arası bir çalışma alanı olarak belirginlik kazanmıştır. Chouliaraki'nin de (2015, p. 708) ifade ettiği gibi, bu tür araştırmaların öne çıkması, iletişim çalışmalarında medya etiğine ve medyanın ahlaki sorumluluğuna yapılan vurgunun artışıyla da ilişkilidir. Uzaktakilerin acısının seyirlik bir gösteriye dönüştürülmesinin ahlaki sonuçları üzerine düşünen bu literatürle bağlantılı olarak bu çalışma da kıtlığın bir doğal afet değil, uluslararası eşitsizliklerin ve güç savaşlarının bir sonucu olduğunu ön kabul alarak, Türkiye'deki kıtlık haberlerinin uzaktaki acıları nasıl görselleştirildiğini araştırmıştır. Bu doğrultuda, Türkiye'de yayınlanan 30 günlük gazetenin, 20 Nisan 2020-30 Ağustos 2021 tarihleri arasındaki internet nüshalarında yayınlanan toplam 517 adet kıtlık haberinde kullanılan 659 fotoğraf içerik analizi ve görsel göstergebilim yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Bu fotoğraflar, en sık tekrar eden görsel temsilleri ayırt edecek şekilde "kıtlık çeken insan"; "yetkili kişiler ve yardım dağıtımı"; "kıtlığın mekânı" başlıklarında kategorize edilerek kodlanmıştır. 450 fotoğrafta kıtlık çeken ya da kıtlık tehlikesi altında olan insanların temsil edildiği saptanmış ve bunların küresel düzlemde sıkça rastlanan standartlaşmış görsellerle benzer olduğu anlaşılmıştır. Ardından bu fotoğraflar literatürdeki tartışmalar kapsamında etik açıdan sorunlu görülmesi nedeniyle yoğun biçimde tartışılan temsiller ve temalarla ilişkilendirilerek analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada ulaşılan başlıca sonuç, insancıl/hümaniteryan iletişim alanında temel bir sorun alanı oluşturan 'uzaktaki acıların klişeleşmiş temsilleri'nin Türkiye'de yayınlanan kıtlık haberlerinde yaygın biçimde yeniden üretildiğidir. Gerek bakan kişiyi sarsma/şok etme potansiyeli taşıyan 'olumsuz' fotoğraflar, gerekse 'olumlu' sayılabilecek görseller (yardım dağıtımı, gıda tüketimi, sağlık müdahalesi vb.) Türkiye'deki haberlerde sıklıkla kullanılmıştır. Ancak her iki temsil biçimi de nihayetinde mağdur/kurban odaklıdır ve bu çalışmada etraflıca tartışıldığı gibi bakan ile bakılan arasında politik değil 'duygusal' bir ilişkinin kurulmasına aracılık etmektedir.

Tarihsel olarak çocuk imgesinin hala hem yardım kampanyalarında hem de haberlerde kıtlığın stereotipik temsilinde merkezi bir öneme sahip olduğu ortadadır. Çocuk imgesinin kıtlık haberlerinde hala en çok kullanılan imge olması bu araştırma kapsamında da tespit edilmiştir. Bu temsilin en ikonografik olanları 1980'lerde Afrika'da yaşanan kıtlık

krizine dikkat çekmek ve yardım toplamak amacıyla uluslararası dolaşıma girmiştir. Çocuk görüntülerinin çoğu, kronik protein eksikliği sonucu ortaya çıkan marasmus ya da saçları kırmızıya hatta beyaza çeviren kuvaşior kor hastalığının göstergeleriyle doludur. Fotoğraflarda görülen şey genellikle iskelet gibi zayıf, karınları şiş ve kafaları orantısız olarak büyük görünen, ciltleri gevşek ve kırışık, deri döküntüleri olan çocuklardır (Moeller, 1999, p. 103). Şüphesiz, bu tür imgeler şok yaratmak ve böylece seyirciyi harekete geçirmek gibi ‘naif’ amaçlarla kullanılmaktadır. Ancak çıkış noktası itibarıyla iyi niyetli olsa da, bu temsil biçimi çok önemli sorular barındırmaktadır. Öncelikle uzun yıllardır bir felaketten diğerine tekrarlanan imgelerin okuyucular üzerinde hedeflenen etkiyi yaratma kapasitesi artık tartışmaya açıktır. Bu tür imgelerin izleyicinin dikkatini çekme gücü bulursa da Moeller’in belirttiği gibi (1999), açlık çeken çocuk imgesinin sürekli tekrar etmesi, krizi çözmek için gereken tek şeyin yiyecek olduğu, çocuklar beslenirse kıtlığın sona ereceği izlenimini uyandırır. Kıtlığı basit ve tek bir nedenin yol açtığı bir duruma indirgemek, sunulacak çözüm açısından da sorunlar taşımaktadır. Çünkü basit nedenlerin basit ve geçici çözümler gerektirdiği izlenimini yaratır (Moeller, 1999, pp. 98-99, p. 105).

David Campbell (2017), çocuk fotoğrafları, kıtlığın politik doğasının anlaşılmasını “[s]ağlamakta yetersizse o zaman bu fotoğrafların işlevi nedir ve ısrarla kullanılmaları nasıl açıklanabilir?” (p. 77) diye sorar. Bu sorunun yanıtını bu tür fotoğrafları çekenlerin, onları haberlerde kullananların, genel olarak medyanın derinlerine işlemiş olan Batı merkezli ideolojilerde aramak gerekir. Kıtlığın çocuk fotoğraflarıyla temsil edilmesi, geri kalmış ‘Afrika’ imgesinin yeniden üretimine katkıda bulunmaktadır. Çocuk, tarihsel olarak masumiyet, savunmasızlık gibi yan anlamlarla yüklenmiş bir imgedir (Burman, 1994). Bu yan anlamlar doğallaştırılarak çocuk olmaya ilişkin mitsel anlamlar üretilmekte ve çocuklukla masumiyet eşitlenmektedir. Chouliaraki ve Stolic masum kırılmanın kusursuz temsili olan çocuk görüntüsünün, tarihsel olarak “yufka yürekliliği” ve “ebeveyn sevgisini” harekete geçirdiğini ifade ederler (Chouliaraki & Stolic, 2017, p. 1168). Kıtık temsilde çocuk fotoğraflarının kullanılması yoluyla çocuğa ilişkin yan anlamlar ve mitler kıtlık çeken bölgelere/ülkelere aktarılmakta; diğer bir deyişle ‘Afrika’ çocuksulaştırılmaktadır. Bunun ‘Batılılar’ nezdinde karşılığı bir tür “kolonyal paternalizm”in devreye girmesidir: Bu tür imgeler “yetişkin ve küreselleşmiş Kuzey’e karşı, çocuk yerine konulan ve aşağı görülen bir Güney’i inşa eden” metaforlar olarak kullanılmaktadır (as cited in Chouliaraki & Stolic, 2017, p. 1168; Campbell, 2017, p. 79). Campbell’in belirttiği gibi Avrupa tasavvurunda, mitsel bir birlik olarak görülen ‘Afrika’, ‘barbarlar’, ‘kafirler’, ‘ilkeller’, ‘vahşiler’ ve genel olarak geri kalmış insanların yaşadığı kültürel, ahlaki ve

mekânsal bir farklılık alanı olarak üretilmiştir” (Campbell, 2003, p. 69). Yazara göre özellikle 19. yüzyılda antropoloji, kolonyalizm ve fotoğrafın kesişimi, hali hazırda var olan güç ilişkilerinin sağlamaşmasına katkıda bulunmuştur. Bunların kıtlıkla kesiştiği noktada ise “standartlaşmış temsili pratiklerin küresel görsel alanı” oluşmaktadır. Bu görsel alan kurbanlaştırılmış, aç, kendisine acıyan seyirciye boş boş bakan insanları barındırmaktadır (Campbell, 2003, pp. 69-70).

Diğer yandan, kadın ve çocukların bir arada görüntülediği fotoğraflarda kıtlık çeken bölgelerin metaforik olarak, aynı anda hem çocuksulaştırıldığı hem da kadınsılaştırıldığı söylenebilir. İmgeler, ben/öteki, erkek/kadın, zihin/beden, kültür/doğa, aktif /pasif gibi ikili karşıtlıklar içinden işler. Bu ikili karşıtlıklar her zaman bir hiyerarşi içindedir ve kadın olmak hiyerarşinin alt basamağında yer alan doğayla, bedenle ve pasiflikle işaretlenmiştir. İşte kıtlık çeken bölgelerin “kadınsılaştırılması” da, bu bölgelerin doğayla, bedenle ve pasiflikle eşlenmesi anlamına gelmektedir. Diğer bir deyişle bu tür görüntüler, “çocuksulaştırılmış” ve “kadınsılaştırılmış” bir yerin ikonlarını sunmaktadır ve bu yer, “pasif” ve “acınası”dır; müdahale/yardım etme yetkinliğine sahip olanlar karşısında “talepkar” bir yerdir (Campbell, 2003, p.70).

Kadın ve çocuk fotoğraflarının tekrar tekrar kullanımı aynı zamanda onların ikonik statüsüne de katkıda bulunmaktadır. İkon, “evrensel kavramları, duyguları ve anlamları temsil ettiği” düşünülen, “kendi bileşenlerinin dışında bir şeye, birçok insan için büyük sembolik anlamı olan bir şeye (veya birine) atıfta bulunan bir görüntüdür” (Sturken & Cartwright, 2018, p. 41). Bu anlamda, Görsel 4’ün Amerika’daki Büyük Depresyonun ikonik imgesi sayılan Dorothea Lange’in Göçmen Anne (1936) (Görsel 13) fotoğrafıyla benzerliği dikkat çekicidir. Göçmen Anne fotoğrafı iki çocuğu omzuna yaslanmış ve bir bebeği kucağında olan, gözleri uzaklara dalmış bir annenin orta plan çekim ölçeğiyle oluşturulmuş bir görüntüsüdür. Bu fotoğraf sadece zorlukların neden olduğu çaresizlik ve azmi çağrıştırdığı için değil, aynı zamanda sanat tarihindeki anne-çocuk imgelerine yaptığı örtük referans nedeniyle ikonik hale gelmiştir (Sturken & Cartwright, 2018, p. 41). Görsel 4’te de tıpkı Göçmen Anne fotoğrafında olduğu gibi gözleri uzaklara dalmış bir anne ve onun omzuna yaslanmış, yüzü görünmeyen bir çocuk bulunmaktadır. İkonik bir fotoğrafın görsel kodlarını yeniden üretmesi; zihinlerde yer etmiş bir fotoğrafla metinlerarası bir ilişkiye girmesi, bu fotoğrafın sıklıkla kullanılmasının nedenlerinden biri olabilir.

Figure 13: Dorothea Lange, Göçmen Anne, 1936

Çalışma kapsamında analiz edilen fotoğraflarda kıtlık çeken insanların, özellikle çocukların acı içinde temsil edilmesi; çok sayıda fotoğrafta da çeşitli beden parçalarının (eller, kollar, gövde, bacaklar) kıtlığın yarattığı acıyı ve üzüntüyü temsil edecek şekilde kullanılması Chouliaraki ve Stolic’in (2017, pp. 1167-1168) “biyolojik hayat olarak görünürlük” diye tarif ettikleri görsel temsil düzeniyle koşuttur. Yazarlara göre bu tür fotoğraflar kişilerin varlığını sadece fiziki gerçekliklerine indirgemekte ve çektikleri acıya ilişkin hiçbir bağlam sunmamaktadır. Bu fotoğraflarda hâkim olan görünürlük rejiminin “biyopolitik” bir boyutu vardır: İnsan bedeni Batı’nın yardımına muhtaç bir tür “canlı madde”ye indirgenmiştir. Bu beden temsilleri bir yandan son derece politiktir ama öte yandan temsil edilenleri insanlıktan çıkartarak onları birer “antropolojik asgari”ye indirgemektedir. Bunlar, izleyende bir farkındalık yaratsa da eleştirel bir değerlendirme olanağı sunmamaktadır.

Göstergebilimsel yaklaşımla değerlendirildiğinde, fotoğraftaki kişinin, kişilerin ya da beden parçalarının yakın ya da uzak plandan görüntülenmesi fotoğrafın anlamını derinden etkiler (van Leeuwen, 2003, pp. 96-99). Barthes, çerçeve, uzaklık, ışık gibi ‘tekniklerin’ aslında yan anlam düzlemine ait olduğunu söyler (Barthes, 2003, p. 120). Örneğin, eğer fotoğrafta yakın plandan ve önden görüntülenmiş, doğrudan objektife bakan bir kişi yer alıyorsa izleyici, fotoğraftaki kişiyle doğrudan göz teması kurabilir. Bu ise fotoğraftaki kişinin kişiliği ve duygu dünyasının dikkatlice incelenmesine imkân verir (Lutz & Collins, 2004, p. 185) ve izleyicinin onunla empatik bir ilişki kurmasının önünü açabilir. Tam aksine, insanların genel plan bir fotoğraf çerçevesi içinde, yığınlar

olarak gösterilmeleri, bu türden bir empatik iletişimin önünü tıkar; insanlara uzaktan bakınca bireysel özellikleri görülemeyeceği için bireyselliklerini azaltabilir ya da onları bir "tür"e indirgeyebilir (van Leeuwen, 2003, p. 96). Ancak elbette yakın plandan, göz teması kurulabilecek şekilde görüntülenen bir kişinin fotoğrafı olsa dahi, kimi zaman fotoğraftaki kişinin eylem biçimi, beden dili ve çekim açısı da empatik iletişimin önünü tıkayabilir ya da Campbell'ın altını çizdiği gibi çaresizliği vurgulayarak izleyicinin üstünlük duygusunu destekleyebilir (Campbell, 2017, p. 80). Buradan hareketle bu araştırmada elde edilen veriler değerlendirildiğinde, yüzün değil, yakın plan çekimle çeşitli beden parçalarının gösterildiği fotoğrafların bedeni kimliklendirilemez kılarak empatik ilişkinin önünü tıkayabileceği söylenebilir. Çünkü bu fotoğraflarda kişilerle göz teması kurmanın hiçbir yolu yoktur. Öte yandan çocukları acı içinde gösteren fotoğrafların bir kısmında seyirci, çocukların bakışlarıyla karşılaşsa da fotoğrafta baskın olan çaresizlik duygusu seyircinin üstünlük duygusunu harekete geçirebilir.

Var olmanın sadece biyolojik olarak yaşamın sürdürülmesi mücadelesi olarak anlaşıldığı bu temsiller, kişilerin bireysel ve toplumsal eylemliliklerinin bütünüyle göz ardı edilmesi açısından da son derece sorunludur. Chouliarakı'nın (2010) Kızıl Haç'ın 1961 yılındaki yardım kampanyasında kullandığı fotoğrafları analiz ederken dile getirdiği saptamaların bu çalışma kapsamında incelenen fotoğraflar için de geçerli olduğu söylenebilir. Bu fotoğraflar da "kurban odaklı"dır ve kişiler sürekli olarak "bizim ilgimize muhtaç nesnelermiş gibi" temsil edilmektedir (p. 110). Bu pasiflik durumu, fotoğraftaki kişilerin kendileri hakkında karar alma yetisinden yoksun oldukları; dolayısıyla onlar adına karar alacak Batılı bir otoriteye muhtaç oldukları yönünde bir yan anlam üretmektedir. Sıklıkla yakın ve orta ölçek çerçevelerin ve üst açının kullanıldığı bu fotoğraflarda acının temsili, 2002 Malawi kıtlığına ilişkin Mike Moore'nin Daily Mirror gazetesinde yayınlanan fotoğraflarını değerlendiren Campbell'ın (2017, p. 78) dile getirdikleri ile örtüşmektedir:

Acının bu şekilde temsil edilmesinde fotoğraflar, açıklayıcı olmaktan çok duygusaldır. Bakanları duygusal olarak etkilemek üzere tasarlanmıştır ve izleyiciyi özneye belli bir ilişkiye sokar. Mesaj birinin acı çekiyor olmasıdır ve biz de onun acısına sempati duyarak bir şeyler yapmalıyız. Ama bağlamsal ilişkinin eksikliği, dışardan gelen acının hafifletilmesi olarak bakılmasına neden olur. Dışarıdan yardım bekleyen birinin görüntüsü, doğrudan kolonyal güç ilişkilerine yatırım yapmaktadır.

Oysa, Brezilyalı fotoğrafçı Sebastio Ribeiro Salgado’nun 1984-85 yıllarında Sahel’de meydana gelen kıtlığa ilişkin fotoğraflarına ilişkin yürütülen tartışmalarda da sıklıkla vurgulandığı gibi, stereotipleşmiş kıtlık görüntülerinin yerine, acının öznesi olan kişilerin tepki veren, yas tutan, ölüsünü defneden, hastasının bakımıyla ilgilenen kişiler olarak da temsil edilmesi mümkündür (Campbell, 2003, p. 73). Bu çalışma kapsamında analiz edilen fotoğrafların çok azında bu tür bir eylemlilik temsili bulunmaktadır. Dikkat çekici iki fotoğraftan birinde bir baba, biri bebek olan çocuklarıyla ilgilenirken, diğesinde ise yine bir erkeğin hastanede bir çocuğun başında beklerken temsil edildiği saptanmıştır.

Diğer yandan yardım faaliyetlerine ilişkin görüntülerin sayıca çok olması ilk bakışta Chouliarakı’nın (2010, p. 107), “post-hümaniteryanizm” olarak tarif ettiği, duygu yoğun acı temsillerinden kısa soluklu, duygusal anlamda düşük yoğunlukta eylemlilik temsillerine geçiş bağlamında değerlendirilebilir. Nihayetinde, acı çekene dair yoğun bir hissiyatın uyandırdığı acıma duygusuyla şekillenen toplumsal müdahale, bu çalışmada da sıklıkla vurgulandığı üzere, kıtlığa neden olan ve çarpık iktidar ilişkilerini görünür kılabilecek şekilde sorgulanması gereken yapısal sorunları geri plana itmektedir. Bu anlamda, kıtlıkla ilgili stereotipik görüntüler yerine yardım faaliyetlerine ilişkin fotoğrafları kullanmak, kıtlık karşısında somut bir müdahaleye vurgu yapmak açısından önemli görülebilir. Ancak, kıtlık yaşanan coğrafyalarda gerçekleştirilen yardım faaliyetlerinin fotoğraflarının Türkiye’de yayınlanan haberlerde bu kadar sıklıkla yer bulmuş olması, yardım faaliyetinin kendisinin bu kuruluşlar nezdinde bir reklam aracına dönüştüğü izlenimini de vermektedir. Bu fotoğrafların çoğunda kişilerin yardım dağıtan kuruluşların afişlerini ellerinde tuttukları, yardım dağıtımının, kuruluşun sembolleriyle süslü konvoyların önünde gerçekleştirildiği, kişilerin yardım paketlerinin önünde görüntülendiği tespit edilmiştir.

Fotoğraflarda görünür olan mekânlara bakıldığında da bunların büyük oranda yardım merkezlerinden oluştuğu görülmektedir. Buna karşın kıtlık bağlamında Avrupa ülkelerine odaklanan haber fotoğraflarının neredeyse tamamında boşalmış market rafları görülmektedir. Fotoğraflara ayrı ayrı bakıldığında kolayca ayırt edilemeyen bu asimetri, ancak bir fotoğraf diğeriyle yan yana görüldüğünde çarpıcı hale gelir. Campbell’in vurguladığı gibi, kıtlığa ilişkin temsil pratikleri, “yiyecek krizlerinin politik karmaşıklığına dair fikre sahip olmamızı” (2017, p. 74) engellemekte; kıtlığın arkasında yatan nedenleri fark edebileceğimiz bir estetik stratejiyi işe koşmakta başarısız olmaktadır. Benzer bir sorun gerek yardım dağıtanların cinsiyetleri gerekse resmi açıklama yapanların cinsiyetlerine ilişkin verilerde de karşımıza çıkmaktadır. Bu verilerin bize gösterdiği şey,

otorite konumunun fotoğraflarda eril olarak işaretlendiğidir. Buna göre kadınsılaştırılmış ve pasifleştirilmiş kıtlık çeken ülkeler, aktif bir özne konumundaki erkek/Batı'nın yardımına muhtaçtır. Böyle bir temsil kıtlık sorununun ancak bir erkek özne konuyla ilgilenirse çözülebileceğine dair bir izlenim uyandırmaktadır.

Türkiye örneğinde karşımıza çıkan bu hiyerarşik konumlandırma, Avrupa ve Amerika kaynaklı haber kuruluşlarının fotoğraflarıyla da paralellik taşımaktadır. Gerek Avrupa ve Amerika basınında gerekse Türkiye basınında 'uzaktaki öteki'ne ilişkin söylem ikili karşıtlıklar üzerinden kurularak kalıp yargılar yeniden üretilmektedir. Daha genel anlamda kıtlığın Türkiye'de yayınlanan günlük gazetelerdeki temsiline odaklanan bu çalışmanın ulaştığı sonuçlar, aynı konuda Avrupa ve Amerika basınına odaklanan çalışmalarda ulaşılan sonuçlarla uyumludur. Tıpkı Avrupa ve Amerika basınında olduğu gibi (Chouliaraki & Stolic, 2017; Campbell, 2017; Campbell, 2003; Moeller, 1999) Türkiye basınında yayınlanan fotoğraflar da kurban odaklıdır; ağırlıklı olarak yardıma muhtaç çocuk ve kadın fotoğraflarının ya da bu kişilerin beden parçalarını gösteren fotoğrafların kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca fotoğraflar yoluyla yardım eden/yardım alan ikiliği yeniden üretilmiş; kıtlık çeken bölgelerdeki insanlar pasif olarak temsil edilmiş; mekânsal açıdan belirsizliğin hakim olduğu fotoğraflar kullanılmış ya da yardım merkezleri gösterilmiştir. Bu benzerliğin en temel nedenlerinden biri, uluslararası haber/fotoğraf ajanslarının ürettiği fotoğrafların küresel alana hakim olması ve Türkiye basınında çoğunlukla bu fotoğrafların kullanılmasıdır. Ancak Türkiye'den muhabirlerin çektikleri fotoğrafların da uluslararası haber/fotoğraf ajanslarının fotoğraflarıyla benzer niteliklere sahip olması dikkat çekicidir. Bu alanda yapılacak sonraki çalışmalarda bu tür bir karşılaştırma yapmak ve elde edilen sonuçlar üzerine derinlemesine düşünmek yerinde olacaktır.

Öte yandan sonraki çalışmalarda uzaktaki acıların seyircilerinin bu temsilleri nasıl anlamlandırdıklarını sorunsallaştırmak da verimli bir perspektif sunabilir. Roger Silverstone (2008, p. 27), oldukça erken bir tarihte, uzaktaki öteki ile kurduğumuz ilişkinin koşullarını, diğer bir deyişle bu görüntüler karşısındaki kolektif sorumluluğumuzun niteliğini belirleyen şeyin temsilin kendisi olduğunu söylemişti. Bu nedenle sonraki çalışmalarda, seyircilerin uzaktakilerin acılarına nasıl bir anlam dünyası içinden yaklaştıklarını ve görsel metinler yoluyla üretilen anlam çerçevelerinin onlarda nasıl bir sorumluluk duygusunun yerleşmesine kaynaklık ettiğini sorgulamanın büyük önemi bulunmaktadır.

ENDNOTES

- 1 Türkçe literatürde çeviri yayınların yanı sıra bu konuya odaklanan özgün çalışmalar da bulunmaktadır. Bkz. Ok, 2016; Dursun, 2014; Taş, 2016.
- 2 Türkiye’de yayınlanan günlük ulusal gazete listesi için Basın İlan Kurumu’nun (2021) web sitesinde yayınlanan Yaygın Gazeteler listesi esas alınmış, bu listede eksikler olduğu fark edilerek çeşitli mecralarda yayınlanan gazete tiraj raporlarına bakılmıştır. Böylece Basın İlan Kurumu’nun listesinde yer almayan Sabah, Şok, Takvim, Yeni Asır ve Yeni Asya gazeteleri de örnekleme dahil edilmiştir.
- 3 Bu konudaki katkıları için Z. Saygın Sarbay’a teşekkür ederiz.
- 4 Geriye kalan 116 fotoğraf, kuraklaşmış topraklar ve çölleşme (39 fotoğraf), kuruluşların simgeleri (25 fotoğraf), boş market rafları (8 fotoğraf), yardım malzemeleri (7 fotoğraf), başak tarlası (7 fotoğraf), gıda (3 fotoğraf), uydu görüntüsü (3 fotoğraf), harabe mekân görüntüsü (2 fotoğraf) ile boş yemek kabı, para, su gibi tekil fotoğrafların bulunduğu diğer fotoğraflardan (22 fotoğraf) oluşmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: Çalışma Konsepti/Tasarımı: T.T.; Veri Toplama: T.T., B.S.; Veri Analizi /Yorumlama: T.T., B.S., O.T.; Yazı Taslağı: T.T.; İçeriğın Eleştirel İncelemesi: T.T., B.S., O.T.; Son Onay ve Sorumluluk: T.T., B.S., O.T.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: Conception/Design of study: T.T.; Data Acquisition: T.T., B.S.; Data Analysis/Interpretation: T.T., B.S., O.T.; Drafting Manuscript: T.T.; Critical Revision of Manuscript: T.T., B.S., O.T.; Final Approval and Accountability: T.T., B.S., O.T.

REFERENCES

- Barthes, R. (2003). Rhetoric of the image. In L. Wells (Ed.), *The photography reader* (pp. 114-126). Routledge.
- Basın İlan Kurumu (2021) *Yaygın gazeteler*. <https://bik.gov.tr/gazeteler/>
- Beasley, D. (2020). *WFP chief warns of hunger pandemic as COVID-19 spreads (Statement to UN Security Council)*. World Food Programme. <https://www.wfp.org/news/wfp-chief-warns-hunger-pandemic-covid-19-spreads-statement-un-security-council>
- Bell, P. (2003). Content analysis of visual images. In T. van Leeuwen & C. Jewitt (Eds.), *Handbook of visual analysis* (pp. 10-35). Sage.

- Boltanski, L. (2004). *Distant suffering: Morality, media and politics*. Cambridge University Press.
- Burman, E. (1994). Innocents abroad: Western fantasies of childhood and the iconography of emergencies. *Disasters*, 18(3), 238–253.
- Butler, J. (2009). *Frames of war: When is life grievable*. Verso.
- Campbell, D. (2003). Salgado and the Sahel: Documentary photography and the imaging of famine. In F. Debrix & C. Weber (Eds.), *Rituals of mediation: International holitics and social meaning* (pp. 69-97). University of Minnesota Press.
- Campbell, D. (2004). Horrific blindness: Images of death in contemporary media. *Journal for Cultural Research*, 8(1), 55-74.
- Campbell, D. (2017). Açlığın ikonografisi. In Batchen G. et.al (Eds.), *Fotoğrafın krizi: Vahşeti fotoğraflamak*, (pp. 73-86). (A. Gökmen, Trans.). Espas.
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering*. Sage.
- Chouliaraki, L. (2010). Post-humanitarianism – Humanitarian communication beyond a politics of pity. *International Journal of Cultural Studies*, 13(2), 107–126.
- Chouliaraki, L. (2015). Afterword: The dialectics of mediation in 'distant suffering studies'. *International Communication Gazette*, 77(7), 708-714.
- Chouliaraki, L. & Stolic, T. (2017). Rethinking media responsibility in the refugee 'crisis': A visual typology of European news. *Media, Culture & Society*, 39(8), 1162–1177.
- Devereux, S. (2000). Famine in the twentieth century. IDS working paper, no. 105. <https://www.ids.ac.uk/download.php?file=files/dmfile/wp105.pdf>
- Duncum, P. (2019) İmaj analizine giriş: Karma yöntemlerin değeri üzerine. In S. D. Erişti (Ed.), *Görsel araştırma yöntemleri: Teori, uygulama ve örnek* (pp. 9-18). Pagem Akademi.
- Dursun, O. (2014). Batı'nın Egemen 'Kötü-Öteki-Doğu' Düşüncesinin Pekiştirildiği Bir Alan: Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluğu, Yılın Fotoğrafı Kategorisi Üzerine Bir Analiz. *Connectist: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 0 (47), 19-50.
- Food Security Information Network-FSIN (2020). *Global report on food crises 2020*. https://www.fsinplatform.org/sites/default/files/resources/files/GRFC_2020_ONLINE_200420_FINAL.pdf
- Food Security Information Network-FSIN (2021). *Global report on food crises 2021*. <https://www.fsinplatform.org/sites/default/files/resources/files/FINAL%20GRFC%202021%20In%20brief%20English%20040521.pdf>
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage.
- Linfield, S. (2013). *Acımasız aydınlık: Fotoğraf ve politik şiddet*. (M. E Uslu, Trans.). Espas.
- Lutz, C. A. & Collins, J. L. (2004). *"National Geographic"i doğru okumak*. (M. Bayatlı, Trans.). Agora.
- Moeller, S. D. (1999). *Compassion fatigue: How the media sell disease, famine, war, and death*. Routledge.
- Ok, S. S. (2016). *Fotoğraf Belleğinde Acının Tasviri*. Hayalperest.
- Pantti M., Wahl-Jorgensen, K. & Cottle, S. (2012) *Disasters and the media. Global crises and the media vol. 7*. Peter Lang.
- Rose, G. (2012). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials*. Sage.

- Schroder, K. C. (2012). Discursive realities. In Jensen, K. B (Ed.), *A handbook of media and communication research: Qualitative and quantitative methodologies*, (pp. 106-130). Routledge.
- Silverstone, R. (2008). *Media and morality: On the rise of the mediapolis*. Polity.
- Sontag, S. (2004). *Başkalarının acısına bakmak*. (O. Akınhay, Trans.). Agora.
- Sontag, S. (2010). *Fotoğraf üzerine*. (O. Akınhay, Trans.). Agora.
- Sturken, M. & Cartwright, L. (2018). *Practices of looking: An introduction of visual culture*. Oxford University Press.
- Taş, T. (2016). Iızdırabın imgesi: Göstermenin zorunluluğu ile gizlemenin zorluğu arasında. *Kültür ve İletişim*, 37, 234-251.
- van Leeuwen, T. (2003). Semiotics and iconography. In T. van Leeuwen & C. Jewitt, *Handbook of visual analysis* (pp. 92-118). Sage.
- World Food Programme (2020). *Hunger map 2020 - Chronic hunger*. https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000118395/download/?_ga=2.122861003.1759128282.1630839054-1404647556.1592140344

DERGİNİN TANIMI

1992 yılından bu yana yayın hayatına devam eden Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, hakemli, açık erişimli, Temmuz ve Aralık ayları olmak üzere yılda iki kere yayımlanan uluslararası, bilimsel bir e-dergidir.

Dergiye gönderilen bilimsel çalışmaların dili Türkçe ya da İngilizce olmalıdır.

AMAÇ VE KAPSAM

Connectist, akademik araştırmacılar, iletişim profesyonelleri ve iletişim politikası belirleyicilerine yönelik bilimsel bilginin paylaşıldığı, Asya'dan Avrupa'ya açılan küresel bir platform oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda iletişimin geleneksel çalışma alanlarının yanı sıra sosyal ve beşeri bilimlerin tartışmalarını kapsayan teorik ve ampirik çalışmalara, ayrıca uzman değerlendirmelerine yer vermektedir. Connectist, iletişim alanına odaklanan diğer disiplinlerden çalışmalara da açıktır.

Derginin hedef kitlesini; akademisyenler, araştırmacılar, profesyoneller, öğrenciler ve ilgili mesleki, akademik kurum ve kuruluşlar oluşturur.

EDİTORYAL POLİTİKALAR VE HAKEM SÜRECİ

Yayın Politikası

Dergi, yayın etiği ile ilgili en yüksek standartlara uymaktadır. Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) ve World Association of Medical Editors (WAME) tarafından yayınlanan etik yayıncılık ilkelerini benimsemektedir; Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing başlığı altında ifade edilen ilkeler için aşağıdaki linki ziyaret edebilirsiniz:

<https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

Gönderilen çalışmalar derginin amaç ve kapsamına uygun olmalıdır. Özgün, daha önce yayımlanmamış veya aynı anda başka bir dergide değerlendirme sürecinde olmayan, her bir yazar tarafından içeriği ve gönderimi onaylanmış yazılar, değerlendirmeye kabul edilmektedir.

Yayımlanmak üzere dergiye gönderilen çalışmalarda; yazarlardan herhangi birinin ismi, tüm yazarların yazılı izni olmadan çalışma künyesinden silinemez, yeni bir isim künyeye eklenemez ve yazar sırası değiştirilemez.

İntihal, duplikasyon, sahte yazarlık/inkâr edilen yazarlık, araştırma/veri fabrikasyonu, makale dilimleme, dilimleyerek yayın, telif hakları ihlali ve çıkar çatışmasının gizlenmesi, etik dışı davranışlar olarak kabul edilir. Kabul edilen etik standartlara uygun olmayan tüm çalışmalar yayından çıkarılır. Yayın sürecinden sonra tespit edilen kuraldışı ve/veya etik dışı çalışmaların yayını aynı şekilde durdurulur.

İntihal Kontrolü

Ön kontrolden geçirilen çalışmalar, iThenticate yazılımı kullanılarak intihal için taranır. İntihal/kendi kendine intihal tespit edilirse yazarlar bilgilendirilir. Editörler, gerekli olması halinde, değerlendirme ya da üretim sürecinin çeşitli aşamalarında çalışmayı intihal kontrolüne tabi tutabilirler. Yüksek benzerlik oranları, bir çalışmanın kabul edilmeden önce ve hatta kabul edildikten sonra reddedilmesine neden olabilir. Çalışmanın yayımlanması için türüne bağlı olarak, benzerlik oranının %15'ten az olması zorunludur.

Çift Kör Hakemlik Süreci

İntihal kontrolünden sonra, uygun olan çalışmalar baş editör tarafından özgünlük, yöntem, işlenen konunun önemi ve dergi kapsamıyla uyumluluğu açısından değerlendirilir. Baş editör, biçimsel esaslara uygun olan çalışmaları, yurtiçinden ve /veya yurtdışından en az iki hakemin değerlendirmesine sunarak, adil bir şekilde çift taraflı kör hakemlikten geçmesini sağlar. Baş editör, hakemlerin gerek gördüğü değişiklikler yazar(lar) tarafından yapıldıktan sonra çalışmaların yayımlanmasına onay verir.

Dergiye yayımlanmak üzere gönderilen makalelerin içeriği derginin amaç ve kapsamı ile uyumlu olmalıdır. Dergi, orijinal araştırma niteliğindeki yazıları yayınlamaya öncelik vermektedir.

Açık Erişim İlkesi

Açık erişimli bir dergi olan Connectist'in içeriği, okura ya da okurun dâhil olduğu kuruma ücretsiz olarak sunulur. Okurlar, ticari amaç haricinde, yayıncıdan ya da yazardan izin almadan çalışmaların tam metnini okuyabilir, indirebilir, kopyalayabilir, arayabilir ve link sağlayabilir. Bu ilke, BOAI açık erişim tanımıyla uyumludur.

Derginin açık erişimli çalışmaları Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) olarak lisanslıdır.

İşleme Ücreti

Derginin tüm giderleri İstanbul Üniversitesi tarafından karşılanmaktadır. Dergide çalışmaların yayımlanması ve yayın süreçlerinin yürütülmesi ücrete tabi değildir. Dergiye gönderilen ya da yayın için kabul edilen çalışmalar için işleme ücreti veya gönderim ücreti alınmaz.

Telif Hakkında

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptir ve çalışmaları Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) olarak lisanslıdır. CC BY-NC 4.0 lisansı, eserin ticari kullanım dışında her boyut ve formatta paylaşılmasına, kopyalanmasına, çoğaltılmasına ve orijinal esere uygun şekilde atıfta bulunmak kaydıyla yeniden düzenleme, dönüştürme ve eserin üzerine inşa etme dâhil adapte edilmesine izin verir.

Yayın Etiği Beyanı

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, yayım etiğinde en yüksek standartlara bağlıdır ve Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals

(DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) ve World Association of Medical Editors (WAME) tarafından yayınlanan etik yayıncılık ilkelerini benimser; Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing başlığı altında ifade edilen ilkeler için adres: <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

Gönderilen tüm makaleler orijinal, yayınlanmamış ve başka bir dergide değerlendirme sürecinde olmamalıdır. Her bir makale editörlerden biri ve en az iki hakem tarafından çift kör değerlendirmeden geçirilir. İntihal, duplikasyon, sahte yazarlık/inkar edilen yazarlık, araştırma/veri fabrikasyonu, makale dilimleme, dilimleyerek yayın, telif hakları ihlali ve çıkar çatışmasının gizlenmesi, etik dışı davranışlar olarak kabul edilir.

Kabul edilen etik standartlara uygun olmayan tüm makaleler yayından çıkarılır. Buna yayından sonra tespit edilen olası kuraldışı, uygunsuzluklar içeren makaleler de dahildir.

Araştırma Etiği

Dergi araştırma etiğinde en yüksek standartları gözetir ve aşağıda tanımlanan uluslararası araştırma etiği ilkelerini benimser. Makalelerin etik kurallara uygunluğu yazarların sorumluluğundadır.

- Araştırmanın tasarlanması, tasarımın gözden geçirilmesi ve araştırmanın yürütülmesinde, bütünlük, kalite ve şeffaflık ilkeleri sağlanmalıdır.
- Araştırma ekibi ve katılımcılar, araştırmanın amacı, yöntemleri ve öngörülen olası kullanımları; araştırmaya katılımın gerektirdikleri ve varsa riskleri hakkında tam olarak bilgilendirilmelidir.
- Araştırma katılımcılarının sağladığı bilgilerin gizliliği ve yanıt verenlerin gizliliği sağlanmalıdır. Araştırma katılımcıların özerkliğini ve saygınlığını koruyacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Araştırma katılımcıları gönüllü olarak araştırmada yer almalı, herhangi bir zorlama altında olmamalıdır.
- Katılımcıların zarar görmesinden kaçınılmalıdır. Araştırma, katılımcıları riske sokmayacak şekilde planlanmalıdır.
- Araştırma bağımsızlığıyla ilgili açık ve net olunmalı; çıkar çatışması varsa belirtilmelidir.
- Deneysel çalışmalarda, araştırmaya katılmaya karar veren katılımcıların yazılı bilgilendirilmiş onayı alınmalıdır. Çocukların ve vesayet altındakilerin veya tasdiklenmiş akıl hastalığı bulunanların yasal vasisinin onayı alınmalıdır.
- Çalışma herhangi bir kurum ya da kuruluştan gerçekleştirilecekse bu kurum ya da kuruluştan çalışma yapılacağına dair onay alınmalıdır.
- İnsan ögesi bulunan çalışmalarda, “yöntem” bölümünde katılımcılardan “bilgilendirilmiş onam” alındığının ve çalışmanın yapıldığı kurumdan etik kurul onayı alındığı belirtilmesi gerekir.

Yazarların Sorumluluğu

Makalelerin bilimsel ve etik kurallara uygunluğu yazarların sorumluluğundadır. Yazar makalenin orijinal olduğu, daha önce başka bir yerde yayınlanmadığı ve başka bir yerde, başka bir dilde

YAZARLARA BİLGİ

yayınlanmak üzere değerlendirmede olmadığı konusunda teminat sağlamalıdır. Uygulamadaki telif kanunları ve anlaşmaları gözetilmelidir. Telifle bağlı materyaller (örneğin tablolar, şekiller veya büyük alıntılar) gerekli izin ve teşekkürle kullanılmalıdır. Başka yazarların, katkıda bulunanların çalışmaları ya da yararlanılan kaynaklar uygun biçimde kullanılmalı ve referanslarda belirtilmelidir.

Gönderilen makalede tüm yazarların akademik ve bilimsel olarak doğrudan katkısı olmalıdır, bu bağlamda “yazar” yayınlanan bir araştırmanın kavramsallaştırılmasına ve dizaynına, verilerin elde edilmesine, analizine ya da yorumlanmasına belirgin katkı yapan, yazının yazılması ya da bunun içerik açısından eleştirel biçimde gözden geçirilmesinde görev yapan birisi olarak görülür. Yazar olabilmenin diğer koşulları ise, makaledeki çalışmayı planlamak veya icra etmek ve / veya revize etmektir. Fon sağlanması, veri toplanması ya da araştırma grubunun genel süpervizyonu tek başına yazarlık hakkı kazandırmaz. Yazar olarak gösterilen tüm bireyler sayılan tüm ölçütleri karşılamalıdır ve yukarıdaki ölçütleri karşılayan her birey yazar olarak gösterilebilir. Yazarların isim sıralaması ortak verilen bir karar olmalıdır. Tüm yazarlar yazar sıralamasını Telif Hakkı Anlaşması Formu’nda imzalı olarak belirtmek zorundadırlar.

Yazarlık için yeterli ölçütleri karşılamayan ancak çalışmaya katkısı olan tüm bireyler “teşekkür / bilgiler” kısmında sıralanmalıdır. Bunlara örnek olarak ise sadece teknik destek sağlayan, yazıma yardımcı olan ya da sadece genel bir destek sağlayan, finansal ve materyal desteği sunan kişiler verilebilir.

Bütün yazarlar, araştırmanın sonuçlarını ya da bilimsel değerlendirmeyi etkileyebilme potansiyeli olan finansal ilişkiler, çıkar çatışması ve çıkar rekabetini beyan etmelidirler. Bir yazar kendi yayınlanmış yazısında belirgin bir hata ya da yanlışlık tespit ederse, bu yanlışlıklara ilişkin düzeltme ya da geri çekme için editör ile hemen temasa geçme ve işbirliği yapma sorumluluğunu taşır.

Editör ve Hakem Sorumlulukları

Baş editör, makaleleri, yazarların etnik kökeninden, cinsiyetinden, cinsel yöneliminden, uyruğundan, dini inancından ve siyasi felsefesinden bağımsız olarak değerlendirir. Yayına gönderilen makalelerin adil bir şekilde çift taraflı kör hakem değerlendirmesinden geçmelerini sağlar. Gönderilen makalelere ilişkin tüm bilginin, makale yayınlanana kadar gizli kalacağını garanti eder. Baş editör içerik ve yayının toplam kalitesinden sorumludur. Gereğinde hata sayfası yayınlamalı ya da düzeltme yapmalıdır.

Baş editör; yazarlar, editörler ve hakemler arasında çıkar çatışmasına izin vermez. Hakem atama konusunda tam yetkiye sahiptir ve Dergide yayınlanacak makalelerle ilgili nihai kararı vermekle yükümlüdür.

Hakemlerin araştırmayla ilgili, yazarlarla ve/veya araştırmanın finansal destekçileriyle çıkar çatışmaları olmamalıdır. Değerlendirmelerinin sonucunda tarafsız bir yargıya varmalıdırlar. Gönderilmiş yazılara ilişkin tüm bilginin gizli tutulmasını sağlamalı ve yazar tarafında herhangi bir telif hakkı ihlali ve intihal fark ederlerse editöre raporlamalıdırlar. Hakem, makale konusu hakkında kendini vasıflı hissetmiyor

ya da zamanında geri dönüş sağlaması mümkün görünmüyorsa, editöre bu durumu bildirmeli ve hakem sürecine kendisini dahil etmemesini istemelidir.

Değerlendirme sürecinde editör hakemlere gözden geçirme için gönderilen makalelerin, yazarların özel mülkü olduğunu ve bunun imtiyazlı bir iletişim olduğunu açıkça belirtir. Hakemler ve yayın kurulu üyeleri başka kişilerle makaleleri tartışamazlar. Hakemlerin kimliğinin gizli kalmasına özen gösterilmelidir. Bazı durumlarda editörün kararıyla, ilgili hakemlerin makaleye ait yorumları aynı makaleyi yorumlayan diğer hakemlere gönderilerek hakemlerin bu süreçte aydınlatılması sağlanabilir.

Hakem Süreci

Daha önce yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere başka bir dergide halen değerlendirmede olmayan ve her bir yazar tarafından onaylanan makaleler değerlendirilmek üzere kabul edilir. Gönderilen ve ön kontrolü geçen makaleler iThenticate yazılımı kullanılarak intihal için taranır. İntihal kontrolünden sonra, uygun olan makaleler baş editör tarafından orijinallik, metodoloji, işlenen konunun önemi ve dergi kapsamı ile uyumluluğu açısından değerlendirilir.

Baş Editör, makaleleri, yazarların etnik kökeninden, cinsiyetinden, uyruğundan, dini inancından ve siyasi felsefesinden bağımsız olarak değerlendirir. Yayına gönderilen makalelerin adil bir şekilde çift taraflı kör hakem değerlendirmesinden geçmelerini sağlar.

Seçilen makaleler en az iki ulusal/uluslararası hakeme değerlendirmeye gönderilir. Hakem tarafından söz konusu makale için verilen düzeltmeler yazar tarafından tamamlanır ve farklı bir şekilde renklendirilerek teslim edilir. Yayın kararı, hakemlerin talepleri doğrultusunda yazarların gerçekleştirdiği düzenlemelerin ve hakem sürecinin sonrasında baş editör tarafından verilir.

Baş editör; yazarlar, editörler ve hakemler arasında çıkar çatışmasına izin vermez. Hakem atama konusunda tam yetkiye sahiptir ve dergide yayınlanacak makalelerle ilgili nihai kararı vermekle yükümlüdür.

Hakemlerin değerlendirmeleri objektif olmalıdır. Hakem süreci sırasında hakemlerin aşağıdaki hususları dikkate alarak değerlendirmelerini yapmaları beklenir.

- Makale yeni ve önemli bir bilgi içeriyor mu?
- Öz, makalenin içeriğini net ve düzgün bir şekilde tanımlıyor mu?
- Yöntem bütünlüklü ve anlaşılır şekilde tanımlanmış mı?
- Yapılan yorum ve varılan sonuçlar bulgularla kanıtlanıyor mu?
- Alandaki diğer çalışmalara yeterli referans verilmiş mi?
- Dil kalitesi yeterli mi?

Hakemler, gönderilen makalelere ilişkin tüm bilginin, makale yayınlanana kadar gizli kalmasını sağlamalı ve yazar tarafında herhangi bir telif hakkı ihlali ve intihal fark ederlerse editöre raporlamalıdır.

Hakem, makale konusu hakkında kendini vasıflı hissetmiyor ya da zamanında geri dönüş sağlaması mümkün görünmüyorsa, editöre bu durumu bildirmeli ve hakem sürecine kendisini dahil etmemesini istemelidir.

Değerlendirme sürecinde editör hakemlere gözden geçirme için gönderilen makalelerin, yazarların özel mülkü olduğunu ve bunun imtiyazlı bir iletişim olduğunu açıkça belirtir. Hakemler ve yayın kurulu üyeleri başka kişilerle makaleleri tartışamazlar. Hakemlerin kimliğinin gizli kalmasına özen gösterilmelidir.

YAZILARIN HAZIRLANMASI VE GÖNDERİMİ

- Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.
- Gönderilen yazılarla ilgili tüm yazışmalar, aksi belirtilmedikçe, ilk yazarla yapılacaktır. Makale gönderimi çevrim içi olarak <https://iupress.istanbul.edu.tr/tr/journal/connectist/home> üzerinden yapılmalıdır. Gönderilen çalışmalar, çalışma türünü belirten ve çalışmayla ilgili bilgileri içeren (bkz: Son Kontrol Listesi) bir mektup; yazının elektronik formunu içeren Microsoft Word 2003 ve üzerindeki sürümler ile yazılmış elektronik dosya ve tüm yazarların imzaladığı "Telif Hakkı Anlaşması Formu" eklenerek gönderilmelidir.
- Her yazarın aynı yıl içinde (özel sayılar hariç) sadece 1 (bir) çalışması yayımlanır.
- Derginin bir sayısında yayımlanmak üzere kabul edilmiş ancak henüz ait olduğu sayı oluşmamış olan makaleler, "Erken Görünüm" olarak yayımlanır.
- Dergimize yayımlanmak üzere gönderilen her çalışmanın tüm sorumluluğu, ilgili çalışmanın yazar(lar)ına aittir.
- Dergimizin yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmamış olan çalışmalar, hakem değerlendirmesine gerek duyulmaksızın doğrudan reddedilmektedir.
- Çalışmalar, A4 boyutundaki kağıdın bir yüzüne, üst, alt, sağ ve sol taraftan 2,5 cm. boşluk bırakılarak, 12 punto Times New Roman harf karakterleriyle ve 1,5 satır aralık ölçüsü ile hazırlanmalıdır.
- Çalışmaların türleri; "araştırma makaleleri" (6500 – 8500 sözcük), "derleme makaleler" (6500 – 8500 sözcük) ve "değerlendirme yazıları" (2000-4000 sözcük) şeklindedir.
- Giriş bölümünden önce, çalışmanın kapsamını, amacını, önemini, kullanılan yöntemi ve ulaşılan sonuçları içeren 180-200 kelimelik Türkçe ve İngilizce "öz" ile 600-800 kelime uzunluğunda İngilizce "genişletilmiş öz" yer almalıdır. Çalışmanın İngilizce başlığı İngilizce özün üzerinde yer almalıdır. Türkçe özün altında çalışmanın içeriğini temsil eden 5 (beş) Türkçe anahtar kelime, İngilizce özün altında çalışmanın içeriğini temsil eden 5 (beş) Türkçe anahtar kelime yer almalıdır. İngilizce genişletilmiş öz sadece Türkçe makaleler için zorunludur.
- Çalışmaların başlıca şu unsurları içermesi gerekmektedir: Başlık, Türkçe öz ve anahtar kelimeler; İngilizce başlık, İngilizce öz ve anahtar kelimeler; İngilizce genişletilmiş öz, ana metin bölümleri, son notlar ve kaynaklar.
- Çalışmalarda yer alan tablo ve şekillere metnin içerisinde yer verilmelidir. Tablo ve şekil sayıları sınırlı tutulmalıdır. Örneğin; yazarlar az sayıdaki bulgu ve bilgileri tablo olarak değil, metin içinde düzyazı şeklinde vermelidirler.

YAZARLARA BİLGİ

- Çalışmalarda yazar(lar)ın vurguları tek tırnak ile belirtilmeli; sadece kitap, film, gazete isimleri italik yazılmalıdır. 40 kelimeyi aşan alıntılar içerden, tek aralık ve tırnaksız bir biçimde verilmelidir.
- Dergi Yazı Kurulu ve hakem raporları doğrultusunda yazarlardan, metin üzerinde bazı düzeltmeler yapmaları istenebilir.
- Dergiye gönderilen çalışmalar yayımlansın veya yayımlanmasın geri gönderilmez.
- Dergimizde yayımlanacak çalışma türlerinin bölümlerinin aşağıdaki akışa uygun olacak şekilde hazırlanması gerekmektedir.

1. ARAŞTIRMA MAKALELERİ

GİRİŞ

-Araştırmanın sorunsalı yabancı ve yerli alanyazına göndermeler yapılarak tanımlanmalıdır. Alt başlıklara geçilmeden önceki son paragrafta çalışmanın önemi, diğer çalışmalardan farkı yani özgünlüğü, amacı ve yöntemi belirtilerek sınırları çizilmelidir.

Konu ile ilgili alt başlık/ başlıklar

AMAÇ VE YÖNTEM

- Amaç ve yöneme geçiş cümlesi veya cümleleri

Amaç

Çalışmanın genel amacı verildikten sonra; çalışmanın araştırma soruları maddeler halinde belirtilmeli ve/veya hipotez/hipotezleri yazılmalıdır.

Yöntem

Nicel/nitel araştırmaların içereceği aşağıdaki unsurlar, başlık halinde verilmese bile içerik olarak bu bölümde mutlaka yer almalıdır:

- Araştırma Modeli
- Evren, Örneklem / Denekler / Katılımcılar
- Veri Toplama Aracı
- İşlem

Çalışmalarda kullanılan ölçek, anket, mülakat çeşitleri vb. belirtilmeli, özellikle istatistiksel analiz/ analizler içeren çalışmalarda geçerlik ve güvenilirlik katsayıları verilmelidir.

BULGULAR

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde ilk olarak çalışmanın amacı hatırlatılarak bulguları kısaca özetlenmeli ve alanyazına göndermeler yapılarak tartışılmalıdır.

Daha sonra araştırmacının çalışmasının bulguları ile ilişkilendirilebilecek özgün sonuç niteliğindeki kanaatlerine yer verilmelidir.

Çalışmayı nihayetlendirirken sonraki araştırmalar için araştırma önerileri sunularak alana katkı sağlanmalıdır.

SON NOTLAR

KAYNAKLAR

2. DERLEME MAKALELER

GİRİŞ

Araştırmanın sorunsalı yabancı ve yerli alanyazına göndermeler yapılarak tanımlanmalıdır. Altbaşlıklara geçilmeden önceki son paragrafta çalışmanın önemi, diğer çalışmalardan farkı yani özgünlüğü, amacı ve yöntemi belirtilerek sınırları çizilmelidir.

Konu ile ilgili altbaşlık/ başlıklar

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmanın amacı belirtilerek tartışılan fikir, kavram vs. özetlenmeli ve alanyazına göndermeler yapılarak tartışılmalıdır.

Daha sonra araştırmacı yaptığı taramalar sonucunda oluşturduğu özgün sonuç niteliğindeki kanaatlerine yer verilmelidir.

Çalışmayı nihayetlendirirken sonraki araştırmalar için araştırma önerileri sunularak alana katkı sağlanmalıdır.

SON NOTLAR

KAYNAKLAR

3. DEĞERLENDİRME YAZILARI

Değerlendirme yazıları kapsamında iletişim alanını ilgilendiren herhangi bir konunun, görsel / işitsel / yazılı bir metnin, etkinliğin veya olgunun eleştirel bir değerlendirmesi sunulur. Bu yazılar, özgün araştırma makalelerinden farklı olarak alan araştırması içermeksizin kitap eleştirisi, film eleştirisi, diğer görsel / işitsel / yazılı ürünler veya düzenlenen etkinliklerin eleştirel değerlendirmelerini içerir. Çalışmaların özgünlüğünü konunun uzmanı olan yazarların yeni ve farklı bakış açılarıyla alana sunduğu katkılar oluşturur.

Değerlendirme yazıları için yazarların uyması gereken bir başlık sistemi bulunmamaktadır. Yazarlar, konunun özüne uygun bir başlık sistemi benimseyebilirler.

Derginin yayın dili Türkçe ve Amerikan İngilizce'sidir.

Kaynaklar

Yazar(lar)dan çalışmalarında birincil kaynaklara atıf yapmaları beklenmektedir.

Erken Görünüm olarak yayımlanan makalelere atıflar "sayısı hazırlık sürecindeki yayın" şeklinde verilmelidir.

Kaynakların doğruluğundan yazar(lar) sorumludur. Tüm kaynaklar metinde belirtilmeli ve alfabetik olarak sıralanmalıdır.

Referans Stili ve Formatı

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, metin içi alıntılama ve kaynak gösterme için APA (American Psychological Association) 7. stilini benimser. Bu stille ilgili kurallara aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/>

Kaynaklar, aşağıdaki örneklerde belirtildiği gibi gösterilmelidir.

Metin İçinde Kaynak Gösterme

Kaynaklar metinde parantez içinde yazarların soyadı ve yayın tarihi yazılarak belirtilmelidir. Birden fazla kaynak gösterilecekse kaynaklar arasında (;) işareti kullanılmalıdır. Kaynaklar alfabetik olarak sıralanmalıdır.

Kaynaklar metinde parantez içinde yazarların soyadı, yayın tarihi ve sayfa numarası ya da aralığı yazılarak belirtilmelidir. Birden fazla kaynak gösterilecekse kaynaklar arasında (;) işareti kullanılmalıdır. Kaynaklar alfabetik olarak sıralanmalıdır.

Örnekler:

Tek yazarlı kaynak:

(Akyolcu, 2007)

Akyolcu (2007)

İki yazarlı kaynak:

(Tekinalp & Uzun, 2009, p. 127)

Tekinalp ve Uzun (2009), gündem belirlemenin, iletişim araçlarındaki gündemin toplum üzerindeki etkileriyle ilgili olduğunu belirtmiştir (p. 127).

Üç ve daha çok yazarlı kaynak:

(Çavdar et al., 2003)

Kısaltması bulunan kaynak gösterimi:

İlk Atıf: (Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ], 2020)

Sonraki Atıflar: (DSÖ, 2020)

İlk Atıf: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ, 2020)

Sonraki Atıflar: DSÖ (2020)

Metin içi atıflardaki belirsizliği önlemek için

Aynı yazar ve tarihli iki farklı çalışmaya yer verildiğinde kaynaklar a, b şeklinde gösterilmelidir:

(Timisi, 2020a) (Timisi, 2020b)

Aynı soyadlı isimden farklı yazarların kaynak gösteriminde, yayın yılı farklı olsa da metnin içindeki alıntılarda yazarların adının baş harfleri de yazılır.

(G. Büyükbaykal et al., 2019; C. Büyükbaykal, 2016)

Aynı yayının yazarlarının soyadı aynı ise, adlarının ilk harflerine yer vermeye gerek yoktur.

(Okay & Okay, 2021)

Doğrudan atıf

Doğrudan atıf yapılırken cümle(ler) tırnak içine alınır ve metin içi alıntılarda sayfa numarası da belirtilir.

Yıldırım ve Şimşek'e göre (2016), "İçerik analizinde temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır" (p. 242).

Birden fazla kaynak parantez içinde gösterilirken alfabetik olarak sıralanmalıdır.

(Akyolcu, 2007; Saymer & Demirci, 2007, p. 72)

Kaynaklar bölümünde kaynak gösterme

Kullanılan tüm kaynaklar metnin sonunda ayrı bir bölüm halinde yazar soyadlarına göre alfabetik olarak numaralandırılmadan verilmelidir.

Her bir yayının türüne göre kaynağın nasıl gösterileceğinin örnekleri aşağıda sunulmuştur.

Kitap

a) Tek yazarlı kitap

Karasar, N. (1995). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama* (8th ed.). 3A Eğitim Danışmanlık Ltd.

b) Çeviri kitap

Geraghty, C. (1996). *Kadınlar ve pembe dizi*. (N. Nirven, Trans.) AFA Yayınları.

c) Çok yazarlı kitap

Tonta, Y., Bitirim, Y., & Sever, H. (2002). *Türkçe arama motorlarında performans değerlendirme* (1st ed.). Total Bilişim.

ç) Editörlü kitap

Ören, T., Üney, T., & Çölkesen, R. (Ed.). (2006). *Türkiye bilişim ansiklopedisi* (6st ed.). Papatya Yayıncılık.

d) Kitap içerisinde bölüm

Morva, O. (2016). Ben, kendim ve dijital benliğim: Dijital iletişim çağında benlik kavramsallaştırması üzerine. N. Timisi (Ed.), *Dijital kavramlar; olanaklar; deneyimler* (pp. 41-60). Kalkedon Yayıncılık.

e) Çeviri kitap içerisinde bölüm

Schmeder, G. (2015). İşbölümü dinamiğinde kopmalar ve kesintiler. C. Vercellone (Ed.) ve D. Kundakçı (Trans.). *Bilişsel kapitalizm*. (1st ed., 61-75). Otonom Yayıncılık.

f) Kitap incelemesi

Gül Ünlü, D. (2018). Kitap incelemesi [Şeffaflık toplumu: Şeffaf toplumun eleştirisi üzerine bir okuma]. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 28, 279-290. <http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/tr/pub/issue/37677/436058>

g) Yayıncının ve yazarın kurum olduğu yayın

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2021). *Asrın küresel salgını: Türkiye'nin koronavirüsle başarılı mücadelesi*. İstanbul, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

Makale

a) Makale

Çağlayan, S. (2021). Covid-19 pandemisi sürecine ilişkin bir retorik analiz: T. C. Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca'nın basın açıklamaları. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 60, 27-62. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2021-801246>

b) Yediden fazla yazarlı makale

Lal, H., Cunningham, A. L., Godeaux, O., Chlibek, R., Diez-Domingo, J., Hwang, S.-J., ... Heineman, T. C. (2015). Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. *New England Journal of Medicine*, 372, 2087-2096. <http://dx.doi.org/10.1056/NEJMoa1501184>

c) DOI'si olmayan online edinilmiş makale

Sidani, S. (2003). Enhancing the evaluation of nursing care effectiveness. *Canadian Journal of Nursing Research*, 35(3), 26–38. Retrieved from <http://cjnr.mcgill.ca>

ç) Popüler dergi makalesi

Gürer, Z., Gürer, M. (2021, May-June). Fantastik diziler. *Episode*, 26, 9-12. <https://episodedergi.com/fantastik-diziler/>

Tez, Bildiri**a) Tezler**

Karahan, O. (2019). *Şiddet ve postmodernizm bağlamında Martin Scorsese sineması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Türk, E. (2016). *GSM markalarının sosyal medya kullanımlarının halkla ilişkilerin çift yönlü simetrik modeline göre twitter üzerinden analizi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

b) Sempozyum katkısı

Serdar, M. (2019, Aralık, 19-20). Covid-19 pandemisinde medya: Hipergerçeklik ve dezenformasyon. M. Binark (Oturma Başkanı), *Pandemi döneminde enformasyon arayışı ve infodemi* [Sempozyum]. Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi 8. Uluslararası İletişim Günleri, İstanbul, Türkiye.

Diğer Kaynaklar**a) Gazete yazısı**

Browne, R. (2010, March 21). *This brainless patient is no dummy*. *Sydney Morning Herald*, 45. <https://www.smh.com.au/technology/this-brainless-patient-is-no-dummy-20100320-qn7n.html>

b) İnternet sayfası kaynakları

Bordwell, D. (2013, June 18). David Koepp: Making the world movie-sized. <http://www.davidbordwell.net/blog/page/27/> adresinden 15 Eylül 2020 tarihinde alınmıştır.

c) Resmi yayınlar ve basın bülteni

Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). Çocuklarda bilişim teknolojileri kullanım araştırması (Yayın no. 41132). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132>

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı (2022, 18 Ocak). Koronavirüs Bilim Kurulu Toplantısına İlişkin Açıklama [Basın Bülteni]. <https://www.saglik.gov.tr/TR,87208/koronavirus-bilim-kurulu-toplantisina-iliskin-aciklama-18012022.html>

ç) Sözlük

Mutlu, E. (2012). *İletişim sözlüğü* (1st ed.). Sofos Yayınları.

d) Podcast

Tufan, F. (2021, June 7). Prof. Dr. Burcu Kaya Erdem ile Jacques Derrida'yı okumak (Bölüm 7) [sesli podcast bölümü]. *İletişim podcast* içinde. https://open.spotify.com/episode/5sz5nRZUCIE4RIKocw8N7w?si=RJWap-AeSs2ro6IDGUcGRg&dl_branch=1&nd=1

e) Video/Film

Gökalp, S. (2016). *Sosyal medya* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=TIayzRpy1X8>
Ceylan, N. B. (Yönetmen). (2011). *Bir zamanlar Anadolu 'da* [Film]. Tıglon.

f) Televizyon dizisi

Çatay, K. (Yapımcı). (2018). *Şahsiyet* [Televizyon Dizisi]. Ay Yapım.

g) Sosyal medya

Nişancı, İ. [@ilkayNS]. (2022, 25 Ocak). Sadece sosyal bilimler için geçerli olduğunu düşünmekle beraber çok önemli bir noktada ayırım var: Makale ya da bilimsel araştırma yapmanın bilim insanını verdiği dersler konusunda eğittiği bir gerçek. Bu da üniversitenin asıl öznesi öğrenciye dönük bir faydadır [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/ilkayNS/status/1485866565337853956>
Twitter için [Tweet], [Twitter profili] vb., Facebook için [Facebook durumu], [Zaman tüneli] vb., Instagram için [Fotoğraf], [Highlight] gibi gösterimler kullanılabilir.

SON KONTROL LİSTESİ

Aşağıdaki listede eksik olmadığından emin olun:

- Editöre mektup
 - ✓ Makalenin türü
 - ✓ Başka bir dergiye gönderilmemiş olduğu bilgisi
 - ✓ Sponsor veya ticari bir firma ile ilişkisi (varsa belirtiniz)
 - ✓ İstatistik kontrolünün yapıldığı (araştırma makaleleri için)
 - ✓ İngilizce yönünden kontrolünün yapıldığı
 - ✓ Yazarlara Bilgide detaylı olarak anlatılan dergi politikalarının gözden geçirildiği
 - ✓ Kaynakların APA6'ya göre belirtildiği
- Telif Hakkı Anlaşması Formu
- Daha önce basılmış materyal (yazı-resim-tablo) kullanılmış ise izin belgesi
- Makale kapak sayfası
 - ✓ Makalenin türü
 - ✓ Makalenin Türkçe ve İngilizce başlığı
 - ✓ Yazarların ismi soyadı, unvanları ve bağlı oldukları kurumlar (üniversite ve fakülte bilgisinden sonra şehir ve ülke bilgisi de yer almalıdır), e-posta adresleri
 - ✓ Sorumlu yazarın e-posta adresi, açık yazışma adresi, iş telefonu, GSM, faks nosu
 - ✓ Tüm yazarların ORCID'leri
- Makale ana metni dosyası
 - ✓ Makalenin Türkçe ve İngilizce başlığı
 - ✓ Özetler 180-200 kelime Türkçe ve 180-200 kelime İngilizce
 - ✓ Anahtar Kelimeler: 5 adet Türkçe ve 5 adet İngilizce
 - ✓ Makale Türkçe ise, İngilizce genişletilmiş Özet (Extended Abstract) 600-800 kelime
 - ✓ Makale ana metin bölümleri
 - ✓ Finansal destek (varsa belirtiniz)
 - ✓ Çıkar çatışması (varsa belirtiniz)
 - ✓ Teşekkür (varsa belirtiniz)
 - ✓ Kaynaklar
 - ✓ Tablolar-Resimler, Şekiller (başlık, tanım ve alt yazılıyla)

İLETİŞİM İÇİN:

Website : <http://connectist.istanbul.edu.tr>

Email : connectist@istanbul.edu.tr

Adres : Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kaptan-ı Derya İbrahim Paşa Sk.
34116 Beyazıt – İstanbul, TURKEY.

Editorial İlişkiler Müdürü

Res. Assist. Damla TOSYALIOĞLU AKAR
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Turkey - damla.tosyalioğlu@istanbul.edu.tr

Tanıtım ve Dış İlişkiler Müdürü

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Turkey - yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Alan Editörleri

Res. Assist. Dr. Rabia ZAMUR TUNCER
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Türkiye - rabia.zamur@istanbul.edu.tr

Lect. Fatih ÖZKOYUNCU
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Türkiye - fatih.ozkoyuncu@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Türkiye - yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Onur KARAHAN
Istanbul University, Faculty of Communication,
Istanbul, Türkiye - onurkarahan@istanbul.edu.tr

DESCRIPTION

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences is an open access, peer-reviewed, scholarly and international e-journal being published biannually in June and December since 1992.

The manuscripts submitted for publication in the journal must be written in Turkish or English.

AIM AND SCOPE

Connectist aims to create an international platform opening from Asia to Europe in which academic researchers, communication professionals and policy makers share scientific knowledge. It welcomes theoretical and empirical studies elaborating on the current debates of social sciences and humanities besides the conventional research fields of communication. Connectist is also open to the studies from other disciplines that focus on communication.

The target group of the journal consists of academicians, researchers, professionals, students, and related professional organizations.

EDITORIAL POLICIES AND PEER REVIEW PROCESS

Publication Policy

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences is committed to abide by the highest standards of publication ethics. It adopts the ethical publishing principles of the Committee on Publication Ethics (COPE), the Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) and the World Association of Medical Editors (WAME). For the principles expressed under the heading of “Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing”, please visit the link below: <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

All parties involved in the publishing process (Editors, Reviewers, Authors and Publishers) are expected to agree on the following ethical principles.

All submissions must be compatible with the aim and scope of the journal. Only the manuscripts that are original, not published (including as full text in conference proceedings), and not under review of any other publication simultaneously are accepted for evaluation. The manuscripts must also be approved by each author in terms of its content and submission.

The name of any author cannot be deleted from the manuscript without the permission of all authors. A new author name cannot be included in the manuscript, and author order cannot be changed without the permission of all authors.

Plagiarism, duplication, fraud authorship/denied authorship, research/data fabrication, salami slicing/salami publication, breaching of copyrights, prevailing conflict of interest are accepted as unethical

behaviors. All manuscripts that do not comply with the accepted ethical standards are removed from the publication. If a manuscript with illegal and/or unethical features is realized after its publication, it is also removed from the publication.

Plagiarism Check

Pre-controlled manuscripts are scanned for plagiarism via using iThenticate software. If plagiarism/self-plagiarism is detected, the authors are informed. If necessary, editors might check the manuscript for plagiarism at various stages of the evaluation or production process. High similarity percentages might cause a manuscript to be rejected before or even after it is accepted.

For a manuscript to be published the similarity percentage must be less than 15% depending on the category of the manuscript.

Double-Blind Peer Review Process

After the plagiarism check, the appropriate manuscripts are evaluated by the editor-in-chief in terms of originality, method, importance of the subject and the compatibility with the scope of the journal. The editor-in-chief presents the manuscripts complying with the formal principles to the evaluation of at least two referees from Turkey and / or abroad, and ensures that they pass through a fair double-blind refereeing. The editor-in-chief approves the publication of the manuscript after the necessary changes requested by the referees are done by the author(s).

Open Access Statement

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences is an open access journal which means that all content is freely available without charge to the user or his/her institution. Except for commercial purposes, users are allowed to read, download, copy, print, search, or link to the full texts of the articles in this journal without asking prior permission from the publisher or the author. This principle is compatible with BOAI definition of open access.

The articles in Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences are open access articles licensed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.en>)

Article Processing Charge

All expenses of the journal are covered by the Istanbul University. Processing and publication are free of charge. There is no article processing charges or submission fees for any submitted or accepted articles.

Copyright Notice

Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (CC BY-NC 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) and grant the Publisher non-exclusive commercial right to publish the work. CC BY-NC 4.0 license permits unrestricted, non-commercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

PUBLICATION ETHICS AND MALPRACTICE STATEMENT

Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences is committed to upholding the highest standards of publication ethics and pays regard to Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing published by the Committee on Publication Ethics (COPE), the Directory of Open Access Journals (DOAJ), the Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), and the World Association of Medical Editors (WAME) on <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>

All parties involved in the publishing process (Editors, Reviewers, Authors and Publishers) are expected to agree on the following ethical principles.

All submissions must be original, unpublished (including as full text in conference proceedings), and not under the review of any other publication synchronously. Each manuscript is reviewed by one of the editors and at least two referees under double-blind peer review process. Plagiarism, duplication, fraud authorship/denied authorship, research/data fabrication, salami slicing/salami publication, breaching of copyrights, prevailing conflict of interest are unethical behaviors.

All manuscripts not in accordance with the accepted ethical standards will be removed from the publication. This also contains any possible malpractice discovered after the publication. In accordance with the code of conduct we will report any cases of suspected plagiarism or duplicate publishing.

Research Ethics

The journal adheres to the highest standards in research ethics and follows the principles of international research ethics as defined below. The authors are responsible for the compliance of the manuscripts with the ethical rules.

- Principles of integrity, quality and transparency should be sustained in designing the research, reviewing the design and conducting the research.
- The research team and participants should be fully informed about the aim, methods, possible uses and requirements of the research and risks of participation in research.
- The confidentiality of the information provided by the research participants and the confidentiality of the respondents should be ensured. The research should be designed to protect the autonomy and dignity of the participants.
- Research participants should participate in the research voluntarily, not under any coercion.
- Any possible harm to participants must be avoided. The research should be planned in such a way that the participants are not at risk.
- The independence of research must be clear; and any conflict of interest or must be disclosed.
- In experimental studies with human subjects, written informed consent of the participants who decide to participate in the research must be obtained. In the case of children and those under wardship or with confirmed insanity, legal custodian's assent must be obtained.

INFORMATION FOR AUTHORS

- If the study is to be carried out in any institution or organization, approval must be obtained from this institution or organization.
- In studies with human subject, it must be noted in the method's section of the manuscript that the informed consent of the participants and ethics committee approval from the institution where the study has been conducted have been obtained.

Author's Responsibilities

It is authors' responsibility to ensure that the article is in accordance with scientific and ethical standards and rules. And authors must ensure that submitted work is original. They must certify that the manuscript has not previously been published elsewhere or is not currently being considered for publication elsewhere, in any language. Applicable copyright laws and conventions must be followed. Copyright material (e.g. tables, figures or extensive quotations) must be reproduced only with appropriate permission and acknowledgement. Any work or words of other authors, contributors, or sources must be appropriately credited and referenced.

All the authors of a submitted manuscript must have direct scientific and academic contribution to the manuscript. The author(s) of the original research articles is defined as a person who is significantly involved in "conceptualization and design of the study", "collecting the data", "analyzing the data", "writing the manuscript", "reviewing the manuscript with a critical perspective" and "planning/ conducting the study of the manuscript and/or revising it". Fund raising, data collection or supervision of the research group are not sufficient roles to be accepted as an author. The author(s) must meet all these criteria described above. The order of names in the author list of an article must be a co-decision and it must be indicated in the Copyright Agreement Form. The individuals who do not meet the authorship criteria but contributed to the study must take place in the acknowledgement section. Individuals providing technical support, assisting writing, providing a general support, providing material or financial support are examples to be indicated in acknowledgement section.

All authors must disclose all issues concerning financial relationship, conflict of interest, and competing interest that may potentially influence the results of the research or scientific judgment. When an author discovers a significant error or inaccuracy in his/her own published paper, it is the author's obligation to promptly cooperate with the Editor to provide retractions or corrections of mistakes.

Responsibility for the Editor and Reviewers

Editor-in-Chief evaluates manuscripts for their scientific content without regard to ethnic origin, gender, sexual orientation, citizenship, religious belief or political philosophy of the authors. He/She provides a fair double-blind peer review of the submitted articles for publication and ensures that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential before publishing.

Editor-in-Chief is responsible for the contents and overall quality of the publication. He/She must publish errata pages or make corrections when needed.

Editor-in-Chief does not allow any conflicts of interest between the authors, editors and reviewers. Only he has the full authority to assign a reviewer and is responsible for final decision for publication of the manuscripts in the Journal.

Reviewers must have no conflict of interest with respect to the research, the authors and/or the research funders. Their judgments must be objective.

Reviewers must ensure that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential and must report to the editor if they are aware of copyright infringement and plagiarism on the author's side.

A reviewer who feels unqualified to review the topic of a manuscript or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and excuse himself from the review process.

The editor informs the reviewers that the manuscripts are confidential information and that this is a privileged interaction. The reviewers and editorial board cannot discuss the manuscripts with other persons. The anonymity of the referees must be ensured. In particular situations, the editor may share the review of one reviewer with other reviewers to clarify a particular point.

Peer Review Process

Only those manuscripts approved by its every individual author and that were not published before in or sent to another journal, are accepted for evaluation.

Submitted manuscripts that pass preliminary control are scanned for plagiarism using iThenticate software. After plagiarism check, the eligible ones are evaluated by Editor-in-Chief for their originality, methodology, the importance of the subject covered and compliance with the journal scope. Editor-in-Chief evaluates manuscripts for their scientific content without regard to ethnic origin, gender, sexual orientation, citizenship, religious belief or political philosophy of the authors and ensures a fair double-blind peer review of the selected manuscripts.

The selected manuscripts are sent to at least two referees from abroad or from Turkey. After accomplishing necessary revisions requested by referees, the authors resubmit the manuscript by highlighting the changes made. Publication decisions are made by Editor-in-Chief after authors make necessary revisions requested by referees and the peer-review process is completed.

Editor-in-Chief does not allow any conflicts of interest between the authors, editors and reviewers and is responsible for final decision for publication of the manuscripts in the Journal.

Reviewers' judgments must be objective. Reviewers' comments on the following aspects are expected while conducting the review.

- Does the manuscript contain new and significant information?
- Does the abstract clearly and accurately describe the content of the manuscript?
- Is the problem significant and concisely stated?
- Are the methods described comprehensively?
- Are the interpretations and conclusions justified by the results?
- Is adequate references made to other Works in the field?
- Is the language acceptable?

Reviewers must ensure that all the information related to submitted manuscripts is kept as confidential and must report to the editor if they are aware of copyright infringement and plagiarism on the author's side.

A reviewer who feels unqualified to review the topic of a manuscript or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and excuse himself from the review process.

The editor informs the reviewers that the manuscripts are confidential information and that this is a privileged interaction. The reviewers and editorial board cannot discuss the manuscripts with other persons. The anonymity of the referees is important.

Manuscript Organization

The language of the journal is both Turkish and English.

- All correspondence will be sent to the first-named author unless otherwise specified.
Manuscript is to be submitted online via <http://connectist.istanbul.edu.tr> and it must be accompanied by a cover letter indicating that the manuscript is intended for publication, specifying the article category (i.e. research article, review etc.) and including information about the manuscript (see the Submission Checklist). In addition, a Copyright Agreement Form that has to be signed by all authors must be submitted.
- Only one manuscript of each author is published in the same year (excluding special issues).
- Papers accepted but not yet included in the issue are published online in the Early View section.
- Authors are responsible for all statements made in their work submitted to the Journal for publication.
- Studies that are not prepared in accordance with the rules of the journal are directly rejected without the need for peer review.
- The manuscripts should be in A4 paper standards: having 2.5 cm margins from right, left, bottom and top, Times New Roman font style in 12 font size and line spacing of 1.5.
- Word count must be 6500 – 8500 words for “research articles”, 6500 – 8500 words for “review articles” and 2000-4000 words for “short notes”.
- Before the introduction part, there should be an abstract between 180 and 200 words in English and an extended abstract only in English between 600-800 words, summarizing the scope, the purpose, the results of the study and the method used. Underneath the abstracts, 5 keywords that inform the reader about the content of the study should be specified in Turkish and in English. Extended abstract in English is mandatory for all manuscripts.
- The manuscripts should contain mainly these components: title, abstract and keywords; extended abstract in English, sections, end notes and references.
- Tables, graphs and figures can be given with a number and a defining title only if it is necessary to follow the idea of the article. Otherwise features like demographic characteristics can be given within the text. Tables and figures in the studies should be placed within the text.
- Emphasis of the author(s) in the studies should be indicated with single quotes; only book, movie, newspaper names should be written in italics. Quotations exceeding 40 words should be given inside, single spaced and without quotation marks.
- In line with the Editorial Board decision and referee reports, the authors may be asked to make some changes in the text.,
- The studies that were sent to the journal will not be returned whether they are published or not.

- The studies -according to their categories- should be prepared in line with the following flow:

1. RESEARCH ARTICLES

INTRODUCTION

-The problem of the research should be defined by making references to the relevant literature. In the last paragraph before moving on to the sub-headings, the importance of the study, its difference from other studies, namely its originality, the purpose and method of the study should be specified and its boundaries should be drawn.

Subheading(s) related to the topic

AIM AND METHODOLOGY

Introductory remarks for the aim and methodology

Aim

After the major aim of the study is indicated, research (sub)questions and/or hypothesis/hypotheses should be formulated.

Method

The following elements should be given in this section as content, even if they are not given as a title.

- Research Model
- Universe, Sample / Subjects/ Participants
- Data Collection Tool
- Operation

The types of scale, questionnaire, interviews etc. should be clarified, and especially the research including statistical analyses should have reliability and viability coefficients.

FINDINGS

DISCUSSION AND CONCLUSION

After restating the aim of the study in short, findings should be summed up very briefly and discussed with reference to the relevant literature.

Then the original opinions related to the research findings should be stated by the author as concluding remarks.

Before finalizing the study some suggestions should be formulated for future research to contribute to the relevant field.

ENDNOTES

REFERENCES

2. REVIEW ARTICLES
INTRODUCTION
The problem of the research should be defined by making references to the relevant literature. In the last paragraph before moving on to the sub-headings, the importance of the study, its difference from other studies, namely its originality, the purpose and method of the study should be specified and its boundaries should be drawn.
Subheading(s) related to the topic

DISCUSSION AND CONCLUSION

After restating the aim of the study in short, findings should be summed up very briefly and discussed with reference to the relevant literature.

Then the original opinions related to the research findings should be stated by the author as concluding remarks.

Before finalizing the study some suggestions should be formulated for future research to contribute to the relevant field.

ENDOTES

REFERENCES

3. SHORT NOTES

Within the scope of short notes, a critical evaluation of any subject, audio-visual/written text, an event or phenomenon that concerns the field of communication is presented. Unlike original research articles, short notes do not include field research but may include book criticism, film criticism, or evaluation of other audio/visual/written products or critical evaluations of organized events. Originality of the short notes is expected to be created via new and different perspectives of the experts and veteran scholars.

There is no title system that authors must comply with for short notes. Authors may adopt a title system appropriate to their subject.

References

- Author(s) are expected to cite primary sources in their studies.
- References to articles published as Early View should be given as “publication in preparation”.
- The author(s) are responsible for the accuracy of the references. All sources should be cited in the text and listed alphabetically.

Reference Style and Format

- Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, adopts 7th edition of APA (American Psychological Association) style for in-text citation and references. The rules for this style can be found at the link below:
- <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples/>
- References should be cited as indicated in the examples below.

In-Text Citation

Sources should be indicated in the text by writing the surnames of the authors and the publication date in parentheses. If more than one source is to be shown, a semicolon (;) should be inserted between the sources. References should be listed alphabetically.

Citations in the Text

Citations must be indicated with the author surname and publication year and page number within

the parenthesis. If more than one citation is made within the same parenthesis, separate them with (;). References should be listed alphabetically

Samples:

Citation with one author;

(Carpentier, 2011)

Carpentier (2011)

Citation with two authors;

(Deleuze & Guattari, p. 1992)

Deleuze and Guattari (1992) aim to explain schizophrenia in a positive manner (p. 45).

Citation with three or more authors;

(Curran et al., 2009)

Citation with abbreviation:

First Citation: (World Health Organisation [WHO], 2020)

Next Citations: (WHO, 2020)

First Citation: World Health Organisation (WHO, 2020)

Next Citations: WHO (2020)

To avoid ambiguity in in-text citations

If the same author published more than one study in the same year: (Fiske, 2010a) (Fiske, 2010b)

If the first authors of multiple references share the same surname but have different initials, include the first authors' initials in all in-text citations, even if the year of publication differs.

(A. A. Berger, 2010; J. Berger, 2010)

If the authors of the same publication have the same surname, there is no need to include the first letters of their names. (Chen & Chen, 2019)

Direct quotations

When citing directly, sentence(s) are enclosed in quotation marks and page numbers are also indicated in in-text quotations.

According to Luhmann (1982), "Subjectivity is an abstract term invented by philosophers which does not refer to human beings. The real subject of social action is the social system" (p. 324).

If more than one citation is made within the same parenthesis, separate them with (;). References should be listed alphabetically.

(Mulvey, 2012; Ryan & Kellner, 2012, p. 152).

Citations in the Reference

All the citations done in the text should be listed in the References section in alphabetical order of author surname without numbering. Below given examples should be considered in citing the references.

Book

a) Citation with one author;

Berger, A. A. (2017). *Media analysis techniques*. Sage Publications.

Kamien R., & Kamien A. (2014). *Music: An appreciation*. McGraw-Hill Education.

b) Translated book

Foucault, M. (1977). *Discipline and punishment: The birth of the prison*. (A. Sheridan, Trans.).

Vintage Books.

c) Book with Multiple Authors

Bordwell, D. & Thompson, K. (2010). *Film Art: An Introduction*. McGraw-Hill.

ç) Edited book

Miller, T., & Stam, R. (Eds.). (2004). *A companion to film theory* (Vol. 18). John Wiley & Sons.

d) Chapter in an Edited Book

Jenkins, H. (2004). The work of theory in the age of digital transformation. T. Miller & R. Stam (Eds.), *A Companion to Film Theory* (pp. 234-261). Blackwell.

e) Chapter in the translation book

Schmeder, G. (2015). İşbölümü dinamiğinde kopmalar ve kesintiler. C. Vercellone (Ed.) ve D.

Kundakçı (Trans.). *Bilişsel kapitalizm*. (1st ed., 61-75). Otonom Yayıncılık.

Piaget, J. (1988). Extracts from Piaget's theory (G. Gellerier & J. Langer, Trans.). In K. Richardson &

S. Sheldon (Eds.) *Cognitive development to adolescence: A reader* (pp. 3-18). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

(Reprinted from Manual of child psychology, pp. 703-732, by P.H. Myssen, Ed., 1970. Wiley)

f) Book Review

Gül Ünlü, D. (2018). Kitap incelemesi [Şeffaflık toplumu: Şeffaf toplumun eleştirisi üzerine bir

okuma]. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 28, 279-290. <http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/tr/pub/issue/37677/436058>

Seo, S. (2016). [Review of the book *Journalism and Human Rights: How Demographics Drive*

Media Coverage by John C. Pollock]. *Journal of Communication*, 66 (6), E-15-E-17. [https://](https://academic.oup.com/joc/article-abstract/66/6/E15/4082402?redirectedFrom=fulltext)

academic.oup.com/joc/article-abstract/66/6/E15/4082402?redirectedFrom=fulltext

g) Book with Organization as Author

American Psychological Association. (2009). Crediting sources: Citing references in text. *Publication*

Manual of the American Psychological Association (6th ed., p. 177).

Article**a) Article**

Seyidov, I. (2020). On conceptual and methodological deficiencies of data journalism-related studies in Turkey. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 58, 273-289. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2020-0070>

b) Online article without DOI

Grist, L. (2007). Masculinity, violence, resistance: A new psychoanalytic reading of Raging Bull. *Atlantis*, 29(1), 11-27. Retrieved from <https://go.gale.com/>

c) Popular magazine article

Salmon, C. (2016, Oct). Ken Loach is right: British film and TV has become too cosy and conservative. *Little White Lies*. <https://lwlies.com/articles/ken-loach-fake-nostalgia-tv-period-dramas/>

Thesis, Symposium**a) Thesis**

Kendrick, J. (2005). *Screen violence and the new Hollywood* [Unpublished Doctoral Dissertation]. Indiana University. <https://www.proquest.com/openview/433bbaa0b9973dad53d0aa735d1f941a/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>

b) Symposium contribution

Gündüz, U. & Pembecioğlu N. (2021, October, 26-27). Covid-19. H. Adıyaman (Chairs), *The health agenda of media in the lights of information ethics and the Covid-19 sentiment analysis of garlic news* [Symposium]. 18. International Communication in the Millennium Symposium, Erzurum, Turkey.

Other Sources**a) Newspaper Article**

Lee, E. (2019, February 1). Digital Media: What Went Wrong. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/02/01/business/media/buzzfeed-digital-media-wrong.html>

b) İnternet sayfası kaynakları

Bordwell, D. (2013, June 18). David Koepp: Making the world movie-sized. <http://www.davidbordwell.net/blog/page/27/> adresinden 15 Eylül 2020 tarihinde alınmıştır.

c) Official publications and press release

Turkish Statistical Institute (2022). Foreign Trade Statistics (Publication number: 45536). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Foreign-Trade-Statistics-January-2022-45536&dil=2>

The White House, Office of the Press Secretary. (2010, August 4). Administration officials continue travel across the country holding “Recovery Summer” events [Press release]. <https://obamawhitehouse.archives.gov/realitycheck/the-press-office/administration-officials-continue-travel-across-country-holding-recovery-summer-eve>

c) Dictionary

Oxford University Press. (n.d.). *Communication*. In Oxford English Dictionary. Oxford University Press. Retrieved January 1, 2022, from <https://www.lexico.com/definition/communication>

d) Podcast

West, S. (2020, December). On Media pt. 1- Manufacturing Consent (Episode 148) [Audio podcast]. In Philosophize this!. <https://open.spotify.com/episode/04YIh1REL6KOxlnaJWlvfh?si=86782f420d744114>

e) Video/Film

Zizek, S. (2008). *Violence* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=_x0eyNkNpL0
Scorsese, M. (Director). (1976). *Taxi Driver* [Film]. Columbia Pictures.

f) TV series

Chase, D. (Producer). (1999-2007). *The Sopranos* [TV Series]. HBO.

g) Social Media

Manovich, L. [@manovich]. In the late 1990s South Korea became the leader in Internet connections, and they launched one of the first social networks Cyworld. Next, they used YouTube to create k-pop global popularity. Can they repeat their success in metaverse? [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/manovich/status/1462405978356207626>

[Tweet] for Twitter, [Twitter profile] etc., [Facebook status] for Facebook, [Timeline] etc., [Picture] for Instagram, [Highlight] can be used.

SUBMISSION CHECKLIST

Ensure that the following items are present:

- Cover letter to the editor
 - ✓ The category of the manuscript
 - ✓ Confirming that “the paper is not under consideration for publication in another journal”.
 - ✓ Including disclosure of any commercial or financial involvement.
 - ✓ Confirming that the statistical design of the research article is reviewed.
 - ✓ Confirming that last control for fluent English was done.
 - ✓ Confirming that journal policies detailed in Information for Authors have been reviewed.
 - ✓ Confirming that the references cited in the text and listed in the references section are in line with APA 6.
- Copyright Agreement Form
- Permission of previous published material if used in the present manuscript
- Title page
 - ✓ The category of the manuscript
 - ✓ The title of the manuscript both in Turkish and in English
 - ✓ All authors’ names and affiliations (institution, faculty/department, city, country), e-mail addresses
 - ✓ Corresponding author’s email address, full postal address, telephone and fax number
 - ✓ ORCIDs of all authors.
- Main Manuscript Document
 - ✓ The title of the manuscript both in Turkish and in English
 - ✓ Abstracts (180-200 words) both in Turkish and in English
 - ✓ Key words: 5 words both in Turkish and in English
 - ✓ Extended Abstract (600-800 words) in English (only for Turkish articles)
 - ✓ Main article sections
 - ✓ External Financing (if exists)
 - ✓ Conflict of interest (if exists)
 - ✓ Acknowledgement (if exists)
 - ✓ References
 - ✓ All tables, illustrations (figures) (including title, description, footnotes)

CONTACT INFO

Website : <http://connectist.istanbul.edu.tr>

Email : connectist@istanbul.edu.tr

Address : Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kaptan-ı Derya İbrahim Paşa Sk.
34116 Beyazıt – İstanbul, TURKEY.

Editorial Relations Manager

Res. Assist. Damla TOSYALIOĞLU AKAR
İstanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Turkey - damla.tosyalioglu@istanbul.edu.tr

Publicity Manager

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT
İstanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Turkey - yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Sections Editors

Res. Assist. Dr. Rabia ZAMUR TUNCER
Istanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Türkiye - rabia.zamur@istanbul.edu.tr

Lect. Fatih ÖZKOYUNCU
Istanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Türkiye - fatih.ozkoyuncu@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Yeşim AKMERANER KÖKAT
Istanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Türkiye - yesim.akmeraner@istanbul.edu.tr

Res. Assist. Onur KARAHAN
Istanbul University, Faculty of Communication,
İstanbul, Türkiye - onurkarahan@istanbul.edu.tr

TELİF HAKKI ANLAŞMASI FORMU / COPYRIGHT AGREEMENT FORM

İstanbul Üniversitesi
Istanbul University

Dergi Adı: Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences
Journal name: Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences

Telif Hakkı Anlaşması Formu
Copyright Agreement Form

Sorumlu yazar Responsible/Corresponding author	
Makalenin başlığı Title of manuscript	
Kabul Tarihi Acceptance date	
Yazarların listesi List of authors	

Sıra No	Adı-Soyadı Name - Surname	E-Posta E-mail	İmza Signature	Tarih Date
1				
2				
3				
4				
5				

Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme, v.b.) Manuscript Type (Research Article, Review, etc.)	
---	--

Sorumlu yazarın, Responsible/Corresponding author's,	
--	--

Çalıştığı kurum	(University/company/institution)
Posta adresi	(Address)
e-posta	(e-mail)
Telefon no; GSM	(Phone / mobile phone)

Yazar(lar) aşağıdaki hususları kabul eder:
Sunulan makalenin yazar(lar)ın orijinal çalışması olduğunu ve intihal yapmadıklarını, Tüm yazarların bu çalışmaya asli olarak katılmış olduklarını ve bu çalışma için her türlü sorumluluğu aldıklarını, Tüm yazarların sunulan makalenin son halini gördüklerini ve onayladıklarını, Makalenin başka bir yerde basılmadığını veya basılmak için sunulmadığını, Makalede bulunan metnin, şekillerin ve dokümanların diğer şahıslara ait olan Telif Haklarını ihlal etmediğini kabul ve taahhüt ederler. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'nin bu fikri eseri, Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı ile yayınlamasına izin verirler. Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı, eserin ticari kullanımı dışında her boyut ve formatta paylaşılmasına, kopyalanmasına, çoğaltılmasına ve orijinal esere uygun şekilde atıfta bulunmak kaydıyla yeniden düzenleme, dönüştürme ve eserin üzerine inşa etme dâhil adapte edilmesine izin verir.

Yazar(lar)ın veya varsa yazar(lar)ın işverenin telif dâhil patent hakları, fikri mülkiyet hakları saklıdır. Ben/Biz, telif hakkı ihlali nedeniyle üçüncü şahıslara vuku bulacak hak talebi veya açılacak davalarda İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ve Dergi Editörlerinin hiçbir sorumluluğunun olmadığını, tüm sorumluluğun yazarlara ait olduğunu taahhüt ederim/ederiz.

Ayrıca Ben/Biz makalede hiçbir suç unsuru veya kanuna aykırı ifade bulunmadığını, araştırma yapılırken kanuna aykırı herhangi bir malzeme ve yöntem kullanılmadığını taahhüt ederim/ederiz.

Bu Telif Hakkı Anlaşması Formu tüm yazarlar tarafından imzalanmalıdır/onaylanmalıdır. Form farklı kurumlarda bulunan yazarlar tarafından ayrı kopyalar halinde doldurularak sunulabilir. Ancak, tüm imzaların orijinal veya kanıtlanabilir şekilde onaylı olması gerekir.

The author(s) agrees that:
The manuscript submitted is his/her/their own original work and has not been plagiarized from any prior work, all authors participated in the work in a substantive way and are prepared to take public responsibility for the work, all authors have seen and approved the manuscript as submitted, the manuscript has not been published and is not being submitted or considered for publication elsewhere, the text, illustrations, and any other materials included in the manuscript do not infringe upon any existing copyright or other rights of anyone. İSTANBUL UNIVERSITY will publish the content under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) license that gives permission to copy and redistribute the material in any medium or format other than commercial purposes as well as remix, transform and build upon the material by providing appropriate credit to the original work.

The Contributor(s) or, if applicable the Contributor's Employer, retain(s) all proprietary rights in addition to copyright, patent rights. I/We indemnify İSTANBUL UNIVERSITY and the Editors of the Journals, and hold them harmless from any loss, expense or damage occasioned by a claim or suit by a third party for copyright infringement, or any suit arising out of any breach of the foregoing warranties as a result of publication of my/our article. I/We also warrant that the article contains no libelous or unlawful statements and does not contain material or instructions that might cause harm or injury. This Copyright Agreement Form must be signed/ratified by all authors. Separate copies of the form (completed in full) may be submitted by authors located at different institutions; however, all signatures must be original and authenticated.

Sorumlu yazarın; Responsible/Corresponding author's;	İmza/Signature	Tarih/Date
	/...../.....